




Årsrapport 2011

 storebrand

# Innhold

Kort fortalt	2
Nøkkeltall	2
Intervju med konsernsjefen	4
Høydepunkter 2011	7
Vår visjon	8
Våre verdier	9
<b>OM STOREBRAND</b>	
Selskapene i konsernet	12
Større ansvar for egen pensjon	16
Bærekraftige investeringer	18
Aksjonærforhold	22
Storebrands historie	24
<b>ÅRSBERETNING OG VIRKSOMHETSSTYRING</b>	
Årsberetning	28
Eierstyring og selskapsledelse	50
Styret	58
Medlemmer av Storebrands styrings- og kontrollorgan	60
Ledelsen	61
<b>REGNSKAP OG NOTER</b>	
<b>STOREBRAND KONSERN</b>	
Resultatregnskap	66
Totalresultat	67
Balanse	68
Egenkapitalavstemming	70
Kontantstrømpoppstilling	72
Noter	74
<b>STOREBRAND ASA</b>	
Resultatregnskap	144
Balanse	145
Kontantstrømpoppstilling	146
Noter	147
Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør	159
Revisjonsberetning	160
Kontrollkomitéens og representatskapets uttalelse for 2011	162
Revisors uttalelse – bærekraft	163
Storebrands arbeid med bærekraft – scorecard	164
Ord og uttrykk	166
Selskapsoversikt	168

# Kort fortalt

Storebrand-konsernet består av forretningsområdene liv og pensjon, kapitalforvaltning, bank og forsikring. Konsernet har hovedkontor på Lysaker, og i tillegg er det etablert livsforsikrings-, kapitalforvaltnings- og helseforsikringsvirksomhet i Sverige. Storebrand-konsernet er Nordens ledende tilbyder av livsforsikring og pensjon og leverer et helhetlig produktspekter til privatpersoner, bedrifter, kommuner og offentlig virksomhet.

## **HISTORIE**

Storebrands historie går tilbake til 1767. Selskapet har levert tjenestepensjon til norske arbeidstakere siden 1917, samme år som Storebrands helseide datterselskap SPP ble etablert i Sverige. Storebrand Bank ASA ble etablert i 1996, og i 2006 ble skadeforsikring relansert som et tilbud til personkundene og utvalgte deler av bedriftsmarkedet.

## **AMBISJON**

Storebrand skal være ledende innenfor lang-siktig sparing og forsikring. For å oppnå dette har Storebrand ambisjon om å være ledende på samfunnsansvar og bærekraftige investeringer. For å synliggjøre hvordan samfunnsansvar er integrert i kjernevirksomheten, rapporterer konsernet finansielle og ikke finansielle mål og resultater i konsernets årsrapport.

## **MEDARBEIDERE**

Ved utgangen av 2011 var det 2 221 ansatte i konsernet, mot 2 182 ved årets begynnelse. Av disse er 49 prosent kvinner. Gjennomsnittsalderen er 44 år og gjennomsnittlig ansiennitet er 9 år. Alle medarbeidere i Storebrand er likeverdige, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, trosbekjennelse, kulturell bakgrunn og seksuell orientering.

## **KUNDER**

1,8 millioner personer har et kundeforhold til Storebrand. Vår visjon er at vi skal betjene dem så bra at «Våre kunder anbefaler oss».

# Nøkkeltall

NOK mill.	2011	2010	2009	2008	2007
Konsernresultat før amortisering og skatt <sup>1</sup>	1 279	1 612	1 245	1 310	2 020
Storebrand Livsforsikring	481	783	759	348	1 635
SPP	291	410	487	831	na
Kapitalforvaltning	293	333	240	218	138
Bank	213	162	63	68	235
Forsikring	281	155	-49	0	na
Øvrig virksomhet	-278	-231	-255	-155	12

Egenkapitalavkastning (%) <sup>2</sup>	6 %	11 %	8 %	-9 %	24 %
Solvensmargin (%)	161 %	164 %	170 %	160 %	136 %
Forvaltningskapital (NOK mill.)	401 442	390 414	366 159	372 212	381 837
Egenkapital (NOK mill.)	18 777	18 417	17 217	16 158	19 241
Resultat per ordinære aksje (kroner)	1,51	3,30	2,08	-5,01	7,95
Utbytte per ordinære aksje (kroner)	0,00	1,10	0,00	0,00	1,20

## 3,8%

Sykefraværet i Storebrand-konsernet var 3,8 % i 2011. Ingen endring fra året før.



Ved utgangen av 2011 var det 2 221 ansatte i Storebrand. Dette tilsvarer en økning på 1,8 % i forhold til 2010.

## 13.

Storebrand kvalifiserte seg for 13. år på rad til Dow Jones Sustainability Index.



Samtlige investeringer i Storebrands fond og porteføljer har blitt vurdert i henhold til våre kriterier for bærekraft.

1. Resultattall for 2007 er ikke omarbeidet til oppstillingsplan som benyttes fra 2008. Tall for 2010 og 2011 er omarbeidet på bakgrunn av tilpasninger i konsernstrukturen.

2. Justert for nedskrivning og amortisering av immaterielle eiendeler, etter skatt.



# Person | Bedrift

## Tettere på kunden

Eurokrise, lave renter og lav global vekst gjorde 2011 til et krevende år for aktørene i finansbransjen. Det gjennomføres samtidig omfattende endringer på regelverkssiden for europeiske livselskaper – endringer som Storebrand følger tett. For å bli enda mer kundeorientert lanserte konsernet en ny visjon ved årsskiftet, forteller konsernsjef Idar Kreutzer i dette intervjuet.

### NY KUNDEORIENTERT VISJON

*Storebrand har nylig endret visjon til «Våre kunder anbefaler oss». Hvorfor?*

– Det er et ledd i kundeorienteringen av konsernet. Vi ser at norske arbeidstagere får større innflytelse på den bedriftsbetalte pensjonen, og dette tar den nye visjonen og posisjonen hensyn til. «Våre kunder anbefaler oss» er en ambisiøs og motiverende visjon.

Vi tar en posisjon som er kunderettet, målrettet og konkret. Våre kundeløfter skal tydeliggjøre for våre kunder hva de skal forvente i møte med Storebrand, og være en rettesnor for våre ansatte. Våre bedriftskunder er tydelige på at god informasjon og god veiledning til ansatte er en viktig og integrert del av leveransen til bedriften. Dette styrker samtidig kundetilfredsheten og gir økt kvalitet i leveransen.

*Hvilke praktiske konsekvenser får den nye visjonen i det daglige arbeidet til de ansatte?*

– Vi gjør mange endringer som en følge av den nye visjonen: Et eksempel er hvordan vi møter kunden på telefon. I dag har kundene ulike kontaktpunkter for de ulike produktområdene. Fremover skal kunden møte et samlet Storebrand som har oversikt over hele kundeforholdet - fra tjenestepensjon til forsikring og fond.

Et annet eksempel er at vi har lagt om vår kundefront. Kundene skal selv velge hvordan de vil ha kontakt med oss: på telefon, nett, chat eller fysisk møte en rådgiver. Vi har også nøytralisert incentivsystemene til våre rådgivere. Avlønningen fokuserer på at kundens behov blir dekket, og ikke på hvilke produkter kundene kjøper.

### PERSONMARKEDET BLIR VIKTIGERE

*Storebrand har et uttalt mål om å vokse i personmarkedet. Konsernet skal etablere en ledende direkteposisjon, og primær-målgruppen er eksisterende kunder. Storebrand er små i personmarkedet og store i bedriftsmarkedet. Hvorfor satse på individmarkedet?*

– Vi har 1,8 millioner kunder i Norge og Sverige, fordelt på tjenestepensjon, helseforsikring, fripoliser og personmarkeds kunder. Bare i Norge begynner det hvert år mellom 60 000 og 80 000 nye ansatte i bedrifter som har tjenestepensjon i Storebrand. Vi er ledende i Norge på innskuddspensjon, med en markedsandel på om lag 29 prosent. Bedriftsrelasjonen er en strategisk viktig relasjon og gir oss et kontaktpunkt mot de ansatte. Vi skal bli en bedre samarbeidspartner for den enkelte, og det vil både kundene og Storebrand tjene på.

Storebrand har allerede gode løsninger innenfor forsikring, sparing og banktjenester som samlet dekker kundenes helhetlige behov. Vi må bli flinkere til å fortelle

kundene at de gjør rett i å samle flere produkter hos oss. I fjor ble vi utnevnt til verdens mest bærekraftige kapitalforvalter av Verdensbanken og Financial Times. Hvor pengene investeres er noe stadig flere kunder bryr seg om. Vi har deltatt i utviklingen av og tilsluttet oss de samfunnsansvarlige prinsippene i FNs Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI).

*Endringene i pensjonssystemet taler vel også for en vridning mot personmarkedet?*

– Nettopp. De ansatte får flere valgmuligheter, og disse valgene får stor betydning for deres fremtidige økonomiske trygghet. Vi må synliggjøre konsekvensene av disse valgene. Informasjonsbehovet er stort – sparebehovet likeså.

Bedre veiledning for de ansatte i bedrifter med pensjon i Storebrand styrker også vår posisjon som ledende på tjenestepensjon i Norden.

### FINANSIELLE RESULTATER PREGET AV EUOKRISEN

*Hvordan vil du beskrive Storebrands finansielle resultater for 2011?*

– Resultatene er tydelig preget av uroen i finansmarkedene i annet halvår. Samtidig er det tilfredsstillende å konstatere at avkastningen til kundene har vært svært konkurransedyktig. Vi ser også at Storebrands pågående arbeid med effektivisering, automatisering og kostnadsstyring fortsetter å gi resultater. Produktivitetsveksten i virksomheten er betydelig.

Når vi går inn i 2012 vil resultatene på kort sikt preges av at vi har lavere midler til forvaltning enn forventet som en følge av markedsfallet. Dette har ført til at Storebrand ved utgangen av 2011 ligger bak planen om å nå det målsatte resultatet i 2013. For å kompensere for dette, gjennomføres kostnadstiltak tidligere enn planlagt, og i større omfang.

Styret har besluttet å foreslå for generalforsamlingen at hele årsresultatet for 2011 anvendes til å styrke egenkapitalen og at det derfor ikke utbetales utbytte.

*Storebrand har jobbet mye med å gjøre inntjeningsmodellen mer robust for svingninger i finansmarkedene. Kan du utdype dette?*

– Vi har aktivt vridd virksomheten fra avhengighet av garantert forretning til forretning med lavere kapitalkrav og større stabilitet i inntjeningen, typisk fondsbaserte produkter. Arbeidet med automatisering og effektivisering gir også økt inntjening og større robusthet i virksomheten. Vi ser også at Storebrand Forsikring leverer sterke og stabile resultater i en virksomhet som vokser.

For å synliggjøre hva dette betyr har vi utviklet et nytt rapporteringsformat for

«Bare i Norge begynner det hvert år mellom

# 60-80 000

ansatte i bedrifter som har tjenestepensjon i Storebrand.»





konserneresultatet der vi samler de mest stabile resultatelementene og isolerer de mer volatile delene. Den mest stabile delen av inntjeningen – resultat for overskuddsdeling og utlånstap – har de siste fem årene økt fra et årlig resultat på 277 millioner kroner i 2006 til om lag 1,6 milliarder kroner i 2011.

*Risikostyring er viktig i urolige tider som nå. Hva gjøres her?*

– Storebrand har en forvaltningskapital på over 400 milliarder kroner som er plassert i ulike deler av finansmarkedet. Risikostyring er en kjernekompetanse for en virksomhet som vår. Den har bidratt til å sikre våre kunder god avkastning i urolige tider og at virksomheten blir mer robust mot svingningene i markedet.

Den dynamiske risikostyringen sikrer at risikoen i de garanterte porteføljene tilpasses bufferkapitalen fortløpende. Garantiporteføljene er oppdelt i ulike underporteføljer etter risikobærende evne, og risiko tas deretter. Det er gledelig å konstatere at risikostyringen fungerer etter planen i disse urolige tidene.

I innskuddsporteføljene har vi langsiktige investeringsstrategier og har vært netto kjøpere av aksjer gjennom hele nedgangsperioden.

*Vi opplever rekordlave renter. Det er negativt for livselskaper som må garantere en viss årlig minimumsavkastning. Hvilke investeringsmuligheter har Storebrand i en situasjon med lave renter over lang tid?*

– Det er en problemstilling vi jobber mye med. Vi har lyktes godt med vår strategi med å øke robustheten ved å låse inn om lag 40 prosent av kundefond med garantert avkastning i anleggsobligasjoner som vi holder til forfall. Disse har en gjennomsnittlig løpetid på fem år og en gjennomsnittlig avkastning på om lag 5 prosent.

I Norge kunne vi i 2011 reinvestere Storebrands midler til en gjennomsnittlig rente på om lag 5 prosent. Dette nivået gir en betryggende margin i forhold til den garanterte renten, som i snitt ligger på omlag 3,4 prosent.

#### **RAMMEBETINGELSER I STØPESKJEEN**

*Livsforsikringsbransjen er inne i en periode hvor det gjennomføres omfattende endringer på regelverkssiden. Stikkordene er pensjonsreform og Solvens II. Bransjen er veldig tydelig på at dagens norske virksomhetsregler for livsforsikring, med årlig avkastningsgaranti, ikke er tilpasset Solvens II. Myndighetene arbeider for å tilpasse det norske regelverket til det europeiske, men mye gjenstår. Hvilke endringer må til i regelverket?*

– Banklovkomisjonens utredning NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav peker på

behovet for endringer i rammevilkårene for ytelsesbasert tjenestepensjon, og gir viktige føringer for arbeidet med nye produktregler som pågår nå. Utredningen foreslår også å innføre frivillig investeringsvalg for fripoliser, som er positivt. Dette vil gi fripolisekundene mulighet for en bedre langsiktig forvaltning av sine pensjonsmidler enn i dag. Det fremmes også enkelte andre tiltak som vi støtter, men som ikke har tilstrekkelig effekt med det lave rentenivået vi nå opplever. – Da utredningen ble lagt frem sa finansministeren at den gir et godt analysegrunnlag for det videre arbeidet med nye pensjonsprodukter. Det er en vurdering vi deler, sier Kreutzer.

– Det er tre forhold vi mener er spesielt viktige, sier Kreutzer og lister opp:

– For det første: Det nye tjenestepensjonsregelverket må utformes slik at det blir mulig å tilby attraktive og konkurransedyktige forsikringsbaserte produkter som er godt tilpasset Solvens II. Det er også viktig at vi får overgangsregler som sikrer kontinuitet mellom dagens ordninger og de nye produktene.

For det andre er tilbudet av lang renterisiko i det norske markedet altfor lite i forhold til behovene for langsiktig kapital som livselskapene har under de nye kapitaldekningsreglene. Dette tas også opp i Banklovkomisjonens utredning, og må prioriteres av myndighetene.

For det tredje bør det vurderes endringer i garantistruktur med garantier som strekker seg over flere år, samtidig som begrensningene på bruk av bufferkapital mykes opp, slik at tilleggsavsetninger får en bredere anvendelse, og muligheten for bufferbygging økes.

*Hva skjer hvis vi ikke får et norsk regelverk tilpasset Solvens II?*

– Alle vil tape på et regelverk som ikke er tilpasset Solvens II. Konsekvensen er at livselskapene må redusere risikoen betydelig i porteføljene. Resultatet blir at kundene får lavere pensjon gjennom lavere forventet avkastning, bedriftene får dyrere pensjonsordninger og bransjen får unøwendige høye kapitalkrav. Vi jobber derfor aktivt med myndighetene for å sikre rammebetingelser for tjenestepensjon som legger til rette for gode løsninger for alle parter.



Resultatene er tydelig preget av uroen i finansmarkedene i annet halvår. Samtidig er det tilfredsstillende å konstatere at avkastningen til kundene har vært svært konkurransedyktig.



# Høydepunkter 2011



En omorganiseringen av konsernet skal gjøre det enklere å være kunde i Storebrand.

# 30

I 2011 var det 30 år siden Storebrand Fondene ble etablert.



Storebrand Vekst topper listen over beste norske aksjefond for 2011.

## JANUAR

### Enklere for kundene

Ny søkemotor på storebrand.no gir brukerne mer presise søkeresultater og en enklere opplevelse på nettsidene våre.

## FEBRUAR

### Reklamefilmer og pensjonskalkulator

For å øke kjennskapen og preferansen til Storebrands pensjonsprodukter, lanserer vi tre reklamefilmer og en pensjonskalkulator.

### 9. mest bærekraftige selskap i verden

Da årets Global 100-liste ble presentert på World Economic Forum i Davos ble Storebrand rangert som verdens mest bærekraftige forsikringsselskap. Totalt kom vi på 9. plass over de 100 mest bærekraftige selskapene i verden. Listen ble første gang lansert i 2005, og Storebrand har tidligere kvalifisert seg i 2006 og 2007.

## MARS

### Ny konsernorganisering

En omorganiseringen av konsernet skal gjøre det enklere å være kunde i Storebrand. Konsernledelsen reduseres fra ti til seks personer og det opprettes et nytt ledelsesforum, hovedledelsen. Hovedledelsen består av 30 personer, inkludert konsernledelsen. Den nye modellen styrker samspillet over landegrensene og legger til rette for effektiv balansestyring.

### Kapitalmarkedsdag

På kapitalmarkedsdagen får analytikere og investorer anledning til å møte konsernledelsen. Årets presentasjoner fokuserte på Storebrands posisjon i et nordisk marked i vekst.

### Lanserer «Mitt forbruk»

Storebrand Bank er først ute med tjenesten «Mitt forbruk». Tjenesten får svært god mottagelse av både kunder og ikke-kunder. «Mitt forbruk» viser at vi gjennom gode og nyttige løsninger gir kundene oversikt og kontroll over egen økonomi.

## JUNI

### Årets mest bærekraftige

Storebrand blir utnevnt til Sustainable Asset Owner of the Year av Financial Times og International Finance Corporation (en del av Verdensbanken).

### Storebrand Fondene fyller 30 år

I 2011 var det 30 år siden Storebrand Fondene ble etablert, den gang under navnet Norfond. Storebrand Fondene (Norfond) var det aller første norske forvaltningsselskapet. Selskapet ble stiftet med bakgrunn i en ny lov som åpnet for at privatpersoner kunne spare i fond. I dag forvalter Storebrand Fondene over 40 fond, og to nye fond er lansert i forbindelse med 30-årsjubileet.

## JULI

### Samarbeid med Fryshuset i Sverige

SPP har inngått samarbeid med Fryshuset for å spre kunnskap om privatøkonomi og pensjon til unge og sosialt utsatte grupper.

## SEPTEMBER

### Storebrand i sosiale medier

Å være tilstede i sosiale medier er nå en del av Storebrands strategi for å komme tettere på personmarkedet. Fra september er Storebrand på Facebook, Twitter, bloggen «Penger og Pensjon» og på YouTube.

### Bærekraftig selskap

Storebrand kvalifiserer seg for 13. gang på rad til Dow Jones Sustainability Indeks som ett av de ti prosent mest bærekraftige selskapene i verden.

## OKTOBER

### Nordens beste på klimarapportering

Storebrands klimarapportering kvalifiserte seg igjen til Leadership Index i Carbon Disclosure Project (CDP), som representerer 550 av verdens største institusjonelle investorer med en samlet forvaltningskapital på 71 000 milliarder dollar.

## DESEMBER

### Storebrand Vekst – beste norske aksjefond

Storebrand Vekst topper listen over beste norske aksjefond for 2011. Selv om fondet har hatt negativ avkastning i 2011, er det ingen andre norske fond som gjør det bedre – til tross av finansuroen.

### Ny visjon

Storebrand vedtar endringer i konsernets visjon og kjerneverdier. Ny visjon er; «Våre kunder anbefaler oss». De tre kjerneverdiene som skal være grunnlaget for de daglige valg er: Til å stole på, enkelt for kunden og fremtidsrettet.

# Vår visjon:

[ **Visjon:** Forestilling om noe fremtidig, drøm en strekker seg mot.  
*Ha visjoner om noe stort. ]*

Våre kunder anbefaler oss

# Verdier:

[ **Verdi:** Emosjonell egenskap som følges i organisasjonens fremferd. Skal gjenspeile organisasjonens kultur og prioriteringer. ]

Til å stole på  
Enkelt for kunden  
Fremtidsrettet

## Om Storebrand

### Person

Storebrand har 1,8 millioner kunder i Norge og Sverige, fordelt på tjenstepensjon, helseforsikring, fripoliser og personmarkeds kunder. En viktig jobb er å få langt flere av de ansatte i bedriftene til å bli personmarkeds kunder.



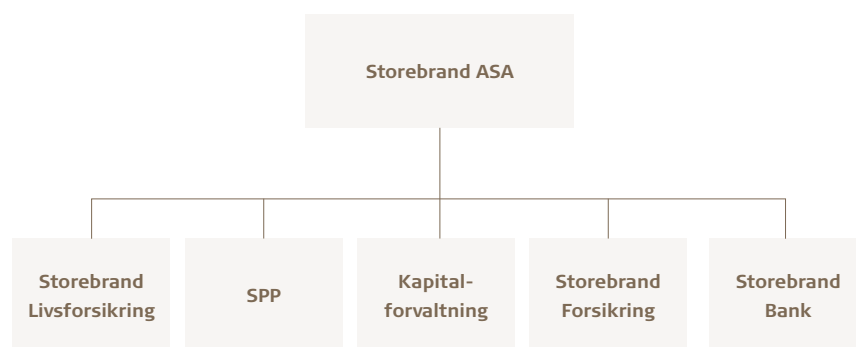


**Bedrift**

Over 16 000 små- og mellomstore bedrifter har tjenestepensjonen i Storebrand. Vi vet bedre enn de fleste hvilke behov ledergruppene i disse bedriftene har.



## Selskapene i konsernet



### STOREBRAND LIVSFORSIKRING

#### 15 mrd. kroner i premieinntekter

Storebrand Livsforsikring AS er en ledende pensjonsleverandør i det norske markedet og tilbyr et bredt spekter av produkter innenfor tjenstepensjon, privat pensjonssparing og livsforsikring til bedrifter, offentlige virksomheter og privatpersoner. Storebrand Livsforsikring AS har som ambisjon å være Norges mest respekterte og kundeorienterte livsforsikringsselskap ved å tilby kundene de mest attraktive produktene og den beste rådgivningen og kundebetjeningen.

Storebrand Livsforsikring AS har høy kundetilfredshet i bedriftsmarkedet (Norsk Kundebarometer), noe som sammen med sterk kundevekst har bidratt til å befeste selskapets posisjon som ledende pensjonsleverandør i Norge.

NØKKELTALL (NOK mill.)	2011	2010
Resultat før amortisering og skatt	481	783
Premieinntekter	15 288	15 174
Solvensmargin	161 %	164 %
Midler til forvaltning	213 000	212 000
Tilleggsavsetninger	5 442	5 439

Alle tall er inkludert BenCo.

### SPP

#### Forbedrede administrasjonsresultater

SPP tilbyr pensjons- og forsikringsløsninger, samt rådgivning til foretak og deres ansatte i den konkurranseutsatte delen av det svenske tjenstepensjonsmarkedet. SPP tilbyr også privat pensjonssparing, samt syke- og helseforsikringer. Selskapet leverer kvalifiserte konsulent-tjenester innenfor tjenstepensjon og forsikringer for foretak og offentlige virksomheter.

NØKKELTALL (NOK mill.)	2011	2010
Resultat før amortisering og skatt	291	410
Premieinntekter	6 265	6 418
Solvensmargin	141 %	199 %
Midler til forvaltning	124 000	117 000
Villkorad återbäring	7 417	8 504

Alle tall er eksklusiv BenCo, bortsett fra solvensmarginen for 2010.

## KAPITALFORVALTNING

### 414 mrd. kroner til forvaltning

Storebrands kapitalforvaltningsvirksomhet omfatter selskapene Storebrand Kapitalforvaltning AS, Storebrand Fondene AS, SPP Fonder AB, Storebrand Eiendom AS og Storebrand Realinvestering AS. All forvaltning har en garantert samfunnsansvarlig profil. Virksomheten forvalter pensjonsmidlene til Storebrand Livsforsikring og SPP Liv. Storebrand tilbyr også et bredt utvalg verdipapirfond til personkunder og institusjoner under merkenavnene Delphi, Storebrand og SPP Fonder. Storebrand Eiendom AS er et av Norges største eiendomsselskap.

NØKKELTALL (NOK mill.)	2011	2010
Resultat før amortisering og skatt	293	333
Kostnader/inntekter	63 %	61 %
Midler til forvaltning	413 950	406 922

## STOREBRAND BANK

### Ledende nisjebank

Storebrand Bank ASA har som ambisjon å etablere seg som Norges ledende direktebank til personmarkedet, og er i tillegg en ledende tilbyder av rådgivning, transaksjonstjenester og finansiering til bedriftskunder innenfor næringseiendom. Storebrand Bank ASA har en forvaltningskapital på 34 milliarder kroner.

NØKKELTALL (NOK mill.)	2011	2010
Resultat før amortisering og skatt	213	162
Brutto utlån	33 475	34 460
Netto rentemargin	1,13 %	1,10 %

Tallene er eksklusiv resultat for solgt/avviklet virksomhet (Ring Eiendomsmegling).

## STOREBRAND FORSIKRING

### Vekst i et konkurranseutsatt marked

Storebrand Forsikring tilbyr forsikringsprodukter innenfor skade, helse og liv til det norske privat- og bedriftsmarkedet. Med kostnadseffektiv distribusjon og en kundefremtrettelig nettløsning, har selskapet markert seg som en konkurransedyktig tilbyder av trygghet til lave priser.

NØKKELTALL (NOK mill.)	2011	2010
Resultat før amortisering og skatt	281	155
Combined ratio	91 %	98 %
Bestandspremie	2 094	1 969



**Storebrands konsernledelse**

For mer utfyllende informasjon, se side 61.







Mange får halvert inntekten den dagen de blir pensjonister. Vet du hva du kan forvente i pensjon fra folketrygden, arbeidsgiver og egen sparing?

## Større ansvar for egen pensjon

Penger fra folketrygden og en ytelsespensjon fra arbeidsgiver har sammen tradisjonelt sett vært svaret på en god pensjon i Norge. Pensjonsreformen fører til at hver og en av oss må ta et større ansvar for egen pensjon. Behovet for egen sparing til pensjon øker

### MARKEDER I ENDRING OG VEKST

I Sverige er pensjonsmarkedet allerede individualisert. I om lag 70 prosent av markedet velger individene tjenstepensjon fra et utvalg av leverandører som bedriften prioriterer via en valgsentral eller en megler. Relasjonen til individet er derfor viktig for å bli valgt som pensjonsleverandør i det svenske pensjonsmarkedet. Både den statlige og bedriftsbetalte pensjonen er redusert med 20-30 prosent, og oppmerksomheten om konsekvensene av dette øker. Når man i tillegg skifter jobb oftere, blir det krevende å holde oversikten. Spørsmålene om *hva jeg har og hva jeg får* blir stadig vanskelige å besvare. Behovet for en enkel oversikt som gir trygghet og forståelse for egen pensjonssparing vokser kraftig.

Med de omfattende endringene i det norske pensjonssystemet og behovet for oversikt og trygghet i Sverige følger et stort informasjonsbehov. Dette ansvaret deler vi som pensjonsleverandør med partene i

arbeidslivet og pressen. Vi informerer våre pensjonskunder om endringene og hjelper dem med hvilke løsninger som passer best for den enkelte. For å lykkes krever det at vi lytter mer til kundene og forstår deres behov. Dette er kjernen i Storebrands personmarkedsstrategi.

### STORT POTENSIAL BLANT EGNE KUNDER

Våre eksisterende kunder er målgruppen i personmarkedsstrategien. Storebrand-konsernet har en relasjon til om lag 1,8 millioner individkunder, litt over en million i Norge og 750 000 i Sverige (SPP). I SPP er alle pensjonskunder. De mottar pensjon i dag, de har en fripolise som gir dem rett til fremtidig pensjon eller deres arbeidsgiver betaler på en eksisterende pensjonsordning (se ill.). I Norge er bildet noe annerledes: Vi har kunder som har kjøpt et personprodukt (eksempelvis en bil-, helse- eller barneforsikring, lønnskonto, lån eller spareavtale i fond), kunder som har en fripolise og kunder som er medlem av en eksisterende arbeidsgiverbetalt pensjonsordning (se ill.).

I Norge er ett av målene våre å rekruttere kunder som i dag kun har en bedriftsrelasjon til også å kjøpe personprodukter. Det strategiske potensialet ligger i god veiledning og relevante råd tilpasset hver enkelt kunde – i et pensjonsmarked som medfører et økt behov for egen sparing. Dette understøttes av mange bedrifters ønske om å gi sine ansatte god informasjon og veiledning, inkludert fordelsavtaler innenfor finansielle tjenester.



Som kunde kan du selv velge på hvilken måte du ønsker kontakt med oss; på telefon, nett, chat, e-post eller i et fysisk møte med en av våre rådgivere.



Storebrand-konsernet har en relasjon til om lag  
**1,8 mill**  
individkunder, litt over en million i Norge og  
750 000 i Sverige (SPP).



Ett av målene våre er å rekruttere kunder som i dag kun har en bedriftsrelasjon til også å kjøpe personprodukter.

## KUNDENES ADFERD OG FORVENTINGER ENDRES

Forbrukernes adferd og forventninger til oss som leverandør av finansielle tjenester endrer seg raskt. Kundene er eksempelvis mye flinkere til å sammenlikne tilbud fra flere leverandører. De benytter Internett til å søke informasjon, de kommuniserer på Internett om finansielle tjenester til både venner og direkte til oss, og de forventer at vi på enkel måte kan forklare hva som er best for dem.

Våre undersøkelser viser at kundene ønsker gode råd og aktiv oppfølging. De vil at vi tar kontakt med dem når vi har utviklet nye og enklere tjenester, men også når vi kan gi informasjon om forhold som påvirker deres økonomi i positiv eller negativ retning. Nyhetsbrev med redaksjonelt innhold sender vi til stadig flere, og kundenes tilbakemeldinger er gode. Nyhetsbrevene tar i økende grad utgangspunkt i den enkelte kundes livssituasjon for å gi relevante råd. Mange kunder ønsker å velge selv. Vår rolle er å gi dem informasjon som gjør dem i stand til å ta gode valg. Kundeinnsikt som dette er utgangspunktet for hva vi skal levere fremover, og på hvilken måte.

## VI ER GODT I GANG

Gjennomføringen av personmarkedsstrategien startet tidlig i 2011. Vi har foretatt organisatoriske tilpasninger som støtter den ønskede utviklingen, og mange kunder har begynt å merke forandringer. Nettbanktjenester som Mitt forbruk og Mitt budsjett gir kundene oversikt og kontroll over utgifter

og inntekter, med mulighet for å planlegge. Vi er også i større grad til stede der våre kunder er. Vi informerer og hjelper våre kunder både på Facebook, på Twitter og med bruksveiledninger på YouTube. Kunder som benytter flere kanaler i kommunikasjon med oss er jevnt over mer fornøyde enn de som kun benytter én kanal.

Vi utvikler også kundens egne sider på storebrand.no. I Mitt kundeforhold gir vi en samlet oversikt over kundens engasjementer. I 2012 gjør vi det lettere å logge seg inn på egne sider og tilbyr informasjon om fremtidige pensjonsutbetalinger fra Nav i tillegg til tall fra Storebrand. Vi utvikler også enklere kalkulatorer for helhetlig og langsiktig planlegging av egen økonomi.

Det skal være enkelt å være kunde i Storebrand, og som kunde kan du selv velge på hvilken måte du ønsker kontakt med oss; på telefon, nett, chat, e-post eller i et fysisk møte med en av våre rådgivere.

## EN VISJON Å VÆRE STOLT AV

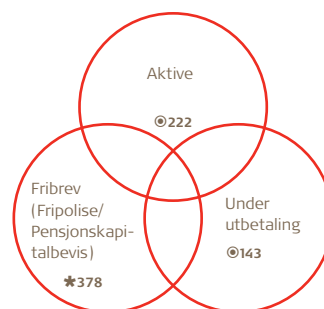
Storebrands posisjon skal vise vei til målbildet vi strekker oss etter. Gjennom posisjoneringsarbeidet har vi fått verdifull innsikt og konkrete føringer for videre arbeid. Arbeidet med samspill og kundeorientering er en kontinuerlig endringsprosess som vil kreve mye av oss fremover. Vi har bestemt oss og skal gjøre det vi kan for å lykkes. Som ledestjerne og visjon for arbeidet har vi satt «Våre kunder anbefaler oss».

## Storebrands individkunder (alle tall i 1 000)



**Totalt ~1 080' individkunder**  
©~341' kunder med privatprodukt  
★~740' inaktive individkunder

## SPPs individkunder (alle tall i 1 000)



**Totalt ~743' individkunder**  
©~365' individkunder med aktiv sparing og/eller aktiv forvaltningstjeneste, eller sparing under utbetaling  
★~378' inaktive individkunder

## VÅR VISJON:

Våre kunder anbefaler oss

## HVA VI LOVER KUNDEN:

Du får anbefalinger som passer best for deg og din situasjon.  
Vi kontakter deg når endring hos oss kan lønne seg for deg.  
Alle våre relasjoner, løsninger og tiltak er bærekraftige.  
Vi gir deg oversikt over din økonomi, nå og i morgen.  
Vi er alltid åpne om dine gebyrer og kostnader.  
Du får raskt svar på henvendelser i den kanal du ønsker.

## VERDIER:

Til å stole på  
Enkelt for kunden  
Fremtidsrettet

<sup>1</sup> FFA = Fordelsprogram gjennom arbeidsgiver.

## Bærekraftige investeringer

### ERFARING SOM GIR RESULTATER

Storebrand er en pionér innenfor bærekraftige investeringer. Storebrands minimumsstandard for bærekraftige investeringer ble vedtatt i 2005 og dekker alle Storebrands fond og porteføljer (for spesifikke kriterier, se verdenskartet på side 20). En egen avdeling med åtte spesialister overvåker og analyserer selskaper fra hele verden. I over 15 år har vi lagt press på børsnoterte selskaper i mer enn 3000 saker. Vi har stilt krav og spørsmål, og vi forventer systematisk arbeid med miljøstyring, anti-korrupsjon og menneskerettigheter. Målet er en bærekraftig og lønnsom utvikling.

### Globale utfordringer

Bærekraft og samfunnsansvar vil være en av de viktigste drivere for industriell og økonomisk utvikling i årene som kommer. Rammebetingelsene for næringslivet endres på grunn av globale trender, som veksten i fremvoksende økonomier, klimaforandringer og ressursknapphet, samt en dreining i forbruksmønster mot mer bærekraftige produkter. Selskaper som håndterer risikoene og utnytter mulighetene dette innebærer for deres kjernevirksomhet, vil være bedre posisjonert for økt vekst og lønnsomhet.

### Videreutvikling av

#### Fremgangsrikt arbeid

Vårt analysearbeid inkluderer identifisering og investering i de mest bærekraftige selskapene innenfor respektive sektorer. I løpet av 2011 har vi satt i gang et prosjekt for å videreutvikle vårt analysearbeid for å skape et redskap som sikrer at det er tatt hensyn til bærekraft i alle investeringsbeslutninger. Analysene vil identifisere selskapene som er best posisjonert, ut i fra et bærekraftsperspektiv, til å møte fremtidens utfordringer. For å ytterligere dra nytte av vårt arbeid og våre erfaringer med bærekraft er avdeling for bærekraftige investeringer fullt ut integrert med den øvrige kapitalforvaltningen.

I løpet av 2011 ble det besluttet at minimumsstandardene skulle utvides til også å omfatte statsobligasjoner. Dette innebærer at Storebrand kun investerer i statsobligasjoner utstedt av stater som respekterer grunnleggende politiske og sosiale rettigheter, overholder grunnleggende standarder mot korrupsjon og bidrar til å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet.

### Økt satsning på mikrofinans

Mikrofinans handler om å gi fattige mennesker tilgang til finansielle tjenester som lån, forsikring eller sparing. Investeringer i mikrofinans er lønnsomt for Storebrand, samtidig som det bidrar til å redusere fattigdom. Disse to hensynene – lønnsomhet og utvikling – må balanseres for at mikrofinans skal være bærekraftig.

I 2011 har Storebrand økt fokus på investeringer innenfor mikrofinans. Kapitalforvaltningsvirksomheten har som første nordiske institusjon ansatt en investeringsansvarlig på området. Storebrand har i løpet av året investert i et fond med formål om å utvikle finansielle tjenester for entreprenører på landbygda i fattige land, i tillegg til et fond med særlig fokus på fattige kvinners tilgang til finansielle tjenester.

### Vi støtter og er aktive deltakere i:



Global Compact – FNs initiativ for bedrifters samfunnsansvar.



World Business Council for Sustainable Development

World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) – en internasjonal organisasjon med ledere fra 200 selskaper.



UNEP Finance Initiative  
Innovative financing for sustainability

Finansinitiativet til FNs miljøprogram (UNEP-FI) – et globalt partnerskap mellom FN og 190 aktører i finansbransjen.

### Utmerkelse for vårt arbeid med bærekraft

Som et resultat av vårt langsiktige og systematiske arbeid med bærekraftige investeringer er Storebrand i 2011 kåret til Sustainable Asset Owner of the Year av Financial Times og International Finance Corporation (en del av Verdensbanken).

Juryens motivering lød:

«Vinneren i denne kategorien er en pioner innenfor miljømessig, samfunns- og forretningsmessig styring, med bærekraft innebygd i sitt DNA. Alle fond til forvaltning investeres på en bærekraftig måte. Storebrand har redefinert tillitsforholdet mellom forvalter og kunde innenfor kapitalforvaltning.»





Vi stiller krav om at bedrifter vi investerer i arbeider systematisk med miljøstyring, anti-korrupsjon og menneskerettigheter.

## Bærekraftige investeringer

Arbeidet med bærekraftige investeringer gjenspeiler internasjonale konvensjoner og retningslinjer og gjelder på tvers av aktivklasser, bransjer og geografiske regioner. Kartet viser et utsnitt av arbeidet vårt: antall selskaper som er utelukket fra våre porteføljer og saker vi arbeider med hvor det foreligger alvorlige beskyldninger om miljøskade, korrupsjon eller brudd på menneskerettigheter (per land hvor de er børsnotert).

### MILJØ

Et sørafrikansk gruveselskap er utelukket på grunn av alvorlig miljøskade etter omfattende utslipp av cyanid og tungmetaller i Ghana over flere år. Forurensingen har vært så omfattende og tiltakene så mangelfulle at myndighetene har stengt to av selskaps gruver.

### OPPDRETT AV LAKS

Oppdrett av laks er forbundet med en rekke miljøutfordringer. Storebrand har i 2011 hatt dialog med fem av de største oppdrettselskapene i Norge, med spesiell vekt på tiltak mot rømming, lakselus og forurensning.

### KUNNSKAPSINNHEITING

I mars 2011 fikk Storebrand anledning til å få bedre innsikt i konfliktområder og investeringer. I regi av Norges Røde Kors ble det arrangert en reise til Israel og de Palestinske områdene. Vi fikk muligheten til å se hvordan Røde Kors arbeider i regionen samt møte ikke-statlige organisasjoner og andre interessenter.

### UNPRI

Storebrand signerte FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UNPRI) i 2006. Prinsippene har så langt fått tilslutning fra mer enn 900 institusjonelle investorer med til sammen omlag USD 30 billioner til forvaltning.



## 96 UTELUKKET

Per 4. kvartal 2011 var totalt 96 selskaper utelukket fra konsernets porteføljer. Av disse ble åtte selskaper utelukket i løpet av året. Vårt viktigste bidrag til bærekraftig utvikling er å drive aktivt eierskap. Når vi utelukker et selskap er det fordi vi anser risikoen for å være uakseptabel. Vi arbeider imidlertid hele tiden for å påvirke til forbedringer. I 2011 ble seks selskaper inkludert.

## KORRUPSJON OG ØKONOMISK KRIMINALITET

En sørkoreansk bank ble i 2011 utelukket fra investeringer på grunn av korrupsjon og annen alvorlig økonomisk kriminalitet. Et stort antall ledende ansatte i selskapet er siktet av påtalemyndighetene for ulovlighetene, og selskapet har i en lengre periode vært suspendert fra å drive bankvirksomhet.

## EMERGING MARKETS

I forbindelse med lansering av fondet SPP Emerging Markets SRI i 2010 begynte Storebrand med overvåking av over 600 selskaper i fremvoksende økonomier (EM). Arbeidet viser at enkelte land har relativt mange forekomster av selskaper som er i brudd med Storebrands minimumsstandard for bærekraftige investeringer. I Sør-Korea var 8 selskaper i brudd med minimumsstandarden i 2011, hvorav 4 brudd var relatert til korrupsjon.

## FINANCIALS SEKTORANALYSE

Etter finanskrisen i 2008-09 ble det økt fokus på å gjenreise og styrke tilliten til finansielle institusjoner. Financials sektoranalyse i 2011 la stor vekt på god eierstyring og selskapsledelse, noe vi mener kan bidra til en stabil og bærekraftig utvikling over tid. Blant «Best in Class» selskapene var ANZ Banking Group og Standard Chartered Bank.

## BEST IN CLASS

Analyse og sammenligning av selskapers prestasjoner innenfor miljøstyring, sosialt ansvar og eierstyring kalles «Best in Class». De beste selskapene i hver industri tildeles en utmerkelse. Per 4. kvartal hadde 98 selskaper denne.

## Prinsipper

Storebrand-konsernets arbeid med bærekraftige investeringer baserer seg i all hovedsak på prinsipper fra FNs Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (UNPRI). Våre kriterier reflekterer FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, ILOs kjernekonvensjoner, FN-konvensjonen mot korrupsjon, kjernekonvensjoner i FN som omfatter miljø og klima, Ottawa avtalen som gjelder landminer, Klasevåpenkonvensjonen, og Ikkespredningsavtalen for kjernevåpen.



Dow Jones Sustainability Indexes  
Member 2011/12

sam 2012 silver class



FTSE4Good

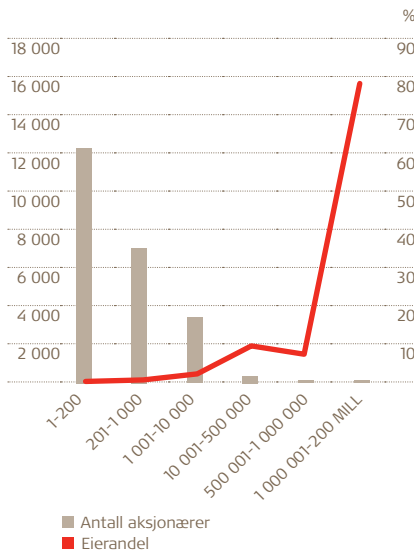


- Høyrisiko\*
- Korrupsjon
- Menneskerettigheter
- Tobakk
- Miljøskader
- Under etterforskning
- Kontroversielle våpen

\* Selskapene som utelukkes i denne kategorien opererer innenfor bransjer med høy risiko for brudd på menneskerettigheter, miljøskade og korrupsjon, uten å adressere denne risikoen.

# Aksjonærforhold

**Aksjonærer fordelt etter antall aksjer og eierandel per 31.12.11**



## AKSJEKAPITAL, FORTRINNSRETTSEMISJON OG ANTALL AKSJER

Storebrands aksje er notert på Oslo Børs og har tickerkode STB. Storebrand ASA hadde ved inngangen til 2011 en aksjekapital på 2 249,5 millioner kroner. Selskapet har 449 909 891 aksjer pålydende 5 kroner. Per 31. desember 2011 eide selskapet 3 504 654 egne aksjer tilsvarende 0,78 prosent av aksjeholdningen. Selskapet har ikke utstedt opsjoner som kan føre til uttanning av eksisterende aksjonærer.

## AKSJONÆRER

Storebrand ASA er et av de største selskapene notert på Oslo Børs målt i antall aksjonærer. Selskapet har aksjonærer fra nær alle landets kommuner og fra 42 land. Målt i markedsverdi var Storebrand det 14. største selskapet på Oslo Børs ved utgangen av 2011.

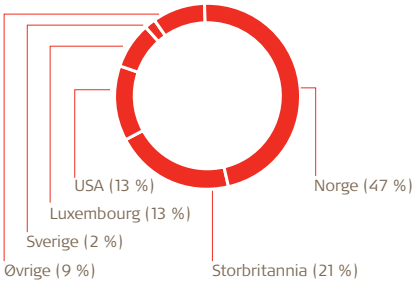
## AKSJEKJØPSORDNING FOR ANSATTE

Storebrand ASA har hvert år siden 1996 gitt ansatte tilbud om å kjøpe aksjer i selskapet gjennom en aksjekjøpsordning. Formålet har vært å knytte de ansatte nærmere til verditvillingen i selskapet. I mars 2011 fikk hver ansatt anledning til å kjøpe fra 163 til 868 aksjer i Storebrand til en kurs på 37,43 kroner per aksje. Vel 22 prosent av de ansatte deltok og tegnet til sammen 252 696 aksjer.

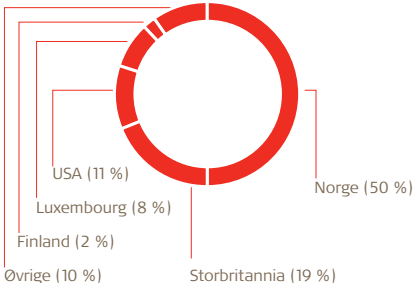
20 STØRSTE AKSJONÆRER PER 31.DESEMBER 2011	Konto	Beholdning aksjer	%	Land
1 Gjensidige Forsikring Asa		109 458 254	24,33 %	NOR
2 Jpmorgan Chase Bank	NOM *	19 734 451	5,42 %	GBR
3 Folketrygdfondet		19 367 985	3,92 %	NOR
4 Clearstream Banking S.A.	NOM	13 574 559	2,54 %	USA
5 Fidelity Funds-Europ. Growth/Sicav		9 578 852	2,45 %	LUX
6 State Street Bank And Trust Co.	NOM	9 272 826	2,28 %	LUX
7 Varma Mutual Pension Insurance		8 300 320	1,82 %	FIN
8 Kas Depository Trust Company	NOM	6 328 808	1,40 %	USA
9 Deutsche Wertpapierservice Bank Ag	NOM	6 271 918	1,40 %	GBR
10 Skandinaviska Enskilda Banken	NOM	6 060 094	1,30 %	KWT
11 Citibank Na London Branch	NOM	6 030 774	1,13 %	NOR
12 State Street Bank & Trust Co.	NOM	4 980 000	1,13 %	USA
13 Jpmorgan Chase Bank	NOM	4 938 028	1,11 %	GBR
14 Citibank Na London Branch	NOM	4 527 042	1,09 %	GBR
15 Bnp Paribas Secs Services Paris	NOM	4 231 303	0,83 %	USA
16 Storebrand Asa		4 177 436	0,78 %	GBR
17 Cip As Tr.Ignis Arg.Eur.Alpha Fund		3 970 187	0,78 %	GBR
18 Hsbc Bank Plc	NOM	3 838 932	0,77 %	NOR
19 State Street Bank & Trust Co.	NOM	3 700 000	0,76 %	NOR
20 Bank Of New York Mellon	NOM	3 486 054	0,75 %	USA

\* NOM = Klientkonto

**Eierandel per land 2011**



**Eierandel per land 2010**



## UTENLANDSANDEL

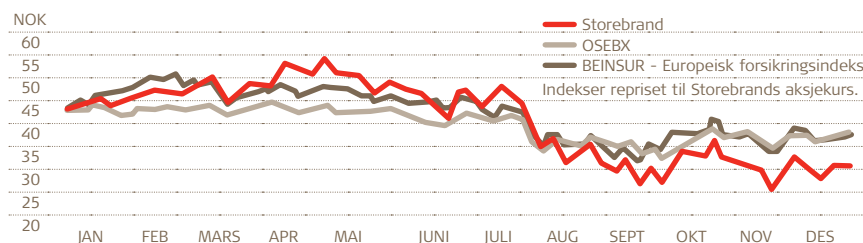
Per 31. desember 2011 utgjorde den totale utenlandsandelen 55,0 prosent i forhold til 51,5 prosent ved utgangen av 2010.

## OMSETNING AV STOREBRAND-AKSJEN

I 2011 ble det registrert en omsetning på nær 627 millioner aksjer, en økning på 6 prosent fra 2010. Omsetningen i kroner var 25 386 millioner i 2011, opp fra 23 114 millioner i 2010. Målt i kroner var Storebrand i 2011 den 15. mest omsatte aksjen på Oslo Børs. I forhold til gjennomsnittlig antall aksjer var omsetningshastigheten for aksjen 140 prosent.

## KURSUTVIKLING

Storebrand hadde en totalavkastning (inkludert utbytte) på minus 27,2 prosent gjennom 2011. I tilsvarende periode sank Oslo Børs' OSEBX-indeks med minus 12,4 prosent. Siste 5 år har Storebrand hatt en totalavkastning på minus 50 prosent, mens den europeiske forsikringsindeksen Beinsur har hatt en avkastning på minus 54 prosent i tilsvarende periode.



## UTBYTTEPOLITIKK

Utbyttepolitikken i Storebrand skal bidra til å gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning og bidra til en riktig kapitalstruktur. Utbytte til aksjonærene vil normalt utgjøre over 35 prosent av årsresultatet etter skatt, men før amortiseringskostnader. Styret ønsker at utbyttepolitikken skal være av langsiktig karakter og vil tilstrebe en stabil årlig vekst i utbytte per aksje. Basert på utviklingen i finansmarkedene de siste årene, har bygging av finansiell styrke og fleksibilitet blitt prioritert. Styret har besluttet å foreslå for generalforsamlingen at hele årsresultatet for 2011 anvendes til å styrke egenkapitalen og at det derfor ikke betales utbytte.

## GEVINSTBESKATNING

Fra 1. januar 2006 ble det innført nye regler for beskatning av utbytte og gevinster på aksjer for privatpersoner. Det nye regelsettet betegnes «aksjonærmodellen». Etter aksjonærmodellen er utbytte fratrukket skjermingsfradrag skattepliktig med for tiden 28 prosent. Ved salg kommer ubenyttet skjermingsfradrag til fradrag i gevinsten. Skjermingsfradraget beregnes med utgangspunkt i aksjens kostpris multiplisert med gjennomsnittlig 3-måneders rente på statskasseveksler, som er en tilnærmet risikofri rente. For 2011 er skjermingsrenten fastsatt til 1,5 prosent.

## INNSIDEHANDEL

Som en av landets ledende finansinstitusjoner er Storebrand avhengig av å ha et ryddig forhold til finansmarkedet og kontrollmyndighetene. Selskapet legger derfor vekt på at rutiner og retningslinjer tilfredsstiller de formelle krav myndighetene setter til verdipapirhandel. I den anledning har selskapet utarbeidet egne retningslinjer om innsidehandel og egenhandel basert på de aktuelle lover og forskrifter. Selskapet har et eget kontrollapparat som påser at rutineene etterleves.

## INVESTORKONTAKT

Storebrand legger vekt på å ha utstrakt og effektiv kommunikasjon med finansmarkedet. Kontinuerlig dialog med eiere, investorer og analytikere i Norge og utlandet har høy prioritet. Konsernet har en egen enhet for Investor Relations. Denne enheten har ansvaret for å etablere og koordinere kontakten mellom selskapet og eksterne forbindelser som børs, analytikere, aksjonærer og andre investorer. Alle kvartalsrapporter, pressemeldinger og presentasjoner for de enkelte kvartalsresultater finnes på konsernets nettsider: [www.storebrand.no/ir](http://www.storebrand.no/ir).

## GENERALFORSAMLING

Storebrand har én aksjeklasse hvor hver aksje gir én stemme. Ordinær generalforsamling holdes hvert år innen utgangen av juni. Aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen må melde seg hos selskapet senest kl. 16.00 på den tredje virkedagen før generalforsamlingen. Aksjonærer som ikke har meldt sin ankomst innen fristens utløp vil kunne delta i generalforsamlingen, men ikke ha stemmerett.

## AKSJONÆRENE'S KONTAKT MED SELSKAPET

Aksjonærene skal i alminnelighet henvende seg til sin egen koutofører for aksjene når de har spørsmål og melding om endringer, for eksempel ved adresseendring.

## Finansiell kalender for 2012

14. februar	Resultat 4. kvartal 2011
7. mars	Embedded Value 2011
18. april	Generalforsamling
19. april	Eks. utbyttedato
3. mai	Resultat 1. kvartal 2012
13. juli	Resultat 2. kvartal 2012
24. oktober	Resultat 3. kvartal 2012
Februar 2013	Resultat 4. kvartal 2012

STOREBRAND- AKSJEN (KR)	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Høyeste sluttkurs	54,50	48,30	40,80	57,10	87,37	68,30	48,94	49,15	36,63
Laveste sluttkurs	25,20	31,30	12,15	10,55	54,60	48,10	39,49	33,94	17,22
Sluttkurs ved 31.12	31,10	43,60	39,56	16,75	56,70	66,62	55,87	49,15	36,38
Markedsverdi 31.12 (NOK mill.)	13 992	19 638	17 798	7 536	25 510	19 811	15 059	16 274	12 040
Dividende for regnskapsåret	0,00	1,10	0,00	0,00	1,20	1,80	4,00	7,00	0,80
Årlig omsetning (i 1 000 aksjer)	627 854	593 986	510 873	749 261	540 207	564 195	516 323	471 331	372 970
Gjennomsnittlig daglig omsetning (i 1 000 aksjer)	2 481	2 357	2 035	2 973	2 161	2 248	2 041	1 863	1 492
Årlig omsetning (NOK mill.)	25 386	23 114	14 157	25 138	39 338	39 825	30 318	22 149	12 842
Omsetningshastighet (%)	140	132	114	167	186	222	187	169	134
Antall ordinære aksjer 31.12 (i tusen)	449 910	449 910	449 910	449 910	449 910	249 819	258 526	278 181	278 070
Resultat per ordinær aksje (kroner)	1,51	3,30	2,08	-5,01	7,95	6,03	5,41	8,49	2,67
Total avkastning (%)	-27	10	136	-70	-13	44	13	38	67

Historiske kurser er justert for å ta hensyn til splitten mellom aksje og tegningsretter som ble gjennomført i 2007.



## Storebrands historie



1938: Stabsværelset i Fram, Fredrikstad.



### 2007

Storebrand kjøper det svenske pensjons-selskapet SPP.



### 2010

Storebrand får stor oppmerksomhet for sitt nye energieffektive hovedkontor.

#### 1767-1919: RØTTER

**1767**

«Den almindelige Brand-Forsikrings-Anstalt» blir opprettet i København.

**1814**

Etter løsrivelsen fra Danmark blir ordningen videreført og administrasjonen overført til Christiania. Fra 1913 blir ordningen omgjort til et offentlig selskap og får navnet Norges Brannkasse.

**1847**

4. mai 1847 stifter private interesser «Christiania almindelige BrandforsikringsSelskab for Varer og Effecter». Selskapet blir omtalt som Storebrand.

**1861**

Storebrands eiere oppretter Norges første privateide livsforsikringsselskap Idun.

**1867**

Skadeforsikringsselskapet Norden etableres som konkurrent til Storebrand.

**1917**

Livsforsikringsselskapet Norske Folk blir stiftet.

#### 1920-1969: VEKST OG KONSOLIDERING

**1923**

Storebrand kjøper nesten alle aksjene i Idun. Resten blir med et par unntak overtatt i løpet av 1970-årene.

**1925**

Storebrand endrer sitt vedtektsfestede navn fra «Christiania almindelige Forsikrings-Aksjeselskap» (omdøpt 1915) til «Christiania almindelige Forsikrings-Aksjeselskap Storebrand». Navnet beholdes til 1971.

**1936**

Storebrand kjøper Europeiske – det ledende reiseforsikringsselskapet i Norge.

**1962**

Storebrand innleder en ny oppkjøps- og fusjonsbølge ved å overta Norrøna, som hadde fått økonomiske problemer.

**1963**

Storebrand overtar Norske Fortuna. Brage og Fram fusjonerer og blir landets største livselskap. Storebrand og Idun flytter inn i eget nybygg i det sanerte Vest-Vika. Brage-Fram og Norske Folk følger etter.



1954: Akkvisisjonsavdelingen (salgsavdelingen) i Kirkegata 24.

## 1970-1989: GRUPPEDANNELSER

**1978**

Storebrand endrer logo – fra den stiliserte St. Hallvard – og innfører «lenken» som et lett gjenkjennelig varemerke. Det formelle navnet på holdingselskapet endres til A/S Storebrand-gruppen.

**1983**

Nordengruppen og Storebrand-gruppen fusjonerer.

**1984**

Norske folk og Norges Brannkasse markedsfører seg som én enhet under betegnelsen UNI Forsikring.

## 1990-1999: KRISE OG FORVANDLING

**1990**

Storebrand og UNI Forsikring beslutter å fusjonere og får formelt konsesjon i januar 1991.

**1992**

UNI Storebrand mislykkes i forhandlingene med Skandia om etablering av et norsk-ledet nordisk storselskap.

**1996**

Selskapet endrer navn til Storebrand ASA og etablerer Storebrand Bank AS.

**1998**

Selskapet flytter inn i nye lokaler på Filipstad Brygge.

**1999**

Storebrand, Skandia og Pohjola samler sin skadeforsikringsvirksomhet i det nye nordiske svenskregistrerte selskapet «If Skadeförsäkring AB». Storebrand selger seg ut fem år senere.

## 2000-2011: NYE UTFORDRINGER

**2001**

Fra september 2000 til februar 2003 er det et kraftig fall i norske og internasjonale aksjemarkeder.

**2005**

Stortinget vedtar at alle bedrifter skal ha innført tjenestepensjon (OTP) innen 2007. Storebrand møter utfordringen med sitt produkt «Storebrand Folkepensjon».

**2006**

Storebrand beslutter å gå inn i skadeforsikring igjen.

**2007**

Storebrand kjøper det svenske pensjons-selskapet SPP av Handelsbanken og danner Nordens ledende livs- og pensjonsforsikringskonsern.

**2008**

Finanskrisen i USA sprer seg til de globale finansmarkedene og i løpet av 2008 faller New York-børsen (Dow Jones DJIA) med 34 prosent og Oslo Børs med 54 prosent.

**2009**

Verdens aksjemarkeder bunner ut i mars etter den kraftigste nedturen siden 1930-tallet. I annet halvår snur realøkonomien i de største landene.

Storebrand bekrefter at det har vært ført samtaler om en mulig sammenslåing med Gjensidige. Samtalene ble avsluttet uten resultat.

I desember flytter Storebrand inn i sitt nye hovedkontor på Lysaker.

**2010**

Storebrand kommer godt ut av finanskrisen. Det jobbes hardt med å forberede både ansatte og kunder på den nye pensjonsreformen, som treer i kraft 1. januar 2011.

Storebrand får stor oppmerksomhet for sitt nye energieffektive hovedkontor. Bygget vant blant annet City-prisen i 2010, som er en prestisjetung anerkjennelse i eiendomsbransjen. Hovedkontoret blir sertifisert som Miljøfyrtårn.

**2011**

En ny konsernorganisering tilrettelegger for at det skal bli enklere å være kunde i Storebrand. Konsernledelsen reduseres fra ti til seks personer og det opprettes et nytt ledelsesforum, hovedledelsen. Hovedledelsen består av 30 personer, inkludert konsernledelsen. Den nye modellen styrker samspillet over landegrensene og legger til rette for effektiv balansestyring.

Gjeldskrise og usikkerhet i eurosonen skaper stor frykt og turbulens i finansmarkedet. Storebrands årsresultater preges av disse urolighetene.



## Årsberetning og virksomhetsstyring

### Person

Over 500 000 arbeidstakere i privat sektor i Norge har verken uførforsikring gjennom arbeidsgiver eller privat. De har kun folketrygden og støtte seg på om de blir arbeidsuføre.

Kilde: FNO og Storebrand



### **Bedrift**

Nyhet: Fra 2013 kan du selv bestemme hvordan dine fripoliser\* skal forvaltes<sup>1</sup>.

\* En fripolise er pensjonsrettigheter arbeidstaker i privat sektor tar med seg når de slutter i en jobb eller bytter pensjonsordning på jobben.

<sup>1</sup> Avhengig av regulatoriske endringer, jmfør Banklovkomisjonens utredning om Fripoliser og kapitalkrav, NOU 2012:3.





# Årsberetning

## HOVEDTREKK

Urolige finansmarkeder, betydelige endringer i rammevilkårene og en styrket satsing på personmarkedet, er sentrale stikkord for året 2011.

Få globale vekstimpulser kombinert med en manglende evne til å håndtere finansiell ubalanse i eurosone, har videreført og til dels forsterket uroen i internasjonal økonomi. Storebrands hjemmemarkeder, Norge og Sverige, er så langt i begrenset grad berørt av finansuroen. Konsernets resultater er likevel påvirket gjennom urolige finansmarkeder og i særdeleshet ved rekordlave rentenivåer.

Resultateffekten av de svake og volatile finansmarkedene begrenses ved at det de siste årene er jobbet målrettet med å endre selskapets inntjeningsprofil. Det innebærer at verdier i større grad skapes uavhengig av finansmarkedsutviklingen. Storebrand endrer gradvis virksomheten fra avhengighet av garantert forretning til forretning med lavere kapitalkrav og større stabilitet i inntjeningen, typisk fondsbaserte produkter. I 2011 ble dette arbeidet videreført, blant annet gjennom driftsforbedringsprogrammer, inntektsøkende tiltak og ytterligere effektivisering av driften.

I et urolig marked er godt innarbeidede systemer for risikostyring avgjørende for å skape en konkurransedyktig avkastning til våre kunder og for å beskytte kunders og eiers kapital. Risikostyring er en integrert del av Storebrands kjernevirksomhet. Tiltak for å sikre en best mulig risikostyring og finansiering har derfor vært en prioritert oppgave i 2011.

På rammevilkårssiden er stikkordene Solvens II og pensjonsreform. Banklovkommissjonen har i 2011 arbeidet videre med å tilpasse tjenstepensjonsproduktene til de to øvrige hovedpilarene i ny folketrygd: Alleårsopptjening og levealderjustering. En utredning med forslag til nytt regelverk for tjenstepensjonsordningene er ventet til sommeren 2012. Dette arbeidet vil fullføre tilpasningen av de private tjenstepensjonene til pensjonsreformen. Storebrand deltar i Banklovkommissjonens arbeidsgruppe som utreder disse spørsmålene.

Det synes nå klart at innføringen av kapitalkravene i Solvens II vil bli utsatt til 2014. Solvens II er et fullharmoniseringsdirektiv, og det er bare på få områder mulig for de ulike landene å gjøre nasjonale valg i forbindelse med implementeringen av selve direktivet. Storebrand og finansnæringen i Norge har en nær dialog med norske myndigheter for å sikre en best mulig harmonisering mellom Solvens II og nasjonalt regelverk.

Storebrands posisjon som en ledende aktør i det nordiske markedet for tjenstepensjon er befestet gjennom 2011. I tillegg er det gjennomført strategiske og organisasjonsmessige tilpasninger for å styrke satsingen i personmarkedet. Bakgrunnen for satsingen er knyttet til overgangen fra ytelsesbaserte til innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger der den enkelte ansatte har et større engasjement. Bedriftsrelasjonen gir konsernet en strategisk fordel ved relasjonen som etableres mot ansatte i bedriften.

## STRATEGI OG KUNDEORIENTERING

### Sammensmelting av bedrifts- og personmarkedet

Overgangen fra ytelses- til innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger har ført til at både risiko og valgmuligheter overføres fra arbeidsgiver til arbeidstaker. I tillegg vil pensjonsreformen fremover føre til lavere pensjonsutbetalinger for mange arbeidstakere. I sum øker dette både behov og interesse for pensjon og egen sparing betraktelig.

Storebrand har i dag 1,8 millioner personkunder i Norge og Sverige, fordelt på rene personmarkedskunder, ansatte i bedrifter med tjenstepensjon i Storebrand og personer som har en fripolise eller et pensjonskapitalbevis i selskapet.

### Strategisk satsing

Våre undersøkelser viser at en stor andel av de ansatte som har pensjonen sin i Storebrand også ønsker personlige råd og veiledning knyttet til blant annet pensjon og sparing. Pensjonsrelasjonen gir Storebrand en god mulighet til å kontakte og gi personlige råd til svært mange. Bare i Norge begynner det hvert år mellom 60 000 og 80 000 nye ansatte i bedrifter som har tjenstepensjon i Storebrand.

Som et ledd i Storebrands satsing i personmarkedet gjennomføres det en serie tiltak for å sikre at vi oppfattes og oppleves som et attraktivt valg for kundene. Markeds- og salgsarbeidet er styrket og samordnet. Målet er den gode kundeopplevelsen, der kundene får veiledning tilpasset sin egen livssituasjon og på den måten de ønsker det. Det betyr at rådgivning, priser og etterlatt inntrykk skal være likt i alle Storebrands kanaler, både på internett, telefon, brev og i fysiske møter. Konkrete kundeløfter er utformet som en respons på hva kundene har fortalt oss at de ønsker. Storebrand vil fra 2012 jobbe systematisk og målrettet for å innfri kundeløftene.

Konsernets visjon er forenklet og endret til «Våre kunder anbefaler oss». Visjonen skal brukes aktivt som prioriteringsverktøy internt. Se egen artikkel om personmarkedssatsingen på side 16 for mer informasjon.



## FINANSIELLE MÅLSETNINGER

Storebrand har kommunisert en målsetting om å nå et resultat før overskuddsdeling og utlånstap på 2,5 milliarder kroner i 2013. Urolighetene i finansmarkedene har ført til at Storebrand ved utgangen av 2011 ligger bak planen om å nå det målsatte resultatet i 2013. Gjennomførte kostnadstiltak utvikler seg i henhold til plan. Økningen i inntekter er imidlertid lavere enn forutsatt i planen. Dette skyldes lavere kundefond enn forventet som følge av verdifallet i aksjemarkedene gjennom 2011. For å kompensere for en svakere inntektsvekst enn forventet, gjennomføres kostnadstiltak tidligere enn planlagt, og i større omfang.

Finans	Eksisterende mål	Status per 31.12.2011
Egenkapitalrentabilitet (etter skatt)*	15 %	6,1 %
Utbyttegrad av konsernresultat etter skatt**	>35 %	0
Kjernekapitaldekning Storebrand Bank	>10 %	11,4 %
Solvensmargin Liv Konsern***	>150 %	161 %
Rating Storebrand Livsforsikring	A	A3/A-
<b>Drift</b>		
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap****	2,5 mrd	1,6 mrd

\* Resultat etter skatt justert for amortiseringskostnader / (inngående egenkapital - utbetalt utbytte - halvparten av tilbakekjøpte aksjer gjennom året.

\*\* Korrigeret for engangseffekt av skatteinntekt på 411 mill i 2010.

\*\*\* Solvensmargin under Solvens 1-regelverket.

\*\*\*\* Innen 2013.

Det er stor usikkerhet knyttet til flere regulatoriske rammebetingelser ved inngangen til 2012. Dette knytter seg til foreslåtte skatteendringer, så vel som til nytt solvensregelverk (Solvens II) som i liten grad er tilpasset norske virksomhetsregler og heller ikke hensyntar et historisk lavt rentenivå.

Styret velger å opprettholde de finansielle målsettingene, men egenkapitalrentabiliteten endres til å bli et mål før skatt. Effekten av skatteendringen vil være avhengig av den endelige utforming av reglene og selskapets tilpasninger til disse. Endringene forventes å være klarlagt i løpet av året.

## NORSK REGELVERKSTILPASNING

### Rammebetingelser

Styret legger stor vekt på å sikre at konsernet aktivt tilpasser seg de utfordringer og muligheter endringer i rammebetingelser gir. Storebrand skal være en aktiv bidragsyter i arbeidet med utforming av nytt regelverk på områder som er sentrale for konsernet. De viktigste aktivitetene i 2011 har vært knyttet til tilpasning av tjenstepensjonsregelverket til pensjonsreformen og forberedelser til implementering av Solvens II i Norge.

### Pensjonsreformen

Pensjonsreformen ble innført i folketrygden med virkning fra 1. januar 2011. Tilpasningen av regelverket for tjenstepensjonsordninger i privat sektor til den nye folketrygden skjer i to faser. Fase 1 var innføring av fleksibelt uttak av pensjon fra 62 år og fortsatt opptjening av pensjon ved videre arbeid i tjenstepensjonsordningene - etter samme prinsipper som for folketrygden. Disse regelendringene trådte i kraft samtidig som folketrygdreformen 1. januar 2011. Storebrand foretok nødvendige tilpasninger slik at pensjonskundene kunne benytte seg av de nye valgmulighetene i pensjonssystemet fra det tidspunkt loven trådte i kraft.

Banklovkommisjonen har i 2011 arbeidet videre med fase 2: Tilpasning av tjenstepensjonsproduktene til de to øvrige hovedpilarene i ny folketrygd: Alleårsopptjening og levealdersjustering. Det er ventet en utredning med forslag til nytt regelverk for tjenstepensjonsordningene til sommeren 2012. Denne utredningen vil deretter sendes på høring, før et lovforslag fremmes av Finansdepartementet for behandling i Stortinget. De private tjenstepensjonene vil dermed være tilpasset pensjonsreformen. Ikrafttredelse kan forventes om et par år. Rammer for forsikringsbaserte tjenstepensjonsprodukter som er tilpasset den nye opptjeningsmodellen i folketrygden (alleårsopptjening), levealdersjustering og maksimale sparegrenser i innskuddspensjon, er blant temaene som vurderes i denne runden.

Som følge av pensjonsreformen er en rekke av Storebrands produkter, systemløsninger og oppgjørprosesser fornyet. Pensjonskalkulatoren, som er tilgjengelig eksternt via Mitt kunde-forhold og Bedriftsportalen, ble lansert i januar 2011 med utvidede muligheter for simulering av pensjon og melding av fleksibelt uttak.

### Solvens II

Innføringen av kapitalkravene i Solvens II vil høyst sannsynlig bli utsatt til 2014. Et forslag til lovmessig implementering av Solvens II ble lagt frem i august 2011. Hovedutfordringen ved

gjennomføring av Solvens II i Norge er manglende samsvar mellom Solvens II-prinsippene og eksisterende norske virksomhets- og produktregelverk for livsforsikring. Finanstilsynet la i mars 2011 frem et notat med forslag til enkelte endringer i norske virksomhetsregler for å tilpasse disse til Solvens II. Dette ble sammen med Finanskriseutvalgets påpekning av behovet for tilpasninger i det norske regelverket sendt til Banklovkommisjonen for videre vurdering.

Banklovkommisjonen la 17. januar 2012 frem NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav. I utredningen vurderes konsekvensene av Solvens II for det norske tjenstepensjonssystemet. Det vises til at Solvens II antas å ville medføre en vesentlig skjerping av kapitalkravene for livsforsikringselskapene. Fripoliser fremheves som et særlig krevende område. Det skyldes at selskapene for dette produktet ikke kan prise avkastningsgarantien årlig slik tilfellet er for aktive ytelsesordninger. Solvens II krever løpende markedsverdiregning av både eiendeler og forpliktelser. Manglende samsvar mellom lange forpliktelser og korte investeringer utløser høye kapitalkrav knyttet til renterisikoen. Det forutsettes i Solvens II at livselskapene har tilgang på lange og dype rentemarkeder slik at lange forpliktelser kan motsvares av lange lavrisikoinvesteringer. Dette premisset er ikke oppfylt i Norge på grunn av lite statsgjeld og kort rentebinding på tilgjengelige obligasjoner. Disse forholdene beskrives i utredningen fra Banklovkommisjonen. Det pekes på at renterisikoen under Solvens II, og kapitalkravet som følge av denne, kan nøytraliseres dersom selskapene kan investere i obligasjoner med lav risiko og løpetid som svarer til fripolisenes løpetid.

I NOU 2012:3 beskriver Banklovkommisjonen et «worst case» hvor kapitalkravet som følge av fremtidige fripoliser ikke lar seg håndtere uten vesentlige tilpasninger i rammebetingelsene (NOU 2012:3 side 39).

De vurderinger Banklovkommisjonen gjør i utredningen samsvarer i stor grad med de vurderinger Storebrand tidligere har gitt uttrykk for når det gjelder behovet for tilpasninger i norske rammebetingelser til Solvens II. Endringer i norsk regelverk er nødvendig for å sikre et godt og stabilt tjenstepensjonssystem for bedrifter og ansatte.

Banklovkommisjonen foreslår lovendringer som kan bidra til å bremse utstedelse av fripoliser. Det foreslås også tilpasninger som bidrar til en bedre tilpasning av fripoliser i forhold til kapitalkravene som følger av Solvens II.

Storebrand stiller seg positiv til de foreslåtte tiltak, men understreker at disse ikke er tilstrekkelige til å løse utfordringene knyttet til innføring av Solvens II under dagens norske regelverk. Storebrand har en konstruktiv dialog med myndighetene om disse spørsmålene.

Banklovkommisjonen vil arbeide videre med et nytt regelverk for forsikringsbaserte tjenstepensjonsordninger tilpasset pensjonsreformen og endrede markedsforhold.

Hovedspørsmål i dette arbeidet er:

- Utforme nye forsikringsbaserte pensjonsordninger som er konkurransedyktige alternativer sett i forhold til både bedriftenes kostnadsnivå og til pensjonsinnretningenes avkastningsrisiko og biometriske risiko, blant annet med sikte på å dempe virkningene av et nytt kapitalkravsregime.
- Håndtering av pensjonsrettigheter opptjent under eksisterende pensjonsordninger ved overgangen til nye forsikringsbaserte pensjonsordninger. Det vurderes som viktig å unngå insentiver til avvikling av eksisterende pensjonsordninger og utstedelse av nye fripoliser i et betydelig omfang.

Banklovkommisjonen planlegger å komme tilbake til dette i løpet av mai/juni 2012.

### KONSERNETS RESULTAT

Storebrand-konsernets årsregnskap avlegges etter EU-godkjente regnskapsstandarder - International Financial Reporting Standards (IFRS). Regnskapet til morselskapet Storebrand ASA er avlagt etter norsk regnskapslovgivning. IFRS benyttes ikke i selskapsregnskapet. Storebrand konsern oppnådde et konsernresultat før amortisering av immaterielle eiendeler på 1 279 millioner kroner i 2011 mot 1 612 millioner kroner i 2010. Etter amortisering ble konsernresultatet på 885 millioner kroner, mot 1 223 millioner kroner i 2010.

Storebrand fikk en skattekostnad på 144 millioner for 2011. Skatten er i all hovedsak ikke betalbar. Det skattemessige fremførbare underskuddet har blitt redusert blant annet som følge av fall i aksjemarkedet. Det har også vært endring i skattemessige midlertidige forskjeller som samlet har medført at det ved utgangen av 2011 er avsatt en netto utsatt skattefordel på 58 millioner kroner.

<i>Konsernresultat</i>		
<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Storebrand Livsforsikring	481	783
SPP	291	410
Kapitalforvaltning	293	333
Bank	213	162
Forsikring	281	155
Øvrig virksomhet	- 278	- 231
<b>Konsernresultat før amortisering</b>	<b>1 279</b>	<b>1 612</b>
Nedskrivning og amortisering av immaterielle eiendeler	- 394	- 390
<b>Konsernresultat før skatt og solgt/avviklet virksomhet</b>	<b>885</b>	<b>1 223</b>

Uroen i finansmarkedene påvirker konsernets resultater. Nedgangen i aksjemarkedene har svekket avkastningen og gitt svakere vekst i midler til forvaltning. Dette reduserer administrasjons- og forvaltningsinntekter og gir redusert overskuddsdeling. Det er god utvikling i forretningsområdene og vridningen mot mindre kapitalintensive produkter fortsetter. Effektivisering og kostnadsprogrammer øker kvaliteten på den underliggende inntjeningen i virksomheten.

I Storebrand Livsforsikring er resultatet belastet med oppreservering for langt liv som følge av svekket finansavkastning. Risikoresultatet og pris på rentegaranti og fortjeneste risiko gir solide og stabiliserende resultatbidrag. SPP har et forbedret administrasjonsresultat og fortsatt et sterkt risikoresultat, men urolige finansmarkeder svekker finansresultatet. Resultatet i kapitalforvaltningsvirksomheten er påvirket av lavere avkastningsbaserte inntekter sammenlignet med året før. Storebrand Bank fortsetter den positive utviklingen og resultatet for bankvirksomheten for 2011 er forbedret på en rekke sentrale områder sammenlignet med 2010. Forretningsområdet Forsikring viser en positiv resultatutvikling med gode forsikringsresultater og en forbedret combined ratio.

I samsvar med norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift er til stede. Styret er ikke kjent med at det har inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for det avlagte årsregnskap og konsernregnskap.

### **VIRKSOMHETSOMRÅDENE**

Storebrand er et finanskonsern bestående av forretningsområdene liv og pensjon, kapitalforvaltning, bank og forsikring. Storebrand har sitt hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune.

### **STOREBRAND LIVSFORSIKRING**

Forretningsområdet Storebrand Livsforsikring tilbyr et bredt spekter av produkter innenfor tjenestepensjon, privat pensjonssparing og livsforsikring til bedrifter, offentlige virksomheter og privatpersoner.

### **Resultat**

#### *Resultatutvikling Storebrand Livsforsikring*

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Administrasjonsresultat	101	58
Risikoresultat	117	152
Finansresultat *	- 226	58
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko	520	557
Øvrig	- 32	- 43
<b>Resultat før skatt</b>	<b>481</b>	<b>783</b>

\* Avkastningsresultat og overskuddsdeling.

#### *Administrasjonsresultat*

Det har vært en god utvikling i administrasjonsresultat til eier for 2011. Det har gjennom hele året vært arbeidet med kostnadseffektiviserende tiltak som har gitt god effekt. På inntektssiden har de turbulente finansmarkedene hatt negative konsekvenser for innskuddspensjon og unit linked, men dette veies opp av gode resultater innenfor kollektivporteføljen.

*Risikoresultat*

Reduksjonen i risikoresultat sammenlignet med fjoråret er relativt betydelig og skyldes at det er foretatt styrking av uføreavsetningene for kollektiv ettårig risiko i 2011. Uføreresultatene for kollektivbransjene for øvrig er gode i 2011.

For kollektiv pensjon er det i 2011 avsatt 147 millioner kroner til risikoutjevningfond. Ved utgangen av 2011 utgjør risikoutjevningfondet 404 millioner kroner. Risikoutjevningfondet for fripoliser er på 65 millioner kroner ved utgangen av 2011, noe som er en økning på 23 millioner kroner for året.

*Finansresultat*

2011 har vært preget av stor uro i finansmarkedene. Lange renter falt betydelig, mens usikkerheten knyttet til finansmarkedene har gitt økte kredittspreader. Reduserte renter bidrar positivt til avkastningen på kort sikt, mens økte kredittspreader påvirker avkastningen negativt. Aksjemarkedene har falt både i Norge og internasjonalt.

*Avkastning investeringsporteføljer med garanti*

Kollektivporteføljen	2011		2010	
	Markeds-avkastning	Bokført avkastning	Markeds-avkastning	Bokført avkastning
Kollektiv ytelse	3,0 %	4,8 %	6,4 %	4,6 %
Fripoliser	3,8 %	4,7 %	6,0 %	4,9 %
Individual	3,2 %	3,6 %	6,0 %	6,0 %

*Markedsavkastning innskuddspensjon*

Profil	2011	2010
Forsiktig pensjon	2,8 %	6,7 %
Balansert pensjon	-1,2 %	10,3 %
Offensiv pensjon	-5,3 %	13,4 %

Med unntak av en mindre andel av individualproduktene og av kollektive pensjonsprodukter med flerårig rentegaranti, ble bokført avkastning for kundeporteføljene tilstrekkelig til å dekke gjennomsnittlig rentegaranti samt gi et overskudd til kunder på 0,5 milliarder kroner. Gjennomsnittlig årlig rentegaranti for de ulike kundeporteføljene ligger i intervallet 3,1 prosent til 3,7 prosent. Garantnivåene for ny forretning er redusert til 2,5 prosent som en følge av det lave rentenivået.

Finanstilsynet har i brev av desember 2011 anmodet livsforsikringselskapene å prioritere anvendelse av overskudd til å styrke premiereserven for å møte antagelser om fremtidig økt levealder. Som følge av dette har Storebrand Livsforsikring i 2011 avsatt 1,1 milliarder kroner for å styrke premiereserven for kollektiv pensjonsforsikring og fripoliser.

Storebrand følger utover dette en plan om oppreservering knyttet til antagelser om lavere dødelighet i fremtiden for individuelle pensjonsforsikringer og fripoliser. Det er, i henhold til plan, avsatt 323 millioner kroner i 2011. Samlet er eiers resultat i 2011 belastet med 180 millioner kroner som følge av oppreservering for langt liv.

Gjenstående meldt oppreserveringsbehov ved utgangen 2011 er beregnet til om lag 170 millioner kroner på individuelle pensjonsforsikringer. Oppreserveringen er planlagt gjennomført innen utgangen av 2012. Oppreserveringen kan dekkes av positivt bokført avkastningsresultat. Dersom årlig bokført avkastning for individualporteføljen er høyere enn 5,8 prosent vil oppreserveringen skje uten direkte kostnad for eier.

Storebrand Livsforsikring er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Andelen ansvarlig lån er på om lag 30 prosent og utgjør 6,6 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Rentekostnadene på ansvarlig lån utgjør om lag netto 130 millioner kroner i kvartalet for de kommende 12 måneder. Selskapsporteføljen hadde en brutto avkastning på 5,1 prosent for 2011 mot 5,8 prosent for 2010. Avkastningen er negativt påvirket av økte kredittspreader innenfor banksektoren. Selskapsporteføljen fikk et nettoresultat i 2011 på minus 120 millioner kroner mot minus 55 millioner kroner foregående år.

*Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko*

Det ble i 2011 inntektsført 520 millioner kroner i forhåndsprising for rentegaranti og fortjeneste på risiko for kollektiv ytelse, en nedgang på 37 millioner kroner fra fjoråret. Reduksjonen skyldes gjennomførte og kommuniserte prisendringer samt overgang til innskuddspensjon.

## Konsernintern transaksjon – Benco

I november ble det gjennomført en internttransaksjon i konsernet hvor SPP Livförsäkring ABS eierandel i BenCo Holding (morselskapet til Euroben og Nordben) ble solgt til Storebrand Livsförsäkring AS. Formålet med transaksjonen var å skape en enklere eierskapsstruktur til BenCo i konsernet ved at et tidligere delt eierskap mellom SPP og Storebrand Livsförsäkring ble samlet i Storebrand Livsförsäkring. Videre bidro transaksjonen til å styrke kapital- og solvenssituasjonen i SPP Konsern. Storebrand Livsförsäkring eier nå 90 prosent av aksjene i BenCo. Resterende aksjer eies av Mandatum og Varma. Benco rapporteres nå som en del av Storebrand Livsförsäkring og er innarbeidet i historiske tall.

## Balanse

For kundeporteføljene med garanti er allokering til aksjer i 2011 redusert til fordel for en økning i allokering til anleggsobligasjoner. I selskapsporteføljen er allokeringen til anleggsobligasjoner økt og pengemarkedseksponering tilsvarende redusert.

Kundemidler er i 2011 økt med om lag 3 milliard kroner og utgjorde 213 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Økningen er drevet av positiv avkastning mens netto fraflytting av kundemidler trekker ned.

## Marked

Premieinntekt eksklusiv tilflytting av premiereserve

NOK mill.	2011	2010
Ytelsespensjon (fee basert)	9 147	8 154
Innskuddspensjon (unit linked basert)	3 812	3 409
<b>Sum kollektiv pensjon</b>	<b>12 959</b>	<b>11 563</b>
Fripoliser	116	98
Tradisjonell individuell kapital og pensjon	584	761
Unit linked (retail)	929	1 993
<b>Sum individuell pensjon og sparing</b>	<b>1 629</b>	<b>2 852</b>
BenCo	700	759
<b>Sum</b>	<b>15 288</b>	<b>15 174</b>

Generelt reduseres premieinntektene for kollektiv ytelsespensjon gradvis som følge av overgang til innskuddspensjon. Økningen i år skyldes blant annet lønnsvekst. Det er god vekst i premieinntekter for innskuddsbaserte ordninger for bedrifter. Det er ikke lenger nyttegning for tradisjonell individuell kapital og pensjon, noe som har medført nedgang i premieinntektene sammenlignet med foregående år. Nedgangen i premieinntekter for unit linked følger av at det gode salget av garantikonto foregående år ikke er videreført i samme grad.

## Salg

Tre kommuner vedtok i 2010 å flytte sine pensjonsordninger fra Storebrand med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2011. Bokført netto flytting fra Storebrand ble på 4 690 millioner kroner, mot en netto tilflytting på 1 859 millioner kroner i 2010.

## Bedriftsmarkedet og offentlig sektor

Storebrand har lyktes godt innenfor tjenestepensjon de siste årene, og har en samlet netto flyttebalanse på om lag 11 milliarder kroner de siste syv årene. 2011 var imidlertid et svakere salgsår, som spesielt var preget av konkurransesituasjonen i offentlig sektor og flytting av to av våre kommuner med offentlig tjenestepensjon.

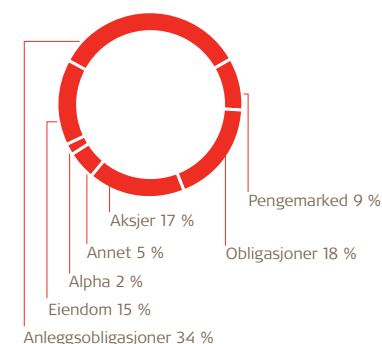
Storebrand er markedsleder i tjenestepensjonsmarkedet i privat sektor med en markedsandel på 30 prosent målt i brutto forfalt premie for innskuddspensjon og 43 prosent for ytelsespensjon<sup>1</sup>. Markedet for privat sektor har vært preget av en sterk overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon, og det forventes at denne trenden vil fortsette også i 2012. Endrede rammevilkår for ytelsespensjon og forventning om økte innskuddssatser vil forsterke utviklingen. Storebrand arbeider med videreutvikling av produkt- og betjeningsløsninger som er tilpasset nye rammebetingelser og kundebehov.

## Personmarkedet

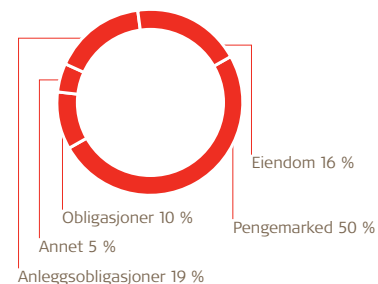
Storebrand har iverksatt en ny og offensiv strategi med høye ambisjoner i personmarkedet, og har lansert en rekke tiltak for å understøtte satsingen. Samlet salg for 2011 var lavere enn forventet, spesielt som en følge av lavt netto salg av fondsprodukter grunnet negativ utvikling i finansmarkedene. Storebrand satser offensivt på å tilby gunstige produkter og løsninger til ansatte hos våre bedriftskunder, noe som utvikler seg positivt.

## Aktivprofil – Storebrand Livsförsäkring

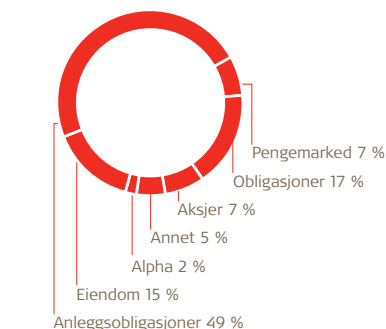
### Kollektiv ytelse



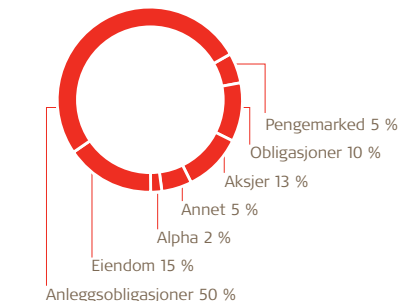
### Selskapsporteføljen



### Fripoliser



### Individual



<sup>1</sup> Statistikk fra FNO per 3. kvartal 2011.



*Nytegning*

For 2011 er samlet nytegnings premie (APE) 658 millioner kroner mot 1 314 millioner kroner for foregående år. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere APE for kollektiv ytelse- og innskuddspensjon, men er også noe redusert for unit linked.

Nytegnings premie (APE):

- Garanterte produkter: 325 millioner kroner for 2011 mot 778 millioner kroner for 2010.
- Fondsforsikring: 299 millioner kroner for 2011 mot 499 millioner kroner for 2010.
- BenCo: 34 millioner kroner for 2011 mot 37 millioner kroner for 2010.

**SPP**

SPP tilbyr pensjons- og forsikringsløsninger samt rådgivning til selskaper i den konkurranseutsatte delen av tjenstepensjonsmarkedet i Sverige. I tillegg tilbyr selskapet privat pensjonsforsikring og syke- og helseforsikring.

**Resultat***Resultatutvikling SPP*

NOK mill.	2011	2010
Administrasjonsresultat	99	76
Risikoresultat	289	290
Finansresultat	-226	11
Øvrig	129	34
<b>Resultat før amortisering</b>	<b>291</b>	<b>410</b>
Amortisering immaterielle eiendeler	-358	-348
<b>Resultat før skatt</b>	<b>-67</b>	<b>63</b>

*Administrasjonsresultat*

Administrasjonsresultatet ble 23 millioner kroner høyere enn året før. Inntektene økte med 7 prosent<sup>2</sup> på grunn av vekst i midler til forvaltning og økt andel feebaserte inntekter. Kostnadene økte med 5 prosent<sup>2</sup>, og forklares i hovedsak av større salgsvolum og større salgandel via meglere og følgelig høyere provisjonskostnader.

*Risikoresultat*

I 2011 ble risikoresultatet 289 millioner kroner, sammenlignet med 290 millioner kroner året før. Det er fremdeles et godt sykresultat som utgjør den største delen av risikoresultatet. Færre og mer kortvarige uføretilfeller enn forventet medførte oppløsning av reserver, noe som ga et sterkt risikoresultat, om enn noe lavere enn året før.

I desember ble reassuranseavtalen for risikovirksomheten avsluttet, noe som ga en positiv engangseffekt på 85 millioner kroner. Det er fremforhandlet en ny reassuranseavtale med virkning fra 1. januar 2012. Den nye avtalen begrenser SPPs eksponering mot uføre- og dødsrisiko hos enkeltindivider.

*Finansresultat*

Finansresultatet har vært negativt i perioden og utgjorde minus 226 millioner kroner for hele året. Et svakt aksjemarked og synkende renter i perioden bidro negativt til finansresultatet.

Avkastningen i de ulike porteføljene avhenger av utviklingen i finansmarkedene. Porteføljene har ulik eksponering mot for eksempel aksje-, rente- og valutamarkedet, ettersom de har en investeringsprofil som er tilpasset forpliktelsene. Avkastningen kommer derfor til å variere. Grunnet fallende renter har samtlige porteføljer hatt positiv avkastning i perioden. Porteføljer med høy allokering til rentebærende verdipapirer har gitt en overskuddsdeling på 319 millioner kroner, sammenlignet med 154 millioner kroner i 2010.

Fallende markedsrenter øker verdien på de garanterte forpliktelsene. Årsavkastningen var ikke tilstrekkelig til å dekke denne økningen. Dette har sammen med en åpen aksjeeksponering ført til et latent kapitaltilskudd (LKT) på minus 741 millioner kroner mot 100 millioner kroner i 2010. For å redusere effekten av fallende aksjemarkeder på resultatet finnes det en sikringsportefølje. Det svake aksjemarkedet gjorde at sikringsporteføljen fikk en gevinst på 131 millioner kroner. Øvrige effekter i finansresultatet utgjorde til sammen minus 65 millioner kroner.

<sup>2</sup> Prosentvis endring målt i lokal valuta.

## Finansavkastning

Portefølje	2011	2010
Defined Benefit (DB)	8,6 %	7,1 %
Defined Contribution (DC):		
P250*	3,3 %	5,3 %
P300*	7,6 %	6,0 %
P520*	12,5 %	7,1 %
AP (Avgangspensjon)	2,8 %	0,2 %

\* Høyeste rentegaranti i porteføljene P250, P300 og P520 er henholdsvis 2,5 %, 4 % og 5,2 %.

## Øvrig resultat

Det øvrige resultatet utviklet seg svært positivt i løpet av året og utgjør 129 millioner kroner, mot 34 millioner kroner i 2010. Resultatet består av avkastningen fra selskapets egne plasseringer, som tilsvarer egenkapitalen, og de er hovedsakelig plassert i korte rentebærende verdipapirer. Det gode resultatet skyldes at den kortsiktige renten har økt betydelig det siste året.

## Balanse

SPP tilpasser aksjeeksponeringen etter utviklingen i markedet og risikobærende evne i porteføljene med såkalt dynamisk risikostyring. Aksjeandelen i porteføljene er redusert i løpet av året. I likhet med den norske livvirksomheten er rentegarantien på nysalg redusert som følge av det lave rentenivået, og fra 1. januar 2012 er denne i intervallet 0 til 0,5 prosent.

Bufferkapitalen (villkorad återbäring) er i løpet av året redusert med 1,1 milliarder kroner til 7,4 milliarder kroner. Nedgangen skyldes fallende aksjemarkeder og lavere markedsrenter.

I 2011 økte den totale forvaltningskapitalen fra 109 milliarder kroner til 113 milliarder kroner. Kapital innenfor fondsforsikring var uendret på 32 milliarder kroner til tross for et svakt aksjemarked. Verdien av kapitalbeholdningen sank med 8 prosent i løpet av året. Dette ble imidlertid demmet opp for av en fortsatt god netto tilstrømning i fondsforsikringsprodukter. Kapital til forvaltning i tradisjonell forsikring har i gjennomsnitt hatt en avkastning på 8 prosent, slik at kapitalen har økt til 81 milliarder kroner.

## Marked

SPP har fortsatt godt nysalg av løpende premier innenfor SPPs kjernevirksomhet, konkurranseutsatt tjenestepensjon. Takket være et attraktivt fondstilbud og et konkurransedyktig fondsforsikringsprodukt hadde SPP et godt salgsresultat i 2011.

## Premieinntekter

I 2011 fortsetter vridningen fra tradisjonell forsikring til fondsforsikring. Dette er gunstig for selskapet ettersom det er høyere lønnsomhet innenfor fondsforsikring. For premieinntektene økte andelen fondsforsikring til om lag 59 prosent, en økning på 10 prosentpoeng. Premieinntektene for fondsforsikring økte med 4 prosent, mens de sank med 31 prosent for tradisjonell forsikring.

## Premieinntekter eksklusiv tilflytting av premiereserve

NOK mill.	2011	2010
Garanterte produkter	2 632	3 030
Unit linked	3 633	3 388
<b>Totalt</b>	<b>6 265</b>	<b>6 418</b>

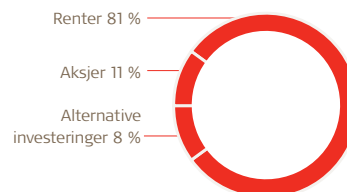
SPP har i 2011 styrket sin posisjon for unit linked i det svenske tjenestepensjonsmarkedet. Markedsandelen i unit linked økte fra 13 til 15 prosent innenfor den åpne konkurranseutsatte delen av tjenestepensjonsmarkedet. Netto premieinntekter (premieinntekter minus forsikringsutbetalinger og tilflyttede midler) økte innenfor unit linked fra 2 358 millioner kroner til 2 634 millioner kroner i 2011. Netto premieinntekter innenfor tradisjonelle produkter ble minus 2 220 millioner kroner, mot minus 1 502 millioner kroner i 2010.

## Nytegning

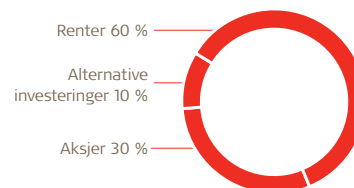
Nysalget for 2011 ble noe høyere sammenlignet med året før. Salget eksklusiv valgsentraler økte med 15 prosent, fra 984 millioner kroner til 1034 millioner kroner. Både salget fra egen salgsstab og salget via meglere bidro til økningen.

## Aktivprofil – SPP

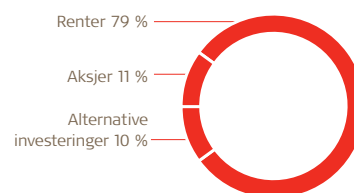
### Defined benefit (DB)



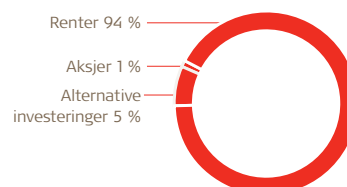
### Defined contribution (DC) P250



### Defined contribution (DC) P300



### Defined contribution (DC) P520



Nytegnet premie (APE):

- Garanterte produkter: 323 millioner kroner I 2011 mot 291 millioner kroner i 2010.
- Unit linked: 695 millioner kroner mot 683 millioner kroner i 2010.
- Øvrig: 16 millioner kroner I 2011 mot 10 millioner kroner i 2010.

#### KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltningsvirksomheten i Storebrand omfatter selskapene Storebrand Kapitalforvaltning, Storebrand Fondene, SPP Fonder, Storebrand Eiendom og Storebrand Realinvestering. Storebrand Kapitalforvaltning forvalter en full bredde av spare- og investeringsprodukter for produktselskapene i konsernet. I tillegg tilbyr Storebrand Kapitalforvaltning aktiv forvaltning til et bredt utvalg av større investorer. I samarbeid med kundene utformes skreddersydd investeringsstrategier tilpasset kundens finansielle målsetting, investeringshorisont og risikoprofil.

#### Resultat

Resultat per selskap

NOK mill.	2011	2010
Storebrand Kapitalforvaltning	159	163
Storebrand Fondene	45	80
SPP Fonder	30	36
Storebrand Eiendom og Realinvesteringer	59	53
<b>Sum resultat før amortisering per selskap</b>	<b>293</b>	<b>333</b>

Resultatutvikling kapitalforvaltning

NOK mill.	2011	2010
Driftsinntekter	684	645
Driftskostnader	- 481	- 450
<b>Driftsresultat</b>	<b>203</b>	<b>195</b>
Avkastningsresultat	79	122
Netto finansinntekter	11	16
<b>Resultat før amortisering</b>	<b>293</b>	<b>333</b>
Amortisering immaterielle eiendeler	- 9	- 6
<b>Resultat før skatt</b>	<b>284</b>	<b>327</b>

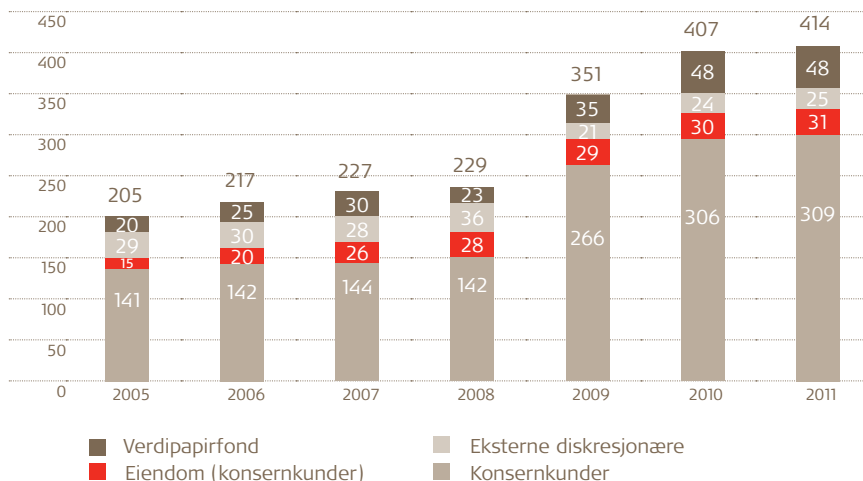
Faste og volumbaserte inntekter var noe høyere enn i 2010, mens avkastningsbaserte inntekter var betydelig lavere i 2011 sammenlignet med året før. Verdiskapning i de aktivt forvaltede porteføljene var svak. Samlede inntekter inklusiv avkastningsbaserte honorarer og finansinntekter utgjorde 765 millioner kroner, mot 814 millioner kroner i 2010. Kostnads-siden er samlet sett noe lavere enn i 2010, og totale driftskostnader utgjorde 483 millioner kroner mot 496 millioner kroner i 2010. Dette inkluderer 2 millioner kroner i resultatbasert lønn i 2011 mot 46 millioner kroner i 2010. Kostnadene eksklusiv resultatbasert lønn viser en vekst gjennom året som skyldes utvidelse av virksomheten i det svenske markedet samt investeringer i Norge knyttet til forbedrede rapporteringsløsninger og økt grad av automatisering.

#### Forvaltningskapital

Ved utgangen av 2011 forvaltet Storebrand Kapitalforvaltning 414 milliarder kroner i verdi-papirfond, fond-i-fond, individuelle porteføljer for fondsforvaltningsselskaper, forsikrings-selskaper, pensjonskasser, kommuner, institusjonelle investorer og investerings-selskaper. Per 31. desember 2010 utgjorde midler til forvaltning 407 milliarder kroner. Veksten gjennom 2011 gjelder primært konsernkunder.

I 2011 ble netto nysalgsvolum 5,5 milliarder kroner mot 14,7 milliarder kroner i 2010.

## Midler til forvaltning (NOK mrd)



### Bærekraftige investeringer

Storebrand stiller strenge krav til samfunnsansvar i forvaltningen av kundenes kapital. Vi ser det som en viktig oppgave å bruke vår eierinnflytelse på en måte som fremmer bærekraftig utvikling og er en av få europeiske kapitalforvaltere som har et eget fagmiljø på området. Mer enn 4 500 selskaper fra hele verden overvåkes og analyseres, og Storebrand Kapitalforvaltning utøver et aktivt eierskap. Årlig er selskapet i kontakt med flere hundre selskaper. I tilfeller hvor risikoen anses som uakseptabel, utelukkes selskapet fra investering. Storebrand arbeider imidlertid hele tiden for å påvirke til forbedringer. Per 31. desember 2011 var 96 selskaper utelukket på grunn av medvirkning til brudd på menneskerettigheter, korrupsjon eller alvorlig miljøskade, produksjon av landminer, klasevåpen, atomvåpen eller salg av tobakk. I tillegg utelukkes selskaper som opererer innenfor høyrisiko industrier og har betydelige mangler i sin risikostyring i forhold til klimaendringer eller som mangler en bærekraftig utvikling generelt.

### Markedsutvikling

Den globale økonomiske veksten fortsatte i 2011 inntil aktiviteten og utsiktene falt relativt markant i 2. halvår. Statsgjeldskrisen i Europa medførte markedsuro som eskalerte da oppmerksomheten ble rettet mot Italia. Aksjemarkedene falt spesielt kraftig i august etter nedgradering av kredittverdigheten til USA kombinert med fallende globale vekstutsikter. Det globale aksjemarkedet målt ved MSCI World i lokal valuta endte ned 8 prosent samlet sett for 2011. Norske aksjer falt mer enn det bredere markedet, og Oslo Børs endte ned 12 prosent i 2011. Norske og globale statsrenter har også falt i takt med svekkede utsikter og flukt til sikkerhet. Sentralbankene har i tillegg reversert renteøkningene og i stedet kuttet rentene ytterligere. Statsrentene i gjeldstyngende land som Italia har derimot steget. Det har også påvirket de øvrige kredittmarkedene og spesielt banksektoren.

2011 ble et svakt år for den aktive forvaltningen som ga en mindreavkastning (avkastning lavere enn referanseindekser) for året som helhet.

**BANK**

Storebrand Bank ASA har ambisjon om å etablere seg som Norges ledende direktebank til personmarkedet, og er i tillegg en ledende tilbyder av rådgivning, transaksjonstjenester og finansiering til bedriftskunder innenfor næringseiendom. Storebrand Bank ASA har en forvaltningskapital på omlag 39 milliarder kroner.

**Resultat***Resultatutvikling bank\**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Netto renteinntekter	443	457
Netto provisjonsinntekter	73	74
Andre inntekter	32	12
<b>Totale inntekter</b>	<b>548</b>	<b>543</b>
Driftskostnader	- 345	- 352
<b>Resultat før tap</b>	<b>203</b>	<b>191</b>
Tap på utlån/investeringseiendommer	10	- 29
<b>Resultat før amortisering</b>	<b>213</b>	<b>162</b>
Amortisering immaterielle eiendeler	- 22	- 28
<b>Resultat før skatt for videreført virksomhet</b>	<b>190</b>	<b>135</b>

\* Omfatter videreført virksomhet i Bank konsern.

Storebrand Bank fortsetter den positive utviklingen og resultatet for bankvirksomheten<sup>3</sup> for 2011 er forbedret på en rekke sentrale områder sammenlignet med 2010. Bankkonsernet har i 2011 besluttet å avvikle eierskapet i Ring Eiendomsmegling.

Resultat før amortisering og nedskrivning i Storebrand Bank konsern ble 213 millioner kroner mot 162 millioner kroner i 2010. Stabil utvikling i inntekter og kostnader kombinert med lave utlånstap ga bankkonsernet et resultat før skatt for videreført virksomhet på 190 millioner kroner, mot 135 millioner kroner i 2010. Resultat etter skatt for solgt/avviklet virksomhet i Ring Eiendomsmegling ble minus 60 millioner kroner for 2011 mot minus 5 millioner kroner i 2010.

Netto renteinntekter for bankkonsernet beløp seg til 443 millioner kroner mot 457 millioner kroner året før. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,13 prosent i 2011, en positiv endring på 0,03 prosent fra 2010. Urolige finansmarkeder har medført økte fundingkostnader som i kombinasjon med konkurransesituasjonen har medført lavere utlånsmarginer og økte innskuddsmarginer. Med økende internasjonal finansuro mot slutten av året er utlånsmarginene i ferd med å økes.

Netto provisjonsinntekter med 73 millioner kroner er tilnærmet uendret sammenlignet med 2010, mens andre inntekter er økt med 20 millioner kroner til totalt 32 millioner kroner. Av økningen er om lag halvparten relatert til salg av eierandel i et utviklingsprosjekt.

Driftskostnadene utgjør totalt 345 millioner kroner, en nedgang på 7 millioner kroner fra året før. Kostnadsprosenten for bankvirksomheten ble 66 prosent i 2011, mot 68 prosent året før. Underliggende kostnadsvekst er motvirket av ytterligere kostnadstiltak gjennomført i løpet av året.

Internasjonal finansuro har ikke gitt problemer i bankens utlånsportefølje. Samlede utlånstap inklusiv nedskrivning på overtatte engasjementer utgjør en netto inntektsføring på 10 millioner kroner mot en netto kostnad på 29 millioner kroner i 2010. Misligholdsvolumet er redusert, og samlet misligholdsvolum utgjør 1,0 prosent av brutto utlån, mot 2,0 prosent året før.

**Balanse**

Ved utgangen av 2011 hadde bankkonsernet en forvaltningskapital på 39 milliarder kroner. Brutto utlån til kunder var 34 milliarder kroner ved utgangen av året. Dette er en reduksjon på 1 milliard kroner i løpet av året. Personmarkedsporteføljen har hatt positiv utvikling de tre siste kvartalene av året, mens bedriftsmarkedet har økt porteføljen i 4. kvartal.

Bankkonsernets personmarkedsportefølje utgjør 67 prosent av samlede utlån, og består hovedsakelig av boliglån med lav risiko. Gjennomsnittlig vektet belåningsgrad er om lag 54 prosent. Bedriftsmarkedsutlån utgjør 33 prosent av porteføljen og består ved utgangen av

<sup>3</sup> Bankvirksomheten består av Storebrand Bank ASA, Storebrand Boligkreditt AS og Storebrand Eiendomskreditt AS under avvikling.



2011 av omlag 80 prosent utlån til inntektsgenererende eiendom og 20 prosent utlån til byggeprosjekter. Det er få kunder som er i mislighold, og tapsnivået i porteføljen er lavt.

Banken har en balansert finansieringsstruktur og baserer sine innlån på kundeinnskudd, utstedelse av verdipapirer og kredittforetaksobligasjoner både direkte i markedet og gjennom bytteordningen mot Norges Bank, samt innlån i det norske og internasjonale kapitalmarkedet. Banken har også i 2011 prioritert god innskuddsdekning og hadde ved årsskiftet opprettholdt en innskuddsdekning på 55 prosent.

Storebrand Bank konsern har ved utgangen av 2011 en netto ansvarlig kapital på 2,8 milliarder kroner, ingen endring fra tilsvarende periode i 2010. Dette gir en kapitaldekning på 13,3 prosent mot 13,0 prosent ved utgangen av 2010. Kjernekapitaldekningen er 11,4 prosent mot 10,6 prosent per 31. desember 2010. Storebrand Bank anser det nødvendig å ha en kjernekapitaldekning på minst 9 prosent til enhver tid. I gode økonomiske tider vil kjernekapitaldekningen ligge godt over dette nivået og Storebrand Bank vil sikte mot en kjernekapitaldekning på minst 11 prosent fra 2013. Økningen i kjernekapitaldekningen i 2011 skyldes økt kjernekapital fra årets resultat og redusert risikovektet balanse som en følge av reduserte utlånsvolum.

## **Marked**

### *Personmarkedet*

I personmarkedet har banken styrket konkurransekraften i 2011 og blitt kåret som tredje beste totalbank av Norsk Familieøkonomi, en forbedring på 82 plasser fra 2010. Banken har snudd den negative trenden på utlån og innskudd sammenlignet med de to foregående årene. Utlånsvolumet har vist en positiv utvikling i de tre siste kvartalene, mens innskudd har en mindre økning gjennom året. Banken hadde ved utgangen av 2011 om lag 72 000 aktive personmarkeds kunder, noe som er en svak nedgang fra 2010. Samtidig har lønnsomheten blitt opprettholdt på samme nivå som året før.

Storebrand-konsernet har etablert en ny helhetlig personmarkedsstrategi i løpet av 2011. Som en konsekvens av den nye personmarkedsstrategien integreres banken tettere i konsernets samlede satsing i personområdet. Salgs- og kundebearbeidingen foregår samlet på vegne av Storebrand-konsernets forretningsområder. Ny personmarkedsstrategi, nytt pris- og produktkonsept og økt markedsføring har vært viktige faktorer for den positive utviklingen i banken.

Utviklingen av nettsatsningen har fortsatt i 2011 og i 2. kvartal lanserte banken de nye tjenestene Mitt Forbruk og Mitt Budsjett. I 2012 vil nettbanken integreres tettere med konsernets øvrige nettløsninger, og bankkundene vil få et komplett tilbud av finansielle tjenester i nettbanken.

### *Bedriftsmarkedet*

Bankens satsning i bedriftsmarkedet er rettet mot det profesjonelle eiendomsmarkedet. Bankens konkurransefortrinn er knyttet til lang erfaring og spisskompetanse innenfor markedssegmentet, samt evne til å tilby helhetlige løsninger og god service. I tillegg tilbyr bedriftsmarked sammen med øvrige enheter i Storebrand-konsernet tjenester til utvalgte nisjer – herunder til investorer og i SMB-segmentet.

Transaksjonsvolumet innenfor næringseiendom har vært lavere enn forventet i 2011. Den internasjonale finansuroen har redusert omsetningsvolumet og dermed også kundetilfang for Storebrand Bank. Boligutvikling har vist økende volum og aktivitet i 2011. Samlet sett er utlånsvolumet redusert med 0,8 milliarder kroner i løpet av 2011, men det er et godt tilfang av nye prosjekter som forventes å øke utlånsvolumet moderat i 2012. Porteføljekvaliteten har blitt vesentlige forbedret gjennom hele året og det er ingen nye store problemengasjementer.

**STOREBRAND FORSIKRING**

Forretningsområdet Forsikring har ansvaret for konsernets ettårige risikoprodukter. Gjennom kostnadseffektiv distribusjon og kundevennlige nettløsninger tilbyr enheten behandlingsforsikring<sup>4</sup> i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet og personalforsikring i det norske bedriftsmarkedet.

**Resultat***Resultatutvikling Storebrand Forsikring*

NOK mill.	2011	2010
Premieinntekter for egen regning	1 807	1 651
Erstatningskostnader for egen regning	-1 314	-1 278
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 332	- 331
<b>Forsikringsresultat</b>	<b>161</b>	<b>42</b>
Finansinntekter	119	113
<b>Resultat før amortisering</b>	<b>281</b>	<b>155</b>
Amortisering av immaterielle eiendeler	- 6	- 9
<b>Resultat før skatt</b>	<b>275</b>	<b>146</b>

Årsresultatet i Storebrand Forsikring er forbedret fra fjoråret og utgjør 281 millioner kroner, mot 155 millioner kroner i fjor. Det er spesielt forsikringsresultatet som er forbedret gjennom 2011. Det er drevet av både et sterkere risikoresultat og økt kostnadseffektivitet. Premieinntektene for egen regning økte med 9 prosent sammenlignet med foregående år. Veksten er i tråd med markedsveksten.

*Nøkkel tall Storebrand Forsikring*

%	2011	2010
Skadeprosent*	73 %	77 %
Kostnadsprosent*	19 %	21 %
Combined ratio*	91 %	98 %

\* For egen regning.

Combined ratio er gjennom året forbedret til 91 prosent, fra 98 prosent i 2010. Året har vært preget av unormalt mye nedbør, flom og stormer med økt skadefrekvens i tillegg til terroraksjonen 22. juli. Resultatet er kun moderat preget av disse hendelsene. For samtlige produktområder er den underliggende risikoutviklingen god og skadeprosenten har utviklet seg i tråd med forventning gjennom året. Forbedringen i forsikringsresultatet skyldes i hovedsak lavere innslag av vinterrelaterte skader sammenlignet med fjoråret, samt en økt grad av prisdifferensiering innenfor alle produktområder.

Kostnadsprosenten endte på 19 prosent for året mot 21 prosent året før, noe som reflekterer økt kostnadseffektivitet i enheten. Kostnadsbasen skal ytterligere effektiviseres gjennom økt automatisering og økt salg via direktebaserte kanaler.

Investeringsporteføljene til Storebrand Forsikring utgjør i overkant av 3 milliarder kroner og er i hovedsak plassert i ulike kredittpapirer med kort og mellomlang durasjon. Finansinntektene er på nivå med fjoråret og preget av vedvarende lave renter. Investeringsporteføljen har gitt en samlet finansinntekt på 119 millioner kroner.

**Marked**

Storebrand Forsikrings vekst innenfor person- og bedriftsmarkedet reflekterer konkurransegraden innenfor de to kundesegmentene enheten tilbyr produktløsninger. Salget har hatt en positiv utvikling gjennom året, og den samlede veksten er noe sterkere enn den generelle markedsveksten. Konkurransesituasjonen er differensiert og vurderes som økende innenfor personmarkedet og sterk innenfor øvre del av bedriftsmarkedet. Den samlede bestandspremien utgjør ved utgangen av året 2,1 milliarder kroner, hvorav 1 milliard kroner kommer fra personmarkedet.

Innenfor personmarkedet har Storebrand Forsikring en etablert posisjon når det gjelder personforsikringer, og en utfordrerposisjon innenfor skadeforsikringsdekningene motor og eiendom. Salget av skadeforsikringer er fortsatt økende. Av samlet salg kommer 86 prosent gjennom direktebaserte kanaler. Dette bidrar til en kostnadseffektiv distribusjonsmodell i et prissensitivt marked.

<sup>4</sup> Helseforsikring er 50 prosent eid av Storebrand ASA og 50 prosent av Deutsche Krankenversicherung AG.

Bedriftsmarkedet er et modent marked med unntak av helseforsikring, som har en årlig vekstrate på 20 prosent. På helseforsikringsmarkedet har Storebrand Forsikring tatt en markedsledende posisjon. For øvrige segmenter innenfor personalforsikring er Storebrand Forsikring en av flere større aktører. Det er økt etterspørsel etter produktløsninger som kobler helse- og personalforsikringer samt uføredekninger. Drivkraften er bedriftens ønske om redusert sykefravær, økt arbeidstrivsel og reduksjon i samlede forsikringskostnader.

## ØVRIG VIRKSOMHET

### Resultat

Resultatutvikling øvrig virksomhet

NOK mill.	2011	2010
Finansposter	47	31
Rentekostnader	-161	-131
Driftskostnader	-165	-131
<b>Resultat øvrig virksomhet</b>	<b>-278</b>	<b>-231</b>

Resultatet av øvrig virksomhet ble på minus 278 millioner kroner mot minus 231 millioner kroner i 2010. Resultatet består i det alt vesentlige av driftsinntekter og driftskostnader i Storebrand ASA. Netto inntekter fra finansielle instrumenter er økt med 16 millioner kroner og utgjorde 47 millioner kroner. Driftskostnadene er økt med 34 millioner kroner.

### Offisielt regnskap i Storebrand ASA

Det offisielle regnskapet til Storebrand ASA, som er avlagt etter norsk regnskapslovgivning, har et resultat før skatt på 196 millioner kroner, mot 502 millioner kroner i 2010. Konsernbidrag fra investeringer i datterselskaper utgjorde 474 millioner kroner, en reduksjon på 684 millioner kroner i forhold til 2010. Det er inntektsført 504 millioner kroner i skatteinntekt som skyldes balanseføring av fremførbare underskudd og andre netto midlertidige forskjeller.

Resultat Storebrand ASA NGAAP

NOK mill.	2011	2010
Konsernbidrag og utbytte	474	1 158
Netto finansposter*	- 113	- 526
Driftskostnader	- 165	- 131
<b>Resultat før skatt</b>	<b>196</b>	<b>502</b>
Skatt	504	0
<b>Resultat etter skatt</b>	<b>700</b>	<b>502</b>
<b>Disponeringer</b>		
Til annen egenkapital	700	11
Avsatt aksjeutbytte		491
<b>Sum disponeringer</b>	<b>700</b>	<b>502</b>

\* Inkluderer nedskrivning av aksjene i Storebrand Bank med 425 mill kroner i 2010.

## RISIKO- OG KAPITALFORHOLD

### RISIKO

Storebrands inntekter er avhengig av eksterne forhold det er knyttet usikkerhet til. De viktigste er utviklingen i kapitalmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen.

Storebrands kunder ønsker sikkerhet for egen økonomi dersom noe uforutsett skulle skje og å kunne opprettholde kjøpekraften som pensjonister. For å tilfredsstille disse behovene tilbyr Storebrand ulike løsninger for pensjonssparing og produkter som sikrer videre inntekt dersom eksempelvis kundene blir arbeidsuføre. Produktene påfører selskapet en forsikringsrisiko, der blant annet kundenes levealder og arbeidsevne er risikofaktorer. Som følge av avkastningsgarantier medfører produktene også renterisiko. I den svenske virksomheten reflekteres denne renterisikoen i finansregnskapet ved at forpliktelsene vurderes til markedsverdi. Innføring av Solvens-II-regelverket fra 2014 vil innebære at markedsverdien av avsetningene vil få langt større betydning også i den norske virksomheten.

Den innbetalte premien investeres i ulike former for verdipapirer frem til midlene, inkludert avkastning, igjen betales ut til kundene som pensjon eller erstatninger. Storebrand påtar seg dermed kapitalmarkedsrisiko gjennom å selge disse produktene, med målsetting om å skape meravkastning både for kunder og for eiere. Produktene utvikles, betjenes

og forvaltes i Storebrand og selskapet utsettes derfor også for operasjonell risiko i disse forretningene.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er et kjerneområde i konsernets virksomhet. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand.

Både Storebrand Livsforsikring og SPP benytter seg av dynamisk risikostyring i den løpende forvaltningen. Metodeverket skal sikre at selskapene opprettholder en god risikobærende evne gjennom fortløpende å tilpasse aktivaallokeringen og den finansielle risikoen til selskapets soliditet og risikokapital. Effekten av markedsnedgang dempes, samtidig som kunder og eiere kan ta del i markedsopp ganger. Daglige beregninger i et eget modellverktøy danner, med grunnlag i siste markeds- og porteføljeutvikling, basis for beslutninger om mulige aktivtilpassninger etter et forhåndsdefinert rammeverk. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer selskapet å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid.

Operasjonell risiko refererer til risiko for direkte eller indirekte tap som følge av mangelfulle eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko søkes redusert gjennom tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og dokumenterte fullmakter. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter. De største operasjonelle risikoene er tilknyttet regulatoriske endringer, store IT-prosjekter og medfølgende risiko for drifts- og forretningsmessige konsekvenser. Det gjennomføres årlig en risikovurdering i konsernledergruppen som resulterer i en risikooversikt med forbedringstiltak. Risikovurderingen presenteres for og behandles av styret.

#### Storebrand Livsforsikring

Viktigste risikofaktorer er finansiell risiko - rente, aksje, eiendom og kreditt - og forsikringsrisiko med økt levealder og uførefrekvens.

Eksposeringen mot økt levealder og uførhet er knyttet til forsikringenes lange varighet. Tariiffene bygger på statistisk erfaringsmateriale, og selskapet har strategier for gjennomføring av fremtidige behov for reservestyrking og å redusere eiers risiko fra endringer i bestanden til et lavest mulig nivå. En vesentlig del av spareproduktene har avkastningsgarantier. Selskapets største finansielle risiko er knyttet til evnen til årlig å innfri rentegarantiene. Dette setter rammer for typer investeringer og gjennomføringen av risikostyringen. Det meste av nysalget er i produkter hvor kundene selv velger risikoprofil for sin pensjonssparing og selv har avkastningsrisikoen på oppsparte pensjonsmidler.

For garantert forretning er høyt rentenivå over tid å foretrekke fremfor lave renter. De fallende rentene gjennom 2011 medførte derfor, alt annet like, høyere risiko for selskapet. Denne risikoen reflekteres ikke med dagens regler for finansregnskapet og krav til solvenskapital. Nytt solvensregelverk - Solvens II - vil fra 2014 ta høyde for denne renterisikoen. Som et viktig stabiliserende tiltak er vesentlige midler i regnskapskategorien anleggsobligasjoner som ikke føres til løpende markedsverdi, men gir en stabil løpende bokført avkastning betydelig over rentegarantien. Likvidetsrisikoen håndteres ved betydelige finansinvesteringer med spesielt god likviditet.

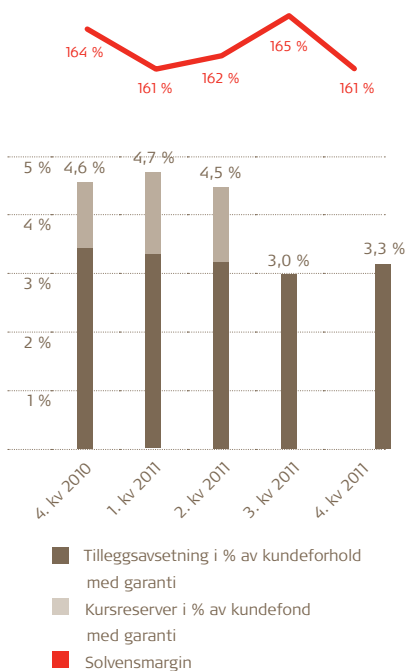
2011 var preget av markedsuro og stor usikkerhet i 2. halvår, spesielt med betjening av den store gjeldsbyrden for flere land i eurosamarbeidet. Verdens aksjeindekser falt, lange markedsrenter i land utenfor eurokrisen falt markant, og kredittpåslaget på obligasjoner økte noe. Dette påvirker også Storebrand Livsforsikring. Avkastningen på kundemidlene som var investert i aksjer ble klart negativ, samtidig som rentefallet ga høyere avkastning enn forventet. Kredittobligasjoner ga avkastning noe under forventning, mens eiendom ga avkastning om lag som forventet. Eksposering mot de gjeldstyngede Euro-landene, de såkalte PIIGS-landene, er begrenset.

For å sikre tilstrekkelig kapital til å betjene sine forpliktelser krever Finanstilsynet at forsikringsvirksomheten strestester både eiendeler og forpliktelser etter forhåndsdefinerte maler. Dette omtales som Risikobasert Tilsyn og er et steg på veien mot det kommende europeiske regelverket for livsforsikring, Solvens II.

#### Soliditet

Samlet sett ble soliditetskapitalen i livkonsernet redusert med 2,6 milliarder kroner i 2011, vesentlig som følge av reduserte kundebuffer. Storebrand Livsforsikring oppnådde en solvensmarginprosent på 161 prosent, en reduksjon på 3 prosentpoeng. Solvensmarginen er negativt påvirket av beregnet skattekostnad og positivt som følge av tillatelse fra Finanstilsynet til endret behandling av investeringer i fast eiendom med eierandel mellom 10 og 15 prosent.

Soliditet – Storebrand Livsforsikring



## SPP

SPP har samme typer risikoer som Storebrand Livsforsikring. Forskjeller i produktutforming, regulatorisk rammeverk og aktivaallokering gir likevel et noe annerledes risikobilde. SPPs ytelsesbaserte produkter har inflasjonsjustering og dermed inflasjonsrisiko på deler av bestanden. Renterisiko reflekteres i forpliktelsene ved at de etter svenske regler markedsverdivurderes både i finansregnskapet og for beregning av solvenskapital. Investeringsporteføljen tilpasses løpende rentefølsomheten til forsikringsforpliktelsene i finansregnskapet. Ulik beregningsmetodikk gjør at rentefølsomheten i beregningen av SPPs solvenskapital er større enn i finansregnskapet. Kraftig fall i lange svenske renter høsten 2011 hadde moderat negativ effekt på finansresultatet, men samtidig en betydelig negativ effekt på selskapets solvensmargin. Negative finansmarkeder og dynamisk risikostyring medførte gradvis redusert aksjeandel gjennom 2011.

Kundeavkastningen var i 2011 god, spesielt i profilene med lav eksponering mot aksjemarkedet. Det største positive bidraget til kundeavkastningen kom fra obligasjonsporteføljene, spesielt porteføljene med lav kreditt risiko, etter det kraftige fallet i lange svenske renter.

Dersom verdien av eiendelene er lavere enn verdien av forpliktelsen for kunder, som følge av avkastning lavere enn utstedte avkastningsgarantier, vil det oppstå såkalte latente kapitaltilskudd, som avsettes som en forpliktelse i regnskapet. Latente kapitaltilskudd kan reverseres ved god porteføljearvkastning og/eller økte markedsrenter.

Ved utgangen av året var solvensmarginen i SPP på 141 prosent mot 199 prosent ved utgangen av 2010. I solvensberegningen i Sverige diskonteres forsikringsforpliktelsene med en markedsrente. I løpet av året falt rentene markant i Sverige. Dette førte til at forsikringsforpliktelsene i solvensberegningen steg og solvenskapitalen ble redusert. For å sikre en stabil solvensmargin i volatile rentemarkeder ble det besluttet å styrke kapitalen i SPP Livförsäkring AB med et kapitaltilskudd på 0,9 milliarder kroner.

Finansinspektionens stresstest omtales som Trafikklyssrapportering og har mye til felles med Riskobasert Tilsyn i Norge.

## Kapitalforvaltning

Selskapet tilbyr aktiv forvaltning og forvaltning av fond-i-fond-strukturer for kunders regning og risiko. Selskapet har ikke risiko utover det normale forretningsmessige og operasjonelle for denne type virksomhet. Operasjonell risiko vurderes som den største risikofaktoren for selskapet. De vanligste operasjonelle risikotypene i forvaltningsvirksomheten er feil som oppstår i handels- og oppgjørprosessen, feilprising, brudd på investeringsmandater, feilrapportering og feil i kjernesystemene. Selskapet benytter standardmetoden for kreditt-risiko i kapitalkravsregelverket og basismetoden for operasjonell risiko. Selskapet har i sin ICAAP-prosess vurdert samlet kapitalbehov. Beregnet kapitalbehov tar i tillegg til kreditt-, markeds- og operasjonell risiko høyde for ekstra kapitalbehov knyttet til konsentrasjons-, likviditets-, markeds-, omdømmerisiko med mer. Kredittrisikoen i selskapet anses som lav, og selskapet vurderes til å ha en god kapitalisering i forhold til risikoprofilen. Selskapet har god likviditetsbuffer og overvåker utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende i forhold til interne grenser.

Selskapet har lite markedsrisiko ettersom plasseringer i verdipapirer er begrenset til plassering av overskuddslikviditet. Egne investeringer er i norske stats sertifikater, og selskapet er eksponert for markedsrisikoen knyttet til dette. Indirekte vil imidlertid selskapets resultater påvirkes av utviklingen i verdipapirmarkedene, først og fremst ved at honorarer er knyttet til markedsverdien av midler til forvaltning. Videre kan svak avkastning påvirke kundenes evne og vilje til å ta risiko gjennom aktivt forvaltede mandater, samt påvirke kundens aktivsammenstilling som igjen kan gi vridning fra høymargin- til lavmarginprodukter.

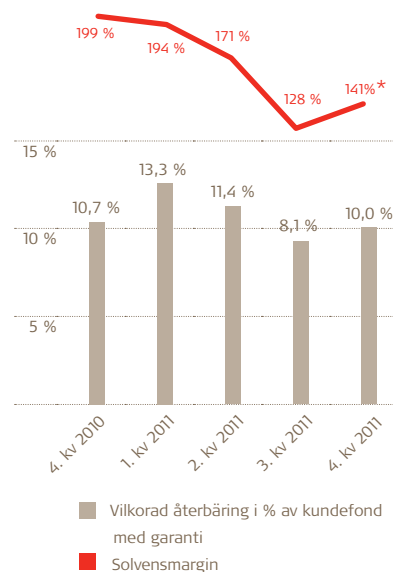
Selskapet har compliance risiko knyttet til overholdelse av lover og regler. Selskapet er spesielt oppmerksom på risiko i forbindelse med endring i relevant lovverk.

I samsvar med inngåtte forvaltningsavtaler utfører selskapet viktige kontrolloppgaver for sine kunder. På daglig basis er det tett oppfølging av investeringsporteføljene mot et stort antall avtalte investeringsbegrensninger.

## Storebrand Bank

Kreditt risiko og likviditetsrisiko er de vesentligste risikoformene for Storebrand Bank. Bankkonsernet er dessuten eksponert for operasjonell risiko, compliance risiko, og i noe mindre grad til markedsrisiko. Risikoen følges opp i henhold til styrevedtatte retningslinjer for risikostyring og internkontroll. Bankens risikoappetitt uttrykkes gjennom risikostrategien som skal støtte opp under de forretningsmessige målene. For de enkelte risikoformene definert i retningslinjene, utarbeides det policydokumenter som angir måleparametere. Utvikling av disse parametrene følges gjennom risikorapporter til bankens styre.

Soliditet – SPP



\* BenCo inngår til og med 3. kvartal 2011.

### *Kreditt*

Kredittkvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen anses som god. Om lag 80 prosent av porteføljens utlån er eiendoms lån og omtrent 20 prosent utviklings- og byggelån. Eiendoms lånene preges av en godt diversifisert leietakerprofil og god varighet på kontraktene. Ved slike lån er banken sikret en kontantstrøm fra leietakere, samtidig som man har sikkerhet i selve bygningsmassen. God spredning blant leietakerne sikrer tilsvarende diversifisering i kontantstrømmer som minsker den samlede risikoen i porteføljen.

Den største risikoen i porteføljen vurderes å være knyttet til utviklingsprosjekter, der banken har en samlet eksponering på om lag 2,5 milliarder kroner. Dette segmentet består hovedsakelig av utlån til byggeprosjekter innenfor bolig- og kontorsegmentet i det sentrale Oslo-området. Det kreves en høy andel av forhåndssalg for utlån til nye boligprosjekter, og risikoen vurderes som tilfredsstillende.

Kredittrisikoen er bedret gjennom året ved at nye engasjementer med lav risiko er kommet inn, samt at eksisterende engasjementer har utviklet seg i positiv retning. Konsentrasjonsrisikoen knyttet til store engasjementer er redusert de siste årene.

Kredittkvaliteten i personmarkedsporteføljen anses som meget god. Tilnærmet hele porteføljen er sikret med pant i fast eiendom. Porteføljens høye sikkerhetsdekning tilsier begrenset tapsrisiko. Belåningsgraden av boligengasjementene er relativt lav og det er kun i begrenset grad gitt lån utover 80 prosent av markedsverdien.

### *Likviditet*

Banken har etablert gode likviditetsbuffer og legger stor vekt på å ha en balansert fundingstruktur i forhold til forfall på ulike løpetider og utstedelser i ulike markeder. Det er etablert trekkfasiliteter/kredittavtaler med andre banker som banken kan trekke på ved behov. Storebrand Bank ASA er ratet av S&P og Moody's (se rating senere i artikkelen).

### *Marked*

Bankens aggregerte markedsrisiko gjennom rente- og valutaeksponering og maksimal tapsrisiko for likviditetsporteføljen begrenses gjennom lave eksponeringsgrenser. Banken har heller ingen aktiv investeringsstrategi for aksjer.

Operasjonell risiko søkes redusert gjennom systematiske risikogjennomganger i alle deler av banken minimum hvert kvartal, samt ved igangsettelse av prosjekter og dersom spesielle hendelser inntreffer.

### **Storebrand Forsikring**

Forsikringsrisikoen er den største risikoen i SB Forsikring. Ett prosentpoeng opp eller ned i skadeprosent vil utgjøre om lag 20 millioner kroner i henholdsvis forbedret eller forverret driftsresultat i 2012. For å begrense utslagene er det iverksatt flere risikoreducerende tiltak. I forkant er de viktigste risikoreducerende tiltakene tegningsreglene og risikoprisingen. I etterkant er det reassuranseavtalene som begrenser risikoen. For hvert produktområde er reassuransebehovet vurdert i forhold til volatiliteten i risikoresultatene. De største eksponeringene Storebrand Forsikring har innenfor forsikringsrisiko er brann på bygning og innbo, ansvarsskader for motor og personrisiko innenfor gruppeliv og yrkesskade. For å redusere risikoen innenfor disse områdene har Storebrand inngått reassuranseavtaler med solide reassurandører.

Storebrand Forsikring har en konservativ investeringsprofil, med noe variasjon mellom de ulike verdipapirporteføljene knyttet til skadeforsikring, helseforsikring, personforsikring og personalforsikring. Verdipapirporteføljene er i hovedsak investert i rentebærende verdipapirer med kort til mellomlang durasjon og lav kredittrisiko. Eiendeler og forpliktelser er godt durasjonsmatchet. Storebrand Forsikring har samlet sett begrenset finansiell risiko.

### **KAPITALFORHOLD**

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten, hvor vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav. Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent og kjernekapitaldekning i banken på over 11 prosent i gode økonomiske tider. Storebrand Livsforsikring AS har videre en målsetting om en rating på A-nivå. Morselskapet i konsernet har en målsetting om en netto gjeldsgrad på null over tid.

Storebrand ASA har kun én aksjeklasse. Alle aksjer har lik rett og aksjene er fritt omsettelige. Selskapet er ikke kjent med at det foreligger avtaler mellom aksjeeiere som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for aksjer.



Solvensmarginen i Storebrand Livsforsikring konsern var på 161 prosent ved utgangen av året. Det har vært en reduksjon i solvensmarginen i 2011. Reduksjonen skyldes beregnet skattekostnad. Solvensmarginen er også positivt påvirket av tillatelse fra Finanstilsynet til endret behandling av investeringer i fast eiendom med eierandel mellom 10 og 15 prosent. Solvensmarginen i SPP var 141 prosent ved utgangen av 2011. Storebrand Bank hadde en kapitaldekning på 13,3 prosent og kjernekapitaldekning på 11,4 prosent. I Storebrand Livsforsikring konsern var kapitaldekningen 13,8 prosent og kjernekapitaldekningen 10,1 prosent. Storebrand-konsernets kapitaldekning var 13,9 prosent og kjernekapitaldekning var 10,4 prosent per 31. desember 2011. Myndighetenes krav til kapitaldekning er på 8 prosent.

Konsernets kapitalbase, som består av egenkapital, ansvarlig lånekapital samt kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, villkorad återbäring og annen soliditetskapital i livvirksomheten, utgjorde 42 milliarder kroner ved utgangen av året, mot 45 milliarder kroner ved forrige årsskifte.

Storebrand ASA hadde totale likvide eiendeler på 1,4 milliarder kroner ved utgangen av 2011 og har i tillegg en uttrukket kredittfasilitet på 145 millioner euro. Total rentebærende gjeld i Storebrand ASA var ved årsskiftet 3,5 milliarder kroner. Storebrand ASA har forfall på et obligasjonslån på 282 millioner kroner i 2012 og har i 2011 innfridd et obligasjonslån på 750 millioner kroner og tatt opp et nytt obligasjonslån på 1,0 milliarder kroner. Gjelden i Storebrand ASA refinansieres normalt i god tid før forfall.

### Rating

Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand ASA har samme rating fra henholdsvis Moody's og Standard & Poor's som ved forrige årsskifte.

Ratingselskap		
	Moody's	S&P
Storebrand ASA	Baa3 (S)	BBB (S)
Storebrand Livsforsikring AS	A3 (S)	A- (S)
Storebrand Bank ASA	Baa1 (N)	BBB+ (S)
Storebrand Boligkreditt AS	Aaa	na

P = positive outlook  
S = stable outlook  
N = negative outlook

### BÆREKRAFT

Storebrand-konsernet har arbeidet systematisk og målrettet med samfunnsansvar i over 15 år. Lenge før de fleste andre aktører i finansbransjen forholdt seg til samfunnsansvarlige kriterier for sine investeringer hadde Storebrand en egen analyseavdeling med metoder for å definere de aller beste foretak på samfunnsansvar. Over lang tid har Storebrands ambisjon vært å være den ledende aktøren innenfor samfunnsansvar i Norden. Gjennom 2011 er det tatt beslutninger for å sikre at denne posisjonen opprettholdes i en verden i sterk forandring der bærekraft er en viktig konkurransefaktor. Rapportering av nøkkeltall innenfor bærekraft er attestert av en uavhengig tredjepart og er gjengitt på side 163. Arbeidet med bærekraftige investeringer beskrives nærmere på side 20.

#### Fra samfunnsansvar til bærekraft

Storebrand har i 15 år benyttet samfunnsansvar som begrep for arbeidet som gjøres innenfor miljø, sosiale spørsmål og samfunnsengasjement. For å sikre en langsiktig utvikling som bedrift, kreves det mer enn å ta samfunnsansvar. Det kreves en bærekraftig strategi. Begrepet bærekraft definerer selve kjernen for langsiktig fremgang: «en bærekraftig utvikling skal ivareta den nåværende generasjons behov, uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner til å tilfredsstille sine behov». Dette er en ledestjerne for konsernets strategiarbeid og daglige drift, og følges blant annet opp gjennom kapitalforvaltningens analyser av bedrifter i investeringsprosessen. Bærekraft er også et av konsernets nye kundeløfter.

Våren 2011 besluttet styret en videreutvikling av konsernets arbeid med bærekraftige investeringer. Siden 2005 har konsernet hatt en minimumsstandard for bærekraftige investeringer som gjelder alle egenforvaltede midler. Beslutningen innebærer at ESG-parametre (Environmental, Social og Governance) skal hensyntas i alle investeringsbeslutninger. Formålet er å identifisere selskapene som er best posisjonert til å møte fremtidens utfordringer ut fra et bærekraftsperspektiv.

#### Bærekraftig bedrift i verdensklasse

Konsernet stiller krav om bærekraft i alle interne prosesser og beslutninger. Innkjøpsavdelingen har krav om bærekraft som en av tre avgjørende kriterier, HR har etikk og medarbeidertilfredshet høyt på agendaen og bærekraft er i stor grad integrert i kjernevirksomheten. Dette gjør at Storebrand for 13. året på rad er kvalifisert til Dow Jones Sustainability Index, som en av de 10 prosent mest bærekraftige bedriftene i verden i vår bransje. Storebrand står også på S&P's liste over Sustainability Leaders 2012. Videre er Storebrand kvalifisert til FTSE4Good, Leadership Index fra Carbon Disclosure Project og kom på 9. plass på listen

<sup>5</sup> Definisjonen for bærekraftig utvikling fra Brundtlandkommissjonen 1987.

over de mest bærekraftige selskaper i verden på Global 100 som World Economic Forum står bak. Verdien av konsernets arbeid med bærekraftige investeringer fikk også en stor anerkjennelse da konsernet i 2011 fikk prisen «Sustainable Asset Owner of the Year» av Financial Times og IFC, en del av Verdensbanken.

### Utvikling i PSI - Principles for Sustainable Insurance

I 2012 kommer FNs miljøprogram UNEP FI til å lansere prinsipper for bærekraftig forsikring, en utvikling av UNPRI - som er FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Disse prinsippene vil være et viktig redskap for bransjens arbeid med bærekraft og forhåpentligvis også et bidrag til å bygge opp tillit til finans- og forsikringsbransjen globalt, som i mange år har kjempet med lav tiltro i befolkningen generelt. Storebrand har engasjert seg i arbeidet med å utforme prinsippene og forbereder virksomheten til å levere på de nye prinsippene for bærekraftig forsikringsvirksomhet.

### Miljø

Storebrand arbeider målrettet for å redusere forretningsdriftens belastning på miljøet, både gjennom egen drift, investeringer, innkjøp og eiendomsforvaltning. Konsernet bidrar videre til en positiv miljøpåvirkning ved å stille krav til de innstillingene som gjøres. Konsernets hovedkontor på Lysaker er et bygg med høye krav til miljø, og vi arbeider kontinuerlig for å redusere energiforbruket i alle egenforvaltede eiendommer. Konsernet arbeider også med miljømerking av sine eiendommer. Ved utgangen av 2011 var 60 prosent av de eiendommene Storebrand selv drifter og forvalter sertifisert som Miljøfyrtårn. Alle er energimerket. Konsernet arbeider for å avskaffe alle firmabiler både i Norge og Sverige og har både elbiler og sykler tilgjengelig for utlån. Miljø veier tungt i alle våre innkjøp.

Selv om konsernet arbeider aktivt for å redusere utslipp, er det per i dag ikke mulig å redusere CO<sub>2</sub>-utslippene til et nullnivå. For å kompensere for dette kjøper Storebrand FN-sertifiserte klimakvoter (CER, certified emissions reductions) som dekker utslipp fra flyreiser, energiforbruk og firmabiler. Konsernet ble Norges første klimanøytrale finansaktør i 2008 og har siden vært klimanøytral.

### PERSONAL OG ORGANISASJON

Per 31. desember var det 2 221 ansatte i konsernet, mot 2 182 ved årets begynnelse. Av disse er 49 prosent kvinner. Gjennomsnittsalderen er 44 år og gjennomsnittlig ansiennitet er 9 år.

### Likestilling og mangfold

I alle Storebrands stillingsannonser understrekes det at konsernet er opptatt av mangfold og vi oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, kulturell bakgrunn eller seksuell orientering. Konsernets arbeidsmiljøundersøkelse er et viktig virkemiddel for å måle de ansattes opplevelse av mangfoldet i konsernet, samt viktigheten av å ha dette tema på dagsorden.

50 prosent av styremedlemmene i Storebrand ASA er kvinner. I datterselskapenes styre er andelen kvinner 33 prosent og i konsernledelsen 17 prosent. Ved utgangen av året var det 38 prosent kvinner med lederansvar i konsernet. Storebrand er med i finansnæringens lederutviklingsprogram for kvinner, Futura, med lederansvar i arbeidsgruppen, og selskapet deltar også med kandidater og agenter. I tillegg til Futura i Norge deltar konsernet i Ruter Dam i Sverige. Selskapet setter krav til samarbeidende rekrutteringsbyråer om at begge kjønn skal være representert som finalekandidater til lederstillinger. Selskapet har en rekke goder for ansatte som bidrar til fleksible løsninger, herunder rett til 15 avspaseringsdager, fleksibel arbeidstid innenfor konsernets kjernetid, og majoriteten av de ansatte har bærbar pc. Det er full lønn ved egen, barns og foreldres sykdom og under svangerskap. For å kunne sammenligne lønn mellom kvinner og menn utarbeides det lønnsstatistikker for definerte nivåer og stillingsgrupper.

I 2011 var det 15 medarbeidere over pensjonistalderen på 65 år i arbeid, mot 38 medarbeidere i 2010. I Norge var det 33 nyansettelser av personer over 45 år.

### Sykefravær

Helse og trivsel inngår i alle forretningsområdenes målkort og helse har gjennomgående stått høyt på agendaen i konsernet i 2011. I helseindikatoren inngår fysiske arbeidsforhold, og det er gjennomført en rekke tiltak for at de fysiske arbeidsforholdene i konsernet skal være best mulig. Det er fortsatt mye som kan bedres og arbeidet vil fortsette inn i det nye året. Tiltak på mange fronter har ført til at konsernet i 2011 registrerer stabilitet i sykefraværet, som ved inngangen av året ble målsatt til 3,5 prosent. Samlet for konsernet ligger sykefraværet i 2011 på 3,8 prosent; 4,4 prosent i Norge, 2,4 prosent i SPP og 2,5 prosent i Storebrand Baltic. Storebrand har vært en inkluderende arbeidslivsbedrift siden 2002 og har et tett og godt samarbeid med NAV. Storebrand har egen helseklinikk som i 2011 hadde drøye 5 800 behandlinger. Med et snitt på 9 behandlinger per ansatt har dette bidratt positivt til konsernets lave sykefraværstall.

Ansatte på hovedkontoret kan trene i egen idrettshall i arbeidstiden og idrettslaget, som har administrativt ansvar for aktiviteter i hallen, har mer enn 900 medlemmer fordelt på

17 grener. Storebrand har ikke vært utsatt for meldte personskader, materielle skader eller ulykker av betydning i 2011.

### Kompetanse

Felles e-læringsplattform har gjort kompetansetilbudet mer synlig og lettere tilgjengelig enn tidligere og har medført at flere benytter seg av de ulike kompetansetilbudene som selskapet tilbyr. Konsernet har utviklet læringsløp for ulike roller i Storebrand, hvor kompetanseheving på alle arenaer kombineres. I tillegg eksisterer et standardisert kurstilbud som er lett tilgjengelig for alle ansatte.

Det har vært viktig å forbedre kunderelasjonen, og det er gjennomført trening i kundekommunikasjon og salg gjennom året. Storebrand har benyttet interne ressurser til dette kompetanseløftet. I 2011 har det også vært stor fokus på autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR) både når det gjelder den teoretiske kunnskapsprøven og den praktiske prøven. Det har totalt vært gjennomført seks fagdager som forberedelse til kunnskapsprøven.

Storebrands konserntreineeprogram har i 2010/11 blitt justert i tråd med personmarkedsstrategien, og det er ansatt en mer sammensatt gruppe traineer med fokus på fag, kunde eller prosjektgjennomføring. Programmet er to-årig og gir traineene en unik erfaring på tvers av konsernet. Traineene tilbys fire ulike traineestopp i Norge, SPP eller i Litauen, og tilbakemeldingene fra traineene og de miljøene traineene jobber i er meget gode. I tillegg tilbyr vi et sommerprogram for studenter med ett år igjen av sin mastergrad.

Storebrand arbeider kontinuerlig med å styrke personlig og faglig utvikling i konsernet og vektlegger medarbeidersamtalen som en viktig del av dette. Alle medarbeidere gjennomfører to obligatoriske medarbeidersamtaler i året med oppfølging og dokumentasjon av prestasjoner, samarbeid og etterlevelse av verdier. I 2012 vil medarbeidersamtalen bli enda viktigere som støtte i konsernets arbeid med å styrke kundeorienteringen.

### Etikk og tillit

Storebrand lever av tillit. Det er ikke et fysisk produkt som selges, men et løfte om å være der når det trengs, enten det er i morgen, om 10 eller 40 år. Derfor stiller vi strenge krav til at konsernets medarbeidere skal ha en høy etisk standard. Samtlige ansatte måles på resultater, adferd og holdninger. En av konsernets kjerneverdier i 2011 var *Til å stole på* og ett av konsernprinsippene var *Vi tar samfunnsansvar*.

### EIERSTYRING OG SELSKAPSEDELSE

Ledelsen og styret i Storebrand vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse. Storebrand etablerte prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i 1998. Storebrand avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 20. oktober 2011 en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse. For en nærmere redegjørelse for Storebrands eierstyring og selskapsledelse og redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b, vises det til egen artikkel på side 50 i årsrapporten.

Styret gjennomførte en styreevaluering for 2011 der Storebrands administrasjon deltok. I 2011 ble det holdt 13 styremøter og ett styreseminar. Styrets arbeidsform reguleres i egen styreinstruks. Styret har opprettet to rådgivende underutvalg: kompensasjonsutvalget og revisjonsutvalget. Det er i 2011 også opprettet et godtgjørelsesutvalg som er felles for Storebrand ASA, Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Bank ASA, Storebrand Kapitalforvaltning AS og Storebrand Finansiell Rådgivning AS, i henhold til godtgjørelsesforskriften § 3 tredje ledd. Godtgjørelsesutvalget kommer i tillegg til kompensasjonsutvalget. Utvalget kan ikke treffe beslutninger på vegne av det enkelte styret.

I løpet av 2011 har det skjedd følgende endringer i Storebrands styrings- og kontrollorganer:

**Styret:** Monica Caneman er valgt inn som styremedlem etter Annika Lundius.

**Representantskapet:** Terje Andersen, Helge Leiro Baastad, Maalfrid Brath og Morten Fon (tidligere varamedlem) ble valgt inn som nye medlemmer. Jostein Furnes er nytt varamedlem. Johan H. Andresen Jr., Merete Egelund Valderhaug, Roar Engleland, Henrik O. Madsen, Elin Korvald og Tuss Benum trådte ut av representantskapet.

**Kontrollkomiteen:** Anne-Grete Steinkjær ble valgt som nytt varamedlem. Ida Hjort Kraby trådte ut av kontrollkomiteen.

**Valgkomiteen:** Kjetil Houg ble valgt som nytt medlem. Johan H. Andresen jr. har frasagt seg gjenvalg og trådte ut av valgkomiteen.

Styret takker de fratrådte medlemmene av styret, representantskapet og kontrollkomiteen for verdifull innsats for selskapet.

## FREMTIDSUTSIKTER

### *Makrobildet*

2011 var preget av urolige finansmarkeder. Ved inngangen til 2012 er urolighetene i finansmarkedene fortsatt store og utfallsrommet for den finansielle utviklingen internasjonalt er fremdeles betydelig. Flere søreuropeiske land sliter med høy gjeld. Vekstanslagene for Europa er lave, og det er stor usikkerhet i markedet knyttet til de europeiske myndigheters håndtering av den vanskelige økonomiske situasjonen. På bakgrunn av nedgangen internasjonalt svekkes også den økonomiske veksten i Storebrands hjemmemarkeder, Norge og Sverige.

Renten på tiårige statsobligasjoner falt mye i andre halvdel av 2011 og er historisk lav i både Norge og Sverige. På sikt er dette en utfordrende situasjon for et forsikringsselskap som skal dekke en årlig rentegaranti. Samtidig opplever Storebrand at det fortsatt er gode investeringsmuligheter i markedet med en forventet avkastning som overgår den gjennomsnittlige rentegarantien på 3,4 prosent.

Til tross for et svakt makrobilde i eurosonen og ringvirkningene dette får for de nordiske landene, forventes det fortsatt vekst innenfor Storebrands kjernemarkeder. Lønnsveksten i Norge er sterk og forventes å bli på om lag 3,5 prosent i 2012. Veksten i markedet for liv og pensjon vil preges av at etterspørselen dreier fra ytelsesbaserte pensjoner med rentegaranti til innskuddbaserte produkter uten rentegaranti. Det forventes en lav vekst i midler til forvaltning for ytelsesprodukter, mens veksten i innskuddspensjon vil opprettholdes.

### *Resultatutvikling*

Konsernets resultat og kontantstrøm vil gradvis styrkes gjennom overgangen til produkter hvor resultatutviklingen i mindre grad påvirkes av markedssvingninger. Storebrand har som målsetting å oppnå et resultatet før overskuddsdeling og utlånstap på 2,5 milliarder kroner innen utgangen av 2013. Det er iverksatt tiltak for å øke faste inntjeningselementer og tilpasse kostnadsnivået. I tillegg vil konsernresultatet være påvirket av netto overskuddsdeling, avkastningsbaserte honorarer og utlånstap. Dette er elementer som i større grad påvirkes av markedsutviklingen. Urolighetene i finansmarkedene har ført til at Storebrand ved utgangen av 2011 ligger etter planen om å nå resultatmålet i 2013. For å kompensere for svakere vekst i inntektene enn forventet gjennomføres kostnadstiltak tidligere enn planlagt, og i større omfang.

### *Risiko*

Storebrand er gjennom forretningsområdene eksponert for flere risikoeer. Utvikling i rentenivå, eiendoms- og aksjemarkedene vurderes som de vesentligste risikofaktorer som kan påvirke konsernets resultat, ved siden av utvikling i levealder og ytelser som følge av sykdom. Nivået på investeringsavkastningen er viktig for å kunne levere en avkastning som overgår rentegarantien i produktene over tid. Risikostyring er et prioritert kjerneområde i konsernet. Etter finanskrisen i 2008, har Storebrand aktivt bygget bufferkapital for å kunne håndtere den type markedsuro som nå erfares.

### *Forslag om endring i skatteloven*

Finansdepartementet sendte 1. januar 2012 på høring et forslag om å begrense fritaksmetoden for aksjer som eies av kundeporteføljene i livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak. Storebrand vil med den foreslåtte endringen få en skattekostnad på inntil 28 prosent. Slik forslaget er utformet vil imidlertid Storebrands fremførbare underskudd kunne videreføres og skjerme selskapet fra å betale skatt i en periode.

På sikt vil forslaget om begrensning av fritaksmetoden ha en negativ effekt på inntjeningen i livsforsikringsvirksomheten og verdien av forsikringskontraktene (embedded value). Tilsvarende vil den foreslåtte endringen virke positivt ved at den reduserer en potensiell skattekostnad ved verdifall på aksjer. Effekten vil være avhengig av aksjeandel, aksjemarkedets utvikling og bruk av fremførbart underskudd.

### *Solvens II*

Banklovkommissjonens utredning om fripoliser og kapitalkrav, NOU 2012:3, ble overlevert Finansdepartementet 17. januar 2012. Banklovkommissjonen foreslår i NOU 2012:3 lovendringer som kan bidra til bedre tilpasning av fripoliser til kapitalkravene som følger av Solvens II. Hovedpunktene i forslaget fremmet av Banklovkommissjonen er frivillig konvertering av fripoliser til fripoliser med investeringsvalg, uten garanti. Det åpnes også for at selskapene kan konvertere flere mindre fripoliser til individuelle pensjonsavtaler uten garanti, samt forkortet utbetalingsperiode for mindre fripoliser.

Endringer i norsk regelverk er nødvendig for å sikre et godt og stabilt tjenestepensjonssystem for bedrifter og ansatte under Solvens II. Storebrand stiller seg positiv til de foreslåtte tiltak, men understreker at disse ikke er tilstrekkelige til å løse utfordringene knyttet til innføring av Solvens II under dagens norske regelverk. Banklovkommissjonen arbeider videre med nytt regelverk for forsikringsbaserte tjenestepensjonsordninger tilpasset pensjonsreform, endrede markedsforhold og nye kapitaldekningskrav. Denne utredningen er varslet

i mai/juni 2012. Storebrand følger regelverksprosessene tett og har en konstruktiv dialog med myndighetene om disse spørsmålene.

#### Fremtidig reservering for økt forventet levealder

Finanstilsynet har anmodet FNO om å fullføre sitt arbeid med nye dødelighetstabeller. Basert på de nye tabellene vil Finanstilsynet vurdere behovet for ytterligere reservering for langt liv for livsforsikringselskap.

#### UTBYTTE OG ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER

Storebrands resultatmål tilsier en økt kontantstrøm fra virksomheten. Vekst i resultat og kontantstrøm vil føre til en revisjon av utbyttepolitikken og en økning i utbytteneivå. Styret har i sin vurdering av utbytte for 2011 lagt vekt på:

- Nødvendige tilpasninger av det norske produktregelverket til Solvens II er fremdeles uavklart.
- Forventning om nye dødelighetsforutsetninger.
- Historisk lavt rentenivå i Norge og Sverige.

Styret har besluttet å foreslå for generalforsamlingen at hele årsresultatet for 2011 anvendes til å styrke egenkapitalen og redusere netto gjeldsgrad i Storebrand ASA.

NOK mill.	2011	2010
<b>Disponeringer</b>		
Til annen egenkapital	700	11
Avsatt aksjeutbytte		491
<b>Sum disponeringer</b>	<b>700</b>	<b>502</b>

Fri egenkapital utgjør 4 718 millioner kroner per 31. desember 2011.

Lysaker, 13. februar 2012  
Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus  
styrets leder

Birgitte Nielsen

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Heidi Skaaret

Jon S. Dueholm

Monica Caneman

Knut Dyre Haug

Kirsti Valborgland

Ann-Mari Gjøstein

Idar Kreutzer  
administrerende direktør



# Eierstyring og selskapsledelse



Storebrands verdigrunnlag er beskrevet gjennom konsernets posisjon, visjon, kjerneverdier og konsernprinsipper.

Ledelsen og styret i Storebrand vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. Storebrand avlegger i samsvar med regnskapslovens § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 20. oktober 2011 en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse.

## REGNSKAPSLOVEN § 3-3B, ANNET LEDD

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens § 3-3b, annet ledd er dekket i Storebrand. Inndelingen referer til nummereringen i bestemmelsen.

### 1-3. Angivelse av anbefaling som Storebrand følger, opplysning om hvor anbefalingen er tilgjengelig og begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalingen

Prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Storebrand er basert på norsk lov. Storebrand følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES. Anbefalingen er tilgjengelig på [www.nues.no](http://www.nues.no). Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under hvert punkt i redegjørelsen nedenfor.

### 4. Beskrivelse av hovedelementene i konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Se punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

### 5. Vedtektsbestemmelse som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5

Se punkt 6 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

### 6. Sammensetningen til ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer

Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

### 7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer

Se punkt 8 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

### 8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer

Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

## NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp av Storebrand.

### 1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

#### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterlevs i Storebrand. Det er redegjort for to avvik under henholdsvis punkt 3 og 14 nedenfor. Storebrand etablerte egne prinsipper for eierstyring og selskapsledelse allerede i 1998 og ser på den norske anbefalingen som en naturlig forlengelse av egne prinsipper. Styret har besluttet at Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges og omtaler etterlevelsen av anbefalingen i årsberetningen på side 47.

Storebrands verdigrunnlag er beskrevet gjennom konsernets posisjon, visjon, kjerneverdier og konsernprinsipper. Sammen gir de konsernet felles mål og retning. Visjonen forteller hva som er mål og ambisjon for konsernet. De tre kjerneverdiene kjennetegner hva Storebrand som selskap står for. Ytterligere omtale og klargjøring av konsernets verdigrunnlag er tilgjengelig på konsernets nettsider.

Hovedsatsningen innenfor samfunnsansvarsarbeidet er bærekraftige investeringer. Konsernet har i mer enn 15 år arbeidet systematisk og målrettet med samfunnsansvar, og arbeidet er forankret i konsernets visjon, kjerneverdier og konsernprinsipper. Konsernets retningslinjer for samfunnsansvar er basert på prinsippene i FNs Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer.

Konsernet har også egne etiske regler, samt retningslinjer for varsling, arrangementer, og bekjempelse av korrupsjon. I konsernet har det i 2011 blitt gjennomført en medarbeiderundersøkelse der de ansatte på en skal fra 0-100 skulle angi i hvilken grad de har et klart bilde av betydningen av de etiske retningslinjene i det daglige arbeid. Den endelige scoren ble 84.

### 2. Virksomhet

#### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Storebrand ASA er i henhold til vedtektene et morselskap i et finanskonsern og har som formål å forvalte sine eierinteresser i konsernet i samsvar med gjeldende

lovverk. Konsernets hovedforretningsområder omfatter pensjon og livsforsikring, kapitalforvaltning, bank og skadeforsikring. Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets nettside [www.storebrand.no](http://www.storebrand.no).

Markedet oppdateres om mål og strategier gjennom kvartalsvise resultatpresentasjoner og i egne temapresentasjoner, som ved kapitalmarkedsdagene, som arrangeres ved behov, sist avholdt 9. mars 2011. Les mer om selskapets mål og hovedstrategier på side 28.

### **3. Selskapskapital og utbytte (Avvik fra anbefalingen)**

Styret vurderer til enhver tid selskapets behov for soliditet i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil. Les mer om Storebrands soliditetskapital og kapitalforhold på side 41 i årsberetningen. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som tilsier at utbytte til aksjonærene normalt vil utgjøre over 35 prosent av årsresultatet etter skatt, men før amortiseringskostnader. Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet, basert på forslag fra styret. Les mer om Storebrands utbyttepolitikk på side 23.

Storebrand ASA ønsker å ha tilgjengelig ulike verktøy i arbeidet med å opprettholde en optimal kapitalstruktur for konsernet. På ordinær generalforsamling i 2011 fikk styret fullmakt til å forhøye aksjekapitalen gjennom nyttegning av aksjer med en samlet verdi inntil NOK 224 954 945. Fullmakten kan benyttes til å videreutvikle konsernets satsingsområder ved erverv av virksomhet mot vederlag i nytteegnede aksjer, eller ved for øvrig å forhøye aksjekapitalen. Fullmakten kan benyttes ved én eller flere emisjoner. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Under samme generalforsamling fikk styret fullmakt til å kjøpe tilbake aksjer for inntil NOK 224 954 945, likevel slik at samlet beholdning av egne aksjer til enhver tid ikke skal overstige 10 prosent av aksjekapitalen. Tilbakekjøp av egne aksjer kan være et verktøy for tildeling av overskuddskapital til aksjonærene i tillegg til utbytte. Videre selger Storebrand ASA hvert år aksjer til ansatte fra egen beholdning i forbindelse med aksjekjøpsprogram og langtidsincentivordninger for ansatte i konsernet. Det er på denne bakgrunn hensiktsmessig at styret gis fullmakt til å kjøpe aksjer i markedet for å dekke nevnte og eventuelle andre behov. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling og er begrenset til definerte formål.

Det er for øvrig ingen bestemmelser i Storebrands vedtekter som regulerer tilbakekjøp eller utstedelse av aksjer.

Avvik fra anbefalingen: Styrefullmakten til å foreta kapitalforhøyelser er ikke fullstendig begrenset til definerte formål. Det ble ikke lagt til rette for at generalforsamlingen kunne stemme over hvert enkelt formål som fullmakten skal dekke.

### **4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående (Ingen avvik fra anbefalingen)**

Storebrand ASA har kun én aksjeklasse, og det er ikke tilgjengelig innenfor norsk regelverk å la aksjonærer akkumulere stemmer fra en sak for å få flere til en annen (kumulativ stemmegivning). Det gjelder ingen spesielle eier- og stemmerettsbegrensninger utover bestemmelsene om eierkontroll i finansieringsvirksomhetsloven.

Alminnelige habilitetsregler for styremedlemmer samt ledende ansatte fremkommer av Storebrand ASAs styreinstruks og konsernets etiske regler. Styrets medlemmer skal melde fra til selskapet dersom de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av et selskap i konsernet. Ved ikke uvesentlige transaksjoner skal styret sørge for at det foreligger verdivurdering fra uavhengig tredjepart. Styreinstruksen viser til at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det påhviler det enkelte styremedlem fortløpende å vurdere om det foreligger slike forhold. For konsernets ansatte samt øvrige tillitsvalgte er transaksjoner med nærstående regulert i konsernets etiske regler. Ansatte skal på eget initiativ melde fra til nærmeste overordnede straks vedkommende blir oppmerksom på at en habilitetskonflikt kan oppstå. Generelt er en ansatt definert som inhabil dersom det foreligger omstendigheter som kan føre til at vedkommende av andre kan oppfattes å legge vekt på annet enn Storebrand-konsernets interesser.

For en fullstendig redegjørelse om aksjonærforhold, se side 22.

### **5. Fri omsettelighet (Ingen avvik fra anbefalingen)**

Alle aksjer har lik rett og aksjene er fritt omsettelige. Vedtektene har ingen begrensninger på omsetteligheten.

### **6. Generalforsamling og kontrollkomité (Ingen avvik fra anbefalingen)**

#### **Generalforsamling**

I henhold til selskapets vedtekter skal generalforsamlingen i Storebrand ASA avholdes innen utgangen av juni måned hvert år. I 2011 ble den holdt 13. april. Alle aksjo-

# 10 %

Samlet beholdning av egne aksjer skal til enhver tid ikke overstige 10 % av aksjekapitalen.

nærer med kjent adresse mottar skriftlig innkalling per post, som sendes ut minst 21 dager før generalforsamlingen. Frist for påmelding er tre virkedager før generalforsamlingen.

På ordinær generalforsamling i 2010 ble vedtektene endret slik at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen er gjort tilgjengelige for aksjonærer på selskapets internettsider, gjelder ikke allmennaksjelovens eller vedtektenes krav om at dokumentene skal sendes til aksjonærene. Dette gjelder også dokumenter som etter allmennaksjeloven eller vedtektene skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjonær kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen. Vedtektsbestemmelsen fraviker hovedregelen i allmennaksjeloven kapittel 5 om at årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning, representantskapets uttalelse og styrets erklæring om godtgjørelse til ledende ansatte skal sendes samtlige aksjeeiere senest en uke før generalforsamlingen. Styrets forslag om å endre vedtektene på dette punkt var begrunnet i ønske om oppnåelse av miljøgevinst og kostnadsbesparelse. På ordinær generalforsamling i 2011 ble vedtektene endret ved at aksjonærene gis adgang til å forhåndsstemme ved bruk av elektronisk kommunikasjon, jf. allmennaksjeloven § 5-8b. En slik ordning gir aksjonærer mulighet til å avgi stemmer uten å være representert på generalforsamlingen. Endringen ble foreslått for å gi så mange aksjonærer som mulig adgang til innflytelse på selskapet gjennom bruk av stemmeretten. Adgangen til å avgi forhåndsstemme er betinget av at det foreligger en betryggende metode for autentisering av avsender. Det skal fremgå av generalforsamlingsinnkallingen om det er gitt adgang til forhåndsstemming og hvilke retningslinjer som eventuelt er fastsatt for slik stemmegivning.

Alle aksjonærer kan delta på generalforsamlingen og det er anledning til å stemme med fullmakt. Det er lagt til rette for at fullmaktsskjemaet knyttes til hver enkelt sak som behandles, og det søkes så langt som mulig utformet slik at det kan stemmes over kandidater som skal velges. Avstemning på generalforsamlingen tillater separat avstemning for hvert enkelt medlem i de ulike organene. Det gis nærmere informasjon om bruk av fullmakt og aksjeeiers rett til å få behandlet saker på generalforsamlingen både i innkallingen og på Storebrands nettsider.

I henhold til vedtektene er representantskapets leder møteleder for generalforsamlingen. På generalforsamlingen deltar

styrets leder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Fra administrasjonen deltar konsernsjef og konsernledelsen. Generalforsamlingsprotokoller er tilgjengelig på konsernets nettsider.

Følgende beslutninger tas på generalforsamlingen:

- Godkjenning av årsberetningen, regnskapet og eventuelt utbytte som er foreslått av styret
- Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- Valg av representanter for aksjonærene til representantskapet, medlemmer til valgkomiteen og kontrollkomiteen
- Godtgjørelse til representantskapet, valgkomiteen og kontrollkomiteen
- Valg av ekstern revisor og fastsettelse av revisors godtgjørelse
- Behandling av eventuelle saker som er satt opp på sakslisten i møteinnkallingen

Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Det kreves imidlertid spesielt flertall ved visse beslutninger i henhold til norsk lov, inkludert beslutninger om fravikelse av fortrinnsretter i forbindelse med eventuell aksjeemisjon, fusjon, fisjon, endring i vedtekter eller fullmakt til å øke eller redusere aksjekapitalen. For slike beslutninger kreves det tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

#### Kontrollkomité

Storebrand er ved lov pålagt å ha kontrollkomité. Komiteen er valgt for Storebrand ASA, Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Forsikring AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS, og består av fem medlemmer og ett varamedlem som velges av generalforsamlingen. Varamedlemmet møter fast i kontrollkomitémøtene. Komiteen har identisk personsammensetning for Storebrand ASA og samtlige ovennevnte datter-/konsernselskaper. Komiteen er uavhengig av selskapenes respektive styre og administrasjon. Valgperioden er to år. Komiteen skal påse at virksomheten i konsernet drives på en hensiktsmessig og betryggende måte. Storebrand-konsernet legger vekt på et godt samarbeid med kontrollkomiteen. Komiteen skal påse at konsernselskapene følger gjeldende lovbestemmelser, selskapenes vedtekter og vedtak i konsernets besluttede organer. Den kan ta opp ethvert forhold innenfor konsernet og kreve innsyn i alle saksdokumenter og annen foreliggende informasjon. Komiteen kan kreve nødvendige opplysninger fra alle ansatte og fra medlemmer av de styrende organer. Komiteen hadde ni møter i 2011 og avga innberetning til representantskapet om komiteens arbeid 1. mars 2011.



Alle aksjonærer kan delta på generalforsamlingen og det er anledning til å stemme med fullmakt.

## 7. Valgkomité

### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Valgkomiteen i Storebrand ASA er vedtektsbestemt og består av fire medlemmer samt en observatør valgt av de ansatte. Valgkomiteens leder og de øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Vedtektene fastsetter at representantskapets ordfører skal være fast medlem av komiteen, dersom vedkommende ikke allerede er valgt av generalforsamlingen. I tillegg deltar en representant for de ansatte som fast medlem ved drøftelser og innstilling til valg av ordfører og varaordfører i representantskapet og styrets leder samt i andre sammenhenger hvor det er naturlig, etter innkalling fra komiteens leder. Komiteen er uavhengig av styret og administrasjonen og satt sammen med sikte på at brede aksjeeierinteresser blir representert. Storebrand har ikke skriftlig nedfelt bestemmelser om rotasjon for medlemmer av valgkomiteen, men valgkomiteen har i praksis praktisert rotasjon av sine medlemmer. Vedtektene fastsetter at valgkomiteen i sitt arbeid skal følge instruks fastsatt av generalforsamlingen. Valgkomiteens instruks ble fastsatt i ordinær generalforsamling 2010. I henhold til instruksen skal valgkomiteen fokusere på blant annet følgende under forberedelse av nominasjoner av tillitsvalgte til selskapenes styrende og kontrollerende organer: kompetanse, erfaring, kapasitet, kjønnsfordeling, uavhengighet og hensynet til aksjonærfelleskapets interesser. Nærmere informasjon om medlemmene er lagt ut på konsernets internettsider. Valgkomiteen gjennomgår den årlige styreevalueringen og skal foreslå kandidater og honorar til representantskapet, styrene, kontrollkomiteen og valgkomiteen. Komiteens medlemmer er også medlemmer av valgkomiteene i Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS.

Valgkomiteen avholdt syv møter i 2011, hvor det blant annet ble avgitt innstilling på valg av nye medlemmer til representantskapet, herunder også ny leder. Det ble videre innstilt på valg av medlemmer til styret og kontrollkomiteen. Valgkomiteen gjorde også forberedelser til saker som skal opp i 2012.

## 8. Representantskap og styre, sammenheng og uavhengighet

### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Representantskapet velger styrets medlemmer og fører tilsyn med styrets og konsernsjefens forvaltning av selskapet. Representantskapet i Storebrand ASA er lovpålagt og har 18 medlemmer, hvorav 12 velges av generalforsamlingen og seks av de ansatte i konsernet. Medlemmene velges for to år om gangen slik at halvparten er på valg hvert år. Etter lovgivningen skal medlemmene som velges av generalforsamlingen til

sammen avspeile selskapets interessegrupper, kundestruktur og samfunnsfunksjon. Selskapets aksjeeiere er gitt en bred representasjon gjennom de valg som er foretatt.

Representantskapet skal blant annet avgis uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsoppgjør, velge de seks, eventuelt syv, aksjonærvalgte medlemmene til styret, herunder styrets leder, fastsette styrets godtgjørelse, gi instruks om kontrollkomiteenes virksomhet og behandle innberetninger fra kontrollkomiteene. Representantskapet kan vedta anbefalinger til styret i en hvilken som helst sak.

Vedtektene fastsetter at styret kan bestå av ni eller 10 medlemmer. Styrets medlemmer velges for ett år om gangen. På representantskapsmøte i 2011 ble det valgt ett nytt styremedlem. I 2011 har styret bestått av 10 medlemmer. Vedtektene fastsetter videre at seks, eventuelt syv, styremedlemmer velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen. Tre medlemmer velges av og blant de ansatte. Daglig ledelse er ikke representert i styret.

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til konsernet, utover sine verv som tillitsvalgte. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på side 58 og på konsernets nettsider. Styresammensetningen tilfredsstiller kravene til uavhengighet som følger av anbefalingen. Det er få tilfeller av inhabilitet under behandling av saker i styret. Styrets vurdering av de enkelte styremedlemmers uavhengighet er anmerket i oversikten over styrings- og kontrollorgan på side 60. Oversikt over hvor mange aksjer i Storebrand-konsernet som var eid av medlemmene av styrende organer per 31. desember 2011 følger av noter til regnskapene for Storebrand ASA (Opplysninger om nærstående parter) på side 157.

## 9. Styrets arbeid

### (Ingen avvik fra anbefalingen)

#### Styrets oppgaver

Styret møtes minimum 11 ganger årlig. I 2011 ble det holdt 13 styremøter og ett styreseminar om Solvens II. På styrets årlige strategisamling diskuteres konsernets fremtidige strategi som deretter legger føringer for administrasjonens utarbeidelse av planer og budsjetter i forbindelse med årlig planprosess som styret godkjenner. Styret skal holde seg orientert om Storebrands økonomiske stilling og utvikling, og påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll og at konsernets kapitalstatus er forsvarlig ut fra omfanget av og risikoen ved virksomheten. Oppmøtefrekvens for de



Representantskapet velger styrets medlemmer og fører tilsyn med styrets og konsernsjefens forvaltning av selskapet.



Konsernet ble for 13. år på rad kvalifisert til den internasjonale bærekraftsindeksen Dow Jones Sustainability Index, som inkluderer de ti prosent mest bærekraftige selskapene globalt innenfor alle industrier.

enkelte styremedlemmene er angitt i oversikten over styrings- og kontrollorgan på side 60. Styrets arbeidsform reguleres av egen styreinstruks som gjennomgås årlig. For å sikre gode og veloverveide beslutninger legges det vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle skal kunne delta i beslutningsprosessene. Styret fastsetter årlige møte- og temaplaner for sitt arbeid. Agenda for påfølgende styremøte fremlegges normalt for styret, basert på temaplan for hele året og en liste over oppfølgingsaker. Endelig agenda fastsettes i samråd med styrets leder. Det settes av tid i hvert styremøte til å evaluere møtet uten administrasjonen til stede. Styret har i sitt arbeid anledning til å engasjere eksterne rådgivere i den utstrekning det har behov for det. Styret har også fastsatt instruks for konsernsjefen.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av sitt arbeid og sin arbeidsform som gir grunnlag for endringer og tiltak. Resultatene fra styreevalueringen gjøres tilgjengelige for valgkomiteen, som benytter evalueringen i sitt arbeid.

#### Styreutvalg

Styret har etablert et kompensasjonsutvalg og et revisjonsutvalg. Begge utvalgene består av tre styremedlemmer, hvorav to er aksjonærvalgte og én ansattevalgt. Sammensetningen er med på å sikre en grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder internkontroll, finansiell rapportering og godtgjørelse til ledende ansatte. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg og bistår styret i forberedelsen av saker, men beslutninger fattes kun av et samlet styre. Begge utvalgene kan på eget initiativ gjennomføre møter og behandle saker uten deltakelse fra administrasjonen.

Kompensasjonsutvalget bistår styret i alle saker som gjelder vederlag for administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om vederlagsordninger for ledende ansatte i konsernet og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte og styrets erklæring om lederlønnfastsettelse som fremlegges årlig for generalforsamlingen. Kompensasjonsutvalget har holdt åtte møter i 2011.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak i forhold til kontrollmiljø, finansiell og operasjonell rapportering, risikostyring/-kontroll og ekstern og intern revisjon. Revisjonsutvalget har holdt syv møter i 2011. Ekstern og intern revisor deltar på møtene. Flertallet av medlemmene i utvalget er uavhengig av virksomheten. Styret har vurdert det som hensiktsmessig å ha ett revisjonsutvalg for hele Storebrand-konsernet.

#### Godtgjørelsesutvalg

Styret har oppnevnt et godtgjørelsesutvalg som er felles for fem norske konsernselskaper, i henhold til godtgjørelsesforskriften § 3 tredje ledd. Godtgjørelsesutvalget kommer i tillegg til kompensasjonsutvalget. Godtgjørelsesutvalget skal i henhold til sitt mandat gi råd til styrene i berørte selskaper i alle saker som gjelder det enkelte selskaps godtgjørelsesordning for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for selskapets risikoeksponering og ansatte med kontrolloppgaver. Utvalget skal i tillegg vurdere hvorvidt selskapets godtgjørelsesordning og praktiseringen av denne muliggjør god styring og kontroll av selskapets risiko, motvirker for høy risikotaking og bidrar til å unngå interessekonflikter. Utvalget kan ikke treffe beslutninger på vegne av det enkelte styret.

#### 10. Risikostyring og intern kontroll (Ingen avvik fra anbefalingen)

##### Overordnet styring og kontroll

Styret i Storebrand ASA har fastsatt overordnede prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll. Prinsippene omhandler styrets ansvar for fastsettelse av konsernets risikoprofil, godkjenning av organiseringen av virksomheten, tildeling av ansvarsområder og myndighet, krav til rapporteringslinjer og informasjon og krav til risikostyring og internkontroll. Styrets og administrerende direktørs ansvarsområder defineres i henholdsvis styreinstruks og instruks til administrerende direktør.

Styret i Storebrand ASA har fastsatt instruks for konsernets datterselskaper som skal sikre at datterselskapene fastsetter og etterlever konsernets prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll.

Konsernets retningslinjer for samfunnsansvar oppsummerer hvordan samfunnsansvarsarbeidet er en integrert del av konsernets styrings- og kontrollprosesser for investeringer, produktutvikling, innkjøp, medarbeideroppfølging og husdrift. Styret vedtar konsernets mål innenfor samfunnsansvar. Konsernet følger også den internasjonale rapporteringsstandard GRI (Global Reporting Initiative). Resultatene revideres av konsernets eksterne revisor. Konsernet ble for 13. år på rad kvalifisert til den internasjonale bærekraftsindeksen Dow Jones Sustainability Index, som inkluderer de ti prosent mest bærekraftige selskapene globalt innenfor alle industrier.

Gjennom retningslinjer for Investor Relations sikres pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til investorer, långivere og andre interessegrupper i verdipapirmarkedet.



I forlengelsen av overordnede prinsipper og retningslinjer er det fastsatt etiske regler som gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i konsernet, samt et konsernfelles regelverk for blant annet risikostyring og internkontroll, finansregnskapsrapportering, håndtering av innsideinformasjon og for primærinnsideres egenhandel. I tillegg gis retningslinjer og informasjon om informasjonssikkerhet, beredskapsplaner og økonomisk kriminalitet. I tillegg til kontroll fra selskapenes egne kontrollorganer og ekstern revisor, er konsernet underlagt lovpålagt tilsyn fra Finanstilsynet.

#### Risikostyring og internkontroll

Vurdering og håndtering av risiko er integrert i konsernets verdibaserte styringsystem. Styringsystemet skal sikre at det er en sammenheng mellom mål og handlinger på alle nivåer i konsernet og det overordnede prinsippet om å skape verdier for Storebrands interessenter. Systemet er bygget opp med utgangspunkt i balansert målstyring som reflekterer både kortsiktig og langsiktig verdiskapning i konsernet.

Konsernets strategutvikling forankres med styret ved en årlig strategisamling og som fast tema på styrets agendaplan. Styrets føringer på den årlige planprosessen oppsummeres i form av utfordringsnotater til konsernledelsen. Sluttproduktet er en styrebehandlet treårig plan for konsernet med mål og handlingsplan, finansielle prognoser og budsjett, samt en helhetlig vurdering av risikobildet for planperioden.

Risikovurdering inngår i ledelsesansvaret i organisasjonen, der formålet er å identifisere, vurdere og styre risikoer som kan redusere enhetens evne til å nå sine mål. Utviklingen i finansmarkedet er en vesentlig risikofaktor for konsernets resultat og solvensposisjon. I tillegg til å vurdere effekter av momentane skift i aksjemarkedene eller rentenivå (stresstester), benyttes scenarioanalysene for å estimere effekten av ulike forløp i finansmarkedet på konsernets resultatutvikling og soliditet. Dette er viktig input for styrets overordnede diskusjon av risikoappetitt og risikoallokering.

Vurdering av operasjonelle risikoer er knyttet til enhetens evne til å nå mål og gjennomføre planer. Prosessen dekker både risikoer for tap og sviktende lønnsomhet knyttet til konjunktursvingninger, endringer i rammebetingelser, endret kundeatferd mv og risikoer for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Ansvar for konsernets kontrollfunksjoner for risikostyring og internkontroll er samlet i avdelingen Virksomhetsstyring under ledelse av Chief Risk Officer (CRO).

CRO rapporterer til konsernets CFO. CRO funksjonen har som oppgave å støtte styret og konsernledelsen i fastsettelsen av risikostrategi og å operasjonalisere rammesetting og risikoovervåking på tvers av konsernets virksomhet. Videre har funksjonen ansvaret for å forvalte det verdibaserte styringsystemet, koordinere den finansielle planprosessen, ledelsens risikovurdering og internkontrollrapportering, samt styre- og ledelsesrapporteringen.

Konsernet har en felles internrevisjonsordning som foretar en uavhengig vurdering av robustheten i styringsmodellen. Internrevisjonens instruks og årsplan fastsettes av styret, i henhold til gjeldende lover og forskrifter og internasjonal standard. Internrevisjonen avgir kvartalsvise rapporter til de respektive styrene i konsernets selskaper.

Grunnlaget for den løpende ledelsesrapporteringen i Storebrand legges i strategi- og planprosessen med fastsetting av mål og handlingsplaner. Storebrand Kompass er selskapets oppfølgingsverktøy med en samlet rapportering til ledelsen og styret av finansielle og operasjonelle måltall for resultat, risiko og soliditet.

Medarbeideroppfølgingen for samtlige ansatte i Storebrand er integrert i det verdibaserte styringsystemet og skal sikre gjennomføringen av den vedtatte strategien. Prinsippene for opptjening og utbetaling av bonus for konsernets risikoansvarlige samsvarer med forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner. CFO, CRO og ansatte i kontrollfunksjoner innenfor risikostyring, internkontroll og compliance har kun fast avlønning.

#### Finansiell informasjon og konsernets regnskapsprosess

Storebrand-konsernet offentliggjør fire kvartalsregnskaper i tillegg til ordinært årsregnskap. Regnskapene skal tilfredsstillende krav i lover og forskrifter og skal avlegges i henhold til vedtatte regnskapsprinsipper samt følge tidsfrister fastsatt av styret i Storebrand ASA.

Storebrands konsernregnskap utarbeides av avdelingen Konsernregnskap som sorterer under konsernets CFO. Sentrale ledere i Konsernregnskap har fast årlig kompensasjon som ikke er påvirket av konsernets regnskapsmessige resultater. Arbeidsdelingen ved utarbeidelse av regnskapene er slik at Konsernregnskap ikke skal gjennomføre verdsettelse av investeringsaktiva, men utøve en kontrollfunksjon overfor konsernselskapenes regnskapsprosesser.



Storebrand-konsernet offentliggjør fire kvartalsregnskaper i tillegg til ordinært årsregnskap.

Det er etablert en rekke risikovurderings- og kontrolltiltak i forbindelse med regnskapsavleggelsene. Ved hvert kvartal er det utarbeidet egne rapporteringsinstruksjoner som er kommunisert med datterselskaperne. Før innrapportering fra datterselskaper avholdes det interne møter, samt møter hvor eksterne revisor deltar, for å identifisere risikoforhold og tiltak knyttet til vesentlige regnskapsposter eller andre forhold. Det avholdes også tilsvarende kvartalsvise møter med ulike fagmiljøer i konsernet som blant annet er sentrale i forbindelse med vurdering og verdsettelse av forsikringsmessige forpliktelser, investeringseiendom og finansielle instrumenter inklusive utlån. I disse møtene er det særlig fokus på eventuelle markedsendringer, spesifikke forhold knyttet til enkeltinvesteringer, transaksjoner samt operasjonelle forhold mv. Vurderinger knyttet til vesentlige regnskapsposter samt eventuelle prinsippendringer mv, beskrives i et eget dokument (Vurderingspostnotat). Styrets revisjonsutvalg foretar en forberedende gjennomgang av kvartalsregnskapene og av årsregnskapet med særlig vekt på de skjønsmessige vurderinger og estimater som er foretatt før styrebehandling. Eksterne revisor deltar i styremøter etter behov og i møter i styrets revisjonsutvalg.

Det utarbeides månedlige og kvartalsvise driftsrapporter hvor resultater per forretningsområde og produktområde analyseres og vurderes mot fastsatte budsjetter. Det legges særlig vekt på å analysere utvikling i finansresultater, risikoresultater og administrasjonsresultater. Driftsrapporteringen avstemmes mot øvrig regnskapsrapportering. For øvrig foretas det løpende avstemming av fagsystemer mv mot regnskapssystemet.

## 11. Godtgjørelse til styret

### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse, etter innstilling fra valgkomiteen. Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller lignende. Medlemmene av styret og styreutvalgene mottar ikke insentivbasert vederlag, men en årlig fast kompensasjon. Aksjonærvalgte styremedlemmer deltar ikke i selskapets pensjonsordninger. Ingen av styrets aksjonærvalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon, lån og aksjeinnehav fremgår av notene 24 (Konsern) og 5 (ASA). Styremedlemmene oppfordres til å eie aksjer i selskapet.

## 12. Godtgjørelse til ledende ansatte

### (Ingen avvik fra anbefalingen)

Styret beslutter strukturen på godtgjørelsen for ledende ansatte i Storebrand, og erklæring om fastsettelse av godtgjørelsen fremlegges for generalforsamlingen. Godt-

gjørelsen består av fastlønn, bonus, pensjonsordning og andre personalgoder som er naturlig for et finanskonsern. Styrets holdning er at den totale godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det blir årlig gjort en vurdering basert på eksterne markedsdata for å sikre en tilfredsstillende kompensasjon i forhold til tilsvarende stillinger i markedet.

Storebrand-konsernet har valgt å ha en godtgjørelse bestående av kun fastlønn for ansatte som har en vesentlig del av sitt arbeid knyttet opp til kontrolloppgaver. Dette for å sikre uavhengighet i utførelsen av kontrolloppgavene. For andre ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko, slik dette er definert av myndighetene, er de viktigste målsettingene med bonusmodellen at bonusen skal bidra til å styre handlinger som i stor grad samsvarer med eierens langsiktige interesser, fremme god styring av - og kontroll med - foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking samt være et motiverende virkemiddel.

Det blir årlig satt konkrete mål for hvordan verdiskapningen i selskapet gir finansiering av bonus. Finansieringen beregnes basert på siste to års verdiskapning, og målet for verdiskapning er basert på risikostjert resultat. Tildelt bonus blir i tillegg til verdiskapningen bestemt av enhetens og individets resultater. Enhetens resultater er målt gjennom et målkort som både har kvantitative og kvalitative mål, og målene er både økonomiske og operative. De ansattes prestasjoner følges opp i et eget oppfølgings-system, der prestasjonene blir målt både i forhold til gjennomføringen av en individuell handlingsplan og i forhold til etterlevelse av Storebrand-konsernets konsernprinsipper. Enhetsresultatet og det individuelle vektet like, og maksimal total måloppnåelse er 150 prosent. Enhetens målkort og individets handlingsplan er direkte knyttet til den strategien som styret har vedtatt. Dette bidrar til ytterligere å styrke samsvaret mellom eiere og administrasjonen.

For norske ledende ansatte vil halvparten av tildelt bonus utbetales kontant, mens resterende halvpart konverteres til et antall syntetiske aksjer basert på vektet gjennomsnittlig kurs før utbetaling. Antallet aksjer registreres i en aksjebank og blir stående i aksjebanken i tre år. Det kjøpes ikke faktiske aksjer. Ved utløpet av perioden utbetales et beløp tilsvarende tildelte aksjers markedspris. Halvparten av utbetalt beløp (etter skatt) fra aksjebanken benyttes til kjøp av faktiske aksjer i Storebrand med nye 3 års binding. Det utbetales ikke fra aksjebanken før 3-års periodens slutt, selv om medarbeider trer ut av ordningen eller slutter i selskapet.



Det utarbeides månedlige og kvartalsvise driftsrapporter hvor resultater per forretningsområde og produktområde analyseres og vurderes mot fastsatte budsjetter.

«Målbonus» skal utgjøre mellom 20 prosent og 40 prosent av fastlønnen. Tildelt bonus for et gitt år har et fast tak, og kan ikke overstige 90 prosent av fastlønn. Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av notene 24 (Konsern) og 5 (ASA). Ledende ansatte oppfordres til å eie aksjer i konsernet også utover bindingstid.

### **13. Informasjon og kommunikasjon (Ingen avvik fra anbefalingen)**

Styret har fastsatt retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon, samt selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen. Konsernets finanskalender blir offentliggjort både på Internett og i selskapets årsrapport. All rapportering er basert på åpenhet og under hensyn til krav om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet og reglene om god børsskikk. Nærmere informasjon fremgår av side 22-23.

### **14. Selskapsovertakelse (Avvik fra anbefalingen)**

Det finnes ingen begrensninger vedrørende kjøp av aksjer i Storebrands vedtekter. Styret vil sørge for at alle aksjeeiere blir behandlet likt og får muligheten til å vurdere det budet som er fremsatt. Styret vil så langt det lar seg gjøre, skaffe informasjon om budgiver og gjøre det tilgjengelig for alle aksjonærer. Videre vil styret vurdere budet og søke å avgi en uttalelse med styrets vurdering av budet samt søke å innhente verdivurdering fra en uavhengig sakkyndig. Styret vil ved et eventuelt overtakelsestilbud arbeide så langt det lar seg gjøre for å maksimere aksjonærenes verdier.

*Avvik fra anbefalingen: Det er ikke utarbeidet eksplisitte hovedprinsipper for hvordan Storebrand vil opptre ved et eventuelt overtakelsestilbud ut over det som her fremgår. Styret slutter seg for øvrig til anbefalingens formuleringer på dette punkt.*

### **15. Revisor**

#### **(Ingen avvik fra anbefalingen)**

Ekstern revisor velges av generalforsamlingen og foretar finansiell revisjon. Ekstern revisor avgir revisjonsberetning i forbindelse med årsregnskapet og foretar en begrenset revisjon av delårsregnskapene. Ekstern revisor deltar i styremøter der kvartalsregnskapene behandles, alle møter i kontrollkomiteene, samt på alle møter i revisjonsutvalget, med mindre sakene som skal behandles der ikke krever revisors tilstedeværelse. I 2007 ble det av styret besluttet at eksternrevisor skal rotere ansvarlig partner på revisjonsoppdraget hvert syvende år. Hvert år evalueres eksternrevisors arbeid og uavhengighet av styrets revisjonsutvalg. Deloitte er av generalforsamlingen i Storebrand ASA valgt

som selskapets eksterne revisor. De øvrige selskapene i konsernet har samme revisor som Storebrand ASA.

### **ØVRIG**

Som en av de største eierne i det norske aksjemarkedet har Storebrand stor potensiell innflytelse på børsnoterte selskapers utvikling. Storebrand er opptatt av å utøve sitt eierskap i børsnoterte selskaper på basis av et sett med enkle og enhetlige eierprinsipper. Storebrand benytter den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse i sin eierskapsutøvelse. Storebrand har siden 2006 hatt en administrativ Corporate Governance komité. Komiteen er med på å sikre god eierstyring og selskapsledelse på tvers av konsernet. Storebrand har utarbeidet retningslinjer som begrenser ansattes anledning til å ha tillitsverv i eksterne foretak.

Ytterligere informasjon om Storebrands eierstyring og selskapsledelse finnes på [www.storebrand.no](http://www.storebrand.no) > Om Storebrand > Selskapsledelse, hvor vi blant har lagt ut informasjon om medlemmene i Storebrands styrings- og kontrollorgan, vedtekter og eierprinsipper.

# Styret



**Birger Magnus  
(56)**

Styreleder i Storebrand ASA siden 2009

1984 MBA INSEAD, Frankrike ● 1979 Sivilingeniør, NTNU

Tidligere stillinger:

1996-2009 konserndirektør Schibsted ASA ● 1985-1996 partner McKinsey & Co ● 1982-1984 daglig leder Magnus Data ● 1980-1982 systemkonsulent Honeywell Bull

Tillitsvern:

2010-, styreleder Hafslund ASA ● 2010-, styremedlem Aschehoug 2010-, styreleder bMenu A/S ● 2010-, styreleder Statoil Fuel & Retail ASA ● 2010-, styremedlem Kristian Gerhard Jebsens stiftelse ● 2002-, styremedlem Kristian Gerhard Jebsens Skibsrederi AS

Antall aksjer: 20 000



**Halvor Stenstadvold  
(67)**

Selvstendig rådgiver ● styremedlem i Storebrand ASA siden 2000

Statsviter, Columbia University/Universitetet i Oslo

Tidligere stillinger:

1997-2006 medlem av Orklas hovedledelse ● 1988-2006 administrerende direktør Orklas konsernstaber ● 1979-1988 senior VP Christiania Bank ● 1981-1984 statssekretær

Tillitsvern:

2008-, styreleder Det Norske Mikrofinansinitiativet, NMI ● 2008-, styremedlem Navamedic ASA ● 2002-, styremedlem Statkraft SF og Statkraft AS ● 2011-, styremedlem Kongsberg Automotive ASA ● 2005-, styreleder SOS Barnebyer ● 2006-, styremedlem SOS USA ● 2008-, styreleder Henie Onstad Kunstcenter

Antall aksjer: 8 645



**Birgitte Nielsen  
(48)**

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2005

General Management Programme, CEDEP/INSEAD ● 1986 Bachelor of Commerce, internasjonale relasjoner, Handelshøyskolen København ● 1993 Bachelor of Commerce, økonomi og finans, Handelshøyskolen København

Tidligere stillinger:

2003-2006 rådgiver Nielsen + Axelsson Asp. ● 1992-2003 CP/CFO FLS Industries AS ● 1983-1992 Danske Bank (1990-1992 som Vice President)

Tillitsvern:

2011-, styremedlem KIRK Kapital AG ● 2008-, styremedlem Finansiell Stabilitet AS ● 2006-, styremedlem Novenco AS ● 2006-, styremedlem Arkil AS ● 2005-, styremedlem Buy-Aid AS

Antall aksjer: 0



**Heidi Skaaret  
(50)**

Konserndirektør Lindorff Group AB og administrerende direktør Lindorff AS ● styremedlem i Storebrand ASA siden 2010

1986 Siviløkonom, University of Washington USA

Tidligere stillinger:

2001-2008 administrerende direktør KANO Bank, Norge ● 1987-2000 banksjef Den norske Bank ASA ● 1986-1987 Financial Services Officer Bank of America

Tillitsvern:

2008-, styreleder Lindorff Norge AS ● 2008-, styremedlem Lindorff A/S

Antall aksjer: 0



**John Staunbjerg Dueholm (60)**

Konserndirektør og Deputy CEO SAS Group ● styremedlem i Storebrand ASA siden 2009

Cand.merc., Handelshøyskolen i København

Tidligere stillinger:

1998-2002 konserndirektør Group 4 Falck AS ● 1996-1998 EVP SAS Technical Division ● 1994-1996 konserndirektør ISS Scandinavia AS ● 1990-1994 CEO SAS Data A/S ● 1985-1990 konserndirektør Top Danmark

Tillitsvern:

2009-, styreleder Addici

Antall aksjer: 0



**Jon Arnt Jacobsen**  
(54)

Direktør Anskaffelser Statoil ASA • styremedlem i Storebrand ASA siden 2009

1983 MBA University of Wisconsin • 1981 MA Business and Economics Handelshøyskolen BI

Tidligere stillinger:  
2004-2009 konserndirektør Foredling og Markedsføring Statoil ASA • 1998-2004 finansdirektør Statoil ASA • 1985-1998 ulike stillinger i Den norske Bank ASA: leder oljeavdelingen konsernkundedivisjonen, leder industriseksjon konsernkundedivisjonen, leder industri og finansielle institusjoner konsernkundedivisjonen, daglig leder Singapore Branch med ansvar for DnBs aktiviteter i ASEAN

Tillitsvern:  
2010-, styremedlem Statoil Fuel & Retail ASA

Antall aksjer: 3 100



**Monica Caneman**  
(57)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2011

1976 MBA Misc. Economics, Stockholm School of Economics

Tidligere stillinger:  
1991-2001 ulike stillinger i SEB: Deputy CEO, ECP and Manager Corporate and Institutions, Deputy CEO, ECP, Retail Services Nordic and Baltic Operations, Director Deputy Group CEO Retail Services, Deputy Head Retail Services, Regional Manager Greater Stockholm, Regional Manager Southern Greater Stockholm, Manager SEB Cards • 1997-1991 Finansskandic

Tillitsvern:  
2004-, styremedlem i Electronic Transaction Group Nordic Holding AB • 2008-, styreleder Fourth Swedish National Pension Fund • 2002-, styremedlem Investment AB Öresund • 2006-, styreleder Allenex AB, 2004- styremedlem Poolia AB • 2003-, styremedlem Schibsted ASA • 2010-, styremedlem SAS AB • 2007-, styremedlem My Safety AB • 2010-, styremedlem Intermail AS • 2011-, styreleder Big Bag AB • 2010-, styreleder Arion Bank hf • 2010-, styreleder Frösunda LSS AB • 2002-, styremedlem SOS Children's Villages

Antall aksjer: 0



**Kirsti Valborgland**  
(31)

Prosjektleder Storebrand Livsforsikring AS • ansattevalgt styremedlem i Storebrand ASA siden 2010

2004 Siviløkonom, Handelshøyskolen BI

Tidligere stillinger:  
2006-2007 Key Account Manager Storebrand Livsforsikring AS • 2004-2006 konserntrener Storebrand ASA

Antall aksjer: 2 072



**Knut Dyrre Haug**  
(55)

Spesialrådgiver Storebrand Livsforsikring AS • ansattevalgt styremedlem i Storebrand ASA siden 2006

Befalsskole • Autorisert Finansiell Rådgiver

Tidligere stillinger:  
1998-1999 markedsdirektør Sparebank1 Livsforsikring • 1978-1998 diverse stillinger i Storebrand Livsforsikring • 1990-2006 foreleser og forfatter BI Senter for Finansutdanning og Forsikringsakademiet

Tillitsvern:  
2000-, styreleder Boligstiftelsen Ungdomsboliger i Asker • 2002-, styreleder for autorisasjon av forsikringsrådgivere, FNO • 2007-, styremedlem Asker og Bærum Boligbyggelag • 2007-, medlem Rådet for bank-, forsikrings- og finansstudier, BI • 2009-, medlem Fagrådet for Finansutdanning i Europa • 2010-, leder Prosjekt samordning av kompetanse i finansnæringen, FNO

Antall aksjer: 11 963



**Ann-Mari Gjøstein**  
(49)

Hovedtillitsvalgt Storebrand • ansattevalgt styremedlem i Storebrand ASA siden 2007

Markedsøkonom, BI (Bedriftsøkonomisk Institutt) • Bachelor of Management, BI

Tidligere stillinger:  
2001-2007 opplæringsansvarlig og fagkonsulent Storebrand Bank ASA • 1982-2001 finansiell rådgiver/fondsrådgiver DnB og DnB Investor

Antall aksjer: 258

# Medlemmer av Storebrands styrings- og kontrollorgan

## REPRESENTANTSKAPET

### Ordfører:

Terje R. Venold

### Varaordfører:

Vibeke Hammer Madsen

### Medlem (aksjonærvalgt):

Trond Berger  
Tore Eugen Kvalheim  
Marianne Lie  
Olaug Svarva  
Pål Syversen  
Karen Helene Ulltveit-Moe  
Terje Andersen  
Maalfrid Brath  
Helge Leiro Baastad  
Morten Fon

### Medlem (ansattevalgt):

Tommy Christiansen  
Tor Haugom  
Annika Fallenius  
Unn Kristin Johnsen  
Rune Pedersen  
Trond Thire

### Varamedlem (aksjonærvalgt):

Anne-Lise Aukner  
Jostein Furnes  
Lars Tronsgaard

### Varamedlem (ansattevalgt):

May-Helene Moldenhauer  
Per-Erik Hauge

## STYRET I STOREBRAND ASA

### Leder:

Birger Magnus (12)

### Styremedlem:

Halvor Stenstadvold (12)  
Jon Arnt Jacobsen (12)  
John S. Dueholm (12)  
Monica Caneman (7)  
Birgitte Nielsen (12)  
Heidi Skaaret (13)

### Styremedlem (ansattevalgt):

Ann-Mari Gjøstein<sup>1</sup> (12)  
Knut Dyre Haug<sup>2</sup> (12)  
Kirsti Valborgland<sup>1</sup> (12)

## KOMPENSASJONSUTVALGET

### Leder:

Birger Magnus

### Medlem:

Birgitte Nielsen  
Ann-Mari Gjøstein

## REVISJONSUTVALGET

### Leder:

Halvor Stenstadvold

### Medlem:

Knut Dyre Haug  
Heidi Skaaret

## KONTROLLKOMITEEN

### Leder:

Elisabeth Wille

### Nestleder:

Finn Myhre

### Medlem:

Ole Klette  
Harald Moen  
Tone Margrethe Reierselmoen

### Varamedlem:

Anne Grete Steinkjer

## VALGKOMITEEN

### Leder:

Terje R. Venold

### Medlem (aksjonærvalgt):

Helge L. Baastad  
Olaug Svarva  
Kjetil Houg

### Observatør (ansattevalgt):

Rune Pedersen

<sup>1</sup> Ikke uavhengige, se side 50 om eierstyring og selskapsledelse.

( ) Antall styremøter deltatt i 2011.



# Ledelsen



**Idar Kreutzer  
(49)**

Idar Kreutzer er konsernsjef i Storebrand. Han har vært i Storebrand-konsernet siden 1992 og innehar interne og eksterne styreverv.

Kreutzer er formann i bedriftsforsamlingen og valgkomiteen i Orkla ASA. Han er nestformann i bedriftsforsamlingen i Statoil ASA og medlem av bedriftsforsamlingen i Norsk Hydro ASA. Han er styreleder i Flyktninghjelpen og styremedlem i Finansnæringens Hovedorganisasjon. De siste årene har Kreutzer engasjert seg som Council Member i organisasjonen World Business Council for Sustainable Development (WBCSD).

Idar Kreutzer er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole.

Antall aksjer: 121 294



**Lars Aa. Løddesøl  
(47)**

Lars Aa. Løddesøl er CFO og COO i Storebrand-konsernet. Løddesøl har arbeidet i Storebrand siden 2001 og har blant annet vært adm.dir i Storebrand Livsforsikring, viseadm. i Storebrand Bank og finansdirektør i konsernet. Før Løddesøl kom til Storebrand arbeidet han blant annet i Citibank og flyselskapet SAS.

Løddesøl er utdannet siviløkonom fra BI og har i tillegg en MBA fra Thunderbird i USA.

Antall aksjer: 36 748



**Odd Arild Grefstad  
(46)**

Odd Arild Grefstad er administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring AS. Han har vært CFO i Storebrand i mange år og har i tillegg hatt andre stillinger innenfor Storebrand-konsernet. Han har også arbeidet med eksterne revisjon i Arthur Andersen.

Odd Arild Grefstad er statsautorisert revisor og autorisert finansanalytiker.

Antall aksjer: 42 446



**Sarah McPhee  
(57)**

Sarah McPhee er administrerende direktør i SPP. Hun har bred erfaring innenfor finansbransjen og har hatt ledende stillinger i AMF Pension, Fjærde AP-Fonden, og GE Capital Norden.

McPhee er siviløkonom fra Handelshøyskolen i Stockholm og har i tillegg en mastergrad i Latin American Studies fra Stanford University.

Antall aksjer: 40 400



**Hans Aasnæs  
(48)**

Hans Aasnæs er administrerende direktør i Storebrand Kapitalforvaltning AS. Han har jobbet i Storebrand Kapitalforvaltning siden 1994 og har hatt en rekke ledende stillinger i selskapet. Før sin tid i Storebrand har Hans Aasnæs bakgrunn fra Orkla Finans og som stipendiat på NHH.

Aasnæs er utdannet sivilagronom fra NLH og har i tillegg høyere avdelings eksamen i Bedriftsøkonomisk analyse fra NHH. Han er også autorisert finansanalytiker.

Antall aksjer: 60 077



**Gunnar Rogstad  
(55)**

Gunnar Rogstad er administrerende direktør i Storebrand Forsikring. Han er Cand.jur fra Universitetet i Oslo og har lang erfaring innenfor skade- og livsforsikring. Rogstad har vært i Storebrand siden 2006. Før dette hadde han ledende stillinger i If og Sampo.

Antall aksjer: 106 441

## Regnskap og noter

### Person

340 000 personkunder har sparing, forsikring eller bankforbindelse i Storebrand i Norge.





**Bedrift**

Om lag 23 000 bedrifter med til sammen  
486 000 ansatte har tjenestepensjon i  
Storebrand i Norge.





# Innhold

## Regnskap og noter

### STOREBRAND KONSERN

Resultatregnskap	66
Totalregnskap	67
Balanse	68
Egenkapitalavstemming	70
Kontantstrømpoppstilling	72
<b>Virksomhets- og risikonoter</b>	
note 1 Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper	74
note 2 Overskuddsdeling og resultat til eier livsforsikring	81
note 3 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	84
note 4 Risikostyring og internkontroll	86
note 5 Solvens II	88
note 6 Forsikringsrisiko	89
note 7 Finansiell markedsrisiko	93
note 8 Likviditetsrisiko	95
note 9 Kredittrisiko	97
note 10 Operasjonell risiko	100
note 11 Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi	100
note 12 Segmentrapportering	104
<b>Resultatnoter</b>	
note 13 Premieinntekter	107
note 14 Netto renteinntekter bankvirksomhet	108
note 15 Netto inntekter for ulike klasser finansielle instrumenter	108
note 16 Netto inntekter fra eiendommer	109
note 17 Andre inntekter	109
note 18 Erstatninger for egen regning	110
note 19 Endring bufferkapital	111
note 20 Endring i forsikringsforpliktelser livsforsikring	111
note 21 Tap på utlån og reversering av tidligere tap	111
note 22 Driftskostnader og antall ansatte	112
note 23 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	112
note 24 Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte	115
note 25 Godtgjørelse til revisor	119
note 26 Andre kostnader	120
note 27 Rentekostnader	120
note 28 Skatt	120
<b>Balansenoter</b>	
note 29 Immaterielle eiendeler	122
note 30 Varige driftsmidler	124
note 31 Operasjonelle leieavtaler driftsmidler	124
note 32 Investeringer i tilknyttede selskaper	125
note 33 Felleskontrollerte virksomheter	126
note 34 Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser	127
note 35 Virkelig verdi finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost	127
note 36 Obligasjoner til amortisert kost	128
note 37 Utlån til kunder	129
note 38 Reassurandørens andel av forsikringsmessige avsetninge	129
note 39 Eiendommer	130

note 40 Biologiske eiendeler	132
note 41 Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	133
note 42 Aksjer og andeler	133
note 43 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	134
note 44 Derivater	134
note 45 Valutaeksponering	135
note 46 Forsikringsforpliktelser - livsforsikring	136
note 47 Forsikringsforpliktelser - skadeforsikring	137
note 48 Innskudd fra kunder bank	138
note 49 Annen kortsiktig gjeld	138
<b>Øvrige noter</b>	
note 50 Sikringsbokføring	139
note 51 Sikkerhetsstillelser	140
note 52 Betingede forpliktelser	140
note 53 Utlån av verdipapirer og gjenkjøpsavtaler	141
note 54 Kapitalkrav og soliditetskrav	141
note 55 Opplysninger om nærstående parter	143
note 56 Solgt/avviklet virksomhet	143

### STOREBRAND ASA

Resultatregnskap	144	
Balanse	145	
Kontantstrømpoppstilling	146	
note 1 Regnskapsprinsipper	147	
note 2 Inntekt på investering i datterselskap	148	
note 3 Personalkostnader	148	
note 4 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	149	
note 5 Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte	151	
note 6 Skatt	151	
note 7 Morselskapets aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	153	
note 8 Aksjer og andeler	153	
note 9 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	153	
note 10 Finansielle derivater	154	
note 11 Finansielle risikoer	154	
note 12 Varige driftsmidler	155	
note 13 Egenkapital	155	
note 14 Obligasjonslån og banklån	156	
note 15 Sikringsbokføring	156	
note 16 Aksjeeiere	157	
note 17 Opplysninger om nærstående parter	157	
note 18 Antall ansatte/årsverk	158	
Erklæring fra styret		159
Revisjonsberetning		160
Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelse		162
Revisors uttalelse – bærekraft		163
Storebrands arbeid med bærekraft – scorecard		164

# Resultatregnskap Storebrand konsern

1. januar – 31. desember

NOK mill.	Note	2011	2010
Netto premieinntekter	13	25 587	28 661
Netto renteinntekter bankvirksomhet	14	443	457
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for selskap:			
-aksjer og andeler til virkelig verdi	15	26	64
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	15	503	265
-finansielle derivater til virkelig verdi	15	38	221
-netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	15	50	15
-netto inntekter fra eiendommer	16	82	52
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	32	-4	2
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder:			
-aksjer og andeler til virkelig verdi	15	-5 998	9 031
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	15	7 890	3 197
-finansielle derivater til virkelig verdi	15	2 852	2 494
-netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	15	2 850	2 069
-netto renteinntekter utlån		126	114
-netto inntekter fra eiendommer	16	1 581	1 389
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	32	72	58
Andre inntekter	17	2 127	2 003
<b>Sum inntekter</b>		<b>38 225</b>	<b>50 093</b>
Erstatninger for egen regning	18	-25 107	-21 956
Endring forsikringsforpliktelser livsforsikring	20	-11 668	-17 140
Endring bufferkapital	19	4 163	-5 132
Tap på utlån/reversering av tidligere tap	21	14	-15
Driftskostnader	22, 23, 24, 25	-3 392	-3 294
Andre kostnader	26	-274	-294
Rentekostnader	27	-681	-648
<b>Sum kostnader før amortisering og nedskrivning</b>		<b>-36 946</b>	<b>-48 480</b>
<b>Konsernresultat før amortisering og nedskrivning</b>		<b>1 279</b>	<b>1 612</b>
Amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	29	-394	-390
<b>Konsernresultat før skatt</b>		<b>885</b>	<b>1 223</b>
Skattekostnad	28	-144	300
Resultat etter skatt solgt/avviklet virksomhet	56	-60	-43
<b>Periodens resultat</b>		<b>681</b>	<b>1 480</b>
<b>Periodens resultat kan henføres til:</b>			
Majoritetens andel av resultatet		674	1 471
Minoritetens andel av resultatet		7	9
<b>Sum</b>		<b>681</b>	<b>1 480</b>
Resultat per ordinær aksje (kroner)		1,51	3,30
Gjennomsnittlig antall aksjer i beregningsgrunnlaget (millioner)		446,2	446,0
Det er ingen utvanning av aksjene			



# Totalresultat Storebrand konsern

1. januar – 31. desember

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
<b>Periodens resultat</b>	<b>681</b>	<b>1 480</b>
<b>Øvrige resultatelementer:</b>		
Endringer estimatawik pensjoner, etter skatt	52	-327
Omregningsdifferanser, etter skatt	117	59
Verdiregulering egne bygg, etter skatt	76	-57
Gevinst/tap obligasjoner tilgjengelig for salg	-218	-52
Totalresultatelementer allokert til kunder	142	110
<b>Sum øvrige resultatelementer</b>	<b>169</b>	<b>-268</b>
<b>Totalresultat</b>	<b>850</b>	<b>1 212</b>
<b>Totalresultat kan henføres til:</b>		
Majoritetens andel av totalresultatet	841	1 207
Minoritetens andel av totalresultatet	9	5
<b>Sum</b>	<b>850</b>	<b>1 212</b>

# Balanse Storebrand konsern

1. januar – 31. desember

<i>NOK mill.</i>	Note	2011	2010
<b>Eiendeler selskapsporteføljen</b>			
Utsatt skattefordel	28	58	117
Immaterielle eiendeler	29	6 523	6 807
Pensjonseiendel	23	46	30
Varige driftsmidler	30	132	190
Investeringer i tilknyttede selskaper	32,33	125	148
Fordringer på tilknyttede selskaper	32,33	69	39
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
– Obligasjoner	9, 34, 35, 36	1 985	299
– Obligasjoner som holdes til forfall	9, 34, 35, 36	169	
– Utlån til kredittinstitusjoner	9, 34, 35	269	675
– Utlån til kunder	9, 34, 35, 37	33 323	34 209
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger	38	176	185
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	7, 39	1 276	1 231
Eiendommer til eget bruk	39	407	352
Biologiske eiendeler	40	616	589
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	34, 41	1 803	1 892
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
– Aksjer og andeler	7, 11, 34, 42	322	351
– Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	7, 9, 11, 34, 43	20 059	19 013
– Derivater	9, 11, 34, 44	1 291	1 285
Bankinnskudd	9, 34	3 924	2 472
Eiendeler solgt/awiklet virksomhet	56	35	158
<b>Sum eiendeler selskap</b>		<b>72 608</b>	<b>70 041</b>
<b>Eiendeler kundeporteføljen</b>			
Investeringer i tilknyttede selskaper	32, 33	106	60
Fordringer på tilknyttede selskaper	32, 33	428	227
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
– Obligasjoner	9, 34, 35, 36	62 976	47 895
– Obligasjoner som holdes til forfall	9, 34, 35, 36	7 983	
– Utlån til kunder	9, 34, 35, 37	3 010	3 219
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	7, 39	27 471	25 871
Eiendommer til eget bruk	39	1 393	1 316
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	34, 41	1 900	1 964
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
– Aksjer og andeler	7, 11, 34, 42	84 936	92 492
– Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	7, 9, 11, 34, 43	128 034	137 732
– Derivater	9, 11, 34, 44	5 149	3 679
Bankinnskudd	9, 34	5 447	5 918
<b>Sum eiendeler kunder</b>		<b>328 834</b>	<b>320 372</b>
<b>Sum eiendeler</b>		<b>401 442</b>	<b>390 414</b>

<b>Egenkapital og gjeld</b>			
Innskutt egenkapital		11 717	11 715
Opptjent egenkapital		6 929	6 530
Minoritetsinteresser		132	172
<b>Sum egenkapital</b>		<b>18 777</b>	<b>18 417</b>
Ansvarlig lånekapital	8, 34, 35	7 496	7 606
Bufferkapital	46	15 480	18 913
Forsikringsforpliktelser	46, 47	307 095	297 371
Pensjonsforpliktelser	23	1 629	1 456
Utsatt skatt	28		169
Finansiell gjeld			
– Gjeld til kredittinstitusjoner	8, 11, 34, 35	6 016	8 053
– Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	8, 11, 34, 35, 48	18 477	18 799
– Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8, 34, 35	13 626	11 623
– Derivater selskapsporteføljen	9, 11, 34, 44	736	401
– Derivater kundeporteføljen	9, 11, 34, 44	1 983	851
Annen kortsiktig gjeld	8, 34, 49	10 095	6 681
Gjeld solgt/avviklet virksomhet	56	30	73
<b>Sum gjeld</b>		<b>382 665</b>	<b>371 997</b>
<b>Sum egenkapital og gjeld</b>		<b>401 442</b>	<b>390 414</b>

Lysaker, 13. februar 2012  
Styret i Storebrand ASA



Birger Magnus  
styrets leder



Birgitte Nielsen



Jon Arnt Jacobsen



Halvor Stenstadvold



Heidi Skaaret



Jon S. Dueholm



Monica Caneman



Knut Dyrre Haug



Kirsti Valborgland



Ann-Mari Gjøstein



Idar Kreutzer  
administrerende direktør

## Endringer i Storebrand konsernets egenkapital

NOK mill.	Majoritetens andel av egenkapitalen									
	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital					
	Aksje- kapital <sup>1</sup>	Egne aksjer	Over- kurs- fond	Sum innskutt egen- kapital	Estimat- avvik pensjoner	Valuta omreg- nings- reserve	Annen egen- kapital <sup>2</sup>	Sum opptjent egen- kapital	Minoritet	Total egen- kapital
<b>Egenkapital 31.12.09</b>	2 250	-20	9 485	11 714	-473	37	5 765	5 329	174	17 217
Periodens resultat							1 471	1 471	9	1 480
Endringer estima- tativik pensjoner					-328			-328		-328
Omregnings- differanser						64		64	-4	59
<b>Sum øvrige resultatelementer</b>					<b>-328</b>	<b>64</b>		<b>-264</b>	<b>-4</b>	<b>-268</b>
<b>Totalresultat for perioden</b>					<b>-328</b>	<b>64</b>	<b>1 471</b>	<b>1 207</b>	<b>5</b>	<b>1 212</b>
<b>Egenkapital- transaksjoner med eiere:</b>										
Egne aksjer		1		1			14	14		15
Aksjeemisjon									5	5
Kjøp av minoritetsinteresser							9	9	-11	-2
Annet							-29	-29		-29
<b>Egenkapital 31.12.10</b>	2 250	-19	9 485	11 715	-801	101	7 230	6 530	172	18 417
Periodens resultat							674	674	7	681
Endringer estima- tativik pensjoner					52			52		52
Omregningsdiffe- ranser						115		115	2	117
<b>Sum øvrige resultatelementer</b>					<b>52</b>	<b>115</b>		<b>167</b>	<b>2</b>	<b>169</b>
<b>Totalresultat for perioden</b>					<b>52</b>	<b>115</b>	<b>674</b>	<b>841</b>	<b>10</b>	<b>851</b>
<b>Egenkapital- transaksjoner med eiere:</b>										
Egne aksjer		2		2			19	19		21
Utbetalt aksjeutbytte							-491	-491	-3	-494
Kjøp av minoritetsinteresser							38	38	-48	-10
Annet							-9	-9	1	-8
<b>Egenkapital 31.12.11</b>	2 250	-17	9 485	11 717	-749	216	7 461	6 929	132	18 777

1. 449 909 891 aksjer pålydende kroner 5.

2. Inkluderer bundne midler i risikoutjevningsfond med 469 millioner kroner og sikkerhetsavsetninger med 225 millioner kroner.

Egenkapitalen endrer seg med resultatet i den enkelte periode, egenkapitaltransaksjoner med eierne og poster som innregnes i totalresultatet. Aksjekapital, overkursfond og annen egenkapital vurderes og styres samlet. Overkursfondet kan benyttes til dekning av tap, og annen egenkapital kan anvendes i samsvar med allmennaksjelovens bestemmelser.

Kolonnen for egne aksjer viser pålydende på beholdning av egne av aksjer. Det som er betalt utover aksjens pålydende føres som reduksjon i annen egenkapital slik at hele kostprisen for egne aksjer er fratrukket i konsernets egenkapital. Et positivt beløp på linjen «egne aksjer»skyldes at det er benyttet egne aksjer ved aksjekjøpsordning for ansatte.

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten, hvor vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål i forhold til regulatoriske og ratingselskapenes krav. Hvis det er behov for ny egenkapital innhentes denne av holdingselskapet Storebrand ASA, som er børsnotert og konsernspiss.

Storebrand er et finanskonsern som har lovmessige krav til ansvarlig kapital etter både kapitaldekningsreglene og solvensmarginregelverket. Ansvarlig kapital omfatter både egenkapital og ansvarlig lånekapital. For Storebrand er det disse lovkravene som har størst betydning for styring av kapitalen.

Konsernet har en målsetting om over tid å ha en kjernekapitaldekning i banken på 10 prosent og en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent. Generelt kan egenkapital i konsernet styres uten materielle begrensninger dersom kapitalkrav er oppfylt og de respektive juridiske enhetene har forsvarlig soliditet. Overføring av kapital fra utenlandske juridiske enheter er mulig med samtykke fra lokale tilsynsmyndigheter.

For nærmere opplysninger om konsernets oppfyllelse av kapitalkrav, se note 54.

# Kontantstrømoppstilling Storebrand konsern

1. januar – 31. desember

NOK mill.	2011	2010
<b>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</b>		
Netto innbetalinger forsikring	24 316	20 918
Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-17 330	-18 092
Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-5 535	1 007
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	1 595	1 719
Utbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer til kunder	-498	-474
Betaling av inntektsskatt		-5
Utbetalinger til drift	-2 812	-2 902
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	3 269	627
<b>Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder</b>	<b>3 006</b>	<b>2 798</b>
Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	1 192	2 092
Netto inn-/utbetaling av innskudd bankkunder	-306	473
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	-600	1 027
Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer	-415	-1 468
Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	497	562
<b>Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler og bankkunder</b>	<b>369</b>	<b>2 685</b>
<b>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</b>	<b>3 375</b>	<b>5 484</b>
<b>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</b>		
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av konsernselskaper	-14	-113
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-110	-120
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av TS og FKV	-217	
<b>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>	<b>-341</b>	<b>-233</b>
<b>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</b>		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-2 355	-4 612
Innbetaling ved opptak av lån	4 306	2 709
Utbetaling av renter lån	-743	-769
Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-100	-175
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-574	-558
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	-2 044	-2 163
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	17	9
Utbetaling av konsernbidrag/utbytte	-491	
<b>Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</b>	<b>-1 984</b>	<b>-5 559</b>
<b>Netto kontantstrøm i perioden</b>	<b>1 050</b>	<b>-308</b>
– herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler og bankkunder	681	-5 164
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	1 050	-308
Kontanter/kontantekvivalenter ved periodens start for nye selskaper	-4	-126
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	3 146	3 580
<b>Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt <sup>1</sup></b>	<b>4 192</b>	<b>3 146</b>
<b>Består av:</b>		
Utlån til kredittinstitusjoner	269	675
Bankinnskudd	3 924	2 472
<b>Sum</b>	<b>4 192</b>	<b>3 146</b>



Kontantstrømpoppstillingen viser konsernets kontantstrømmer for operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter i henhold til den direkte metoden. Kontantstrømmene viser en overordnet endring av betalingsmidler gjennom året.

#### **OPERASJONELLE AKTIVITETER**

I et finanskonsern vil en betydelig del av aktivitetene klassifiseres som operasjonelle. Fra forsikringsselskaper inngår alle innbetalinger og utbetalinger fra forsikringsvirksomheten, og disse kontantstrømmene investeres i finansielle eiendeler som også er definert som operasjonell aktivitet. I oppstillingen er det laget en delsum som viser netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder, og en delsum som viser kontantstrømmer fra finansielle eiendeler og bankkunder. Dette viser at sammensetningen av netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter for et finanskonsern inkluderer både kontantstrøm fra driften og plassering i finansielle eiendeler. Balansen til livsforsikringsselskaper inkluderer betydelige poster knyttet til forsikringskundene som inngår på de enkelte linjer i kontantstrømpoppstillingen. Da kontantstrømpoppstillingen skal vise endring i kontantstrøm for selskapet er endringen i bankinnskudd for forsikringskunder medtatt på egen linje i operasjonelle aktiviteter for å nøytralisere kontantstrømmene knyttet til kundeporteføljen i livsforsikring.

#### **INVESTERINGSAKTIVITETER**

Omfatter kontantstrømmer for eierinteresser i konsernselskaper og varige driftsmidler.

#### **FINANSIERINGSAKTIVITETER**

I finansieringsaktiviteter inngår kontantstrømmer for egenkapital, ansvarlig lån og andre innlån som er en del av finansieringen av konsernets virksomhet. Utbetalinger av renter på innlån og utbetaling av aksjeutbytte til aksjonærer er en finansieringsaktivitet.

#### **KONTANTER/KONTANTEKVIVALENTER**

Kontanter/kontantekvivalenter er definert som fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid for selskapsporteføljen. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til forsikringskundeporteføljen, da dette er likvide midler som ikke er tilgjengelig for bruk av konsernet.

# Noter

## Storebrand konsern

### NOTE 1 | Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper

#### 1. SELSKAPSFORMLING

Storebrand ASA er et norsk allmennaksjeselskap notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet for 2011 ble godkjent av styret 13.2.2012.

Storebrand konsernet tilbyr et helhetlig produktspekter av forsikrings- og forvaltningstjenester, verdipapir-, bank- og investeringstjenester til privatpersoner, bedrifter, kommuner og offentlig virksomhet. Storebrand konsernet består av forretningsområdene livsforsikring, kapitalforvaltning, bank, skade- og helseforsikring. Konsernet har hovedkontor i Professor Kohts vei 9, Lysaker.

Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Kapitalforvaltning AS, Storebrand Fondene AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Forsikring AS er vesentlige datterselskaper som eies direkte av Storebrand ASA. Storebrand Livsforsikring AS eier også det svenske holdingselskapet Storebrand Holding AB som igjen eier SPP Livförsäkring AB. Ved ervervet av den svenske virksomheten i 2007 påla norske myndigheter Storebrand å søke om å opprettholde konsernstrukturen innen utgangen av 2009. Storebrand har sendt søknad om å beholde nåværende konsernstruktur, og mener det er naturlig å se eventuelle endringer i konsernstrukturen i lys av kommende regler for solvens (Solvens II).

I 2011 ble SPP Livförsäkring ABs eierandel i datterselskapet Benco solgt til Storebrand Livsforsikring AS.

#### 2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er benyttet konsistent for like transaksjoner og andre hendelser under like omstendigheter.

Konsernregnskapet for Storebrand ASA er avgitt i samsvar med EU-godkjente International Financial Reporting Standards (IFRS) og tilhørende fortolkninger, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av lover og forskrifter.

#### Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Utarbeidelsen av årsregnskapet i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader, noteopplysninger og opplysning om potensielle forpliktelser. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimater. Se nærmere omtale om dette i note 3.

#### 3. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Det har i løpet av 2011 kommet endringer i enkelte IFRS standarder. Ingen av disse har derimot hatt konsekvens for presentasjon, innregning og måling av konsernregnskapet til Storebrand.

#### 4. OPPSUMMERING AV SENTRALE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR VESENTLIGE BALANSEPOSTER

Eiendelssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter og investeringseiendom. Investeringseiendom vurderes til virkelig verdi. Hoveddelen av de finansielle instrumenter vurderes til virkelig verdi, mens øvrige finansielle instrumenter som inngår i kategorien *Utlån og fordringer* samt *Holdt til forfall*, vurderes til amortisert kost. I balansen inngår også aktiverte immaterielle eiendeler som hovedsakelig består av merverdier knyttet til kjøpte forsikringskontrakter. Disse merverdiene vurderes til kostpris fratrukket en årlig amortisering.

Gjeldssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter (forpliktelser) og av forsikringsmessige avsetninger. Med unntak for derivater som vurderes til virkelig verdi, vurderes hoveddelen av de finansielle forpliktelser til amortisert kost. Forsikringsmessige avsetninger skal dekke forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter, og det er et krav at avsetningene skal være tilstrekkelige. Det benyttes ulike metoder og prinsipper for fastsettelse av avsetningene for ulike forsikringskontrakter. En betydelig andel av forsikringsforpliktelsene er relatert til forsikringskontrakter med rentegarantier. Innregnede forpliktelser knyttet til norske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med premieberegningensrenten. Innregnede forpliktelser knyttet til svenske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med en markedsrente (likvid og ikke-likvid swaprente). For fondsforsikringskontrakter vil avsetning for spareelementet korrespondere med tilhørende eiendelsporteføljer.

Regnskapsprinsippene er utdypet nedenfor.

#### 5. KONSOLIDERING

Konsernregnskapet inkluderer Storebrand ASA og selskaper hvor Storebrand ASA har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet samt at konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital.

#### Foretaksintegrasjon

Ved overtakelse av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi hensyntatt eventuelle egenkapitalinstrumenter i tillegg til direkte utgifter ved anskaffelsen. Eventuelle emisjonsutgifter inngår ikke i anskaffelseskost, men føres til fradrag i egenkapitalen.

Overtatte identifiserte materielle og immaterielle eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunktet for overtakelsen. Derksom anskaffelseskost overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved oppkjøp av mindre enn 100 prosent av en virksomhet balanseføres 100 prosent av merverdier og mindreverdier med unntak av goodwill som bare medtas for Storebrand sin andel.

Oppkjøpsmetoden brukes ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Investeringer i tilknyttede selskaper (normalt investeringer på mellom 20 prosent og 50 prosent av selskapenes egenkapital) hvor konsernet har betydelig innflytelse er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Interesser i felleskontrollert virksomhet er regnskapsført i konsernregnskapet etter bruttometoden, det vil si ved å inkludere andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld på tilhørende linjer i regnskapet.

Ved kjøp av investeringer, herunder investeringseiendom, blir det vurdert om kjøpet omfatter kjøp av virksomhet i henhold til IFRS3. Når slike kjøp ikke omfatter kjøp av virksomhet anvendes ikke oppkjøpsmetoden slik den følger av IFRS3. Foretaksintegrasjon slik at det ikke beregnes eventuelle merverdier og det avsettes ikke for utsatt skatt slik som i en foretaksintegrasjon.

#### **Valuta og omregning av utenlandske selskaper**

Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner. Utenlandske selskaper som inngår i konsernet og som har annen funksjonell valuta, er omregnet til norske kroner ved at resultatregnskapet er omregnet etter gjennomsnittskurs for året og ved at balansen er omregnet til kurs ved regnskapsårets slutt. Som følge av at det vil være forskjell mellom anvendte valutakurser ved registrering av resultat- og balanseposter blir eventuelle differanser ført mot totalresultatet. Eventuell omregningsdifferanse er ført mot totalresultatet.

#### **Eliminering av interne transaksjoner**

Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytte og lignende mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen i livvirksomheten og mellom kundeporteføljene i livvirksomheten og andre selskaper i konsernet, blir ikke eliminert i konsernregnskapet. I samsvar med livsforsikringsregelverket er transaksjoner med kundeporteføljer basert på armlengdes avstand.

### **6. INNTEKTSFØRING**

#### **Premieinntekter**

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie (inklusive spareelementer), tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Årlig premie periodiseres lineært. Honorar for utstedelse av norske rentegarantier samt fortjenesteelement risiko er inkludert i premieinntektene.

#### **Netto renteinntekter bankvirksomhet**

Renteinntekter innregnes i resultatregnskapet ved bruk av effektiv rentes metode.

#### **Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler**

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler er beskrevet i avsnitt 9 og 10.

#### **Andre inntekter**

Honorar innregnes når inntekten er pålitelig og opptjent, faste honorarer inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres og suksess honorarer inntektsføres når suksesskriteriet er oppfylt.

### **7. GOODWILL**

Merverdi ved kjøp av virksomhet som ikke kan allokere til eiendeler eller gjeldsposter på datoen for oppkjøpet, er klassifisert som goodwill i balansen. Goodwill vurderes til anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel.

Goodwill avskrives ikke, men testes for verdifall og nedskrivingsbehov. Goodwill testes for verdifall dersom det er indikatorer som tilsier at et verdifall har funnet sted. Det gjennomføres minst én årlig vurdering av gjenvinnbart beløp.

Dersom den relevante diskonterte kontantstrøm er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet til virkelig verdi. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke selv om det i etterfølgende perioder skulle foreligge informasjon om at nedskrivingsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivingsbehovet er blitt mindre. For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Kontantstrømgenererende enheter blir identifisert i henhold til driftssegmenter.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på nedskrivningen.

### **8. IMMATERIELLE EIENDELER**

Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar levetid vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Avskrivningstid og -metode vurderes årlig. Ved balanseføring av nye immaterielle eiendeler må det kunne påvises at det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen vil tilflyte konsernet. I tillegg må eiendelens kostpris kunne estimeres pålitelig. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjoner på verdifall, for øvrig behandles nedskrivning på immaterielle eiendeler og reversering av nedskrivning på samme måte som beskrevet for varige driftsmidler. Ved kjøp av forsikringskontrakter i en foretaksintegrasjon, legges det underliggende foretakets regnskapsprinsipper til grunn ved innregning av de forsikringsmessige forpliktelser. Merverdier for Storebrand knyttet til disse forpliktelsene – som ofte benevnes som Value of Business in Force (VIF), innregnes som en eiendel. Etter IFRS 4 skal det gjøres en tilstrekkelighetstest av forsikringsforpliktelsen, inklusive VIF, ved hver regnskapsavleggelse. I testen som gjennomføres sees det hen til beregnede nåverdier av kontantstrømmer til kontraktutsteder – som ofte benevnes som embedded value. En eventuell nedskrivning av VIF vil reverseres dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivningsbehov årlig og ellers når det foreligger indikasjoner på verdifall.

## 9. INVESTERINGSEIENDOMMER

Investerings eiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

Investerings eiendommer består hovedsakelig av sentrale kontorbygg og av kjøpesentre. Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investerings eiendommer. Når det gjelder eiendommer hvor deler av eiendommen benyttes av konsernet til eget bruk og andre deler leies ut, er utleiedelene som kan seksjoneres, klassifisert som investerings eiendom. Se note 39 for nærmere omtale av investerings eiendommer.

## 10. FINANSIELLE INSTRUMENTER

### 10-1. GENERELLE PRINSIPPER OG DEFINISJONER

#### Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet måles den til virkelig verdi. Førstegangsinnregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen/forpliktelsen, i de tilfeller den finansielle eiendelen/forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt – det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

#### Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles holdt til forfall investeringer, lån og fordringer samt finansielle forpliktelser som ikke er tilordnet til virkelig verdi over resultatet, til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer og alle kontraktmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning (for eksempel førtidig betaling, kjøpsopsjoner og tilsvarende opsjoner). Beregningen omfatter alle honorarer og rentepunkter betalt eller mottatt mellom parter i kontrakten som er en integrert del av den effektive renten, transaksjonsutgifter og alle andre merbetalinger eller rabatter.

#### Definisjon av virkelig verdi

Se definisjon av virkelig verdi i avsnitt 9. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Dersom markedet for et finansielt instrument ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmetoder. Verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning og opsjonsprisindeksmodeller. Dersom det er en verdsettelsesmetode som er i vanlig bruk av deltakerne i markedet for å prissette instrumentet og denne metoden har vist seg å gi pålitelige estimater av priser oppnådd i faktiske markedstransaksjoner, benyttes denne metoden.

Ved beregning av virkelig verdi av utlån legges gjeldende markedsrente på tilsvarende utlån til grunn. Det tas hensyn til endring i kredittrisiko.

#### Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som er innregnet til amortisert kost, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (effektiv rente beregnet ved førstegangsinnregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

### 10-2. KLASSIFIKASJON OG MÅLING AV FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

#### Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier:

- Finansielle eiendeler holdt for omsetning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- Finansielle eiendeler investeringer som holdes til forfall

- Finansielle eiendeler utlån og fordringer
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

#### Holdt for omsetning

En finansiell eiendel er klassifisert som holdt for omsetning når den:

- i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt, er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for, eller
- er et derivat, med unntak for et derivat som er et øremerket og effektivt sikringsinstrument.

Med unntak for derivater faller kun en begrenset andel av Storebrands finansielle instrumenter inn under denne gruppen.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

#### Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

En betydelig andel av Storebrands finansielle instrumenter er klassifisert til virkelig verdi over resultatet på grunn av:

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser, eller at
- de finansielle eiendeler inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi
- regnskapsføringen er tilsvarende som for gruppen holdt for omsetning.

#### Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall med unntak for

- de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet
- de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer

Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

#### Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.

Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Utlån og fordringer som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring.

#### Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler klassifiseres som tilgjengelige for salg dersom de er ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelige for salg eller ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

### 10-3. UTLÅN AV AKSJER

Et aksjeutlån skjer ved at aksjer overføres fra selskapet til en innlåner mot at innlåner stiller sikkerhet i form av kontanter eller verdipapirer. Ved opphør av lånet skal identiske verdipapirer leveres tilbake. Innlåner forplikter å kompensere utlåner for ulike hendelser tilknyttet aksjene, som tegningsrettigheter, utbytte med mer. Innlåner har stemmerett i låneperioden. Utlånte aksjer tas ikke ut av balansen til Storebrand og utlånsgebyr inntektsføres løpende. Mottatt kontantsikkerhet og eventuell reinvestert sikkerhetsstillelse bruttoføres. Reinvestert sikkerhetsstillelse bruttoføres i balansen under den enkelte eiendel.

### 10-4. DERIVATER

#### Definisjon av et derivat

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegnene:

- derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»)
- det krever ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

#### Regnskapsføring av derivater som ikke er sikring

Derivater som ikke faller inn under kriteriene for sikring regnskapsføres i gruppen finansielle instrumenter holdt for omsetning. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Hoveddelen av de derivater som løpende benyttes i forvaltningen faller inn under denne kategorien.

## 10-5. SIKRINGSBOKFØRING

### Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

### Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter regnskapsføres på samme måte som kontantstrømsikringer. Gevinst og tap på sikringsinstrumentet som relaterer seg til den effektive delen av sikringen føres direkte mot egenkapitalen, mens gevinst og tap som relaterer seg til den ineffektive delen regnskapsføres umiddelbart over resultatregnskapet,

Samlet tap eller gevinst i egenkapitalen føres over resultatet når den utenlandske virksomheten blir solgt eller avviklet.

Storebrand benytter reglene om sikring av nettoinvestering vedrørende investeringen i datterselskapet SPP.

## 10-6. FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Etter førstegangsinnregning måles alle finansielle forpliktelser til amortisert kost ved en effektiv rentemetode, eller til virkelig verdi.

## 11. FORSIKRINGSMESSIGE FORHOLD

Regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Storebrandkonsernets forsikringskontrakter omfattes av standarden. IFRS 4 er ment å være en foreløpig standard og den tillater bruk av uensartede prinsipper for behandling av forsikringskontrakter i konsernregnskapet. I konsernregnskapet medtas de forsikringstekniske avsetninger slik de er beregnet i de respektive datterselskaper i samsvar med det enkelte lands lovgivning. Dette gjelder også for forsikringskontrakter ervervet i en foretaksintegrasjon. I slike tilfeller er positive merverdier, jmfør IFRS 4 nr 31b), aktivert som immaterielle eiendeler.

Det følger av IFRS 4 at de forsikringsmessige avsetningene skal være tilstrekkelige. Ved vurdering av tilstrekkelighet knyttet til innregnede ervervede forsikringskontrakter inklusive tilhørende aktiverte immaterielle eiendeler, sees det i vurderingen også hen til IAS 37 Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser, og såkalte embedded value-beregninger.

Nedenfor redegjøres det for regnskapsprinsippene for de vesentligste forsikringstekniske avsetninger.

### 11-1. GENERELT – LIVFORSIKRING

#### Erstatninger for egen regning

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, fraflyttede premiereserver, avgitt gjenforsikring og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen under forsikringsmessige avsetninger.

#### Endring forsikringsforpliktelser

Omfatter sparepremier som inntektsføres under premieinntekter og utbetales under erstatninger. Posten omfatter også garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt avkastning til kundene utover garanti.

#### Forsikringsforpliktelse

##### Premiereserve

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontoprodukter med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven. Premiereserven svarer til 100 prosent av forsikringenes garanterte gjenkjøps-/flyttestørrelse for eventuelle avbrudds-/flyttestørrelser og andel av kursreguleringsfond.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, det vil si samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietarifene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven. For poliser med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for kontantverdien av den delen av de fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert gjennom fremtidige premier.

En betydelig andel av de norske forsikringskontraktene har ett-årige rentegarantier, slik at den garanterte avkastningen må oppnås hvert år. Mens en betydelig andel av de svenske forsikringskontraktene har garantert avkastningen frem til tidspunkt for pensjonsutbetalingene.

##### Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes. Selskapet er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene. Det eneste unntaket er ved dødsfall der etterlatte får utbetalt opprinnelig innbetalt beløp til livrenteforsikringer.



### **Erstatningsavsetning**

Består av avsetning for inntrådte ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (IBNR og RBNS). Erstatningsavsetningen skal bare inneholde midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

### **Overføring av premiereserve m.v. (flytting)**

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelser tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted.

### **Salgskostnader**

I den norske livvirksomheten er salgskostnader kostnadsført, mens i de svenske datterselskaper er salgskostnader balanseført og amortiseres.

## **11-2. LIVSFORSIKRING NORGE**

### **Tilleggsavsetninger**

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta avsetning til tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til differansen mellom premiereserven beregnet med utgangspunkt i en garantert rente i premiegrunnlaget og premiereserven beregnet med utgangspunkt i den faktiske garanterte rente i kontraktene. Grensen for en kontrakts tilleggsavsetning er fastsatt av Finanstilsynet til premiereserven for kontrakten multiplisert med to ganger grunnlagsrenten for kontrakten.

Selskapet kan likevel bestemme et høyere multiplum av grunnlagsrenten enn fastsatt av Finanstilsynet. Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkelte kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som årlig kan benyttes til å dekke grunnlagsrenten er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

### **Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond**

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier «etter skatteloven» fra forsikringstakerne og tilført overskudd i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

### **Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje**

Dersom det er knyttet avkastningsgaranti til en særskilt investeringsportefølje, foretas det supplerende avsetning til dekning av garanti-forpliktelsen. Supplerende avsetning til dekning av selskapets forpliktelse etter Foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd skal tilsvare forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets forpliktelser overfor de forsikrede beregnet etter Forsikringslovens § 9-16 og verdien av investeringsporteføljen.

### **Kursreguleringsfond**

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler til virkelig verdi i kollektivporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS tilføres/ tilbakeføres kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Den delen av netto urealisert gevinst/tap på finansielle omløpsmidler i utenlandsk valuta som kan tilskrives valutakursendringer avsettes ikke til kursreguleringsfond. Valutakursendring tilknyttet sikringsinstrumentet avsettes således heller ikke til kursreguleringsfond, men føres direkte over resultatet. Valutarisikoen på utenlandske investeringer er i hovedsak sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Transaksjoner med juridiske verdipapirfond anses som realisering da selskapet som investor ikke anses å ha kontroll over verdipapirfondet. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

### **Risikoutjevningfond**

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

## **11-3. LIVSFORSIKRING SPP**

### **Livsforsikringsavsetninger**

I 2009 innførte SPP en kontantstrømsmodell for bruk ved diskontering av livsforsikringsavsetningene. Modellen anvender swaprentekurven (månedlig) for løpetid der det vurderes at det finnes tilstrekkelig likviditet i det svenske markedet.

For øvrige kontantstrømmer fastsettes en normalrente som summen av langsiktige forutsetninger om inflasjon, realrente og risikopremie.

### **Avsetning for ikke fastsatte forsikringstilfeller**

Avsetning for inntrufne skader består av avsetninger for uførepensjon, fastsatte skader, ikke fastsatte skader og skadebehandlingsreserver. Ved vurdering av avsetninger for uførepensjoner benyttes en risikofri markedsrente, hensyntatt fremtidig indeksregulering av utbetalingene. I tillegg avsettes det for beregnede skader som er inntruffet, men som ikke er meldt (IBNR).

**Villkorad återbäring (betinget kundetildelt bonus)**

Villkorad återbäring oppstår når verdien av kundemidlene er høyere enn nåverdien av forpliktelsene, og omfatter dermed den del av forsikringskapitalen som ikke er garantert. For kontrakter hvor kundemidlene er lavere enn forpliktelsene belastes eiers resultat ved avsetning til latent kapitaltilskudd. Villkorad återbäring og latent kapitaltilskudd innregnes på samme linje i balansen.

**11-4. SKADEFORSIKRING**

Kostnadsføring av skadetilfeller skjer på det tidspunkt skadetilfeller inntreffer. Det er foretatt følgende avsetninger:

Avsetning for ikke opptjent premie for egen regning gjelder løpende kontrakter som er i kraft på regnskapstidspunktet og skal dekke kontraktens gjenstående risikoperiode.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav. Den skal videre dekke forventede erstatningskrav knyttet til skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp. Rapporterte ikke oppgjorte skadekrav avsettes i sin helhet. Det foretas så en beregning av avsetningsbehovet for inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR), og for rapporterte, men ikke avsluttede skader (RBNS). I tillegg skal erstatningsavsetningen inneholde en egen avsetning for fremtidige skadeoppgjørskostnader på inntrufne ikke oppgjorte skadetilfeller.

Forsikringselskapene som inngår i konsernet følger egne lovpålagte krav til forsikringsmessige avsetninger, herunder sikkerhetsavsetninger med videre. I konsernregnskapet er sikkerhetsavsetninger med høy sikkerhetsmargin ikke definert som forpliktelse og inngår dermed i konsernets egenkapital. De forsikringsmessige avsetningene skal likevel være tilstrekkelige etter IFRS 4.

**12. PENSJONSFORPLIKTELSE ER ANSATTE**

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger for ansatte. I Norge tilbyr Storebrand konsernet fra 1.1.2011 innskuddsordninger for ansatte. Frem til 31.12.2010 hadde Storebrand en ytelsesordning for ansatte i Norge. Den norske ytelsesordningen ble lukket for nye medlemmer fra 1.1.2011, og eksisterende medlemmer kunne frivillig velge overgang til innskuddspensjon.

I Sverige har SPP i samsvar med Bankansattes Tjenestepensjonsplan (BTP-planen) kollektivfestede forhåndsavtalte pensjonsplaner for sine ansatte. En forhåndsbestemt pensjon innebærer at en ansatt er garantert en viss pensjon basert på sluttlønn etter avsluttet arbeidsforhold.

**12-1. YTELSESDORDNING**

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang. Da det ikke eksisterer et aktivt marked for høykvalitets bedriftsobligasjoner i Norge, fastsettes diskonteringsrenten lik en risikofri rente (statsobligasjon) hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid. Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse, samt forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Estimatavik og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot totalresultatet i oppstillingen over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer i den perioden de oppstår. Virkningen av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen og som en del av estimataviket som vises i totalresultatet.

Storebrand har både forsikret og uforsikret pensjonsordning. Den forsikrede ordningen i Norge er tegnet i Storebrand Livsforsikring AS som også inngår i Storebrand konsernet. Premier knyttet til Storebrand ansatte i Norge er eliminert i premieinntektene i konsernresultatet.

**12-2. INNSKUDDSDORDNING**

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for pålopte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

**13. VARIGE DRIFTSMIDLER**

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, biler, EDB-systemer og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Maskiner, inventar og biler vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Bygninger som benyttes til egen virksomhet av konsernet vurderes til oppskrevet verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det foretas årlig vurdering av virkelig verdi på disse bygningene på samme måte som beskrevet for investeringseiendommer. Økning i verdier for bygninger som benyttes i egen virksomhet resultatføres ikke, men regnskapsføres som endring i revalueringreserven under egenkapital. En nedskrivning av bygningens verdi regnskapsføres først mot revalueringreserve som gjelder oppskrivninger på den aktuelle bygningen. Dersom nedskrivningen overstiger revalueringreserven resultatføres det resterende.

Avskrivningsperiode og - metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med den økonomiske levetiden for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. For bygninger foretas dekomponering, dersom ulike deler har forskjellig brukstid. Avskrivningsperiode og - metode vurderes da separat for hver del.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjon på verdifall. Eventuell nedskrivning resultatføres som differansen mellom balanseført verdi og gjennvinnbart beløp. Gjennvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag for salgskostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

#### 14. SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt, og er basert på regnskapsstandarden IAS 12 Resultatsskatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Finansdepartementet har 1. januar 2012 sendt på høring et forslag om å begrense fritaksmetoden for aksjer mv. som eies av livsforsikrings-selskaper og pensjonsforetak. Dette gjelder hovedsakelig for aksjer som inngår i det norske livselskapets kundeporteføljer. I følge forslaget vil, en eventuell lovendring få virkning fra 1.1.2012. Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til forslaget, og det er de eksisterende skatteregler som ligger til grunn for beregning av skatt i den norske virksomheten per 31.12.2011.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i konsernets skattemessige fremførbare underskudd, skattereduserende midlertidige forskjeller og skatteøkende midlertidige forskjeller. I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS som igjen eies direkte av Storebrand Livsforsikring AS. Selv om disse eiendoms-selskapene inngår i kundeporteføljen og kan avhendes tilnærmet skattefritt, inngår de skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til de underliggende eiendommene, i konsernets midlertidige forskjeller hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 28 prosent.

#### 15. AVSATT UTBYTTE

I henhold til IAS 10 som omhandler hendelser etter balansedagen, skal foreslått utbytte/konsernbidrag klassifiseres som egenkapital inntil det er vedtatt av generalforsamlingen.

#### 16. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Storebrand har ingen finansielle leieavtaler.

#### 17. KONTANTSTRØMSOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden og viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen spesifiseres på operasjonelle, investerings- og finansierings aktiviteter.

#### 18. BIOLOGISKE EIENDELER

I samsvar med IAS 41 vurderes investeringer i skog som biologiske eiendeler. Biologiske eiendeler vurderes til virkelig verdi som er definert basert på alternativ virkelig verdi beregning, eller nåverdien av forventet netto kontantstrøm. Verdiendringer på biologiske eiendeler føres i resultatregnskapet. Eierrettigheter på biologiske eiendeler regnskapsføres på det tidspunktet når kjøpsavtalen signeres. Det beregnes årlige inntekter og utgifter fra skogbruk og utmark.

#### 19. AKSJEBASERT AVLØNNING

Storebrand konsernet har aksjebasert avlønning til nøkkelpersoner. Virkelig verdi på aksjeopsjoner fastsettes ved tildelingsdato. Verdsettelsen gjøres basert på anerkjente verdsettelsesmodeller tilpasset egenskapene til de aktuelle opsjonene. Verdien fastsatt på tildelingstidspunktet periodiseres i resultatregnskapet over opsjonens opptjeningstid med tilsvarende økning i egenkapital. Beløpet innregnes som en kostnad og justeres for å gjenspeile faktisk antall aksjeopsjoner opptjent. Opptjeningstiden er perioden fra etableringen av ordningen og til opsjonene er fullt ut opptjent.

## NOTE 2 | Overskuddsdeling og resultat til eier livsforsikring

Storebrand konsernet består av mange selskaper som både i forhold til størrelse og type virksomhet har forskjellig innvirkning på konsernets resultat. For de fleste selskapene tilfaller resultatet i sin helhet eier, men dette gjelder ikke for et resultat i et livsforsikrings-selskap. I et livsforsikrings-selskap skal resultatet fordeles på kunder og eier, og resultatgenerering til kunder og eier i et livsforsikrings-selskap kan være vanskelig å forstå sammenlignet med andre type selskaper. Storebrand Livsforsikring AS og dets svenske datterselskap SPP er de selskapene som har størst betydning for Storebrand konsernets resultat. Da resultatet fra livsforsikrings-selskapene er så viktig for konsernets resultat, er overskuddsdeling og resultat til eier for disse selskapene beskrevet nærmere i denne noten. I tillegg gis en beskrivelse av innhold i de ulike elementene i den totale resultatgenereringen og deretter en oversikt over resultat til eier og kunder.

Resultatregnskapet i et livsforsikrings-selskap inneholder resultatelementer både for kunder og eier. Resultatgenereringen består av netto avkastning på selskapskapitalen og risikoprodukter der resultatet i sin helhet tilfaller eier. Risikoproduktene er i Storebrand inkludert i segmentet Forsikring og ikke en del av livsforsikring. Det finnes også produkter med overskuddsdeling der resultatet fordeles mellom kunder. I tillegg finnes det kollektive pensjonsprodukter med rentegaranti der kunden betaler en fee for rentegaranti. Unit Linked produkter er fee basert og uten rentegaranti.

Dersom man omgrupperer resultatoppstillingen vil man kunne dele inn resultat før fordeling mellom eier og kunder i følgende elementer:

**Administrasjonsresultat**

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, avkastningshonorarer, markedsføringskostnader, provisjoner og IT-kostnader.

**Risikoresultat**

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

**Finansresultat**

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen fratrukket garantert avkastning. I tillegg kommer netto avkastning på selskapskapitalen som består av egenkapital og ansvarlig lån. Eventuelle avkastningsbaserte honorarer inngår i finansresultatet.

**Resultatgenerering til eier**

Under følger beskrivelse av resultat for segmentene Storebrand Livsforsikring og SPP.

**STOREBRAND LIVSFORSIKRING****Resultat Storebrand Livsforsikring<sup>1</sup>**

<i>NOK mill.</i>	Kollektiv ytelse fee basert	Kollektiv investeringsvalg og unit linked fee basert	Individual og fripoliser overskuddsdeling	BenCo	Selskaps- portefølge/ øvrig	Sum 2011	Sum 2010
Administrasjonsresultat	-69	69	67	52		119	66
Risikoresultat	147	-69	20	19		117	152
Finansresultat <sup>2</sup>		13	-131	-6	-120	-244	50
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko	504	16				520	557
Øvrig	-18				-14	-32	-43
<b>Resultat før skatt</b>	<b>564</b>	<b>29</b>	<b>-44</b>	<b>65</b>	<b>-134</b>	<b>481</b>	<b>783</b>
Midler til forvaltning (NOK milliarder)	83	23	85	14	8	213	212

1. Eierskapet i BenCo er i 2011 overført fra SPP til Storebrand Livsforsikring. Sammenligningstallene for 2010 er omarbeidet som følge av dette.

2. Renteresultat og overskuddsdeling

**Administrasjonsresultat**

I administrasjonsresultatet inngår alle produkter bortsett fra tradisjonelle individuelle produkter med overskuddsdeling. Administrasjons- og forvaltningskostnadene betales forskuddsvis hvert år. Et eventuelt underskudd i administrasjons- og forvaltningsresultatet må dekkes av selskapet, og et eventuelt overskudd vil tilfalle selskapet. For kontrakter som forvaltes i investeringsvalgporteføljen, skal prisen for kapitalforvaltning skilles ut som et eget priselement.

**Risikoresultat**

For kollektiv ytelsespensjon og for nyopprettede garanterte individualprodukter tilfaller positivt risikoresultat kunden, mens et underskudd på risikoresultatet i utgangspunktet må dekkes av forsikringsselskapet. Det åpnes imidlertid for at inntil halvparten av risikooverskuddet i en bransje kan tilbakeholdes i et risikoutjevningfond. Underskudd på risikoelementene kan dekkes fra risikoutjevningfondet. Risikoutjevningfondet kan maksimalt utgjøre 150 prosent av årlig samlet risikopremie. Risikoutjevningfondet er klassifisert som egenkapital.

**Finansresultat**

Netto avkastning på selskapskapitalen tilfaller selskapet. Selskapskapitalen består av egenkapital og ansvarlig lån.

En eventuell negativ avkastning i kundeporteføljene og avkastning lavere enn rentegaranti som ikke kan dekkes av tilleggsavsetning må dekkes av selskapets egenkapital, og vil inngå i linjen finansresultat.

**Overskuddsdeling**

I linjen for finansresultat inngår også overskuddsdeling. Gamle og nye individuelle poliser utgått fra kollektive pensjonsforsikringer (fripoliser) har modifisert overskuddsdelingsregime som innebærer at selskapet kan beholde inntil 20 prosent av overskudd på avkastning etter eventuell avsetning til tileggsavsetning. Modifisert overskuddsdelingsmodell innebærer at et eventuelt negativt risikoresultat vil kunne gå til fradrag mot kundenes renteoverskudd før fordeling hvis det ikke dekkes fra risikoutjevningfondet.

Tradisjonelle individuelle kapital- og pensjonsprodukter som var i selskapet før 1.1.2008 videreføres etter overskuddsregler som gjaldt før 2008. Det gis ikke anledning til å etablere nye kontrakter i denne porteføljen. Selskapet kan beholde inntil 35 prosent av det samlede resultatet etter avsetning til tilleggsavsetninger.

#### Pris for avkastningsgaranti og fortjeneste risiko

For kollektive pensjonsforsikringer med avkastningsgaranti skal avkastningsgarantien prises i forkant. Nivået på avkastningsgarantien, størrelsen på bufferkapitalen (tilleggsavsetninger og kursreserver) og investeringsrisikoen for porteføljen pensjonsmidlene investeres i, er styrende for hvilken pris kunden betaler for sin avkastningsgaranti. Det er risikoen egenkapitalen utsettes for som er utgangspunktet for prissettelsen av avkastningsgarantien. En kollektiv pensjonskunde kan velge en investeringsprofil med lav aksjeandel som normalt gir lavere risiko for tap og lavere forventet avkastning. Økt aksjeandel ville normalt gi høyere forventet avkastning, men også en høyere pris for avkastningsgarantien. Forsikringselskapet står for all nedsiderisiko og må reservere opp forsikringen dersom bufferavsetninger ikke er tilstrekkelige eller tilgjengelige.

Kundene kan velge langsiktige kontrakter med garantiperioder på opp til 5 år. Prisen for en flerårig avkastningsgaranti vil være lavere enn for en årlig avkastningsgaranti over samme periode. Det er imidlertid krav om at forpliktelsene overfor de forsikrede til enhver tid skal være dekket av tilstrekkelige forsikringsmessige avsetninger, og om nødvendig kan også egenkapitalen benyttes for å sikre tilstrekkelig reserve- ring i løpet av avtaleperioden. I regelverket for flerårig avkastningsgarantier er det større avtalefrihet mellom kunde og selskap. Kunden kan blant annet stille egen bufferkapital som sikkerhet ved avkastning under den beregningsrenten som anvendes i forsikringen. En slik økning i risiko for kunden, reduserer også den samlede prisen for avkastningsgaranti som kunden skal betale.

#### Øvrig resultat

Består blant annet av resultat for datterselskaper.

#### Resultatgenerering til kunder

For kollektiv investeringsvalg og unit linked baserte produkter får kundene avkastningen på midlene som er investert. Individual produ- tene får 65 prosent av samlet positivt administrasjons-, risiko- og finansresultat. Fripoliser får 80 prosent av positivt finansresultat samt minimum 50 prosent av positivt risikoresultatet (inntil 50 prosent av risikoresultatet kan avsettes risikoutjevningsskjema). Kollektiv ytelse fee basert får positivt finansresultat samt minimum 50 prosent av positivt risikoresultat (inntil 50 prosent av risikoresultatet kan avsettes risikoutjevningsskjema).

#### SPP

##### Resultat SPP<sup>1</sup>

NOK mill.	Garanterte produkter	Unit Linked	Selskaps- portefølje	Sum 2011	Sum 2010
Administrasjonsresultat	44	43	12	99	76
Risikoresultat	282	7		289	290
Finansresultat	-226			-226	7
Øvrig/valuta			129	129	38
<b>Resultat før amortisering og nedskrivning</b>	<b>100</b>	<b>50</b>	<b>141</b>	<b>291</b>	<b>410</b>
Amortisering immaterielle eiendeler				-358	-348
<b>Resultat før skatt</b>	<b>100</b>	<b>50</b>	<b>141</b>	<b>-66</b>	<b>62</b>
Midler til forvaltning (NOK milliarder)	81	32	10	124	117

1. Eierskapet i BenCo er i 2011 overført fra SPP til Storebrand Livsforsikring. Sammenligningstallene for 2010 er omarbeidet som følge av dette.

#### Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet for alle produkter tilfaller eller belaster resultat til eier. Inntekter og kostnader relatert till SPPs konsulent og tjene- ste virksomhet inngår også i administrasjonsresultatet.

#### Risikoresultat

Risikoresultatet tilfaller eier i sin helhet for alle produkter.

#### Finansresultat

For forsikringsprodukter med garantert rente er det i hovedsak tre komponenter som påvirker finansresultatet:

- avkastningsdeling
- indekseringsavgift
- endringer i latent kapitaltillskudd for å dekke garantert kapital

Dersom totalavkastningen i et kalenderår for en premiebestemt forsikring (DC- bestand) overstiger garantert rente oppstår en avkast- ningsdeling. Ved avkastningsdeling tilfaller 90 prosent av totalavkastningen forsikringstakeren og 10 prosent selskapet. Selskapets andel av totalavkastningen inngår i finans resultatet.



For ytelsesbestemte forsikringer (DB- bestand) har selskapets rett til å ta et indekseringsgebyr hvis det kollektive overskuddet tillater en indeksering av forsikringen, maksimalt tilsvarende endringen i konsumprisindeks (KPI). Indekseringen baseres på avkastningen fra 1. oktober til 30. september. Halvparten av gebyret tas ut dersom pensjonene kan indekseres med hele endringen i KPI. Hele gebyret tas ut dersom også fripolisene kan regnes opp med hele endringen i KPI. 100 prosent gebyr tilsvarer 0,8 prosent av forsikringskapitalen.

Det gjøres en løpende vurdering den garanterte forpliktelsen. Dersom den garanterte forpliktelsen er høyere enn verdien av eiendelene må det gjøres en avsetning i form av latent kapitaltilskudd. Dersom eiendelene er lavere enn den garanterte forpliktelsen når forsikringsutbetalingen starter tilfører selskapet kapital opp til garantert verdi i form av realisert kapitaltilskudd. Endring i latent kapitaltilskudd inngår i finansresultatet. I finansresultatet inngår også resultatet av sikringsprogrammet (hedgeprogram) som selskapet har for å skjerme seg mot effekter i latent kapitaltilskudd.

Avkastningen på risikoprodukter regnskapsføres i finansresultatet.

For fondsforsikring endres forsikringsmessig avsetning med markedsavkastning enten den er positiv eller negativ, det innebærer at selskapet ikke har noe finansielt resultat for fondsforsikringsvirksomheten.

#### Øvrig resultat

Øvrig resultat består av avkastningen på de eiendeler som ikke forvaltes for forsikringstakeres regning, egenkapitalen samt avskrivninger på immaterielle eiendeler og rentekostnader på ansvarlig lån.

### NOTE 3 | Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

Konsernets mest vesentlige estimater og vurderinger som kan gi vesentlig justering av innregnede verdier, er omtalt nedenfor:

#### GENERELT OM LIVSFORSIKRING

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelse med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, «VIF») knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som utvikling i levealder og uførhet, fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettsaker mv. Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundebuffer, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringskontraktene. De norske forsikringskontraktene med rentegarantier er diskontert med premieberegningens renten (om lag gjennomsnittlig med 3,5 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti, er diskonteringen basert på en swap-rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid. Den ikke-likvide delen av rentekurven er estimert med utgangspunkt i langsiktige forventninger om realrente og inflasjon.

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). De norske forsikringsforpliktelsene er beregnet i henhold til særnorske regler herunder forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. For de norske livsforsikringsforpliktelsene gjennomføres det en test på et overordnet nivå ved å foreta en analyse som tar utgangspunkt i norske premiereserveringsprinsipper. Den innarbeidede analysen tar utgangspunkt i de forutsetningene som legges til grunn ved beregning av Embedded Value, hvor selskapet anvender beste anslag på de fremtidige grunnlagselementene basert på dagens erfaringer. Testen innebærer da at selskapet analyserer dagens marginer mellom forutsetningene i reserveringsgrunnlaget og forutsetningene i Embedded Value analysen. Denne testen ble gjennomført også før innføring av IFRS.

I konsernregnskapet ble det ved oppkjøpet av det svenske forsikringskonsernet SPP aktivert immaterielle eiendeler knyttet til verdiene av SPP konserns forsikringskontrakter, mens SPP konserns innregnede forsikringsmessige avsetninger ble videreført i Storebrands konsernregnskap. Disse immaterielle verdiene blir ofte benevnt som «Value of business in-force» (VIF), og disse immaterielle verdiene, sammen med tilhørende aktiverte salgskostnader og forsikringsforpliktelse, testes med hensyn til tilstrekkelighet. Testen er oppfylt hvis de bokførte forpliktelsene i regnskapet er større eller lik netto forpliktelse vurdert til en estimert markedsverdi inklusive forventet overskudd til eier. I denne testen ses det hen til embedded value beregninger samt til IAS 37.

Storebrand tilfredsstillende tilstrekkelighetstestene for 2011 og har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2011. Det vil være usikkerhet knyttet til disse testene. Se nærmere om usikkerhet knyttet til forsikringsmessige avsetninger nedenfor.

I livvirksomhetene i Storebrand vil ikke nødvendigvis endring av estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger, finansielle instrumenter og investeringseiendom tilordnet livkundene, påvirke eiers resultat, men endring av estimater og vurderinger kan påvirke eiers resultat. En sentral faktor vil være om livkundenes midler inklusive årets avkastning, overstiger de garanterte forpliktelse.

I den norske livvirksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene en årlig rentegaranti. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset.

I den svenske virksomheten (SPP) foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti. Men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdigaranti. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig rente. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det foreligger også forsikringskontrakter uten rentegaranti i livvirksomhetene hvor kundene bærer avkastningsgarantien. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i tilhørende kundeporteføljer. Innregning av slike verdiendringer påvirker ikke eiers resultat direkte.

Overskuddsdelingsregler i livsforsikring er for øvrig nærmere omtalt i note 2

Generelt vil følgende faktorer ofte være sentrale i resultatgenereringen for kunder og/eller eier:

- Utvikling i rente- og aksjemarkedene samt næringseiendom
- Sammensetning av eiendeler samt risikostyring og endringer i eiendelenes sammensetninger gjennom året
- Bufferkapitalnivå i ulike produkter
- Bufferkapital relatert til den enkelte forsikringskontrakt
- Utvikling i levealder, dødelighet og sykdom – forutsetning
- Utvikling i kostnadsnivå – forutsetning

### **INVESTERINGSEIENDOMMER**

Investerings eiendommer vurderes til virkelig verdi. Markedet for næringseiendom i Norge er lite likvid og lite transparent. Verdsettelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsettelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

### **FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI**

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

Det vises for øvrig til note 11 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

### **FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST**

For finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost vurderes det om det på balansedagen finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Det må anvendes en viss grad av skjønn ved vurdering av om det foreligger et verdifall og verdifallets størrelse. Usikkerheten blir større når det er uro i finansmarkedene. Vurderingene omfatter kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko. Endringer i forutsetninger for disse faktorene vil påvirke om det vurderes å foreligge indikasjoner på et verdifall. Det vil dermed være usikkerhet knyttet til størrelsene på innregnede individuelle nedskrivninger og gruppenedskrivninger. Dette vil gjelde avsetninger knyttet til utlån i privat og bedriftsmarkedet samt obligasjoner som vurderes til amortisert kost.

### **FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER**

Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring er basert på forventninger om blant annet levetid, dødelighet, uførhet, rentenivå og fremtidige kostnader med videre. Endring i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forpliktelsene som igjen kan påvirke eiers resultat. I den norske livvirksomheten er hoveddelen av de beregnede utbetalingene diskontert med tilhørende garanterte rente. Storebrand foretar oppreserveringer til nye tariffer i forbindelse med økt levealder i livsforsikring, hvor oppreservering i en tidsbegrenset periode kan belastes den løpende avkastning. En eventuell manglende fremtidig avkastning kan i denne sammenheng, redusere eiers resultat.

I den svenske virksomheten (SPP) er forsikringsforpliktelse i stor grad diskontert på en rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid, og forsikringsforpliktelsene i den svenske virksomheten påvirkes av endringer i markedsrenten. Da det benyttes forskjellig rente på eiendeler og gjeld vil renteendringer påvirke eiers resultat og egenkapital.

Se nærmere beskrivelse av forsikringsrisiko i note 6.

#### IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill allokeres til konsernets kontantstrømgenererende enheter. Ved verdifastsettelsen i testen er det nødvendig å estimere de kontantstrømmer som oppstår i den relevante kontantstrømgenererende enhet, samt benytte en relevant rente ved diskonteringen. Varige driftsmidler og øvrige immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter.

Hoveddelen av de immaterielle eiendeler som ble innregnet ved oppkjøpet av SPP er knyttet til de eksisterende livsforsikringskontraktene på oppkjøpstidspunktet. Denne immaterielle innregnede eiendelen er, sammen med tilhørende innregnede forsikringsforpliktelser, testet for nedskrivning i henhold til en tilstrekkelighetstest som følger av IFRS 4 Forsikringskontrakter. Et sentralt element i denne vurderingen er beregning av fremtidige fortjenestemarginer hvor det benyttes embedded value-beregninger. Embedded value-beregningene vil blant annet påvirkes av volatilitet i finansmarkedet, renteforventninger samt størrelsen på buffer-kapital i SPP.

En immateriell eiendel som oppstår av utvikling (eller av utviklingsfasen i et internt prosjekt), skal innregnes dersom alle følgende punkter blir dokumentert:

- de tekniske forutsetningene for å fullføre den immaterielle eiendelen med sikte på at den vil bli tilgjengelig for bruk eller salg
- foretaket har til hensikt å fullføre den immaterielle eiendelen og ta den i bruk eller selge den
- foretakets evne til å ta den immaterielle eiendelen i bruk eller selge den
- hvordan den immaterielle eiendelen med sannsynlighet vil generere fremtidige økonomiske fordeler. Blant annet kan foretaket vise til at det eksisterer et marked for produktene av den immaterielle eiendelen eller av den immaterielle eiendelen i seg selv, eller dersom den skal anvendes internt, nytten av den immaterielle eiendelen.
- tilgjengeligheten av tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser til å fullføre utviklingen og til å ta i bruk eller selge den immaterielle eiendelen
- foretakets evne til på en pålitelig måte å måle de utgiftene som er henførbare på den immaterielle eiendelen mens den er under utvikling

#### PENSJONER EGNE ANSATTE

Nåverdien på pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelsen av økonomiske og demografiske forutsetninger. De beregningsforutsetninger som benyttes skal være realistiske, innbyrdes konsistente og oppdaterte i den forstand at de skal baseres på en enhetlig antagelse om fremtidig økonomisk utvikling. Beregninger av pensjonsforpliktelsene er foretatt av aktuarer. Eventuelle endringer knyttet til blant annet forventet lønnsvekst og diskonteringsrente kan gi betydelig effekt på de innregnede pensjonsforpliktelser for egne ansatte. Anslag for fremtidig realrente, reallønnsvekst, fremtidige reguleringer av folketrygdens grunnbeløp og fremtidig inflasjon, vil være beheftet med betydelig usikkerhet.

#### UTSATT SKATT

Det er i konsernet betydelige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det er de eksisterende skatteregler i Norge som ligger til grunn for beregning av utsatt skatt i den norske virksomheten. For enkelte investeringer og posisjoner, vil skatteberegningen være basert på estimater som kan avvike fra endelige ligningstall.

Finansdepartementet har 1. januar 2012 sendt på høring et forslag om å begrense fritaksmetoden for aksjer mv. som inngår i kundeporteføljene i livsforsikringselskaper og pensjonsforetak. Ifølge forslaget kan reglene gjelde fra og med 1.1.2012. En eventuell innføring av nye skatteregler kan påvirke den beregnede utsatte skatt.

#### BETINGEDE FORPLIKTELSE

Selskapene i Storebrand konsernet driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og kan bli part i rettstvister. Betingede forpliktelser vurderes i hvert enkelt tilfelle og vil baseres på juridiske vurderinger.

### NOTE 4 | Risikostyring og internkontroll

Storebrands inntekter er både på kort og lang horisont avhengig av eksterne forhold det er knyttet usikkerhet ved. De viktigste eksterne risikoforholdene er utviklingen i kapitalmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen. Visse interne operasjonelle faktorer kan også gi opphav til tap, ved for eksempel feil i forvaltningen av kunders midler.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er derfor et kjerneområde i konsernets virksomhet og organisasjon. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Ansvar for risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand konsernet.

Storebrand konsernets livkunder ønsker sikkerhet for egen økonomi dersom noe uforutsett skulle skje og å kunne opprettholde kjøpekraft også som pensjonister. For å tilfredsstill disse behovene har konsernet over lang tid solgt ulike pensjonsprodukter og produkter som sikrer videre inntekt dersom eksempelvis kundene blir arbeidsuføre. Produktene påfører selskapet en forsikringsrisiko, der blant annet kundenes levealder og arbeidsevne er risikofaktorer. Som følge av avkastningsgarantier medfører produktene også finansiell markedsrisiko i form av renterisiko. I den svenske virksomheten reflekteres denne renterisiko i finansregnskapet ved at forpliktelsene vurderes til markedsverdi. Innføring av Solvens II-regelverket fra 2014 vil innebære at markedsverdien av avsetningene vil få stor betydning også i den norske virksomheten.

Innbetalt premie blir investert i verdipapirer frem til midlene, inkludert avkastning, betales tilbake til kundene som pensjoner eller erstatninger. Storebrand konsernet påtar seg derfor ytterligere finansiell markedsrisiko for å tilfredsstille kundenes behov og med målsetning om å skape meravkastning. Produktene skapes, betjenes og forvaltes i de ulike selskapene som inngår i Storebrand konsernet og selskapet påtar seg derfor også operasjonell risiko eksempelvis gjennom feil i forvaltningen av kundenes midler.

## ORGANISERING

Styret skal påse at foretaket har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Daglig leder skal, i samsvar med retningslinjer fastsatt av styret, sørge for å etablere forsvarlig risikostyring og internkontroll, løpende følge opp risikoer og påse at risikoene er forsvarlig ivaretatt, påse at foretakets risikostyring og internkontroll blir gjennomført, overvåket og dokumentert, samt gi styret relevant og tidsriktig informasjon om foretakets risikoer, risikostyring og internkontroll.

Ledere på alle nivåer i organisasjonen har ansvar for risikoer, risikostyring og internkontroll innen eget ansvarsområde og skal løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Ledelsene utarbeider årlig en internkontrollrapport som viser hvordan den etablerte internkontrollen fungerer. Daglig leder skal minst en gang årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal forelegges styret til behandling.

Storebrand har egne funksjoner som løpende følger og styrer risikoene for ulike produktgrupper og samlet for konsernet. Kontrollfunksjonene for risikostyring, internkontroll og compliance skal støtte linjen i å identifisere, vurdere, styre og kontrollere risikotagningen.

Ansvar for konsernets kontrollfunksjoner for risikostyring og internkontroll sorterer under konsernets CFO.

## COMPLIANCE

Compliancefunksjonen er en rådgivende funksjon som støtter styret og ledelse i styring og oppfølging av risikoen for manglende overholdelse av eksternt og internt regelverk for virksomheten.

Compliancefunksjonen i det enkelte selskap skal utarbeide skriftlige rapporter til styret og den øverste ledelsen i foretaket om foretakets etterlevelse av internt og eksternt regelverk. Compliancerapporteringen sees i sammenheng med konsernselskapenes internkontrollrapporteringer, operasjonell risikorapportering og hendelsesrapportering.

## INTERNREVISJON

Storebrand har inngått avtale med KPMG om internrevisjonsfunksjonen. Ansvarlig partner i KPMG rapporterer direkte til styret i Storebrand ASA, som fastsetter instruks for internrevisjonen og godkjenner revisjonens årsplan. En uavhengig vurdering av konsernets kontrollfunksjoner inngår i revisjonsplanen.

## NÆRMERE OM RISIKOSTYRING PÅ NOEN OMRÅDER

Nedenfor følger en beskrivelse av spesielle forhold rundt risikostyring av livsforsikring knyttet til forholdet mellom kunder og eier. Når det gjelder risiko knyttet til virksomhet i konsernet bortsett fra livsforsikring, er dette i det alt vesentlige risiko som treffer eier. Forsikringsrisiko, finansiell markedsrisiko, likviditetsrisiko, kredittisiko og operasjonell risiko er nærmere beskrevet i notene 5-10.

### Storebrand Livsforsikring Norge

Det er knyttet avkastningsgarantier til en vesentlig del av spareproduktene i den norske livsforsikringsvirksomheten. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til evnen til å innfri denne garantien til kundene, som for størstedelen av produktene gjelder for ett år av gangen. Risikostyringen i virksomheten er derfor innrettet for å redusere sannsynligheten for at avkastningen hvert enkelt år faller under denne årlige avkastningsgarantien for de ulike produktgruppene.

Sammensetningen av de finansielle eiendelene følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivatinstrumenter og krav til likviditet i aktivporteføljen. Ved hjelp av dynamisk risikostyring er målet å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer selskapet å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid. Avkastningen vil normalt svinge mellom 2 og 8 prosent med dagens investeringsportefølje og strategi for dynamisk risikostyring for de største produktgruppene. Mindre deler av bestanden er investert i profiler med noe mindre og noe mer markedsrisiko. Effekten av sikringstiltak og dynamisk risikostyring i kundeporteføljene reduserer sannsynligheten for lav avkastning. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver og tilleggsavsetninger. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. Den gjennomsnittlige rentegarantien vil synke gradvis i årene fremover og fra og med 2012 skjer all ny opptjening med 2,5 prosent grunnlagsrente. Selskapskapitalen er investert med lav markedsrisiko. For kontrakter innen produktkategoriene unit-linked og innskuddspensjon er det den forsikrede selv som står den finansielle risikoen, og den forsikrede kan også selv velge risikoprofil.

Selskapets samlede risikobilde overvåkes løpende, blant annet gjennom Finanstilsynets Risikobaserte Tilsyn (RBT) og gjennom egenutviklede risikomål.

## SPP

I SPP er bestanden delt inn i ytelsespensjon, innskuddspensjon og unit-linked kontrakter, og det er knyttet avkastningsgarantier til både ytelsespensjon og innskuddspensjon. I bestandene med avkastningsgaranti minimeres forskjellene i investeringenes og forsikringsforpliktelsesenes rentefølsomhet, og den kortsiktige renterisikoen reduseres derfor vesentlig. For å ha mulighet for avkastning ut over garantien

tas det imidlertid finansiell risiko, hovedsakelig gjennom aksjer, kredittobligasjoner og alternative investeringer. Andelen aksjer i porteføljene tilpasses dynamisk ut fra risikokapasiteten, med hensikt om å dempe effekten av nedganger og samtidig ta del av oppganger. Som følge av et noe mer sammensatt finansielt risikobilde i SPP enn i den norske livvirksomheten, styres risikoen som kundeporteføljen representerer mot egenkapitalen også gjennom derivatforretninger i selskapsporteføljen i SPP.

Investeringsstrategien og risikostyringen i SPP er sammensatt av fire hovedpilarer:

- aktivaenes rentefølsomhet tilpasses løpende rentefølsomheten til forsikringsforpliktelsene
- en aktivaallokering som gir god avkastning over tid
- utøvelse av løpende risikostyringstiltak i kundeporteføljen gjennom dynamisk risikostyring
- tilpasset sikring i selskapsporteføljen av deler av den finansielle risikoen kundeporteføljene eksponerer egenkapitalen for

I tradisjonell forsikring med rentegaranti bærer SPP risikoen for at det oppnås en avkastning lik den garanterte rente på forsikringstagernes midler og at størrelsen på kontraktens aktiva er større enn nåverdien av forsikringsforpliktelsen. SPP oppnår overskuddsdeling dersom totalavkastningen overstiger den garanterte rente. På noen produkter kreves en viss konsolideringsgrad, det vil si at aktiva er større enn nåverdien av passiva med en viss prosentsats, for at eier skal få inntjening. Dersom en forsikringskontrakt i selskapet har mindre aktiva enn markedsverdien av forpliktelsen avsettes det et egenkapitaltilskudd som reflekterer denne underverdien. Dette benevnes latent kapitaltilskudd (LKT) og endringer i denne størrelsen resultatføres løpende. Kontraktene må ha bufferkapital intakt for at overskuddsdeling skal representere en netto inntekt for eier. Når kontraktens aktiva overstiger nåverdien av forpliktelsene, etableres en bufferstørrelse som benevnes villkorad återbäring (VÅB). Endringer i denne kundebufferen resultatføres imidlertid ikke. For forsikringskontrakter i fondsforsikring er det forsikringstageren som bærer den finansielle risikoen.

#### STOREBRAND BANK

Styret i Storebrand Bank har vedtatt retningslinjer for risikostyring og internkontroll som sikrer at banken har etablert effektive og robuste funksjoner for risikostyring, internkontroll, compliance og internervisjon. Retningslinjer sikrer iverksettelse av bankens strategier og etterlevelse av rammer for risikotagning.

Storebrand Bank har identifisert følgende risikoformer: kredittisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, forretningsrisiko og compliance risiko. Selskapets risikostراتيجية legger grunnlaget for styring av risikoformene gjennom policyer for å nå bankens ønskede risiko-profil. Risikostراتيجien fastsettes av styret og oppdateres minst én gang per år. Enhet Risikostyring utarbeider månedlig risikorapporter der risikoformene følges opp i forhold til sine respektive policyer. Risikorapporten behandles i balansestyringskomiteen og i bankens styre.

#### NOTE 5 | Solvens II

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringsselskap i EU og EØS. Etter gjeldende tidsplan skal regelverket innføres fra 2013, men det er varslet overgangsordninger som innebærer at kapitalkravet først gjelder fra 1. januar 2014.

Kapitalkravet skal gjenspeile alle vesentlige risikoer inkludert finansmarkedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Den endelige utformingen av kapital-kravene inkludert eventuelle overgangsordninger, skal etter planen fastsettes i løpet av 2012, men det er sannsynlig at kapitalkravet blir høyere enn kapitalkravet under Solvens I.

Beregning av solvenskapitalen blir basert på virkelig verdi av både eiendeler og forpliktelser. Det innebærer at verdien av forsikringsforpliktelsen vil variere med rentenivået. Med nåværende investeringstilpasning og produktregelverk, er rentefølsomheten vesentlig høyere for forsikringsforpliktelsen enn for eiendelene. Det innebærer at rentefall gir svekket solvensposisjon. Effekten av dette forsterkes med fallende rente. Fripoliser og tradisjonelle individuelle forsikringsprodukter med garanti gir mest risiko, fordi premien er betalt med endelig virkning.

Solvens II-regelverket bygger blant annet på en forutsetning om at selskapene kan styre renterisikoen gjennom å investere i eiendeler med tilsvarende rentefølsomhet som forsikringsforpliktelsene. Norske pensjonsinnetninger er forhindret fra å kunne gjøre dette som følge av både manglende tilbud av lang rentebinding i det norske markedet, og risikoen knyttet til den årlige avkastningsgarantien (krav til at et overskudd som minst tilsvarende beregningsrenten skal tilføres kunden årlig med endelig virkning).

Risikoen fra årlig avkastningsgaranti skyldes at den er knyttet til eiendelssiden alene. Ved å øke rentefølsomheten øker svingningene i årlig eiendelsavkastning, og det oppstår et risikostyringsdilemma: Høy rentefølsomhet gir liten risiko for selskapets solvensposisjon, men stor risiko for negativ avkastning ved en renteoppgang. Lav rentefølsomhet gir liten risiko for resultat, men stor risiko for solvens ved en rentenedgang.

Norske myndigheter er klar over problemstillingen. Banklovkommisjonen har fått mandat fra Finansdepartementet til å foreslå endringer i norsk produktlovgivning, herunder vurdere hvordan eksisterende premiereserve for løpende private tjenestepensjonsordninger kan tilpasses nytt regelverk uten utløsning av fripoliser. Det vil i tillegg være behov for endringer som gjør det mulig å håndtere renterisikoen for eksisterende fripoliser og individual. I NOU 2012:3 foreslår den norske Banklovkommisjonen blant annet at kunder på frivillig basis kan velge å konvertere alderspensjonsdelen av fripolisen til en fripolise med investeringsvalg. Dette er et positivt, men ikke tilstrekkelig til å løse utfordringen knyttet til renterisiko for fripoliser. Forslaget er nå sendt på høring. Det er usikkerhet knyttet til hvilke endringer som kan gjennomføres og hvor mye risikoen kan reduseres.

## NOTE 6 | Forsikringsrisiko

Forsikring handler om å sikre seg mot økonomisk tap når hendelser inntreffer. Dette kan være alt fra bilskade, tyveri i skadeforsikring til uføre, død eller langt liv i livsforsikring.

Forenklet er forsikring rett og slett en deling av risiko mellom flere forsikringstakere, hvor risiko reflekterer sannsynlighet og konsekvens.

### LIVSFORSIKRING PRODUKTER

Det tilbys livs-, pensjons- og fondsforsikring som både kollektive og individuelle kontrakter.

#### KOLLEKTIVE KONTRAKTER:

1. *Kollektiv ytelsespensjon* er garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.
2. *Kollektiv innskuddspensjon* er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.
3. *Kollektive ettårige risikodekninger* er garanterte utbetalinger ved død og uførhet, samt premiefritak ved uførhet
4. *Fripolis* (ytelse) og pensjonskapitalbevis (innskudd) er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

#### INDIVIDUELLE KONTRAKTER:

1. *Individuell rente- eller pensjonsforsikring* er garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.
2. *Individuell kapitalforsikring* er engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet
3. *Individuell fondsforsikring* er kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

#### RISIKOOMRÅDER:

Livsforsikring er det dominerende området innenfor forsikring for Storebrand og omhandler følgende tre biometriske risikoområder:

1. *Død* – Risiko for feil estimering av dødsfall (før pensjonsalder) og feil estimering av utbetaling til etterlatte. I de senere år har det vært registrert avtagende dødelighet og færre unge etterlatte sammenlignet med tidligere.
2. *Langt liv* – Risiko for feil estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger. Historisk utvikling har vist at flere forsikrede oppnår pensjonsalder og lever lenger som pensjonister sammenlignet med tidligere. Det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig dødelighetsutvikling. Ved økt levealder utover det som er forutsatt i premietarifene, kan eier risikere økte belastninger av eiers resultat for å dekke nødvendig avsetningsbehov.
3. *Uførhet* – Risiko for feil estimering av fremtidig sykdom og uførhet. Per i dag er risiko for uførhet større i Norge enn i andre OECD-land. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig uførhet.

Det er risikoen knyttet til «langt liv» som er den mest ufordrende.

#### PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL LANGT LIV

1. Alder og kjønn er **ikke** tilstrekkelig som forklaringsvariable, da andre faktorer som blant annet utdannelse, lønn, sivilstatus og bosted også påvirker dødeligheten.
2. Dødeligheten synker raskere enn forventet.
3. Medisinske «kvantesprang» som gjør at folk lever vesentlig lengre sammenlignet med i dag.

#### RISIKOPREMIE OG TARIFFER

##### Storebrand Livsforsikring Norge

For gruppelevsforikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av næring/yrke. Innen gruppelevsforikring benyttes også erfaringstariffering.

For individuelle forsikringer er premiene for dødsrisiko og langt liv risiko basert på tariffen utarbeidet av forsikringsselskapene med utgangspunkt i felles erfaringer, for kapitalforsikring T1984 og for pensjonsforsikring R1963. Uførepremiene er basert på selskapets egne erfaringer og ble sist endret i 2002.

For gruppelevsforikring er standardtariffen, både for død og uførhet, basert på selskapets egne erfaringer, sist endret i 2003.

For kollektiv pensjonsforsikring følger premiene for tradisjonelle alders- og etterlatte- dekninger den fellestariffen K2005. For uførepensjon er premiene basert på selskapets egne erfaringer. Omkostningspremiene fastsettes årlig med sikte på full dekning av neste års forventede kostnader.

Selskapets tariffen inneholder ingen forutsetninger om inflasjon eller frivillig avgang/flytting.



**Dødelighet og uførhet****Netto årlig risikopremie for en forsikringssum på kroner 100 000.**

For uførepensjon gjelder premien for en årlig uførepensjon på kroner 10 000 som utbetales til fylte 67 år.

	menn			kvinner		
	30 år	45 år	60 år	30 år	45 år	60 år
Dødsrisiko, individuell kapitalforsikring	102	270	1 182	51	135	593
Uførekapital, individuell	273	590		352	1 367	
Uførepensjon, individuell	248	639	1 975	371	1 577	2 490
Kritisk sykdom, ikke-røker, individuell	171	515	1 804	171	515	1 804
Dødsrisiko, gruppelivsforsikring	57	152	854	34	92	513
Dødsrisiko, kollektiv pensjonsforsikring	33	146	745	23	77	404
Uførepensjon, kollektiv pensjon	239	552	1 016	464	1 324	1 413

**SPP og BenCo**

Risikopremien for kollektive kontrakter er en utjevnet premie basert på kollektivets fordeling av alder og kjønn. Individuelle kontrakter har fortrinnsvis individuelle risikopremier basert på alder og kjønn. Tariffene inneholder ingen forutsetninger om inflasjon eller flytting, tilsvarende som for Storebrand Livsforsikring Norge.

Levealderen i Sverige øker suksessivt (dødeligheten synker). Det er positivt for dødsfallsforsikringer. For pensjonsforsikringer (opplevelsesforsikringer) kan det derimot bli en økonomisk belastning. Försäkringstekniska forskningsnämnden (FTN) som er et bransjeorgan for forsikringsbransjen gjennomførte i 2006 en analyse av dødeligheten som gjør det mulig å se på dødelighetsprognoser som tar hensyn til endring av nivået på forandringstrender. En slik prognose er avgjørende for prissettingen av både dødsfallsforsikringer og pensjonsforsikringer. Forsikringsproduktene er oftest utformet slik at premieberegningen baserer seg på den dødelighet/levealder som var på tidspunktet for tegning av polisen for hele forsikringstiden.

Når det gjelder uføreforsikring er ikke fremtiden like forutsigbar. Endringene i nye uføretilfeller er mye raskere enn endringene i dødelighet/levealder. En av grunnene til dette er problemene med å fastsette de bakenforliggende årsaker og uføregrad. Den raskt økende uførheten i de første årene på 2000 tallet førte til store premieøkninger innenfor bransjen. Flere forsikringsselskaper var tvilende til å tilby frivillige uføredekninger i fremtiden. Fra 2005 har dog uføretilfellene kommet ned i en mer balansert utvikling som medførte at SPP reduserte risikopremiene for uføreforsikring. Uførheten har allikevel vært betydelig lavere enn antatt i tariffen.

Hoveddelen av SPP's risikoforsikringer er ettårige. Det vil si at premien kan endres av selskapet for hvert år. Feil i antagelsen på premien for dødsrisiko- og uføreforsikringer kan derfor korrigeres med rask effekt på selskapets risikoresultat.

**STYRING AV RISIKO****1) Vurdering av forsikringsrisiko (underwriting)**

Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av kunden. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger foretas en helsevurdering av de ansatte i bedrifter med få ansatte, for øvrig kreves arbeidsdyktighetserklæring. I underwritingen tas også hensyn til bedriftens næringskategori, bransje og sykehistorikk.

**2) Kontroll og oppfølging av forsikringsrisiko**

I den eksisterende forsikringsporteføljen overvåkes forsikringsrisikoen innen hver bransje. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødsrisiko, langt liv risiko og uførerisiko. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko utgjør det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de avsetninger og utbetalinger som man må gjøre for de forsikringstilfellene som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som man ikke har fått melding om, men som man av erfaring må anta er inntruffet, hensyntas.

**3) Oppreservering for langt liv**

De siste års oppfølging har vist det er behov for en ny styrking av premiereservene knyttet til langt liv. Avsetningsbehovet gjelder generelt for produkter hvor det er gitt en garantert ytelse, men treffer ulikt i forhold til bestandssammensetning, produkttegnegenskaper og regelendringer bl.a. som følge av pensjonsreformen. Avsetningsbehovet for kollektiv pensjon (privat) og fripoliser overgår det som de siste årene har vært årlig renteovertskudd for disse produktene. I brev fra Finanstilsynet 16. desember 2011 legges det opp til en treårig oppreserveringsplan for å styrke avsetningene med oppstart fra 2011. Gjennom FNO vil næringen beslutte en dødelighetstarriff i løpet av 2012, hvor implementering forventes å skje fra 1.1.2013. Endelig prosess, nivå på dødelighetstarriffene og oppreserveringsbehov, vil avhenge av arbeidet gjennom banklovkommissjonen i forbindelse med utforming av ny tjenstepensjon innenfor privat sektor. Blant annet vil spørsmålet om implementering av levealdersjustering sett opp mot grunnslovsvern påvirke utfallet av disse vurderingene. Videre vil avsetningsbehovet avhenge av forhold som dekningsammensetning, størrelse på sikkerhetsmarginer mv. Innenfor kollektiv offentlig vil behovet være vesentlig lavere grunnet endringer i produktet (innføring av levealdersjustering) som resultat av pensjonsreformen.

Selskapet har startet en slik oppreservering i regnskapet for 2011.

#### 4) Reassuranse

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom ulike reassuranseprogram. Gjennom katastrofereassuranse (excess of loss) dekkes tap (engangserstatninger og reserveavsetninger) utover en nedre grense ved 3 eller flere dødsfall eller uføretilfeller som følge av samme begivenhet. Dekningen har også en øvre grense. Gjennom surplus reassuranse på et enkelt liv dekkes døds- og uførerisiko som overstiger selskapets praktiserte maksimale risikobeløp for egen regning. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye og gjennforsikret risiko er derfor av beskjedne størrelse.

#### 5) Pooling

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom internasjonal pooling. Dette innebærer at multinasjonale bedriftskunder kan få utlignet resultatene mellom de ulike enhetene internasjonalt. Pooling gjelder for gruppeliv og risikodekninger innenfor kollektiv ytelses- og innskuddspensjon.

#### 6) Trafikklys (kun SPP)

For å være sikker på at forsikringsselskapene har tilstrekkelig kapital for å dekke sine forsikringsforpliktelser krever Finansinspeksjonen at bransjen stresstester hele sin forsikringsvirksomhet i de såkalte trafikklisberegningene. Det som testes er premieinntektssiden og forsikringsforpliktelsene. I 2007 kom det krav om at selskapene for forsikringsforpliktelsene også skulle stresse endringer i forsikringsrisikoer. Dette gjelder også såkalt annulleringsrisiko som er risikoen for at den forsikrede sier opp avtalen og dermed slutter å betale premie. Nivået på stresstesten følger i hovedsak veiledningene fra CEIOPS (Europeiske tilsynsmyndighetene for forsikring og tjenestepensjoner) og deres arbeid med Solvens II.

For SPP medfører en nedgang i dødeligheten med 20 prosent et lavere årlig risikoresultat på om lag 124 millioner SEK. Dersom sannsynligheten for reaktivering ved uførhet synker med 20 prosent betyr det et lavere årlig risikoresultat på om lag 46 millioner SEK. Annulleringsrisikoen er meget liten for SPP da storparten av forsikringsbestanden ikke kan gjenkjøpes.

#### RISIKORESULTAT

I tabellene nedenfor er risikoresultatet innenfor de ulike risikoområdene spesifisert, i tillegg oppgis resultateffekten knyttet til reassuranse og pooling.

##### Spesifikasjon av risikoresultat

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		BenCo		SPP	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Overlevelsesresultat	-79	-132	6	-5	-78	-42
Dødsfallsresultat	287	229		4	85	52
Uføresultat	479	369	13	21	179	269
Gjenforsikring	-15	-24		2	117	36
Pooling	-109	-155			-4	-6
Annet	-29	-39		-2	-10	-19
<b>Sum risikoresultat</b>	<b>535</b>	<b>249</b>	<b>19</b>	<b>21</b>	<b>289</b>	<b>290</b>

Risikoresultatet i tabellen over viser samlet risikoresultat før fordeling kunder og eier.

#### FLYTTERETT

Det finnes en flytterett som innebærer overføring av forsikringsforpliktelser knyttet til kollektiv og individuelle pensjonsforsikringer til eller fra andre forsikringsselskaper. Oppgjørfristen er to måneder for kontrakter hvor flyttestørrelsen overstiger 300 millioner kroner. Flytteretten kan utgjøre en likviditetsrisiko.

#### GRUNNLAGSRENTE (DISKONTERINGSRENTE)

##### Storebrand Livsforsikring Norge

Høyeste tillatte grunnlagsrente for nye forsikringer og for nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring fastsettes av Finanstilsynet. For nye forsikringer ble høyeste grunnlagsrente satt til 3 prosent i 1993, senere endret i november 2005 til 2,75 prosent for kontrakter som blir etablert etter 1.1.2006. For nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring ble høyeste grunnlagsrente redusert fra 4 prosent til 3 prosent med virkning fra forsikringens hovedforfall i 2004. For nye kontrakter fra 1.1.2011 er grunnlagsrenten satt til 2,50 prosent.

Grunnlagsrenten anvendes både som garantert rente og diskontering av fremtidige utbetalinger. Avsetninger til forsikringsfond per 31.12.2011 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

Rentegaranti i prosent	2011	2010
6 %	0,3 %	0,3 %
5%	0,5 %	0,5 %
4%	49,7 %	54,2 %
3,4 %	3,4 %	4,1 %
3%	37,4 %	35,5 %
2,75 %	1,8 %	1,7 %
2,50 %	0,5 %	0,0 %
0%	4,3 %	3,7 %

I tabellen ovenfor er premiefondet, innskuddsfondet og pensjonistenes overskuddsfond inkludert med 3 prosent og tilleggsavsetningene med 0 prosent.

Samlet gjennomsnittlig rentegaranti for alle bransjer utgjør 3,4 prosent i 2011. Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Oppnår selskapet et enkelt år en avkastning som er lavere enn den garanterte renten, kan etter gjeldende lovgivning inntil ett års garantert rente for den enkelte kontrakt dekkes av kontraktens tilleggsavsetning.

Gjennomsnittlig rentegaranti i prosent	2011	2010
Individuell kapitalforsikring	3,1 %	3,3 %
Individuell pensjonsforsikring	3,7 %	3,8 %
Kollektiv pensjonsforsikring	3,2 %	3,3 %
Fripoliser	3,6 %	3,7 %
Gruppelivsforsikring	0,3 %	0,3 %
<b>Samlet</b>	<b>3,4 %</b>	<b>3,5 %</b>

For nytegnning i 2011 er det benyttet 2,75 prosent grunnlagsrente. For avtaler flyttet til selskapet er grunnlagsrenten i avgivende selskap benyttet, maksimert til 4 prosent.

Premie og avsetninger for pensjon opptjent i 2011 innen kollektiv pensjonsforsikring er beregnet med 3 prosent grunnlagsrente for kontrakter etablert før 1.1.2006. Nye forsikringskontrakter etablert etter denne datoen er beregnet med 2,75 prosent grunnlagsrente.

#### SPP

Forsikringsforpliktelsene per 31.12.2011 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser av sluttverdigaranti:

Rentegaranti i prosent	2011	2010
3,0 % DB	43,7 %	42,8 %
1,25 - 2,5 % P250	13,8 %	13,1 %
2,75 - 4,0 % P300	21,4 %	22,0 %
4,5 - 5,2 % P520	21,1 %	22,1 %

#### SKADEFORSIKRING

Konsernet tilbyr følgende produkter:

- Motorvogn
- Fritidsbåt
- Kombinerte produkter
- Reise
- Ulykke
- Yrkesskade
- Gruppeliv
- Kritisk Sykdom og Kreftforsikring
- Barneforsikring
- Dødsrisiko
- Uførekapital
- Uførepensjon
- Helseforsikring

For skadevirksomheten utgjør storskader eller spesielle hendelser den største risikoen. De største skadene vil typisk være innen ansvarsforsikring på motorvogn, brannforsikring for hus og innbo og personsaker innenfor gruppeliv og yrkesskade. For å dempe risikoen har Storebrand dekket seg med Excess of Loss-reassuranse for motor og eiendom, med en egenregning på 5 millioner kroner per skade etter den første skaden som har en egenregning på 10 millioner kroner. For motor har dekningen en ubegrenset kapasitet. For eiendom har dekningen en kapasitet på 35 millioner kroner. I tillegg kan det også være en opphopning av risiko gjennom vår reiseforsikring og mulige katastrofescenarier som tsunamien i Sørøst-Asia i 2004. Personforsikring som reise-, ulykke- og yrkesskadeforsikring er derfor også dekket av vår katastrofereassuranse på konsernnivå.

Risiko innen yrkesskadeforsikringer er også dekket gjennom både kvotereassuranse og Excess of Loss-reassuranse, med en egenregning på 5 millioner kroner.

For helseforsikring har selskapet en «excess of loss» beskyttelse av 80 prosent av alle skadeutbetalinger per person per år som overstiger 300 000 kroner. Dette gjør at forsikringsrisikoen for helseforsikring for egen regning er på et meget lavt nivå.

## NOTE 7 | Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en spesifisert tidshorison. Markedsrisiko er derfor risikoen for prisendringer i finansmarkedene, herunder endringer i rente-, valuta-, aksje-, eiendoms- og råvaremarkeder som påvirker verdien på selskapets finansielle instrumenter. I Storebrand vurderes markedsrisikoen fortløpende ved hjelp av ulike målemetoder. Det beregnes potensielt tap i investeringsporteføljen innenfor et år og porteføljen stresstestet i henhold til de regulatorisk definerte stresstestene samt interne modeller.

### Storebrand Livsforsikring Norge

De største bidragene til kortsiktig resultatmessig markedsrisiko for den norske livvirksomheten er fall i aksje- og eiendomsverdier, økt risiko på kredittobligasjoner og raske renteøkninger. På lengre sikt er lave markedsrenter over tid en betydelig markedsrisiko for selskapet. Forsikringstekniske avsetninger i Storebrand Livsforsikring påvirkes ikke, slik regelverket i dag er utformet, av endringer i markedsrenten. Solvens II forventes innført i 2014, og det kan medføre at avsetningene også i den norske virksomheten vil bli markedsverdivurdert i finansregnskapet.

### SPP

SPP er i hovedtrekk eksponert mot de samme markedsrisikofaktorene som Storebrand Livsforsikring, men forskjeller i produktutforming, rammeverk og i aktivaallokering medfører likevel en del forskjeller i bidragene fra ulike typer markedsrisiko. På kort sikt er markedsrisikoen fra aksjer noe større i SPP enn i Storebrand Livsforsikring, men samtidig har selskapet liten risiko fra aktivaklassen eiendom. SPP har også markedsrisiko for økt risiko på kredittobligasjoner. Resultatmessig er imidlertid den kortsiktige risikoen fra endringer i rentenivået liten i SPP som følge av tilpasning av aktivas rentefølsomhet (durasjon) i forhold til forpliktelsens rentefølsomhet. Dagens regulatoriske rammeverk medfører imidlertid at selskapet ikke både kan ha lav rentefølsomhet i resultatregnskapet og i solvensregnskapet på samme tid, og fallende renter vil påvirke solvenskvoten i selskapet negativt. Også for SPP representerer vedvarende lave renter en betydelig risiko, både for finansresultat og for solvensmarginprosenten.

### Bankvirksomhet

I Storebrand Bank styres renterisiko løpende gjennom rentebytteavtaler for å sikre at konsekvensene av bevegelser i rentemarkedet på innskudd og utlån blir små. Markedsrisikoen representerer en mindre del av bankvirksomhetens samlede risiko.

### Øvrige datterselskaper

De øvrige datterselskaper i konsernet er i liten utstrekning eksponert for markedsrisiko.

### Sensitivitetsanalyser

Aktivasiden og passivasiden (innlån og forsikringsforpliktelser i Sverige) er stresset for å vise hvor mye dette påvirker eiers resultat i forhold til forventningene for 2012. I estimerte effekter inngår en estimert normalisert avkastning gjennom året som baserer seg på usikre forutsetninger om fremtidig avkastning, samt andre usikre faktorer og usikre forutsetninger. Stressene er gjort på investeringsporteføljen per 31.12.2011 og resultatet viser estimert resultateffekt for ett og ett stress for året som helhet. Analysen er gjort med momentane enkeltstress, altså ved at en aktivaklasse opplever en dag med kraftige markedsbevegelser, for så å utvikle seg som forventet de resterende dagene av året. De øvrige aktivaklassene utvikler seg som forventet gjennom hele 2012 for dette scenarioet. Stressene er som følger: aksjer +/- 20 prosent, renter +/-150 basispunkter og eiendom +/- 12 prosent. Når det gjelder valutarisiko er investeringsporteføljene i det alt vesentlige valutastikret, og endringer i valutakurser vil i liten grad påvirke selskapenes forventede resultat for 2012.

Ved endringer av markedsrisiko som inntreffer i løpet av 1 år vil innvirkning for resultat og egenkapital bli som fremstilt nedenfor basert på balansen per 31.12.2011:

### Endring markedsverdi

NOK mill.

	2011	2010
Aksjer -20 %	-6 373	-9 300
Aksjer +20 %	6 373	9 299
Renter -1,5 %	9 365	8 157
Renter +1,5 %	-8 873	-6 935
Eiendom -12 %	-3 615	-3 667
Eiendom +12 %	3 615	3 667

**Innvirkning på resultat/egenkapital**

NOK mill.	2011	2010
Aksjer -20 %	-948	-855
Aksjer +20 %	294	527
Renter -1,5 %	-121	39
Renter +1,5 %	-327	-168
Eiendom -12 %	-1 043	-430
Eiendom +12 %	498	610

Noten omfatter Storebrand Livsforsikring, SPP, BenCo, Storebrand Bank, Storebrand Forsikring, Storebrand Helseforsikring og Storebrand ASA

**Livsforsikring**

Da det er momentane markedsendringer som vises i noten over, vil den dynamiske risikostyringen for livselskapene i konsernet ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene og forsterke de positive.

**Storebrand Livsforsikring Norge**

Stresstestene er gjort for alle investeringsprofiler med avkastningsgaranti og effekten fra hver stresstest reduserer eller øker forventet avkastning i hver profil. I de negative stresstestene (aksjer ned, renter opp og eiendom ned) faller avkastningen i enkelte profiler under garantien. Garanti- og buffersituasjonen for hver kontrakt vil da avgjøre hvor mye egenkapital selskapet eventuelt må bruke dersom avkastningen blir på dette nivået i 2012. Ut over behovet for å benytte egenkapital for å dekke opp for avkastning under garantien, er det endringer i overskuddsdelingen for fripoliser og individualkontrakter, samt avkastning og rentekostnader i selskapsporteføljen som i størst grad avviker fra forventet resultat for 2012. Effekten av de negative stressene har økt noe siden i fjor. De viktigste årsakene til dette er reduserte kursreserver inn i 2012 og forventet avkastning nærmere avkastningsgarantien som følge av lavere markedsrenter.

Stressene er gjort hver for seg. Om flere av de negative stresstestene skulle inntreffe samtidig, blir den negative resultateffekten vesentlig større enn summen av enkeltteffektene alene (en større andel av bruttostressene vil tilfalle eier). I tillegg til negativ resultatteffekt for eier, vil forventet bygging av bufferkapital i vesentlig grad falle bort i de negative stressene. For de positive stressene er det i tillegg til positive resultatteffekter for eier også lagt til grunn en større bygging av bufferkapital i form av kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger.

Resultateffekter fra produkter uten avkastningsgaranti, i hovedsak innsuddpensjon og unit link, er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står all markedsrisiko og effekten på eiers resultat vil være svært begrenset.

**SPP**

Noten som viser innvirkning på resultat/ egenkapital viser effekt på finansielle resultat eksklusive avkastningsdeling. All endring i markedsverdi påvirker ikke det finansielle resultatet. Den andelen av markedsverdiforandringen som påvirker resultatet, er den delen som ikke kan avregnes mot villkorad återbäring.

**Bankvirksomhet**

Tabellen inkluderer den regnskapsmessige effekten over en 12 måneders periode av en umiddelbar parallell renteendring på henholdsvis + 1,5 prosentpoeng og - 1,5 prosentpoeng. Det er tatt hensyn til den effekt en slik umiddelbar renteendring har på de poster som føres til virkelig verdi og sikringsverdi og på de effekter renteendringen har på resultatet for gjenværende rentedurasjonsperiode før renteendringen får inntekts-/og kostnadmessig effekt.

Poster som påvirkes av engangseffekter og som føres til virkelig verdi er hovedsakelig investeringsporteføljen, utlån til fastrente innlån via bytteordningen med staten, innskudd med aksjeavkastning og derivater.

**Eksponering mot utvalgte land**

Det er stor usikkerhet knyttet til om flere av Euro-landene vil være i stand til å betjene sin statsgjeld. Situasjonen er mest kritisk for Hellas, men også Portugal og Irland må betale høye rentepåslag. Det er også frykt for at Italia og Spania er i en utsatt posisjon. En direkte følge av betalingsproblemer vil være at banksektoren rammes fordi den har store utlån til de utsatte statene. En indirekte følge vil være at nødvendige innstramminger i økonomien vil ramme den økonomiske veksten og dermed inntjeningen i selskapene. De europeiske problemene kommer på toppen av svake økonomiske utsikter i USA. Tabellen nedenfor viser direkte eksponering mot utvalgte land med beløp til virkelig verdi.

**Direkte eksponering mot utvalgte land per 31.12.2011 (virkelig verdi)**

<i>NOK mill.</i>	<b>Aksjer</b>	<b>Obligasjoner</b>	<b>Sum</b>
<b>Hellas</b>			
Banker	4		4
Andre	9		9
<b>Sum</b>	<b>13</b>		<b>13</b>
<b>Italia</b>			
Stater		3 151	3 151
Banker	61	489	549
Andre	211	296	508
<b>Sum</b>	<b>272</b>	<b>3 936</b>	<b>4 208</b>
<b>Portugal</b>			
Stater		709	709
Banker	2	131	134
Andre	21		21
<b>Sum</b>	<b>23</b>	<b>841</b>	<b>863</b>
<b>Irland</b>			
Stater		532	532
Banker	9	112	121
Andre	351	1 389	1 739
<b>Sum</b>	<b>359</b>	<b>2 032</b>	<b>2 392</b>
<b>Spania</b>			
Stater		2 712	2 712
Banker	136	468	604
Andre	227	1 114	1 341
<b>Sum</b>	<b>363</b>	<b>4 294</b>	<b>4 657</b>
<b>Totalt</b>	<b>1 030</b>	<b>11 103</b>	<b>12 133</b>

**NOTE 8 | Likviditetsrisiko**

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser, eller at selskapet ikke kan avhende verdipapirer til akseptable priser. Storebrand Livsforsikrings og SPPs forsikringsforpliktelser er langsiktig og er vanligvis kjente lenge før de forfaller, men en solid likviditetsbuffer er likevel viktig for å kunne motstå uforutsette hendelser.

For flere av datterselskapene er det i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

Likviditetsrisiko er en av de viktigste risikofaktorer for bankvirksomheten. Risikostrategien i selskapet setter overordnede rammer for hvor mye likviditetsrisiko bankkonsernet er villig til å akseptere. Det er utarbeidet en policy som spesifiserer prinsipper for likviditetsstyring, minimums likviditetsbeholdning og finansieringsindikatorer for måling av likviditetsrisiko. I tillegg utarbeides det årlig en fundingstrategi og fundingplan som legger overordnede rammer for bankens fundingvirksomhet.

I tillegg til klare strategier og risikostyring av likviditetsbeholdningen i hvert enkelt datterselskap har morselskapet i konsernet etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. Det er etablert kredittavtaler med andre banker som selskapene kan trekke på dersom det skulle være nødvendig.



**Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser**

<i>NOK mill.</i>	<b>0-6 mnd</b>	<b>6-12 mnd</b>	<b>1-3 år</b>	<b>3-5 år</b>	<b>over 5 år</b>	<b>Sum verdi</b>	<b>Balanseført verdi</b>
Ansvarlig lånekapital	702	268	5 311	1 328	1 729	<b>9 338</b>	7 496
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 484	417	4 319			<b>6 219</b>	6 016
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	18 477					<b>18 477</b>	18 477
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 060	589	6 274	7 396	1 242	<b>17 560</b>	13 626
Annen kortsiktig gjeld <sup>1</sup>	7 390		1 540			<b>8 930</b>	10 095
Ikke innkalt restforpliktelse Limited Partnership	5 898					<b>5 898</b>	
Ubenyttede kredittrammer utlån	5 739					<b>5 739</b>	
Lånetilsagn	1 409					<b>1 409</b>	
<b>Sum finansielle forpliktelser 2011</b>	<b>43 157</b>	<b>1 273</b>	<b>17 444</b>	<b>8 724</b>	<b>2 971</b>	<b>73 570</b>	<b>55 710</b>
<b>Derivater knyttet til innlån 2011</b>	<b>-340</b>	<b>87</b>	<b>-582</b>	<b>-255</b>	<b>-55</b>	<b>-1 145</b>	<b>140</b>
Sum finansielle forpliktelser 2010	37 286	4 008	12 931	10 285	2 887	67 397	52 762

1. Herav utgjør minoritet i eiendomsfond 1,540 millioner kroner. Etter 3 år kan deltagerne årlig fremsette krav om innløsning. Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 % av VEK. Se også note 49. Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

**Spesifikasjon ansvarlig lånekapital**

<i>NOK mill.</i>	<b>Nominell verdi</b>	<b>Valuta</b>	<b>Rente</b>	<b>Forfall</b>	<b>Balanseført verdi</b>
<b>Utsteder</b>					
<b>Fondsobligasjoner</b>					
Storebrand Bank ASA	107	NOK	Fast	2014	113
Storebrand Bank ASA	168	NOK	Flytende	2014	169
<b>Storebrand Livsforsikring AS</b>	<b>1 500</b>	<b>NOK</b>	<b>Flytende</b>	<b>2018</b>	<b>1 502</b>
<b>Storebrand Bank ASA</b>					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2013	2 515
Storebrand Livsforsikring AS	1 700	NOK	Flytende	2014	1 703
<b>Storebrand Livsforsikring AS</b>	<b>1 000</b>	<b>NOK</b>	<b>Fast</b>	<b>2015</b>	<b>1 094</b>
<b>Storebrand Livsforsikring AS</b>					
Storebrand Bank ASA	250	NOK	Flytende	2012	251
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2012	150
<b>Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2011</b>					<b>7 496</b>
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2010					7 606

### Spesifikasjon gjeld til kredittinstitusjoner

NOK mill.

Forfall	Balanseført verdi	
	2011	2010
2011		2 949
2012	1 769	1 362
2013	3 258	2 752
2014	988	990
<b>Sum gjeld til kredittinstitusjoner</b>	<b>6 016</b>	<b>8 053</b>

### Spesifikasjon gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

NOK mill.

Forfall	Balanseført verdi	
	2011	2010
2011		1 813
2012	2 083	2 087
2013	2 031	1 327
2014	3 583	3 053
2015	1 466	1 442
2016	3 369	865
2019	1 095	1 037
<b>Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer</b>	<b>13 626</b>	<b>11 623</b>

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. For alle lån er betingelser og vilkår innfridd i henhold til inngåtte låneavtaler. I henhold til låneprogrammet i Storebrand Boligkreditt AS er selskapets krav til overpantsettelse 109,5 % oppfylt.

## NOTE 9 | Kredittrisiko

Med kredittrisiko menes risiko for tap som følge av en motparts manglende vilje eller evne til å gjøre opp sine forpliktelser. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor og samlet innenfor ratingkategorier besluttes av styret i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debtors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Storebrand Livsforsikring og SPP benytter så langt det er mulig publiserte kredittrateringer supplert med egne vurderinger i de tilfeller det ikke finnes publiserte ratinger. For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

For bankvirksomheten er kredittrisiko sammen med likviditetsrisiko den mest vesentlige risikoformen. Bankens risikostrategi setter overordnede rammer for hvor mye kredittrisiko bankkonsernet er villig til å akseptere. Risikoviljen er tilpasset bankens risikoappetitt og målsett risikoprofil, soliditet vekst. Kredittpolicyer setter prinsipper for kredittgivning på overordnet nivå. Bankkonsernets rutiner for kredittbehandling er fastsatt i egne kreditthåndbøker. Den viktigste kontrollen av kredittrisiko gjennomføres og administreres av en egen kredittavdeling.

### Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet (FVO)

NOK mill.

	2011	2010
Balanseført verdi maksimal eksponering for kredittrisiko	3 443	3 709
<b>Netto kredittrisiko</b>	<b>3 443</b>	<b>3 709</b>
Årets endring i virkelig verdi som skyldes kredittrisiko	-1	-5
Akkumulert endring i virkelig verdi som skyldes endringer i kredittrisiko	5	6

Virkelig verdi fastsettes på bakgrunn av en teoretisk beregning hvor avtalt cash flow neddiskonteres med den renten som tilbys på nye lån med tilsvarende rentedurasjon og kredittrisiko.

Maksimal kreditteksponering er summen av brutto utlån, garantier, trukne beløp på rammekreditter, samt ikke trukne beløp på rammekreditter. Maksimal kreditteksponering er redusert marginalt fra utgangen av 2010 som følge av redusert engasjementsbeløp motvirket av en økning knyttet til renteswapper.

Nedenfor presenteres obligasjoner og derivater etter rating og utlån etter kundegrupper.

### KREDITTRISIKO FORDELT PÅ MOTPART

#### Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi

Debitorkategori etter garantist	AAA	AA	A	BBB	Øvrige	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
<i>NOK mill.</i>							
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	56 002	11 233	1 538	81			68 854
Finans- og foretaksobligasjoner	1 974	5 604	20 426	11 240	96	2 779	42 121
Verdipapiriserte obligasjoner	32 101	4 419	90	235		229	37 074
Overnasjonale organisasjoner	1 640	100	1 016	691		55	3 502
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	91 718	21 356	23 070	12 247	96	3 064	151 551
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand							8 396
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand							-11 855
<b>Sum 2011<sup>1</sup></b>	<b>91 718</b>	<b>21 356</b>	<b>23 070</b>	<b>12 247</b>	<b>96</b>	<b>3 064</b>	<b>148 092</b>
Sum 2010 <sup>1</sup>	90 250	13 993	29 825	12 847	200	2 165	156 745

1. Eksklusive underliggende investeringer i eksterne fond

#### Rentebærende verdipapirer til amortisert kost

Debitorkategori etter garantist	AAA	AA	A	BBB		NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi		Virkelig verdi	Virkelig verdi
<i>NOK mill.</i>							
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	21 913	1 899	2 039	30		709	26 589
Finans- og foretaksobligasjoner	636	3 301	7 469	494		1 124	13 025
Verdipapiriserte obligasjoner	22 609	1 526	153	559		510	25 357
Overnasjonale organisasjoner	6 848		3 050				9 898
<b>Sum 2011</b>	<b>52 006</b>	<b>6 726</b>	<b>12 711</b>	<b>1 083</b>		<b>2 343</b>	<b>74 868</b>
Sum 2010	26 976	6 347	13 211	628		1 764	48 926

Motparter	AAA	AA	A	BBB		Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi		2011
<i>NOK mill.</i>						
Derivater	36	3 227	3 880	472		7 615
Herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		530	644			1 174
<b>Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond</b>	<b>36</b>	<b>2 697</b>	<b>3 236</b>	<b>472</b>		<b>6 440</b>
Bankinnskudd	671	5 369	2 227	1 104		9 371
Utlån til kredittinstitusjoner		269				269

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's  
NIG = Non-investment grade.

Formålet med bruk av finansielle derivater er å avdekke og redusere valuta- og renterisiko. Motpartsrisiko i forbindelse med handelen av finansielle derivater inngår under kredittrisiko. Bankens risikostراتيجier og policyer setter rammer for hvor mye kredittrisiko bankkonsernet er villig til å akseptere. Storebrand Bank sikrer alle kundederivathandlene ved å gjøre motforretninger i derivater for å minimere valuta- og renteeksponeringen.

## UTLÅN

### Engasjementer fordelt på kundegrupper

<i>NOK mill.</i>	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Sum engasjementer	Engasjementer uten verdifall	Engasjementer med verdifall	Individuelle nedskrivninger	Netto misligholdte engasjementer
Utvikling av byggeprosjekter	1 236	40	18	1 295		2	3	-1
Omsetning og drift av fast eiendom	10 954	300	2 495	13 749		69	44	24
Tjenesteytende næringer	1 384	5	2	1 392				
Lønnstakere og andre	22 592		3 142	25 734	157	81	37	201
Andre	324	2	36	362	2	20	20	2
<b>Sum</b>	<b>36 490</b>	<b>348</b>	<b>5 694</b>	<b>42 531</b>	<b>159</b>	<b>171</b>	<b>103</b>	<b>227</b>
- Individuelle nedskrivninger	-103			-103				
+ Gruppenedskrivninger	-53			-53				
<b>Sum utlån til og fordringer på kunder 2011</b>	<b>36 333</b>	<b>348</b>	<b>5 694</b>	<b>42 375</b>	<b>159</b>	<b>171</b>	<b>103</b>	<b>227</b>
Sum utlån til og fordringer på kunder 2010	37 428	302	5 267	42 997	338	436	174	600

Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering. Den enkelte kundes innplassering er bestemt av kundens hovedvirksomhet.

### KREDITTEKSPONERING UTLÅN

Utlån til bedriftsmarkedet utgjør i underkant av 14 milliarder kroner. Videre er det om lag 600 millioner kroner i ubenyttede kredittrammer og i underkant av 300 millioner kroner i garantier. Omtrent 80 prosent av utlånene er til inntektsgenererende eiendom. I underkant av 20 prosent er til byggeprosjekter. Under 5 prosent av Bedriftsmarkedets portefølje er sikret med annet pant enn eiendom. Sikkerhetene for porteføljen ligger i all hovedsak innenfor næringseiendom. Eiendomslånene preges av et godt diversifisert leietakerprofil og god varighet på kontraktene. Foretaket er sikret en kontantstrøm fra leietakere og har sikkerhet i selve bygningsmassen. Leietakerdiversifikasjonen sikrer tilsvarende diversifikasjon i kontantstrømmer som minsker den samlede risikoen i porteføljen betraktelig.

I personmarkedet er i det vesentlige lån med pant i boligeiendom. Det er omtrent 22 milliarder kroner i utlån til boligengasjementer med ytterligere knapt 2 milliarder kroner i ubenyttede kredittrammer. Total eksponering mot boligengasjementer er dermed om lag 24 milliarder kroner. Kunder sjekkes ift. policyregler, og betjeningsevne og -vilje vurderes gjennom en likviditetsberegning og en risikoklassifiseringsmodell.

Gjennomsnittlig veid belåningsgrad i bankkonsernet er om lag 55 prosent for boligengasjementer, og om lag 94 prosent av boliglånene er innenfor 80 prosent belåningsgrad og om lag 97 prosent er innenfor 90 prosent belåningsgrad. Om lag 58 prosent av boligengasjementene er innenfor 60 prosent belåningsgrad i bankkonsernet. Porteføljen anses å inneha en lav kreditt risiko.

### Samlet engasjementsbeløp fordelt etter gjestående løpetid

<i>NOK mill.</i>	2011			2010			Sum engasjementer
	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	
Inntil 1 mnd	37		5	112	46	22	180
1 - 3 mnd	371	1	26	192		15	207
3 mnd - 1 år	1 641	3	184	1 449	29	300	1 779
1 - 5 år	3 877	338	606	5 632	226	1 307	7 165
over 5 år	27 549	6	2 883	27 075		1 828	28 903
<b>Sum brutto engasjement</b>	<b>33 475</b>	<b>348</b>	<b>3 704</b>	<b>34 460</b>	<b>302</b>	<b>3 473</b>	<b>38 235</b>

Engasjementer vurderes som misligholdt når en kreditt er overtrukket mer enn 90 dager og når et nedbetalingslån har restanse mer enn 90 dager og beløpet er minst 500 kroner. For forfalte engasjementer benyttes samme definisjon som i Kapitalkravsforskriften, men hvor antall dager i definisjonen tilsvarer aldersfordelingen.

**Kredittrisiko oppdelt etter kundegrupper**

<i>NOK mill.</i>	<b>Brutto misligholdte engasjementer</b>	<b>Individuelle nedskrivninger</b>	<b>Netto misligholdte engasjementer</b>	<b>Sum resultatførte verdiendringer i perioden</b>
Utvikling av byggeprosjekter	2	3	-1	-7
Omsetning og drift av fast eiendom	69	44	25	-4
Tjenesteytende næringer				-4
Lønnstakere og andre	238	37	201	-48
Andre	21	20	2	-7
<b>Sum 2011</b>	<b>330</b>	<b>103</b>	<b>227</b>	<b>-70</b>
Sum 2010	774	174	600	-8

Ved mislighold vil Storebrand Bank ASA selge sikkerhetene eller overta eiendelene dersom det er mest hensiktsmessig. Banken har to overtatte eiendeler som ligger som egne datterselskaper i Storebrand Bank konsern og interne transaksjoner blir eliminert på vanlig måte.

**Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Endring i virkelig verdi på forpliktelser som skyldes endringer i kredittrisiko	-2	7
Differanse mellom forpliktelsens balanseførte verdi og det kontraktsmessige beløpet ved forfall	4	4
Akkumulert endring i virkelig verdi på forpliktelser som skyldes endringer i kredittrisiko	-2	7
Differanse mellom forpliktelsenes balanseførte verdi og det kontraktsmessige beløpet ved forfall	4	4

**NOTE 10 | Operasjonell risiko**

Vurdering av operasjonelle risikoer er knyttet til evnen til og nå mål og gjennomføre planer. Dette omfatter både risikoer for tap og sviktende lønnsomhet knyttet til blant annet konjunktursvingninger, endringer i rammebetingelser, endret kundeatferd og risikoer for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, kontrollrutiner, systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll med tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og dokumenterte fullmakter. Risikoer følges opp gjennom ledelsens kvartalsvise risikogjennomgang med dokumentering av risiko og tiltak samt linjens løpende rapportering, registrering og oppfølging av hendelser. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner som ivaretas av personer med særskilt sikkerhetsansvar. Innenfor Storebrands kontrollfunksjoner er det også personer med spesielt ansvar for operasjonell risikokontroll.

**NOTE 11 | Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi**

Konsernet gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Børsnoterte finansielle instrumenter verdsettes basert på offisielle sluttkurser fra børs innhentet gjennom Reuters og Bloomberg. Fondsandeler er generelt verdsatt til oppdaterte offisielle NAV-kurser der slike finnes. Obligasjoner verdsettes som hovedregel basert på innhentede kurser fra Bloomberg og Reuters. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak.

Unoterte derivater, herunder primært rente- og valutainstrumenter, verdsettes også teoretisk. Pengemarkedsrenter, swaprenter, valutakurser og volatiliteter som danner grunnlag for verdsettelse hentes fra Reuters og Bloomberg.

Konsernet gjennomfører løpende kontroll for å sikre kvaliteten på innhentede markedsdata fra eksterne kilder. Slike kontroller vil generelt omfatte sammenligning av multiple kilder samt kontroll og rimelighetsvurdering av unormale endringer.

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi på tre forskjellige nivåer som er nærmere beskrevet nedenfor. Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Betydelig markedsvolatilitet gjennom året, der det tidvis kan registreres større prisdvergens mellom ulike kilder samt generelt større bid-ask spreader, innebærer isolert sett økt usikkerhet til verdsettelsen av enkelte aktivaklasser. Selskapet har som følge av markedsuro gjort en grundig vurdering av alle verdipapirtyper basert på klassifikasjon.

Det er primært prinsippene for klassifisering av kredittobligasjoner det har vært naturlig å vurdere i denne sammenheng. Med bakgrunn i at selskapet har etablert modeller for å fange opp informasjon fra et bredt antall godt informerte meglerhus i vår verdsettelse er det imidlertid vår konklusjon at vi har oppnådd å fjerne størstedelen av usikkerheten. Vi kan legge til grunn at de kilder som vi benytter i sum gjennomfører det vesentligste av transaksjoner i første- og annenhåndsmarkedet slik at vårt verdsettelsesgrunnlag likevel gir et representativt bilde av markedet som helhet.

#### **NIVÅ 1: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER FOR IDENTISKE EIENDELER**

Denne kategorien inkluderer børsnoterte aksjer som over den foregående 3 måneders perioden har hatt en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca 20 millioner kroner eller mer. Aksjene anses på dette grunnlag å være tilstrekkelig likvide til å inngå i dette nivået. Obligasjoner, sertifikater eller tilsvarende instrumenter utstedt av nasjonal stat er generelt klassifisert på nivå 1. Når det gjelder derivater vil standardiserte aksjeindeks- og rentefutures omfattes på dette nivå.

#### **NIVÅ 2: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ OBSERVERBAR MARKEDSINFORMASJON IKKE OMFATTET AV NIVÅ 1**

Denne kategorien omfatter finansielle instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte observerbar eller indirekte observerbar. Markedsinformasjon som er indirekte observerbar innebærer at prisene kan være avledet fra observerbare relaterte markeder. Nivå 2 omfatter aksjer eller tilsvarende egenkapitalinstrumenter der markedskurser er tilgjengelig, men der omsetningsvolum er for begrenset til å oppfylle kriteriet for nivå 1. Normalt vil aksjene på dette nivå være omsatt i løpet av siste måned. Obligasjoner og tilsvarende instrumenter er generelt klassifisert på dette nivå. Videre er rente- og valutaswap'er, ikke-standardiserte rente- og valutaderivater og Credit Default Swaps klassifisert på nivå 2. Fond er generelt klassifisert på nivå 2, og omfatter aksje-, rente- og hedgefond.

#### **NIVÅ 3: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ INFORMASJON SOM IKKE ER OBSERVERBAR I HENHOLD TIL NIVÅ 2**

Aksjer klassifisert på nivå 3 omfatter primært investeringer i unoterte/private selskaper. Dette omfatter bl.a. investeringer i Skog, Eiendom og Infrastruktur. Private Equity er generelt gjennom direkte investeringer eller investeringer i fond klassifisert på nivå 3.

Asset Backed Securities (ABS), Residential Mortgage Backed Securities (RMBS) og Commercial Mortgage Backed Securities (CMBS) er klassifisert på nivå 3 grunnet generelt begrenset likviditet og transparen i markedet.

De typer verdipapirer som er klassifisert på nivå 3 er nærmere omtalt nedenfor med henvisning til verdipapirtype og verdsettelsesmetode. Storebrand er av den oppfatning at den verdsettelse som er lagt til grunn representerer beste estimat på verdipapirenes markedsverdi.

#### **UNOTERTE AKSJER/SKOG**

De eksterne verddivurderingene er basert på modeller som inkluderer ikke observerbare forutsetninger. Utover de eksterne verddivurderinger som er gjennomført per 31.12.11 er aksjeinvesteringene verdsatt basert på verdjustert egenkapital rapportert fra eksterne kilder. For de største skoginvesteringene er det gjennomført omfattende eksterne verddivurderinger per 31.12.11, og som danner grunnlag for verdsettelsen av selskapets investering.

#### **PRIVATE EQUITY**

Hoveddelen av Storebrands private equity-investeringer er i form av private equity-fond. I tillegg kommer en rekke direkteinvesteringer. Private equity-investeringer ansees som langsiktige investeringer hvor Storebrand forventer å ta ut verdi ved å sitte gjennom prosjektene løpetid.

Investeringene i private equity-fond verdsettes basert på de verdier som rapporteres fra fondene. De fleste private equity-fond rapporterer kvartalsvis mens noen få rapporterer sjeldnere. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdatert verddivurdering fra fondene innen avleggelsen av årsregnskapet legges siste mottatte verddivurdering til grunn, justert for kontantstrømmer og eventuelle vesentlige markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og frem til rapporteringstidspunktet. Denne markedseffekten estimeres basert på type verdsettelse av selskapene i de underliggende fond, verdiutviklingen på relevante indekser justert for estimert korrelasjon mellom det aktuelle selskap og den relevante indeks.

For direkte private equity investeringer baseres verdsettelsen enten på nylig foretatte transaksjoner eller en modell hvor selskap som har løpende virksomhet vurderes ved å sammenlikne nøkkeltall med tilsvarende børsnoterte selskap eller grupper av tilsvarende børsnoterte selskap. Verdien reduseres i enkelte tilfeller med en likviditetsrabatt som kan variere fra investering til investering. Selskap som er under oppstart, tidlig ekspansjon eller av andre grunner gjennomgår strukturelle endringer som vanskeliggjør en prising mot en referansegruppe vil verdsettes til det laveste av kost og estimert verdi, der estimert verdi fremkommer av avviksanalyse fra plan.

For investeringer der Storebrand deltar som medinvestor sammen med en ledende investor som gjennomfører verddivurdering, og det ikke foreligger en nylig transaksjon, vil denne verdien etter kvalitetssikring i Storebrand legges til grunn. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdaterte verddivurderinger per 31.12 fra ledende investor innen avleggelsen av årsregnskapet legges tidligere verddivurdering til grunn justert for eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og til rapporteringstidspunktet. Der det ikke foreligger separate verddivurderinger fra en ledende investor i syndikatet gjennomføres en separat verdsettelse som beskrevet over.



## VERDIPAPIRISERTE OBLIGASJONER

Denne kategorien omfatter primært Asset Backed Securities (ABS), Residential Mortgage Backed Securities (RMBS) og Commercial Mortgage Backed Securities (CMBS). Disse er verdsatt primært basert på kvoterte priser fra meglere eller innhentede verddivurderinger fra internasjonale banker. Antallet meglere som stiller priser er begrenset, og transaksjonsvolum i markedet relativt lavt.

## INDIREKTE EIENDOMSINVESTETERINGER

Indirekte eiendomsinvesteringer er i hovedsak investeringer i fond med underliggende eiendomsinvesteringer hvor Storebrand har som intensjon å eie investeringene gjennom fondenes levetid. I den senere tid har det ikke vært omsatt andeler i fondene som bekrefter markedspris på andelene. Verddivurderingen av eiendomsfondene gjøres på bakgrunn av opplysninger mottatt fra den enkelte fondsforvalter.

De fleste forvaltere rapporterer kvartalsvis og den mest vanlige metoden som den enkelte fondsforvalter benytter er ekstern kvartalsvis verddivurdering av fondets eiendeler. Dette innebærer at forvalter beregner en Net Asset Value (NAV). Rapportering av NAV fra fondene vil ofte være et kvartal forsinket i forhold til avleggelse av Storebrands regnskaper. For å hensynta verdiendringer i løpet av det siste kvartalet, foretas det interne estimeringer av verdiendringer basert på utviklingen i markedet og ved å konferere med respektive forvalterne.

## SENSITIVITETSVURDERING

Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig inntekts- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitivt overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verddivurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav. Som en rimelig alternativ forutsetning til de benyttede avkastningskrav, ville en endring i diskonteringsrente på 0,25 prosent utgjøre anslagsvis en endring på ca 4 til 6 prosent i verdi blant annet avhengig av skogens modenhet.

Storebrands private equity investeringer er i hovedsak gjennom unoterte selskaper, der det ikke finnes observerbare markedspriser. Store deler av porteføljen prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper, mens mindre deler av porteføljen er børsnotert. Verdsettelsen av private equity porteføljen vil dermed være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. I perioden 1997-2011 har Storebrands private equity portefølje hatt en beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,4. Annualisert alfa i samme periode har vært omtrent 11,6 prosent.

Verddivurdering av verdipapiriserte obligasjoner vil generelt være sensitivt for estimert løpetid for tilbakebetaling av lån, sannsynlighet for tap samt krav til diskonteringsrente. Sentrale forutsetninger for disse faktorer vil videre være basert på verdipapirenes karakteristika og kvalitet. Under er spesifisert sammensetningen av porteføljen med ABS/RMBS/CMBS'er verdsatt til virkelig verdi. Selskapets verddivurdering av verdipapiriserte obligasjoner er basert på eksterne kilder. Basert på erfaring med innhentede handlebare priser fra meglere, er det selskapets vurdering at rimelige alternative forutsetninger innebærer en verddivurdering som vil kunne ligge 2 til 3 prosent høyere eller lavere enn virkelig verdi lagt til grunn. Innhentning av indikative kurser fra en alternativ kilde per 31.12 indikerte markedsverdier på 0,25 prosent høyere enn faktisk benyttet verddivurdering.

Sammensetning av ABS/CMBS/RMBS portefølje basert på primær eksponering på underliggende sikkerhet:

Land	Asset Backed	Commercial Mortgage Backed	Residential Mortgage Backed	Total
Australia			1,6 %	1,6 %
Italia			4,8 %	4,8 %
Mixed	2,8 %	14,0 %		16,8 %
Nederland			11,4 %	11,4 %
Portugal			6,2 %	6,2 %
Spania	0,4 %		10,4 %	10,8 %
Storbritannia		0,7 %	19,9 %	20,5 %
Tyskland		3,4 %		3,4 %
USA	23,8 %		0,7 %	24,6 %
<b>Total</b>	<b>27,0 %</b>	<b>18,0 %</b>	<b>55,0 %</b>	<b>100,0 %</b>

Sammensetning av ABS/CMBS/RMBS portefølje basert på rating fra Moody's, alternativt S&P:

Land	Asset Backed	Commercial Mortgage Backed	Residential Mortgage Backed	Total
AAA	26,7 %		15,9 %	42,6 %
AA	0,4 %	2,4 %	23,3 %	26,1 %
A		15,6 %	8,7 %	24,2 %
BBB			5,3 %	5,3 %
BB			1,7 %	1,7 %
<b>Total</b>	<b>27,0 %</b>	<b>18,0 %</b>	<b>55,0 %</b>	<b>100,0 %</b>

Verdivurderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. De indirekte eiendomsinvesteringene er belånte strukturer. I snitt er porteføljen belånt med 47 prosent.

NOK mill.	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger	Sum 2011	Sum 2010
<b>Eiendeler:</b>					
<b>Aksjer og andeler</b>					
- Aksjer	22 647	503	3 112	26 261	32 602
- Fondsandeler		47 039	2 224	49 263	51 142
- Private Equity fondsinvesteringer		1 613	5 226	6 839	6 682
- Hedgefond		892	27	919	
- Indirekte eiendomsfond		7	1 969	1 976	2 417
Sum aksjer og andeler	22 647	50 054	12 557	85 258	
Sum aksjer og andeler 2010	28 445	52 624	11 774		92 843
<b>Utlån til kunder</b>		<b>788</b>		<b>788</b>	
Sum utlån til kunder 2010		673			673
<b>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</b>					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	23 322	23 728		47 051	59 813
- Finans- og foretaksobligasjoner		20 120	1 213	21 333	42 179
- Verdipapiriserte obligasjoner	50	33 722	790	34 562	25 049
- Overnasjonale organisasjoner		2 212		2 212	2 833
- Obligasjonsfond		42 935		42 935	26 871
<b>Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning</b>	<b>23 372</b>	<b>122 717</b>	<b>2 002</b>	<b>148 092</b>	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2010	33 249	121 340	2 156		156 745
<b>Derivater</b>					
- Rentederivater		4 668		4 668	1 994
- Valutaderivater		-949		-949	1 718
- Kredittderivater		2		2	1
<b>Sum derivater</b>		<b>3 721</b>		<b>3 721</b>	
- herav derivater med positiv markedsverdi		6 440		6 440	
- derav derivater med negativ markedsverdi		-2 720		-2 720	
Sum derivater 2010		3 712			3 712
<b>Forpliktelser:</b>					
Gjeld til kredittinstitusjoner		3 497		3 497	
Sum forpliktelser 2010		6 034			6 034

**Bevegelser mellom kvoterte priser og observerbare forutsetninger**

<i>NOK mill.</i>	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	74	142
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	645	

Nivå 1 omfatter børsnoterte aksjer der det i den foregående 6 måneders perioden har vært en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca MNOK 20 eller mer. Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

**Spesifikasjon av papirer etter verdsettelsesteknikker (ikke observerbare forutsetninger)**

<i>NOK mill.</i>	Aksjer	Fonds- andeler	Private equity fond	Hedge-fond	Indirekte Eiendomsfond	Finans- og foretaksobligasjoner	Verdipapiriserte obligasjoner
Balanse 1.1	3 168	1 818	4 661		1 969	1 042	1 114
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	-57	21	485	1		63	-268
Tilgang/kjøp	69	410	490	39		177	
Salg/forfalt oppgjør	-79	-29	-412	-13		-72	-56
Overført til kvoterte priser til/fra observerbare forutsetninger	3						
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	8	5	2			2	
<b>Balanse 31.12</b>	<b>3 112</b>	<b>2 224</b>	<b>5 226</b>	<b>27</b>	<b>1 969</b>	<b>1 213</b>	<b>790</b>

**NOTE 12 | Segmentrapportering**

Storebrands virksomhet er operasjonelt inndelt i de fem forretningsområdene Storebrand Livsforsikring, SPP, kapitalforvaltning, bank og forsikring. Storebrand er Nordens ledende tilbyder av livsforsikring og pensjon og tilbyr helhetlig produktspekter til privatpersoner, kommuner og offentlig virksomhet.

**STOREBRAND LIVSFORSIKRING**

Omfatter selskapene som inngår i Storebrand Livsforsikring Konsern eksklusiv Storebrand Eiendom AS, Storebrand Realinvesteringer AS og Storebrand Holding AB, og personal- og personrisikoforsikring i Storebrand Livsforsikring AS. Storebrand Livsforsikring tilbyr et bredt spekter av produkter innenfor tjenstepensjon, privat pensjonssparing og livsforsikring til bedrifter, offentlige virksomheter og privatpersoner. Storebrand Livsforsikrings filial i Sverige leverer tjenstepensjonsprodukter basert på norsk lovgivning i det svenske markedet. Omfatter også BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

**SPP**

Omfatter selskapene som inngår i Storebrand Holding Konsern eksklusiv SPP Fonder AB. SPP tilbyr et bredt sortiment av pensjonsløsninger for foretak, organisasjoner og privatpersoner i Sverige. SPP har en særlig sterk posisjon innen tradisjonelle produkter – forsikringer med garantert rente – i det svenske bedriftsmarkedet.

**KAPITALFORVALTNING**

Storebrands kapitalforvaltningsvirksomhet omfatter selskapene Storebrand Kapitalforvaltning AS, Storebrand Fondene AS, Storebrand Eiendom AS, Storebrand Realinvesteringer AS og SPP Fonder AB. All forvaltning har en garantert samfunnsansvarlig profil. Storebrand har et bredt utvalg av verdipapirfond til personkunder og institusjoner under merkenavnene Delphi og Storebrand Fondene. Storebrand Eiendom er et av Norges største eiendomsselskaper og forvalter eiendomsporteføljer både i Norge og internasjonalt.

**BANK**

Storebrand Bank tilbyr tradisjonelle banktjenester som konto og lån til privatmarkedet og prosjektfinansiering til utvalgte næringskunder.

## FORSIKRING

Segmentet forsikring omfatter selskapene Storebrand Forsikring AS, Storebrand Helseforsikring AS (50 prosent eiet) og skadeforsikringsproduktene i Storebrand Livsforsikring AS. Storebrand Forsikring AS tilbyr standard forsikringsprodukter til det norske privatmarkedet, samt enkelte næringsforsikringer til SMB-markedet. Storebrand Helseforsikring AS tilbyr behandlingsforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet. Omfatter også personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet, og personalforsikring i bedriftsmarkedet i Norge som er inkludert i Storebrand Livsforsikring AS.

## ØVRIG

Øvrig virksomhet omfatter virksomhet i konsernet som ikke inngår i de fem omtalte forretningsområdene. Består av holdingsselskapet Storebrand ASA som investerer i og forvalter datterselskaper. I tillegg medtas eliminerings fra konserninterne transaksjoner, som er inkludert i de andre segmentene.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring <sup>1</sup>		SPP <sup>1</sup>		Kapitalforvaltning		Bank	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Inntekter fra eksterne kunder	24 111	33 658	11 187	13 618	590	538	541	524
Inntekter fra andre konsernselskaper <sup>2</sup>	32	31			188	315	3	5
Konsernresultat før amortisering og nedskrivning immaterielle eiendeler <sup>2</sup>	481	783	291	410	293	333	213	162
Nedskrivning av immaterielle eiendeler og amortiseringer			-358	-348	-8	-5	-22	-28
<b>Konsernresultat før skatt</b>	<b>481</b>	<b>783</b>	<b>-67</b>	<b>62</b>	<b>284</b>	<b>327</b>	<b>190</b>	<b>135</b>
Eiendeler	223 161	219 822	133 354	125 394	965	1 026	38 718	39 371
Gjeld	212 222	207 794	128 505	120 900	608	651	36 413	37 110

NOK mill.	Forsikring		Øvrig		Eliminerings		Storebrand Konsern	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Inntekter fra eksterne kunder	1 914	1 783	65	47	-182	-76	38 225	50 092
Inntekter fra andre konsernselskaper <sup>2</sup>			1 158	835	-1 381	-1 186		
Konsernresultat før amortisering og nedskrivning immaterielle eiendeler <sup>2</sup>	281	155	880	179	-1 158	-410	1 279	1 612
Nedskrivning og amortisering av immaterielle eiendeler	-6	-9					-394	-390
<b>Konsernresultat før skatt</b>	<b>275</b>	<b>146</b>	<b>880</b>	<b>179</b>	<b>-1 158</b>	<b>-410</b>	<b>885</b>	<b>1 223</b>
Eiendeler	3 532	2 914	19 854	18 121	-18 141	-16 235	401 442	390 414
Gjeld	3 046	2 620	3 805	3 129	-1 934	-208	382 665	371 997

1. Inntekter fra eksterne kunder omfatter de totale premieinntekter inklusive sparepremie og overført premiereserve fra andre selskaper, netto finansavkastning og andre inntekter.
2. Inntekter fra andre konsernselskaper: Storebrand Kapitalforvaltning forvalter finansielle eiendeler for andre konsernselskaper. Forvaltningshonoraret består av et fast forvaltningshonorar og et prestasjonsavhengig forvaltningshonorar. Det prestasjonsavhengige honoraret gjelder for de til enhver tid gjeldende porteføljene med prestasjonshonorar, og inntektsføres når de er sikre. Storebrand Livsforsikring AS har inntekter fra andre konsernselskaper for salg og bestandspleie på produkter. Disse tjenestene er priset på markedsmessige vilkår.

Storebrand konsernet har virksomhet i følgende land:

### Geografisk fordeling

Segment/Land	Norge	Sverige	Litauen	Irland	Guernsey
Storebrand Livsforsikring	x	x	x	x	x
SPP		x			
Kapitalforvaltning	x	x			
Bank	x				
Forsikring	x				
Øvrig virksomhet	x				

**Nøkkel tall virksomhetsområder - akkumulerte tall**

NOK mill.

	2011	2010
<b>Konsern</b>		
Overskudd per ordinær aksje	1,51	3,30
Egenkapital	18 777	18 417
Kapitaldekning	13,9%	13,1%
<b>Storebrand Livsforsikring</b>		
Premieinntekter etter gjenforsikring	15 288	15 174
Netto tilflyttet premiereserve	-4 690	1 857
Forsikringsforpliktelse	206 339	201 265
- herav fond med garantert avkastning	170 965	167 438
Markedsavkastning kundefond med garanti	3,4%	6,1%
Bokført kapitalavkastning kundefond med garanti	4,6%	4,9%
Kapitalavkastning selskapsporteføljen	5,1%	5,8%
Soliditetskapital <sup>1</sup>	40 109	42 710
Kapitaldekning (Storebrand Livsforsikring konsern) <sup>2</sup>	13,8%	13,6%
Solvensmargin (Storebrand Livsforsikring konsern) <sup>2</sup>	161,1%	163,9%
<b>SPP</b>		
Premieinntekter etter gjenforsikring	6 049	6 418
Netto tilflyttet premiereserve	-802	-829
Forsikringsforpliktelse	105 857	100 987
- herav fond med garantert avkastning	73 880	68 870
Avkastning Defined Benefit	8,6%	6,0%
Avkastning Defined Contribution	8,0%	5,1%
Villkorad återbäring	7 417	8 504
Latent kapitaltillskott	2 905	2 233
Solvensmargin (SPP Livsforsikring konsern)	141,0%	208,0%
<b>Kapitalforvaltning</b>		
Totale midler under forvaltning	413 950	406 922
Midler under forvaltning eksterne kunder	73 665	71 657
Kostnader/AuM bp <sup>3</sup>	12,0	11,6
<b>Bank</b>		
Netto renteinntekter i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,1%	1,1%
Kostnader/inntekter % (bankvirksomheten) <sup>4</sup>	65,9%	68,0%
Innskuddsdekning %	55,2%	54,6%
Misligholdte utlån i prosent av brutto utlån	1,0%	2,0%
Brutto utlån	33 475	34 460
Kjernekapitaldekning	11,4%	10,6%
<b>Forsikring</b>		
Skadeprosent	72,7%	77,4%
Kostnadsprosent	18,7%	20,6%
Combined	91,4%	98,0%

- Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevningfond, kursreserver obligasjoner til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat.
- Storebrand Livsforsikring AS har enkelte 10 til 15 prosents eierandeler i foretak som investerer i fast eiendom. For disse investeringene har det tidligere vært avsatt kapitaldekningsreserve i ansvarlig kapital med 100 prosent av balanseført verdi. Fra tredje kvartal 2011 er det lagt til grunn en myndighetsgodkjent beregningsmetode hvor forholdsmessig konsolidering legges til grunn for disse investeringene. Den nye beregningsmetoden gir et mer dekkende bilde av den underliggende risiko. Endringen medfører en marginal bedring i kapitaldekningen og en bedring på 5 prosentpoeng i solvensmargin per 31.12.11 sammenlignet med tidligere anvendt metode.
- Kostnader og AuM er 12 mnd. rullerende. Tidligere kvartaler er omarbeidet. AuM = Assets under Management (totale midler under forvaltning). bp = basispunkter.
- Omfatter selskapene Storebrand Bank ASA, Storebrand Boligkreditt AS og Storebrand Eiendomskreditt AS under avvikling.

## NOTE 13 | Premieinntekter

NOK mill.	2011	2010
<b>Storebrand Livsforsikring:</b>		
Ytelsespensjon (fee basert)	10 867	13 181
Innskuddspensjon (Unit Linked basert)	3 654	3 082
<b>Sum kollektiv pensjon</b>	<b>14 521</b>	<b>16 263</b>
Fripoliser	658	612
Tradisjonell individuell kapital og pensjon	604	720
Unit Linked (retail)	1 122	2 178
<b>Sum Individuell pensjon og sparing</b>	<b>2 384</b>	<b>3 510</b>
BenCo	700	759
<b>Netto premieinntekter Storebrand Livsforsikring</b>	<b>17 606</b>	<b>20 532</b>
Herav overført premiereserve til selskapet	2 317	5 358
<b>SPP:</b>		
Garanterte produkter	2 500	3 077
Unit Linked	3 869	3 565
<b>Netto premieinntekter SPP</b>	<b>6 369</b>	<b>6 642</b>
Herav overført premiereserve til selskapet	320	224
<b>Forsikring:</b>		
Eiendom og Motor	499	405
Helse	160	147
Person	467	446
Personal	678	657
<b>Netto premieinntekter Forsikring</b>	<b>1 804</b>	<b>1 655</b>
Elimineringer	-192	-168
<b>Sum netto premieinntekter</b>	<b>25 587</b>	<b>28 661</b>
Herav overført premiereserve til selskapet	2 637	5 582



**NOTE 14 | Netto renteinntekter bankvirksomhet**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	21	20
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	1 394	1 391
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	115	106
Andre renteinntekter og lignende inntekter	6	8
<b>Sum renteinntekter<sup>1</sup></b>	<b>1 537</b>	<b>1 525</b>
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	-225	-288
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	-475	-452
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	-329	-267
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	-39	-32
Andre rentekostnader og lignende kostnader	-25	-30
<b>Sum rentekostnader<sup>2</sup></b>	<b>-1 094</b>	<b>-1 069</b>
<b>Sum netto renteinntekter bankvirksomhet</b>	<b>443</b>	<b>457</b>
<sup>1</sup> Herav sum renteinntekter for utlån med videre som ikke vurderes til virkelig verdi	1 151	1 381
<sup>2</sup> Herav sum rentekostnader for innskudd med videre som ikke vurderes til virkelig verdi	-923	-848

**Rentekostnader og verdiendringer på innlån til virkelig verdi (FVO):**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Rentekostnader innlån FVO	-171	-220
Verdiendringer innlån FVO	-8	-7
<b>Netto kostnader innlån til virkelig verdi (FVO)</b>	<b>-179</b>	<b>-228</b>

**NOTE 15 | Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter**

<i>NOK mill.</i>	Utbytte/ rente- inntekter	Netto gevinst/tap ved realisasjon	Netto urealisert gevinst/tap	Sum 2011	Herav		Sum 2010
					Selskap	Kunde	
Netto inntekter fra aksjer og andeler	1 884	1 435	-9 291	-5 972	26	-5 998	9 095
Netto inntekter obligasjoner, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	5 146	1 191	2 056	8 393	503	7 890	3 461
Netto inntekter finansielle derivater	228	-80	2 742	2 890	38	2 852	2 715
<b>Netto inntekter og gevinster fra finansielle eiendeler til virkelig verdi</b>	<b>7 258</b>	<b>2 545</b>	<b>-4 493</b>	<b>5 310</b>	<b>566</b>	<b>4 744</b>	<b>15 271</b>
- herav FVO (virkelig verdi opsjon)	6 709	2 486	-7 223	1 972	527	1 439	12 290
- herav trading	228	-79	2 741	2 890	37	2 852	2 715
- herav tilgjengelig for salg	312	140		452		452	368
Netto inntekter utlån og fordringer	2 582	58		2 639	47	2 851	2 084
Netto inntekter holdt til forfall	277	-16		261	3		
<b>Netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost</b>	<b>2 859</b>	<b>42</b>		<b>2 901</b>	<b>50</b>	<b>2 850</b>	<b>2 084</b>
<b>Verdiendring obligasjoner tilgjengelig for salg innregnet i totalresultatet</b>			<b>-218</b>	<b>-218</b>		<b>-218</b>	<b>-52</b>

## NOTE 16 | Netto inntekter fra eiendommer

NOK mill.	2011	2010
<b>Leieinntekter fra eiendommer<sup>1</sup></b>	<b>1 815</b>	<b>1 623</b>
Driftskostnader (inkludert vedlikehold og reparasjoner) som gjelder eiendommer som har gitt leieinntekter i perioden <sup>2</sup>	-408	-337
Resultat minoritet definert som gjeld	-71	
<b>Sum</b>	<b>1 336</b>	<b>1 286</b>
Realisert gevinst/tap	82	15
Endring i virkelig verdi	245	140
<b>Sum inntekter eiendom</b>	<b>1 663</b>	<b>1 441</b>
<sup>1</sup> Herav eiendommer til eget bruk	73	67
<sup>2</sup> Herav eiendommer til eget bruk	-6	-12
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>		
Selskap	82	52
Kunde	1 581	1 389
<b>Totale inntekter fra eiendommer</b>	<b>1 663</b>	<b>1 441</b>
<b>Verdiendring eiendomsinvesteringer</b>		
NOK mill.	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Heleide eiendomsinvesteringer - investeringseiendommer	249	154
Eiendomsaksjer og andeler Norge og Sverige <sup>1</sup>	73	96
Eiendomsandeler utland <sup>1</sup>	131	87
<b>Sum verdiendringer eiendommer</b>	<b>453</b>	<b>337</b>
Eiendommer til eget bruk	27	-104
<b>Sum verdiendringer eiendom totalt</b>	<b>480</b>	<b>233</b>
<b>Realisert gevinst/tap solgte eiendommer</b>	<b>82</b>	<b>16</b>

1. Er i balansen klassifisert som aksjer og andeler

## NOTE 17 | Andre inntekter

NOK mill.	2011	2010
Provisjonsinntekter, bank	91	91
Provisjonskostnader, bank	-18	-18
Netto provisjonsinntekter, bank	73	74
Forvaltningshonorar, kapitalforvaltning	330	357
Renteinntekter bankinnskudd	129	114
Agio/disagio banker	63	105
Andre forsikringsrelaterte inntekter	93	62
Renteinntekter forsikring	769	782
Andre driftsinntekter i selskaper utenom bank og forsikring	557	474
Inntekter forsikring for Nordben	58	
Andre inntekter	56	35
<b>Sum andre inntekter selskap</b>	<b>2 127</b>	<b>2 003</b>

Samlet provisjonsinntekt fra finansielle instrumenter som ikke er vurdert til virkelig verdi utgjør 58 millioner kroner for 2011 (2010: 55 millioner kroner). Samlet provisjonskostnader fra finansielle instrumenter som ikke er vurdert til virkelig verdi utgjør 13 millioner kroner for 2011 (2010: 14 millioner kroner).

**NOTE 18 | Erstatninger for egen regning**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
<b>Storebrand Livsforsikring:</b>		
Ytelsespensjon (fee basert)	-8 403	-9 289
Innskuddspensjon (Unit Linked basert)	-516	-488
<b>Sum kollektiv pensjon</b>	<b>-8 919</b>	<b>-9 777</b>
Fripoliser	-3 811	710
Tradisjonell individuell kapital og pensjon	-2 563	-3 433
Unit linked (retail)	-1 586	-1 550
<b>Sum Individuell pensjon og sparing</b>	<b>-7 961</b>	<b>-4 273</b>
BenCo	-1 041	-959
<b>Erstatninger for egen regning Storebrand Livsforsikring</b>	<b>-17 920</b>	<b>-15 010</b>
Herav overført premiereserve fra selskapet	-7 050	-3 523
<b>SPP:</b>		
Garanterte produkter	-4 788	-4 616
Unit linked	-1 233	-1 207
<b>Erstatninger for egen regning SPP</b>	<b>-6 021</b>	<b>-5 823</b>
Herav overført premiereserve fra selskapet	-1 122	-1 053
<b>Forsikring:</b>		
Eiendom og Motor	-384	-351
Helse	-97	-82
Person	-163	-162
Personal	-521	-530
Erstatninger for egen regning Forsikring	-1 166	-1 124
<b>Sum erstatninger for egen regning</b>	<b>-25 107</b>	<b>-21 956</b>
Herav overført premiereserve fra selskapet	-8 172	-4 575

Tabellen nedenfor viser forventede erstatningsutbetalinger (eksklusive gjenkjøp og uttak). Restbeløpet etter 3 år er lik de balanseførte forpliktelsene i regnskapet.

**Utvikling forventede erstatningsutbetalinger - livsforsikring**

<i>NOK mrd.</i>	Storebrand Livsforsikring	SPP	BenCo
0-1 år	-9	-6	-2
1-3 år	-18	-11	-2
Over 3 år	-162	-96	-4

**Utvikling i erstatningsutbetalinger - Skadeforsikring eksklusive run-off**

<i>NOK mill.</i>	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Sum
<b>Beregnete brutto erstatningskostnader</b>							
Per utgangen av skadeåret	29	79	197	298	425	481	
- ett år senere	31	88	197	301	404		
- to år senere	32	87	200	295			
- tre år senere	32	83	201				
- fire år senere	28	83					
- fem år senere	28						
<b>Beregnet beløp 31.12.11</b>		44	141	221	316	378	1 099
<b>Totalt utbetalt hittil</b>	28	81	193	276	364	320	1 261
<b>Erstatningsavsetning</b>		2	8	20	40	161	230

**NOTE 19 | Endring bufferkapital**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Endring kursreguleringsfond	1 971	-1 940
Endring tilleggsavsetninger	9	-766
Endring villkorad återbäring	2 182	-2 427
<b>Sum endring bufferkapital</b>	<b>4 163</b>	<b>-5 132</b>

**NOTE 20 | Endring i forsikringsforpliktelser livsforsikring**

<i>NOK mill.</i>	Storebrand Livsforsikring	BenCo	SPP	Eliminering	2011	2010
Garantert avkastning	-5 759	-139	-2 405		-8 302	-8 634
Øvrig endring premiereserve kundfond m/garantert avkastning	4 514	-557	-3 456	192	693	2 033
Endring premiereserve kundfond u/garantert avkastning	-3 445	268	-43		-3 220	-9 618
Endring premiefond/pensjonistenes overskuddsfond	-146				-146	-104
Overskuddsdeling	-521				-521	-649
Endring i avsetning risikoprodukter	-173				-173	-168
<b>Sum endring i forsikringsforpliktelser - livsforsikring</b>	<b>-5 529</b>	<b>-428</b>	<b>-5 903</b>	<b>192</b>	<b>-11 668</b>	<b>-17 140</b>

**NOTE 21 | Tap på utlån og reversering av tidligere tap**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
<b>Periodens nedskrivninger/inntektsføringer på utlån, garantier</b>		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	70	8
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	31	23
Andre korreksjoner i nedskrivningene	-3	-2
Konstaterte tap som det tidligere er avsatt for	-95	-47
Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt for	-7	-1
Inngått på tidligere konstaterte tap	18	5
<b>Periodens nedskrivninger/inntektsføringer på utlån og garantier</b>	<b>14</b>	<b>-15</b>
Inntektsførte renter på lån hvor det er foretatt nedskrivninger	5	12

**NOTE 22 | Driftskostnader og antall ansatte****Driftskostnader**

NOK mill.	2011	2010
Personalkostnader	-1 964	-1 877
Avskrivninger	-108	-108
Andre driftskostnader	-1 320	-1 309
<b>Sum driftskostnader</b>	<b>-3 392</b>	<b>-3 294</b>

**Antall ansatte**

	2011	2010
Antall ansatte 31.12	2 221	2 182
Gjennomsnittlig antall ansatte	2 230	2 202
Antall årsverk 31.12	2 173	2 140
Gjennomsnittlig antall årsverk	2 181	2 135

Storebrand Helseforsikring eies med 50% av Storebrand.

Ansatte og årsverk er tatt inn med 50%, sammenligningstall fra 2010 er justert tilsvarende.

**NOTE 23 | Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser**

Storebrand konsernet har landspesifikke pensjonsordninger.

De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS, men konsernet er ikke medlem i AFP-ordningen. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjonssparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i folketrygden som per 31.12.2011 utgjorde kroner 79 216), samt 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12 G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen er sikret en pensjon på ca. 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Full opptjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsoptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret. Fra 1.7.2011 er fratredelsalderen 67 år. Likevel gis det en rett til å gå av ved 65 års alder og motta driftspensjon frem til fylte 67 år. For assurandører er fratredelsalderen 65 år.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP). Ordinær fratredelsalder er 65 år i samsvar med pensjonsavtalen mellom Bankinstitutens Arbetsgivarorganisation (BAO) og de arbeidsorganisasjoner som omfattes av BTP. Pensjonen utgjør 10 prosent av årslønnen opp til 7,5 «inkomstbaselopp» («inkomstbaseloppet») utgjorde i 2011 SEK 52 100 og blir i 2012 SEK 54 600), 65 prosent av lønn i intervallet i 7,5 til 20 og 32,5 prosent i intervallet 20 til 30. På lønn som overstiger 30 «inkomstbaselopp» beregnes ingen alderspensjon. Full opptjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Utover den ytelsesbaserte delen finnes også en mindre innskuddsdel innen BTP-planen. For denne del får den ansatte selv velge plasseringsform (tradisjonell forsikring eller fondsforsikring). Den innskuddsbaserte delen er 2 prosent av årslønn.

I SPP har administrerende direktør en pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør omfattes av en innskuddsbasert pensjonsplan som innebærer at selskapet betaler 35 prosent av fast lønn i pensjonspremie. Utover dette gjelder en forhåndsbestemt pensjonsplan som innebærer livsvarig alderspensjon med 16,25 prosent av fast lønn i intervallet 30 til 50 «inkomstbaselopp». Alderspensjonen fra 62 til 65 år utgjør 65 prosent av fast lønn begrenset oppad til SEK 4 045 000. Pensjonsvilkårene følger for øvrig pensjonsavtalet mellom BAO/Finansförbundet respektive SACO-forbundet (BTP-planen). Selskapet sikrer pensjonsforpliktelsen gjennom innbetaling av forsikringspremier i ansettelsestiden.

**Avstemming av eiendeler og gjeld bokført i balansen:**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	3 996	3 799
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-3 187	-3 066
Netto pensjonsforpliktelse/ midler forsikret ordning	810	733
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	774	693
<b>Netto pensjonsforpliktelse i balansen</b>	<b>1 583</b>	<b>1 427</b>

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse som inngår i bruttoforpliktelsen.

**Bokført i balansen**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Pensjonseiendel	46	30
Pensjonsforpliktelser	1 630	1 456

**Estimatavik innregnet i egenkapitalen**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Årets endring estimatavik innregnet i egenkapitalen	52	-328
Akkumulert estimatavik innregnet i egenkapitalen	-749	-801

**Endringer i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året:**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	4 492	4 108
Periodens pensjonsopptjening	189	162
Rentekostnader på forpliktelsen	172	172
Estimatavik	143	255
Gevinst/tap ved avkortning	-13	
Utbetalt pensjon	-219	-235
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang og valutajustering	7	32
Tilbakeført arbeidsgiveravgift	-2	-2
<b>Netto pensjonsforpliktelse 31.12</b>	<b>4 770</b>	<b>4 492</b>

**Endringer i pensjonsmidlenes virkelige verdi:**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	3 066	2 973
Forventet avkastning	137	160
Estimatavik	-38	-91
Gevinst/tap ved avkortning	-7	
Innbetalt premie	222	196
Utbetalte pensjoner	-167	-178
Planendringer	-31	-16
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang om valutajustering	6	21
<b>Netto pensjonsmidler 31.12</b>	<b>3 187</b>	<b>3 066</b>
Forventede innbetalinger av premie (pensjonsmidler) i 2012	208	

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikring/SPPs finansielle midler som har følgende sammensetning 31.12:



NOK mill.	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2011	2010	2011	2010
Bygninger og fast eiendom	17%	16%	3%	
Obligasjoner til amortisert kost	38%	26%		
Pantelån og andre lån	2%	2%		
Aksjer og andeler	22%	21%	11%	28%
Obligasjoner	14%	30%	70%	65%
Sertifikater	6%	2%		
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	1%	3%	16%	7%
<b>Sum</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene ved utgangen av året som administreres av Storebrand Livsforsikring.

Bokført (realisert) avkastning av eiendelene	4,5 %	4,7 %	8,6 %	6,0 %
--	-------	-------	-------	-------

#### Netto pensjonskostnad i resultatregnskapet, spesifisert som følger

NOK mill.	2011	2010
Periodens innbetaling til innskuddsplan	34	
Periodens pensjonsopptjening inklusive avsatt arbeidsgiveravgift	205	214
Rentekostnader på forpliktelsen	171	172
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-137	-160
Gevinst/tap ved avkortning	-5	
Korrigert kostnad inkludert tidligere år		-2
<b>Netto pensjonskostnad resultatført i perioden</b>	<b>268</b>	<b>225</b>

#### Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse per 31.12

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2011	2010	2011	2010
Diskonteringsrente	3,1 %	4,0 %	3,8 %	3,8 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,6 %	4,9 %	5,0 %	5,0 %
Forventet lønnsvekst	3,6 %	3,9 %	3,5 %	3,5 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,75 %	3,75 %	3,0 %	3,0 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	1,5 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Uførhetstabell	KU	KU		
Dødelighetstabell	K2005	K2005	DUS06	DUS06

#### Økonomiske forutsetninger

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering. Ettersom man ikke har et dypt og aktivt marked for høykvalitets bedriftsobligasjoner i Norge, krever IAS 19 at statsobligasjonsrenter må benyttes som diskonteringsrente. Det er for øvrig ikke et krav i IAS 19 at det må være et dypt og aktivt marked for statsobligasjoner for å benytte denne renten som diskonteringsrente. Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

#### Aktuarielle forutsetninger

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføretutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Dødelighetstabellen K2005 benyttes inntil nye felles dødelighetstariffer for bransjen er vedtatt og kan gi grunnlag for mer presise beregninger. Gjennomsnittlig fratredelseshyppighet på 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og hvor det er lagt synkende fratredelse ved økt alder.

De aktuarielle forutsetningene i Sverige følger bransjens felles dødelighetstabell DUS06 justert for selskapsspesifikke forskjeller. Fratredelseshyppigheten er beregnet til i gjennomsnitt 4 % per år.

### Netto pensjonsforpliktelse 31.12

NOK mill.	2011	2010	2009	2008	2007
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse	4 770	4 493	4 108	4 296	3 677
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	3 187	3 066	2 973	2 897	2 760
<b>Underskudd/(overskudd)</b>	<b>1 583</b>	<b>1 427</b>	<b>1 135</b>	<b>1 399</b>	<b>917</b>
Faktabaserte justeringer forpliktelse	32	1			
Faktabaserte justeringer pensjonsmidler	-13	-90			

### Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Endring i diskonteringsrenten	1 %	-1 %
Prosentvis endring i pensjon:		
<b>Norge</b>		
Pensjonsforpliktelse	-22 %	30 %
Periodens netto pensjonskostnader	-19 %	25 %
<b>Sverige</b>		
Pensjonsforpliktelse	-18 %	20 %
Periodens netto pensjonskostnader	-10 %	10 %

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

### NOTE 24 | Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte

Ledende ansatte	Ordinær lønn	Utbetalt bonus <sup>1</sup>	Andre ytelser <sup>2</sup>	Lønns- garanti (mnd)	Årets pensjons- opptjening	Nåverdi pensjons- forpliktelse	Lån	Rentesats 31.12.11*	Avdrags- plan*
<i>Tusen kroner</i>									
Idar Kreutzer	4 685	5 127	171	24	1 284	24 908	13 441	2,75 – 4,39%	2018 – 2037
Odd Arild Grefstad	3 130	2 159	170	18	955	15 864	3 500	2,75%	2036
Lars Aa. Løddesøl	3 637	1 635	161	18	1 657	17 146	10 764	2,75 – 4,7%	2012 – 2041
Hans Aasnæs	4 502	1 882	171	18	1 586	26 675	1 700	2,75%	2027
Gunnar Rogstad	2 488	793	169	6	1 072	6 108			
Truls Nergaard	2 320	415	128	18	1 048	2 823			
Sarah McPhee	3 671	796	100		2 785	3 102			
<b>Sum 2011</b>	<b>24 433</b>	<b>12 806</b>	<b>1 070</b>		<b>10 386</b>	<b>96 626</b>	<b>29 405</b>		
Sum 2010	28 114	8 039	1 860		10 063	81 609	36 296		

\*Intervall indikerer at det eksisterer flere lån til ulike rentesatser og avdragstider.

<i>Tusen kroner</i>	Eier antall aksjer <sup>3</sup>	Bonus opptjent i 2011 <sup>4</sup>	Bonus utbetales i 2012	Bonus tilført aksjebank i 2012
Idar Kreutzer	121 294	860	430	430
Odd Arild Grefstad	42 446	658	329	329
Lars Aa. Løddesøl	36 748	91	46	46
Hans Aasnæs	60 077	960	480	480
Gunnar Rogstad	107 059	593	296	296
Truls Nergaard	13 335	454	227	227
Sarah McPhee <sup>5</sup>	40 400	693	277	416
<b>Sum 2011</b>	<b>421 359</b>	<b>4 310</b>	<b>2 085</b>	<b>2 224</b>

<i>Tusen kroner</i>	Godtgjørelse	Eier antall aksjer <sup>3</sup>	Lån	Rentesats 31.12.11*	Avdragsplan*
<b>Styret</b>					
Birger Magnus	598	20 000			
Halvor Stenstadvold	388	8 645			
Birgitte Nielsen	345				
Annika Marie Lundius	140				
Ann-Mari Gjøstein	345	258			
Knut Dyrre Haug	363	11 963	1 594	2,75%	2030
Jon Arnt Jacobsen	285	3 100			
John Staunsberg Dueholmen	285				
Kirsti Valborgland	285	2 072	3 513	2,75 - 3,65%	2020- 2041
Heidi Skaaret	363				
Birgitta Monica Caneman	145				
<b>Sum 2011</b>	<b>3 539</b>	<b>46 038</b>	<b>5 107</b>		
Sum 2010	3 370	48 818	5 950		
<b>Kontrollkomite</b>					
Elisabeth Wille	315	163			
Harald Moen	225	595			
Ida Hjort Kraby	110				
Ole Klette	225				
Tone M. Reierselmoen	225	1 734	504	4,25%	2021
Finn Myhre	275		8 249	3,84 - 3,94%	2014 - 2036
<b>Sum 2011</b>	<b>1 375</b>	<b>2 492</b>	<b>8 753</b>		
Sum 2010	1 295	3 076	8 972		

\* Prosentintervall indikerer at det eksisterer flere lån til ulike rentesatser og avdragstider.

#### 1. Utbetalt bonus/avvikling av bonusbank

Som konsekvens av den nye godtgjørelsesforskriften har Storebrand med virkning fra og med 2011 foretatt nødvendige tilpasninger i konsernets bonusmodell. I den forbindelse ble den eksisterende bonusbanken avviklet i løpet av første halvår 2011. Utbetalingen for 2011 er derfor betydelig høyere enn normalnivå for bonusutbetaling, og er å anse som et engangstilfelle. Midlene i bonusbanken besto av tilbakeholdt bonus opptjent fra tidligere år. 50% av utbetalt beløp etter skatt ble benyttet til kjøp av Storebrand-aksjer med 18 måneders bindingstid. På bakgrunn av rådende forhold i markedet er det vedtatt ingen økning av lønn og bonusramme for konsernledelsen i Storebrand i 2012, og det gjennomføres forøvrig en moderat lokal lønnsjustering i resten av organisasjonen på drøyt 1% i Norge og 2% i Sverige.

#### 2. Omfatter bil, telefon, forsikring, rentefordel, andre trekkpliktige ytelser.

3. Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26. Opptjent bonus per 31.12.11. Ledende ansatte har en avtale om prestasjonsavhengig bonus. 50 % av tildelt bonus utbetales kontant. Den resterende del av bonus konverteres til syntetiske aksjer basert på markedspris, og registreres i en aksjebank med tre års bindingstid. Ved utløp av tre års perioden beregnes verdien av de syntetiske aksjene med ny markedspris. Halvparten av det utbetalte beløpet fra aksjebanken, etter skatt, skal benyttes til kjøp av fysiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding.

5. I SPP har administrerende direktør pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør i SPP omfattes av en innskuddsbasert ordning i tillegg til en ytelses ordning.

Lån til ansatte i konsernet utgjør 1 888 millioner kroner.

Styret i Storebrand ASA vil for ordinær generalforsamling 2012 fremlegge følgende erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i medhold av allmennaksjeloven § 6-16a, basert på konsernets tidligere vedtatte retningslinjer for kompensasjon til ledende ansatte i Storebrand.

## STOREBRAND ASA-STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret i Storebrand ASA har siden 2000 hatt et særskilt kompensasjonsutvalg. Kompensasjonsutvalget skal gi tilrådning til styret i alle saker som gjelder selskapets vederlag til administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte i konsernet. I tillegg er utvalget rådgivende organ for administrerende direktør i forhold til kompensasjonsordninger som omfatter alle ansatte i Storebrand-konsernet, herunder Storebrands bonussystem og pensjonsordning.

Det er i 2011 opprettet ett felles Godtgjørelsesutvalg for de selskapene i konsernet som er omfattet av kravet om egne godtgjørelsesutvalg i henhold til forskrift fastsatt av Finansdepartementet 01.12.10 «Om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner». Utvalget skal forberede saker som i henhold til forskriften skal behandles av styrene. Styrets Kompensasjonsutvalg vil fortsette å fungere uforandret i samsvar med dagens praksis.

### 1. VEILENDE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Storebrand skal ha konkurransedyktige og stimulerende avlønningsprinsipper som bidrar til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere. En optimal bruk av økonomisk godtgjørelse bidrar til å skape en prestasjonskultur med tydelige mål for alle medarbeidere og riktige evalueringer av leder som differensierer mellom gode og mindre gode prestasjoner.

Den økonomiske godtgjørelsen skal utformes slik at den:

1. Bidrar til å underbygge kontinuerlig forbedring, stimulere samarbeid på tvers og skape en verdibasert prestasjonskultur
2. Bidrar til å målrette ansattes innsats
3. Sikrer at konsernets strategi og planer skal ligge til grunn for de mål og krav som settes til medarbeidernes prestasjoner
4. Er basert på langiktig tenkning, balansert målstyring og faktisk verdiskapning
5. Er basert på evaluering av den enkeltes resultater og etterlevelse av konsernprinsippene
6. Legger til rette for en prosess knyttet til fastsettelse av mål og målstrukturer som er tydelige, transparente og teambaserte.
7. Sikrer at både utvikling i økonomisk kompensasjon og krav til stillingen er forankret i medarbeiderens rolle, ansvar og innflytelse i konsernet. Er utformet slik at sammensetningen av, og nivået på, økonomiske kompensasjonselementer er balansert og markeditilpassede

Lønnen til ledende ansatte fastsettes med utgangspunkt i stillingens ansvar og kompleksitet. Det utføres jevnlige sammenligninger med tilsvarende stillinger eksternt for å tilpasse lønnsnivået til markedet. Storebrand ønsker ikke å være lønnsledende i forhold til bransjen.

Ledende ansatte i Storebrand kan i tillegg til fast lønn kunne motta godtgjørelse i form av årlig bonus, deltakelse i felles pensjonsordning for konsernet, samt andre personalgoder. Ledende ansatte kan også få en etterlønsordning, som garanterer lønn fratrukket annen inntekt i en nærmere fastsatt periode på inntil 24 måneder etter avsluttet arbeidsforhold.

### 2. BINDEnde RETNINGSLINJER FOR AKSJER, TEGNINGSRETTIGHETER, OPSJONER M.V. FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET 2012

#### 2.1. Nærmere om bonussystemet

*Bonussystemets hovedelementer videreføres*

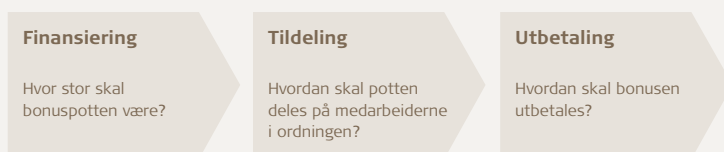
Storebrand konsernets bonusordning for regnskapsåret 2012 er etablert innenfor forskriftene fastsatt av Finansdepartementet 01.12.10 «Om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner». Store deler av konsernets bonusordning for ledende ansatte i 2012 er en videreføring av tidligere bonusordning. Tidligere bonusordning har vært svært robust i å sikre de overordnede målene om å øke samsvaret mellom eieres og ledelsens insentiver samt bidra til at ledelsen ikke tar uforholdsmessig stor risiko.

*To kategorier for økonomisk godtgjørelse*

Ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko er inndelt i to kategorier for økonomisk godtgjørelse. Ledende ansatte som har en vesentlig del av sitt arbeid knyttet til regnskaps- og kontrollfunksjoner, har kun fastlønn. De øvrige ledende ansatte har en bonusordning som er knyttet til verdiskapningen i konsernet, i enheten og prestasjonene til den enkelte medarbeider.

*Hovedstrukturen i bonusordningen*

Hovedstrukturen i bonusordningen er skissert i figuren under:



Verdiskapningen i konsernet finansierer bonusen, mens tildelingen er avhengig av enhetens verdiskapning og de ansattes egne prestasjoner.

*Finansiering*

Det blir årlig satt konkrete kvantitative mål for hvordan verdiskapningen i selskapet gir finansiering av bonus. Målet for verdiskapning er basert på risikojustert resultat som ekskluderer markedsavhengige resultater og overskuddsdeling. Vesentlige engangseffekter skal også justeres ut. Beregningen av finansieringen baseres på siste to års verdiskapning. For 2011 brukes siste år da det for 2010 ikke er tilgjengelig et tilsvarende risikojustert resultat. For 2012 vil verdiskapning være et gjennomsnitt av den prosentvise måloppnåelsen for hhv 2011 og

2012. Det samlede konsernresultatet må dessuten være over et på forhånd definert nivå for å unngå avkorting i bonusopptjening basert på risikojustert resultat. Negativt konsernresultat før skatt gir full avkorting og null bonus. I tillegg forutsettes RoE (før skatt) større enn 5% og tilfredsstillende soliditet.

Det er styret i Storebrand ASA som beslutter målet for hvordan risikojustert verdiskapning finansierer bonus.

#### *Beregning av tildelingsresultat*

Enhetens verdiskapning måles gjennom et målkort som er forankret ut i fra enhetens strategi, økonomiske og operasjonelle mål. Målkortet inneholder både kvantitative og kvalitative mål. Det blir årlig også satt konkrete mål for de ledende ansattes prestasjoner som blir dokumentert i eget oppfølgingssystem. Evalueringen av medarbeideren gjøres årlig. Tildelingsresultatet er avhengig av både enhetens resultat og individuell måloppnåelse.

#### *Utrekning av tildelt individuell bonus*

Målbonusen til ledende ansatte skal over tid utgjøre mellom 20% – 40% av fastlønn. Maksimal måloppnåelse på henholdsvis finansiering og tildeling er 150%. Beregningen av tildelt bonus for ledende ansatte er gitt ved følgende utregning:

Målbonusnivå × Finansieringsresultat × Tildelingsresultat

Maksimal tildelt bonus kan ikke utgjøre mer enn 90 % av fastlønn.

#### *Utbetaling av bonus*

50% av tildelt bonus, 40% for deltagere i ordningen i Sverige, utbetales kontant. 50% av tildelt bonus, 60% for deltagere i ordningen i Sverige, konverteres til et antall syntetiske aksjer basert på vektet gjennomsnitt av kurs siste uke før dato for ordinær bonusutbetaling i februar.

Antallet aksjer registreres i en aksjebank og blir stående i aksjebanken i 3 år. Det kjøpes ikke faktiske aksjer. Ved utløpet av 3 års perioden utbetales et beløp tilsvarende det tildelte antall aksjer og markedspris basert på vektet gjennomsnitt av kurs siste uke før dato for ordinær bonusutbetaling. Beløpet blir utbetalt som bonus og det betales skatt av dette utbetalte beløpet. Selskapet kan trekke tilbake, alle eller deler av, tidligere tildelte aksjer som er skutt inn i aksjebanken dersom tildelingen ble gjort på feilaktige forutsetninger. Styret skal gjennomføre en vurdering av om det er grunnlag for å justere tildelte aksjer.

Halvparten av utbetalt beløp, etter skatt, fra aksjebanken skal benyttes til kjøp av faktiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding.

Det utbetales ikke fra aksjebanken før 3 års periodens slutt selv om medarbeideren trer ut av ordningen eller slutter i selskapet, men utbetalingen kommer til de tider som var fastsatt ved tildeling.

## **2.2. Pensjonsordning**

Selskapet besorger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsforsikring for alle ansatte, gjeldende fra ansettelsestidspunktet, og i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsvedtekter.

## **2.3. Etterlønn**

Konsernsjefen og konserndirektørene har rett til etterlønn ved oppsigelse fra Selskapets side. Rett til etterlønn inntreffer også ved egen oppsigelse dersom dette skyldes vesentlige organisatoriske endringer eller tilsvarende forhold som ikke gjør det naturlig at Arbeidstaker fortsetter i sin stilling. Dersom arbeidsforholdet bringes til opphør på grunn av grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold av arbeidsavtalen, gjelder ikke bestemmelsene under dette punkt.

Til fradrag i etterlønnen går enhver inntekt vunnet ved arbeid, herunder honorarer for tjenesteyting, utførelse av verv, etc. Etterlønnen utgjør den pensjonsgivende lønn ved ansettelsesforholdets avslutning, eksklusive alle eventuelle bonusordninger. Konsernsjefen har 24 måneders etterlønn. Øvrige konserndirektører har 18 måneders etterlønn.

## **2.4. Aksjeprogram ansatte**

Ledende ansatte gis, som øvrige ansatte i Storebrand, anledning til å kjøpe et begrenset antall aksjer i Storebrand ASA med en rabatt i henhold til et aksjeprogram for ansatte.

# **3. LEDERLØNNSPOLITIKKEN FØRT I 2011**

## **3.1. Generelt**

Lederlønnspolitikken ført i 2011 er basert på erklæringen av lederlønnfastsettelsen som ble behandlet på Generalforsamlingen i april 2011.

## **3.2. Utbetalt bonus for opptjeningsåret 2010**

Det ble i opptjeningsåret 2010 oppnådd målsatte krav for finansiering av bonus. Det ble dermed tildelt bonus til ledende ansatte basert på resultater og prestasjoner i 2010 og som ble utbetalt i mars 2011. Utbetaling fra bonusbanken i mars 2011 er gjennomført i henhold til regelverket gjeldende for opptjeningsåret 2010. Inntående i bonusbanken etter tildeling av bonus for opptjeningsåret 2010 og etter regnet avkastning med henholdsvis bankrente og utviklingen i Storebrand aksjen fra 01.01.10 til 31.12.10, ble utbetalt med 1/3. I henhold til regelverket for en langtidsinsentiv-ordning ble det også kjøpt aksjer for halvparten av utbetalt beløp. Det ble til sammen kjøpt 42.344 aksjer.

Som konsekvens av den nye godtgjørelsesforskriften har Storebrand med virkning fra og med 2011 foretatt nødvendige tilpasninger i konsernets bonusmodell. I den forbindelse ble den eksisterende bonusbanken avviklet i løpet av første halvår 2011. Utbetaling i 2011 ble derfor betydelig høyere enn normalnivå for bonusutbetaling, og er å anse som et engangstilfelle. Midlene i bonusbanken besto av tilbakeholdt bonus opptjent fra tidligere år. 50% av utbetalt beløp etter skatt ble benyttet til kjøp av Storebrand-aksjer med 18 måneders bindingstid. På bakgrunn av rådende forhold i markedet ble det vedtatt ingen økning av lønn og bonusramme for konsernledelsen i Storebrand i 2012, og det ble gjennomført en moderat lokal lønnsjustering i resten av organisasjonen på drøyt 1% i Norge og 2% i Sverige.

### 3.3. Nærmere om beregning av utbetalt bonus for opptjeningsåret 2010

Gjennomsnittsberegningen for tildelt bonus for et medlem i konsernledelsen er gitt ved følgende utregning:  
 Forventet bonusnivå × Konsernets finansiering × Individuell måloppnåelse

Gjennomsnittlig forventet bonusnivå var kr. 938.000. Konsernfinansieringen var 114 % og gjennomsnittlig enhets og individuell måloppnåelse var 106 % for opptjeningsåret 2010. Dette ga en gjennomsnittlig tildelt bonus på kr.1.289.000,-. Dette beløpet ble satt inn i bonusbanken. Avkastning på kontantdelen av bonusbanken var 3,04% og avkastning på aksjedelen av bonusbanken var 10,3 % for 2010. Tildeling og utbetaling av bonus fulgte retningslinjene som gjaldt for 2010. Utbetalt bonus var 1/3 av inntæktene i bonusbanken. Halvparten av utbetalt beløp ble benyttet til å kjøpe aksjer med 3 års bindingstid. Ved avviklingen av bonusbanken ble det utbetalt i snitt 796.000 kroner pr konserndirektør, inkl midler til aksjekjøp med 18 mnd bindingstid.

### 3.4. Beregning av tildelt bonus for 2011

For 2011 ble det grunnlag for finansiering av bonus. Gjennomsnittlig forventet bonusnivå for konsernledelsen var kr.1.000.000. Finansieringen av bonus var knyttet opp til risikojustert resultat. Minimumskrav til konsernresultat, ROE og soliditetskrav var oppfylt. Finansieringsresultatet ble 59% beregnet i henhold til retningslinjene for bonusordningen. Gitt individuelt resultat på 100% ble gjennomsnittlig tildelt bonus kr. 493.000. Tildelingen for 2011 var også avhengig av enhetenes resultater og individuelle resultater. 50% av den tildelte bonus (40% i Sverige) ble utbetalt kontant, mens resterende beløp ble omgjort til et antall syntetiske aksjer basert på markedskurs og registrert i en aksjebank med bindingstid i 3 år. Tildeling av bonus fulgte retningslinjene som gjaldt for 2011. Rapport om praktiseringen av godtgjørelsesordningen vil bli utarbeidet av en uavhengig kontrollfunksjon.

## 4. REDEGJØRELSE FOR VIRKNINGENE FOR SELSKAPET OG AKSJEIERNE AV AVTALER OM AKSJEBASERT GODTGJØRELSE

I henhold til de nye retningslinjene, punkt 2.1 over, skal halvparten av utbetalt beløp fra aksjebanken benyttes til kjøp av aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års bindingstid.

Ledende ansatte får dermed opp til 6 års tilbakeholdelse av bonus og en vesentlig eksponering mot selskapets aksjekurs.

Det er styrets vurdering at dette ikke har negative konsekvenser for selskapet og aksjonærene gitt innretningen av ordningen og størrelsen på den enkelte konserndirektørs portefølje av aksjer i Storebrand ASA.

## NOTE 25 | Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper beløper seg som følger:

NOK mill.	Deloitte	Andre revisorer	2011	2010
Lovpålagt revisjon	11,5		11,5	10,3
Andre attestasjonstjenester	1,7	0,2	1,9	2,3
Skatterådgivning	2,0	0,1	2,1	1,3
Andre tjenester utenfor revisjonen*	1,9	0,1	1,9	1,4
<b>Total godtgjørelse til revisor</b>	<b>17,0</b>	<b>0,4</b>	<b>17,4</b>	<b>15,4</b>

\*Honoraret består i hovedsak av bistand i forbindelse med forespørsler fra regulatoriske myndigheter

Beløpene er eksklusiv merverdiavgift.



**NOTE 26 | Andre kostnader**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Pooling	-152	-200
Rentekostnader forsikring	-42	-13
Disagio bank og forsikring	-1	-3
Forsikringsrelaterte kostnader	-5	-58
Omkostninger innlån	-25	-13
Andre kostnader	-49	-6
<b>Sum andre kostnader</b>	<b>-274</b>	<b>-294</b>

**NOTE 27 | Rentekostnader**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Rentekostnader innlån	-161	-131
Rentekostnader ansvarlig lån	-519	-517
<b>Sum rentekostnader innlån<sup>1</sup></b>	<b>-681</b>	<b>-648</b>

1. Rentekostnader for Storebrand Bank inngår i netto renteinntekter bankvirksomhet

**NOTE 28 | Skatt****Skattekostnad i resultatet**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Betalbar skatt	-16	-67
Utsatt skatt	-128	367
<b>Sum skattekostnad</b>	<b>-144</b>	<b>300</b>

**Avstemming av forventet skattekostnad mot faktisk skattekostnad**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Ordinært resultat før skatt	885	1 217
Forventet inntektsskatt med nominell skattsats	-248	-341
Skatteeffekten av :		
realisert/urealiserte aksjer	-782	863
mottatt aksjeutbytte	164	-10
tilknyttede selskaper	21	-6
permanente forskjeller	-309	337
balanseføring/nedvurdering av utsatt skattefordel	949	-1 174
Endring tidligere år	61	630
<b>Sum skattekostnad</b>	<b>-144</b>	<b>300</b>

**Beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatt av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring**

NOK mill.	2011	2010
<b>Skatteøkende midlertidige forskjeller</b>		
Verdipapirer <sup>1</sup>	1 404	3 266
Fast eiendom <sup>1</sup>	8 350	7 143
Driftsmidler	301	303
Forskuddsbetalt pensjon	48	30
Verdipapirer gjeld		51
Gevinst-/tapskonto	322	402
Annet	681	663
<b>Sum skatteøkende midlertidige forskjeller</b>	<b>11 107</b>	<b>11 858</b>
<b>Skattereduserende midlertidige forskjeller</b>		
Verdipapirer <sup>1</sup>	-1 720	-1 597
Fast eiendom	-8	
Driftsmidler	-19	-30
Avsetninger	-161	-1 699
Påløpt pensjon	-1 455	-1 294
Verdipapirer gjeld	-9	
Gevinst-/tapskonto	-36	-26
Annet	-201	-119
<b>Sum skattereduserende midlertidige forskjeller</b>	<b>-3 609</b>	<b>-4 765</b>
Fremførbare underskudd	-6 914	-10 451
Fremførbare godtgjørelse	-773	-1 057
<b>Sum fremførbare underskudd og godtgjørelse</b>	<b>-7 687</b>	<b>-11 507</b>
<b>Grunnlag for netto utsatt skatt/skattefordel</b>	<b>-189</b>	<b>-4 414</b>
Nedvurdering av grunnlag for utsatt skattefordel	-19	4 600
<b>Netto grunnlag for utsatt skatt og utsatt skattefordel<sup>2</sup></b>	<b>-208</b>	<b>186</b>
<b>Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen</b>	<b>-58</b>	<b>52</b>
<b>Bokført i balansen:</b>		
Utsatt skattefordel	58	117
Utsatt skatt		169

1. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller på investeringseiendommer og noen andre poster er for 2010 er justert i forhold til årsregnskapet for 2010. Dette har gitt en netto økning i skatteøkende midlertidige forskjeller på 1,3 mrd.kroner i forhold til tidligere presenterte tall.
2. I grunnlag for netto utsatt skattefordel inngår også poster som er ført mot totalresultatet.

Finansdepartementet har 1. januar 2012 sendt på høring et forslag om å begrense fritaksmetoden for aksjer mv. som eies av livsforsikrings-selskaper og pensjonsforetak. Dette gjelder hovedsakelig for aksjer som inngår i det norske livselskapets kundeporteføljer. Ifølge forslaget vil en eventuell lovendring få virkning fra 1.1.2012. Fritaksmetoden for aksjer slik den i dag er utformet kombinert med fradragsrett for avsetninger til forsikringsfond innebærer at livsforsikrings-selskaper kan få et skattemessig overskudd ved verdifall og et skattemessig underskudd ved verdistigning på aksjer innenfor EØS-området.

Hvis den foreslåtte endringen i skatteloven blir gjennomført, vil det foretas nye beregninger av det norske konsernets skatteposisjoner. Der-som de foreslåtte endringer i skatteloven blir vedtatt, antas skattekostnaden å kunne nærme seg 28 prosent av resultat før skatt for den norske virksomheten. Alle forhold knyttet til de foreslåtte regelendringene er ikke klare og forslaget er ikke vedtatt. Det er de gjeldende skattereglene som ligger til grunn for regnskapet som er avlagt pr 31.12.2011.

I Storebrand konsernet er det betydelige skattemessige underskudd knyttet til den norske livselskapets virksomhet. Dette skyldes at det er store forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige inntekter og tap knyttet til investeringer i aksjer innenfor EØS-området. Etter norske skatteregler er realiserte gevinster tilnærmet skattefrie mens realiserte tap ikke er skattemessige fradragsberettigede. Økning eller reduksjon i forsikringsmessige avsetninger gir imidlertid skattemessige fradrag eller skattemessig inntekt. I 2011 har de skattemessige fremførbare underskuddene blitt redusert blant annet som følge av tap i aksjeporteføljene og som følge av andre endringer i midlertidige forskjeller mellom innregnede verdier i regnskapet og skattemessige verdier.

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS som igjen eies av Storebrand Livsforsikring AS. Selv om disse eiendomsselskapene inngår i kundeporteføljen og kan avhendes

tilnærmet skattefritt, inngår de skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til de underliggende eiendommene, i konsernets midlertidige forskjeller hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 28 prosent.

Som følge av endrede midlertidige forskjeller, og effekter av permanente forskjeller mellom regnskap og skatt, samt det forhold at skatteøkende midlertidige forskjeller knyttet til de nevnte investeringseiendommer inngår i beregningsgrunnlaget for utsatt skatt, har det oppstått en skattekostnad i konsernet i 2011 som består av endring utsatt skatt. Verdien av konsernets eksisterende skattemessige underskudd inngår i beregningen av utsatt skatt.

## NOTE 29 | Immaterielle eiendeler

NOK mill.	Immaterielle eiendeler							2011	2010
	Merke- varenavn	IT- systemer	Kunde- lister	VIF <sup>1</sup>	Rettighet SPP Fonder	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill		
Anskaffelseskost 1.1	204	401	504	8 559	9	10	1 347	11 035	10 304
Tilgang i perioden:									
Utviklet internt		27						27	32
Kjøpt separat		60						60	20
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	1		3	59			5	69	640
Andre endringer									39
<b>Anskaffelseskost 31.12</b>	<b>205</b>	<b>488</b>	<b>508</b>	<b>8 618</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>1 352</b>	<b>11 190</b>	<b>11 035</b>
Akk. av- og nedskrivninger 1.1	-52	-248	-152	-3 623	-3	-10	-140	-4 228	-3 562
Nedskrivning i perioden		-5						-5	-15
Amortisering i perioden <sup>2</sup>	-17	-48	-50	-290	-2			-407	-393
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	-1		-1	-27				-30	-234
Andre endringer							2	2	-24
<b>Akk. av- og nedskrivninger 31.12</b>	<b>-70</b>	<b>-301</b>	<b>-204</b>	<b>-3 940</b>	<b>-5</b>	<b>-10</b>	<b>-137</b>	<b>-4 667</b>	<b>-4 228</b>
<b>Balanseført verdi 31.12</b>	<b>135</b>	<b>187</b>	<b>304</b>	<b>4 678</b>	<b>3</b>		<b>1 215</b>	<b>6 523</b>	<b>6 807</b>

1. Value of business-in-force, forskjellen mellom markedsverdi og bokført verdi på forsikringsforpliktelsene i SPP.

2. 17 millioner kroner er klassifisert som avskrivning under driftskostnader

Totalt er det i 2011 nedskrevet 4,6 millioner kroner relatert til VPS nominee løsning knyttet til Fondssalg og aktiveringer knyttet til Basel II prosjektet fra 2006.

### IMMATERIELLE EIENDELER KNYTTET TIL OPPKJØP AV SPP

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2007 SPP Livförsäkring AB med datterselskaper. Hoveddelen av de immaterielle verdiene knyttet til SPP er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), hvor det er foretatt en egen tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om goodwill og øvrige immaterielle eiendeler knyttet til SPP har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbare beløp for de relevante kontantstrømgenererende enhetene. Gjenvinnbare beløp fastsettes ved å beregne virksomhetens bruksverdi. SPP anses som én kontantstrømgenererende enhet og utvikling i fremtidig administrasjonsresultat, risikoresultat og finansresultat for SPP vil påvirke bruksverdien. I beregningen av bruksverdi har ledelsen benyttet styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden.

Prognosen for de ulike resultatelementene er basert på siste års utvikling, effekter av tiltak i prognoseperioden samt forutsetning om normalisert utvikling i finansmarkedene basert på nåværende finansstrategi og gjeldende markedsrenter. Det forventes en positiv utvikling i administrasjonsresultatet som følge av kostnadseffektivisering, samt tilvekst i salg av produkter og tjenester som er kostnadseffektive å administrere og med lavere kapitalkrav. Utover den kommende treårsperioden er kontantstrømmer fremskrevet for perioden 2015 til 2019 basert på vekst i de ulike resultatelementene på mellom -2 og 4 prosent p.a. Det er videre lagt til grunn en stabil vekstrate på 3 prosent ved beregningen av terminalverdien. Hoveddriverne for resultatvekst på lang sikt vil være avkastning på forvaltningskapitalen og den underliggende inflasjonen og lønnsutviklingen i markedet. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 8 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

### IMMATERIELLE EIENDELER KNYTTET TIL BANKVIRKSOMHETEN

Ved beregning av bruksverdi for bankvirksomheten er det foretatt en kontantstrømbasert verdiberegning basert på forventet resultat før skatt. Beregningen er basert på styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden. Prognosen forutsetter en resultatforbedring hvor iverksatt kostnadsprogram, samt vekst i andre inntekter basert på utvikling og satsing de senere år inngår. Det er lagt til grunn en stabil vekstrate på 2,5 prosent ved beregningen av terminalverdien, tilsvarende forventet inflasjon. Bruksverdien er beregnet ved å anvende avkastningskrav etter skatt på 9 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

Ledelsen har vurdert gjenvinnbart beløp på goodwill per 31.12.2011 og konkludert at nedskrivning ikke er nødvendig. Det er foretatt sensitivitetsanalyser i forhold til forutsetninger om resultatutvikling og avkastningskrav. Ledelsen mener at det ikke er sannsynlig at rimelige mulige endringer i nøkkelforutsetningene vil medføre et behov for nedskrivning.

### Spesifikasjon av immaterielle eiendeler

<i>NOK mill.</i>	Levetid	Avskrivningssats	Avskrivningsmetode	Balanseført verdi 2011
Merkevarenavn SPP	10 år	10 %	Lineær	104
Merkevarenavn (Hadrian Eiendom)		avskrives ikke		31
IT systemer	5 år	20 %	Lineær	188
Kundelister SPP	10 år	10 %	Lineær	304
Value of business inforce SPP	10 år	10 %	Lineær	4 678
Rettigheter til å ta ut gebyrer fra SPP Fonder	10 år	10 %	Lineær	3
<b>Sum</b>				<b>5 309</b>

### Goodwill fordelt på virksomhetskjøp

<i>NOK mill.</i>	Virksomhetsområde	Anskaffelses-kost 1.1	Akkumulert avskrivning 1.1	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/avgang/valutaeffekt	Nedskrivning	Balanseført verdi 31.12
Delphi Fondsforvaltning	SB Fondene	35	-4	32			32
Hadrian Eiendom AS	SB Bank	16		16			16
Storebrand Bank ASA	SB Bank	563	-141	422			422
Øvrige datterselskaper i Storebrand Bank konsern	SB Bank	48	-50	-2		2	0
SPP	SB Liv	732		732	5		737
Storebrand Baltic	SB Liv	4		4			4
Evoco	SB Liv	4		4			4
<b>Sum</b>		<b>1 402</b>	<b>-195</b>	<b>1 208</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>1 215</b>

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov.

**NOTE 30** | Varige driftsmidler

<i>NOK mill.</i>	<b>Maskiner</b>	<b>Biler</b>	<b>Inventar</b>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Balanse 1.1	57	22	111	190	209
Tilgang	12		3	15	51
Avgang		-20	-11	-31	-11
Tilgang via oppkjøp/fusjon			3	3	
Avskrivning	-28	-1	-14	-42	-44
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet					1
Andre endringer			-3	-3	-16
<b>Balanse 31.12</b>	<b>41</b>	<b>1</b>	<b>89</b>	<b>131</b>	<b>190</b>
Anskaffelseskost IB	161	37	180	378	396
Anskaffelseskost UB	173	3	158	334	396
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-104	-16	-70	-189	-186
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-132	-2	-69	-203	-203

**Avskrivningsplan og økonomisk levetid:**

Avskrivningsmetode:	Lineær
Maskiner	4-6 år
Biler	6 år
Inventar	4-8 år

**NOTE 31** | Operasjonelle leieavtaler driftsmidler**Minimum framtidig betaling knyttet til operasjonelle leieavtaler på driftsmidler**

<i>NOK mill.</i>	<b>Minsteleie innen 1 år</b>	<b>Minsteleie 1-5 år</b>	<b>Minsteleie senere enn 5 år</b>
Leieavtaler mindre enn 1 år	35		
Leieavtaler 1 til 5 år	15	19	
Leieavtaler over 5 år	78	314	219
<b>Sum</b>	<b>128</b>	<b>332</b>	<b>219</b>

**Resultatførte beløp**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Resultatførte leiebetalinger	130	155
Resultatførte fremleieinntekter		3

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker og i Stockholm samt noe driftsløse. Eksterne leieavtaler vedrørende kontorlokaler har en varighet fra 2012 til 2019 med opsjon for fornyelse.

## NOTE 32 | Investeringer i tilknyttede selskaper

### Beløp fra tilknyttede selskapers regnskap (100 %)

NOK mill.

	2011	2010
<b>Inntekter</b>		
NREP Logistics ab (publ)	124	24
Formuesforvaltning AS	298	310
Handelsbodarna AB	34	30
Andre	988	338
<b>Resultat</b>		
NREP Logistics ab (publ)	10	
Formuesforvaltning AS	-3	21
Handelsbodarna AB	-2	-2
Andre	-2	-2
<b>Eiendeler</b>		
NREP Logistics ab (publ)	2 038	8
Formuesforvaltning AS	334	326
Handelsbodarna AB	444	374
Andre	29	31
<b>Gjeld</b>		
NREP Logistics ab (publ)	2 018	6
Formuesforvaltning AS	196	166
Handelsbodarna AB	438	368
Andre	11	19

### Eierandeler tilknyttede selskap

NOK mill.	Eierandel	Anskaffelses-kost	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/avgang	Andel resultat	Andel andre inntekter og kostnader	Verdi i balansen 31.12
Seilduksgaten 25/31 AS	50,0 %	27	25	-25			
Norsk Pensjon AS	25,0 %	5	4				4
Inntre Holding	34,3 %	2	44	2	-3	-1	42
Formuesforvaltning	14,2 %	78	76	4			79
Handelsbodarna i Sverige Fastighets AB	50,0 %	6	8		-1	15	22
NREP Logistics ab (publ)	47,5 %	6	50		5	28	83
Visit Karlstad	15,0 %	1	1	-1			
<b>Sum</b>		<b>126</b>	<b>208</b>	<b>-20</b>		<b>42</b>	<b>231</b>
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>							
Investeringer i tilknyttede selskaper - selskap			148				125
Investeringer i tilknyttede selskaper - kunder			60				106
<b>Sum</b>			<b>208</b>				<b>231</b>

**Fordring på tilknyttet selskap**

NOK mill.	2011	2010
Formuesforvaltning AS	69	39
Handelsbodarna AB	125	96
NREP Logistics ab (publ)	304	131
<b>Sum</b>	<b>497</b>	<b>266</b>
Fordeling på selskap og kunder:		
Fordringer i tilknyttede selskaper – selskap	69	39
Fordringer i tilknyttede selskaper – kunder	428	227
<b>Sum</b>	<b>497</b>	<b>266</b>

**Inntekter fra tilknyttede selskaper**

NOK mill.	2011	2010
Resultatandel		2
Renteinntekter	25	13
Urealisert verdiendring	43	46
<b>Sum</b>	<b>68</b>	<b>61</b>
Fordeling på selskap og kunder:		
Resultat fra investeringer i tilknyttede selskap – selskap	-4	3
Resultat fra investeringer i tilknyttede selskap – kunder	72	59
<b>Sum resultat fra tilknyttede selskap</b>	<b>68</b>	<b>61</b>

**NOTE 33 | Felleskontrollerte virksomheter**

Felles kontrollert virksomhet (Joint Ventures) er engasjementer konsernet har sammen med eksterne samarbeidspartnere.

**I konsernregnskapet inngår disse selskapene med følgende beløp**

NOK mill.	2011	2010
<b>Inntekter</b>		
Storebrand Helseforsikring AS	166	154
Evoco	2	1
<b>Konsernresultat</b>		
Storebrand Helseforsikring AS	27	28
Evoco		
<b>Eiendeler</b>		
Storebrand Helseforsikring AS	439	187
Evoco	1	1
<b>Gjeld</b>		
Storebrand Helseforsikring AS	105	96
Evoco	1	
<b>Eierandeler</b>		
<b>Tall i %</b>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Storebrand Helseforsikring AS	50 %	50 %
Evoco	50 %	50 %



## NOTE 34 | Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

### Finansielle eiendeler

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Forpliktelser amortisert kost	Sum
Bankinnskudd	9 371						9 371
Aksjer og andeler				85 258			85 258
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	64 961	8 152		142 930	5 162		221 205
Utlån til kredittinstitusjoner	269						269
Utlån til kunder	35 546			788			36 333
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	3 703						3 703
Derivater			6 440	1			6 440
<b>Sum Finansielle eiendeler 2011</b>	<b>113 849</b>	<b>8 152</b>	<b>6 440</b>	<b>228 977</b>	<b>5 162</b>		<b>362 579</b>
Sum Finansielle eiendeler 2010	97 870	710	8 272	237 911	8 331		353 094

### Finansielle forpliktelser

Ansvarlig lånekapital						7 496	7 496
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 497		2 519	6 016
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet						18 477	18 477
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer						13 627	13 627
Derivater			2 720				2 720
Annen kortsiktig gjeld						10 095	10 095
<b>Sum Finansielle forpliktelser 2011</b>			<b>2 720</b>	<b>3 497</b>		<b>52 213</b>	<b>58 430</b>
Sum Finansielle forpliktelser 2010			1 252	6 034		46 728	54 013

## NOTE 35 | Virkelig verdi finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost

NOK mill.	2011		2010	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
<b>Finansielle eiendeler</b>				
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	269	269	699	698
Utlån til kunder	35 702	35 471	37 006	36 762
Obligasjoner holdt til forfall	8 152	8 484		
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	64 961	66 385	48 194	48 926
<b>Finansielle forpliktelser</b>				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	13 626	13 398	11 623	11 734
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 519	2 514	2 197	2 687
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	18 477	18 477	18 629	18 629
Ansvarlig lånekapital	7 496	7 502	7 606	7 710

### UTLÅN TIL KUNDER/GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER/GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER:

Virkelig verdi på utlån til kunder med regulerbar rente er vurdert til bokført verdi. Virkelig verdi på utlån til bedriftskunder med marginlån er imidlertid svakt lavere enn bokført verdi da enkelte lån løper med lavere margin enn de ville gjort dersom de var tatt opp pr utgangen av

2011. Mindreverdien er beregnet ved å neddiskontere differansen mellom avtalt margin og dagens markedspris over gjenværende løpetid. I tillegg er virkelig verdi justert for individuelle nedskrivninger.

Virkelig verdi på utlån, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer er basert på verdsettingsteknikker. I verdsettingsteknikkene benyttes rentekurver og kredittspreader fra eksterne leverandører. Beregningene er foretatt via risikostyringssystemet QRM.

#### OBLIGASJONER TIL AMORTISERT KOST:

Virkelig verdi for obligasjonene er som hovedregel basert på innhentede kurser fra Reuters og Bloomberg. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak. Gjennomført nedskrivningstest har medført en nedskrivning på 45 millioner kroner i 2011.

#### GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER:

Obligasjonene er verdsatt basert på våre teoretiske modeller, med utstederspesifikk kredittspread over swap.

Obligasjonene er verdsatt basert på registrerte omsetninger og kvoterte priser av meglere. Alle kurser er kvalitetssikret i forhold til EOM (end of month) rapporter fra meglere.

#### ANSVARLIG LÅNEKAPITAL:

Virkelig verdi på ansvarlig lånekapital er verdsatt basert på registrerte omsetninger av obligasjonene og kvoterte priser av meglere. Alle kurser er kvalitetssikret i forhold til EOM (end of month) rapporter fra meglere.

## NOTE 36 | Obligasjoner til amortisert kost

### Utlån og fordring

NOK mill.	2011				2010	
	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	25 372	26 183	26 147	26 589	21 871	22 202
Finans- og foretaksobligasjoner	12 484	12 461	12 638	12 901	10 689	10 755
Verdipapiriserte obligasjoner	18 020	16 413	16 678	16 996	10 673	10 759
Overnasjonale organisasjoner	9 624	9 211	9 499	9 898	4 961	5 210
<b>Sum obligasjoner til amortisert kost</b>	<b>65 500</b>	<b>64 267</b>	<b>64 961</b>	<b>66 385</b>	<b>48 194</b>	<b>48 926</b>
<b>Storebrand Bank</b>						
Modifisert durasjon			0,16			
Gjennomsnittlig effektiv rente			3,2 %			
<b>Storbrand Livsforsikring</b>						
Modifisert durasjon				5,12		4,51
Gjennomsnittlig effektiv rente			5,7 %	4,5 %	5,4 %	4,6 %
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>						
Utlån og fordring - selskap			1 985		299	
Utlån og fordring - kunder m/garanti			62 976		47 895	
<b>Sum</b>			<b>64 961</b>		<b>48 194</b>	

### Obligasjoner holdt til forfall

NOK mill.	2011			
	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi
Verdipapiriserte obligasjoner	7 993	7 990	8 152	8 484
Modifisert durasjon				7,39
Gjennomsnittlig effektiv rente			4,9 %	4,4 %
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>				
Obligasjoner holdt til forfall			169	
– selskap				
Obligasjoner holdt til forfall			7 983	
– kunder m/garanti				
<b>Sum</b>			<b>8 152</b>	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balansførte verdi og papirets observerte markedskurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir med hensyn til likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekter.

### NOTE 37 | Utlån til kunder

#### Utlån

NOK mill.	2011	2010
Bedriftsmarked	14 201	15 187
Personmarked	22 289	22 499
<b>Sum brutto utlån</b>	<b>36 490</b>	<b>37 686</b>
Nedskrivning på utlån	-157	-257
<b>Sum netto utlån</b>	<b>36 333</b>	<b>37 428</b>

#### Mislighold og tap på utlån, garantier med videre

NOK mill.	2011	2010
Misligholdte lån uten identifisert verdifall	159	436
Misligholdte lån med identifisert verdifall	171	262
<b>Sum brutto misligholdte lån</b>	<b>330</b>	<b>698</b>
Individuelle nedskrivninger	-103	-174
<b>Sum netto misligholdte lån</b>	<b>227</b>	<b>524</b>

For ytterligere opplysninger om utlån se note 9 kredittrisiko.

### NOTE 38 | Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger

NOK mill.	2011	2010
Balanse 1.1	185	1 229
Endring i premie- og erstatningsavsetning	26	-966
Andre endringer	-34	-79
<b>Balanse 31.12</b>	<b>176</b>	<b>185</b>

Se note 46 og 47 for forpliktelser

## NOTE 39 | Eiendommer

Bokført verdi på investeringseiendommer<sup>1</sup>

NOK mill.	2011	2010
Balanse 1.1.	27 102	24 160
Tilgang som skyldes kjøp	2 078	2 503
Tilgang som skyldes påkostning	573	476
Avgang	-1 244	-152
Netto opp-/nedskrivninger	265	50
Endring overtatte eiendommer <sup>2</sup>	-32	43
Valutakursendring	5	22
<b>Balanse 31.12</b>	<b>28 747</b>	<b>27 102</b>
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>		
Investeringseiendommer – selskap	1 276	1 231
Investeringseiendommer – kunder	27 471	25 871
<b>Sum</b>	<b>28 747</b>	<b>27 102</b>

- Består av investeringseiendommer i Storebrand Livsforsikring konsern og overtatte eiendommer i Storebrand Bank konsern
- Storebrand Bank konsern har overtatt eiendommer i forbindelse med mislighold av lån.

## Eiendomstype

NOK mill.	2011	2010	Varighet leie- kontrakt (år)	Tall i tusen KVM	Utleiegrad i prosent <sup>1</sup>
<b>Kontorbygg (inklusive parkering og lager):</b>					
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	6 044	4 930	6,9	135,7	95%
Stor-Oslo for øvrig	7 746	6 180	4,8	408,5	93%
Norge for øvrig	2 719	3 856	11,7	197,9	98%
Kjøpesenter (inklusive parkering og lager)	10 321	10 656	3,2	547,4	100%
Parkeringshus	654	696	4,7	27,4	
Kontor i Sverige	853	387	8,0	40,4	60%
Kultur-/konferansesenter i Sverige	399	354	20,0	18,7	89%
Overtatte eiendommer	12	43			
<b>Totalt investeringseiendommer</b>	<b>28 747</b>	<b>27 102</b>		<b>1 376</b>	
Eiendommer til eget bruk	1 800	1 668	7	44	95 %
<b>Sum eiendommer</b>	<b>30 547</b>	<b>28 770</b>		<b>1 376</b>	

- Utleiegraden er beregnet i forhold til areal.

## Geografisk beliggenhet

NOK mill.	2011	2010
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	6 698	5 625
Stor Oslo for øvrig	9 664	7 603
Norge for øvrig	12 594	14 512
Sverige	1 252	742
Annet	340	289
<b>Sum eiendommer</b>	<b>30 547</b>	<b>28 770</b>

Det er ikke avtalt ytterligere eiendomskjøp i 2011. Det er kommitert ikke trukket 309 millioner kroner i Storebrand og SEK 894 millioner i SPP i internasjonale eiendomsfond.

#### BEREGNING AV VIRKELIG VERDI FOR EIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel forventes å kunne omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. Investeringseiendommene består hovedsakelig av kontoreiendom og kjøpesentere.

#### Kontantstrøm

Ved beregning av virkelig verdi benyttes en intern kontantstrømsmodell. Netto kontantstrømmer for den enkelte eiendom diskonteres med et individuelt avkastningskrav. For kontoreiendommene er det estimert et fremtidig inntekts- og kostnadsbilde for de første 10 år, og beregnet en sluttverdi ved utløpet av det 10. året på basis av markedsleie og normal driftskostnad for eiendommen. I netto inntektsstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av fremtidig utvikling i markedsleien. Storebrand har en gjennomsnittlig utleiegrad på kontoreiendomsporteføljen på 95-98 prosent. De fleste kontrakter har en løpetid på fem eller ti år. Kontantstrømmene fra disse leieavtalene (kontraktsleie) inngår i verdiberegningene. For å estimere de langsiktige fremtidige ikke-kontraktsfastsatte leieinntektene er det utviklet en prognosemodell. Modellen legger til grunn historiske observasjoner i Dagens Næringslivs eiendomsindeks (justert med KPI) samt markedsestimater. Det beregnes et langsiktig, tidsvektet gjennomsnitt av de årlige observasjonene hvor de eldste observasjonene vektet med lavest vekt. For ikke-kontraktsfastsatt leie i det korte perspektiv sees det hen til dagens leiepriser og markedsforhold.

#### Avkastningskrav

Det fastsettes et individuelt avkastningskrav for den enkelte eiendom. Avkastningskravet sees i sammenheng med den tilhørende kontantstrøm for eiendommen. Den kunnskap som foreligger om markedets avkastningskrav herunder transaksjoner og takster, benyttes ved fastsettelse av kontantstrømmen.

#### Avkastningskravet er oppdelt i følgende elementer:

Risikofri rente

Risikopåslag, justert for:

- Type eiendom
- Beliggenhet
- Bygningsmessig standard
- Miljøstandard
- Kontraktsvarighet
- Leietakers kvalitet
- Andre forhold som transaksjoner og oppfatning i markedet, ledighet samt generell kunnskap om markedet og den enkelte eiendom

For kjøpesentrene beregnes eiendommens verdi med utgangspunkt i en markedsmessig yield. I tilfeller hvor det er kjente betydelige endringer i forventet kontantstrøm senere år er dette hensyntatt i verdsettelsen.

#### Ekstern taksering:

Det foretas en metodisk tilnærming til valg av et representativt utvalg eiendommer som skal takseres hvert kvartal, slik at alle eiendommer vil bli taksert minimum hvert tredje år. Per 31.12.2011 er det innhentet takster tilsvarende om lag 35 prosent av Storebrand eiendomsportefølge i Norge.

Eiendommene er vurdert med utgangspunkt i følgende effektiv avkastningskrav (inklusive 2,5 prosent inflasjon):

#### Segment

Kontorbygg (inklusive parkering og lager):	Avkastningskrav (%)		Virkelig verdi (NOK mill.)	
	2011	2010	2011	2010
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	7,20 – 8,70	7,50 – 8,50	6 698	5 625
Stor Oslo for øvrig	7,70 – 9,79	8,25 – 10,00	9 206	7 559
Norge for øvrig	8,40 – 9,75	8,75 – 9,75	2 719	3 856
Kjøpesenter portefølje	7,74 – 9,25	8,00 – 9,25	10 321	10 656
Kultur og konferanse Sverige	7,00 – 9,00	7,00 – 9,00	1 252	742
Annet			340	289

#### Sensitiviteter

Verdivurderingen er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen på 989 millioner kroner som tilsvarer 3,49 prosent. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

**Eiendommer til eget bruk**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Balanse 1.1	1 668	1 718
Tilgang	82	65
Avgang	-1	
Verdiregulering ført over balansen	31	5
Avskrivning	-68	-47
Oppskrivning på grunn av avskrivning	49	47
Nedskrivning i perioden	27	-105
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	12	-14
<b>Balanse 31.12</b>	<b>1 800</b>	<b>1 668</b>
Anskaffelseskost IB	1 668	1 718
Anskaffelseskost UB	1 751	1 773
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-105	
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-124	-105
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>		
Eiendommer til eget bruk - selskap	407	352
Eiendommer til eget bruk - kunder	1 393	1 316
<b>Sum</b>	<b>1 800</b>	<b>1 668</b>
Avskrivningsmetode:		Lineær
Avskrivningsplan og økonomisk levetid :		50 år

**NOTE 40 | Biologiske eiendeler**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Balanse 1.1	589	552
Tilgang som følge av kjøp/ nyplanting (skog)	29	36
Avgang		-1
Omregningsdifferanse	-3	-28
Endring i virkelig verdi fratrukket omsetningsutgifter	1	29
<b>Balanse 31.12</b>	<b>616</b>	<b>589</b>

Biologiske eiendeler som er bokført i balansen består av skog i datterselskapene AS Værdalsbruket og Foran Real Estate SIA i Latvia.

## NOTE 41 | Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer

NOK mill.	2011	2010
Kundefordringer	418	355
Fordringer vedrørende forsikringskontrakter	1 173	996
Forskuddsbetalte provisjoner	406	349
Opptjente renter/forskuddsbetalte kostnader	215	246
Opptjent honorar	61	140
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	119	79
Fordringer på meglere	628	
Selgerkreditt ved salg av eiendom	273	
Andre kortsiktige fordringer	410	1 690
<b>Balanse 31.12</b>	<b>3 703</b>	<b>3 856</b>
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>		
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer – selskap	1 803	1 892
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer – kunder	1 900	1 964
<b>Sum</b>	<b>3 703</b>	<b>3 856</b>

### Aldersfordeling på kundefordringer med videre per 31.12

NOK mill.	2011			2010		
	Kunde- fordringer	Fordringer forsikringstagere	Fordringer ifm gjenforsikring	Kunde- fordringer	Fordringer forsikringstagere	Fordringer ifm gjenforsikring
Ikke forfalte fordringer	400	993	118	353	801	79
Forfalt 1–30 dager	19	135	1	2	145	
Forfalt 31–60 dager		21			12	
Forfalt 61–90 dager		4			17	
Forfalt over 90 dager	1	20		1	21	
<b>Sum brutto kundefordringer/ fordringer på gjenforsikring</b>	<b>420</b>	<b>1 173</b>	<b>119</b>	<b>357</b>	<b>996</b>	<b>79</b>
Avsetning tap på krav	-2			-2		
<b>Sum netto kundefordringer/ fordringer på gjenforsikring</b>	<b>418</b>	<b>1 173</b>	<b>119</b>	<b>355</b>	<b>996</b>	<b>79</b>

## NOTE 42 | Aksjer og andeler

NOK mill.	2011		2010
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Aksjer	24 549	26 079	29 425
Fondsandeler	48 441	50 526	29 567
Private Equity fondsinvesteringer	6 123	6 676	33 850
Indirekte eiendomsfond	2 908	1 976	
<b>Sum aksjer og andeler</b>	<b>82 021</b>	<b>85 258</b>	<b>92 843</b>
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>			
Aksjer og andeler - selskap		322	351
Aksjer og andeler - kunder m/garanti		48 280	54 102
Aksjer og andeler - kunder u/garanti		36 656	38 390
<b>Sum</b>		<b>85 258</b>	<b>92 843</b>

Se også note 9



**NOTE 43** | Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi

NOK mill.	2011		2010
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	45 156	46 885	59 813
Finans- og foretaksobligasjoner	21 357	21 332	42 179
Verdipapiriserte obligasjoner	34 444	34 562	25 049
Overnasjonale organisasjoner	2 286	2 212	2 833
Obligasjonsfond	42 675	43 101	26 871
<b>Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi</b>	<b>145 919</b>	<b>148 092</b>	<b>156 745</b>
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>			
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning – selskap		20 058	19 013
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning – kunder m/garanti		109 202	122 820
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning – kunder u/garanti		18 831	14 912
<b>Sum</b>		<b>148 092</b>	<b>156 745</b>

**Virkelig verdi**

	Storebrand Livsforsikring	SPP Livförsäkring	Euroben	Storebrand Bank	Storebrand Forsikring	Storebrand ASA
Modifisert durasjon	2,4	2,3	5,2	0,15	0,22	0,36
Gjennomsnittlig effektiv rente	3,3 %	1,6 %	1,4 %	2,9 %	2,6 %	3,3 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effekt for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektet

**NOTE 44** | Derivater**Nominelt volum**

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum og lignende. Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater, og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater.

Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering. I motsetning til brutto nominelt volum tar beregningen av netto nominelt volum også hensyn til fortegnet til instrumentenes markedsrisikoeksponering, ved å skille mellom såkalte eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner.

En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiøkning ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiøkning ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiøkning ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK. Gjennomsnittlig brutto nominelt volum er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

NOK mill.	Brutto nom. volum <sup>1</sup>	Gj.snitt nom. volum <sup>2</sup>	Netto nom. volum <sup>1</sup>	Eiendel	Gjeld
				Virkelig verdi <sup>1</sup>	
Aksjederivater	8 510	6 700	-7 371		
Rentederivater	128 200	222 290	59 568	6 207	1 539
Valutaderivater	65 399	96 730	10 519	228	1 176
Kredittderivater	579	785	-460	6	4
<b>Sum derivater 2011</b>	<b>202 689</b>	<b>326 505</b>	<b>62 256</b>	<b>6 440</b>	<b>2 719</b>
Sum derivater 2010	212 432	346 303	-10 108	4 964	1 252
<b>Fordeling på selskap og kunder:</b>					
Derivater – selskap				1 291	736
Derivater – kunder m/garanti				5 122	1 923
Derivater – kunder u/garanti				27	60
<b>Sum</b>				<b>6 440</b>	<b>2 719</b>

1. Verdier per 31.12.
2. Gjennomsnitt for året.

I oppstillingen over er det medtatt nettoposisjoner i indirekte investeringer.

## NOTE 45 | Valutaeksponering

### Finansielle eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta

NOK mill.	Balanse poster eksklusive valuta derivater	Valuta terminer	Nettoposisjon		Herav SPP og Benco
	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK	
AUD	102	-120	-18	-112	135
CAD	151	-177	-26	-154	191
CHF	184	-136	48	307	502
DKK	183	-62	120	126	149
EUR	1 315	-1 338	-17	-78	1 186
GBP	237	-271	-34	-311	561
HKD	266	-216	50	38	104
LTL	3		3	9	
JPY	23 736	-30 187	-6 451	-506	353
NZD	136	-146	-11	-50	4
SEK	154 324	-437	153 887	133 739	125 755
SGD	25	-21	4	18	57
USD	3 452	-4 106	-661	-3 956	2 932
NOK <sup>1</sup>	9 171		9 172	9 171	
Forsikringsforpliktelser i valuta				-125 184	-125 184
<b>Sum nettoposisjon valuta 2011</b>				<b>13 058</b>	<b>6 745</b>
Sum nettoposisjon valuta 2010				2 065	-1 615

1. Aksje- og rentefond denominert i NOK med utenlandsk valutaeksponering i blant annet EUR og USD utgjør 9 milliarder kroner.

**Storebrand Livsforsikring:**

Selskapet foretar løpende sikring av det alt vesentlige av sin valutarisiko i kundeporteføljene. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljnivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Disse posisjonene er inkludert i noten under kortsiktige posisjoner. Storebrand bruker et prinsipp for valutasikringen som benevnes blokkisikring, som effektiviserer gjennomføringen av valutasikringen. Valutasikring av investering i datterselskapet Storebrand Holding AB er i 2011 redusert og datterselskapet BenCo er fra 2011 ikke lenger valutasikret.

**SPP:**

SPP valutasikrer sine internasjonale investeringer til en viss grad. For aksjer vil valutasikringen være fra 50 prosent til 100 prosent, og for øvrige aktivklasser foretarsløpende sikring av det alt vesentlige av valutarisiko.

**Bankvirksomheten:**

Storebrand Bank ASA sikrer nettoposter i balansen med terminkontrakter.

**NOTE 46 | Forsikringsforpliktelse - livsforsikring****Spesifikasjon av balanseposter vedrørende livsforsikring**

<i>NOK mill.</i>	Kollektiv ytelse fee basert	Kollektiv investeringsvalg og unit linked fee basert	Fripolis over-skuddsdeling	Individual over-skuddsdeling	Risiko-produkter*	Sum Store-brand Livsfor-sikring AS	Garan-terte produk-ter SPP	Unit Linked SPP	Sum SPP	BenCo	Sum Store-brand Konsern 2011	Sum Store-brand Konsern 2010
Tilleggs-avsetning	2 978		1 799	665		5 442					5 442	5 439
Villkorad återbäring							7 417		7 417	2 622	10 038	11 503
Kursregule-ringsfond												1 971
<b>Sum bufferkapital</b>	<b>2 978</b>		<b>1 799</b>	<b>665</b>		<b>5 442</b>	<b>7 417</b>		<b>7 417</b>	<b>2 622</b>	<b>15 480</b>	<b>18 913</b>
Premiereserve	77 158	21 932	62 899	19 897	1 277	183 163	73 880	31 895	105 774	12 357	301 294	291 306
– herav RBNS	301	154	51	14	107	521				1 350	1 871	623
– herav IBNR	66	52	110	19	218	247					247	554
– herav ikke opptjent premieinntekt	689	32	16	14	107	750					750	752
Pensjoniste-nes over-skuddsfond	8					8					8	24
Premiefond/ Innskuddsfond	3 895		25			3 921					3 921	4 295
Andre tekniske avsetninger					492	492					492	426
– herav RBNS					44	44					44	
– herav IBNR					435	435					435	
Erstatningsav-setning	34	18	13	194	431	690	83		83	1	774	810
– herav RBNS	27	16	1	97	309	141					141	554
– herav IBNR	7	2	11	97	122	117	83		83	1	201	649
<b>Sum forsikringsfor-pliktelse livsforsikring</b>	<b>81 096</b>	<b>21 950</b>	<b>62 938</b>	<b>20 091</b>	<b>2 200</b>	<b>188 274</b>	<b>73 963</b>	<b>31 895</b>	<b>105 857</b>	<b>12 358</b>	<b>306 489</b>	<b>296 862</b>

\*) Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

### Endring forsikringsforpliktelse livsforsikring

NOK mill.	Kollektivytelse fee basert	Kollektiv investeringsvalg og unit lin-fee basert	Fripolis over-skuddsdeling	Individual over-skuddsdeling	Risiko-produkter*	Sum Store-brand Livsforsikring AS	Garanterte produkter SPP	Unit Linked SPP	Sum SPP	BenCo	Sum Store-brand
											Konsern
Balanse 1.1	81 643	20 346	58 623	21 216	2 004	183 833	68 960	32 026	100 987	12 042	296 862
Netto premieinntekter	10 369	5 274	658	604	1 145	18 050	2 500	3 869	6 369	700	25 120
Netto finansinntekter	2 546	-550	2 305	680	106	5 087	6 414	-2 593	3 821	-2 235	6 673
Erstatninger for egen regning	-13 088	-2 515	1 287	-2 590	-657	-17 564	-4 788	-1 233	-6 021	-1 041	-24 626
Andre endringer	-375	-606	65	182	-398	-1 133	876	-174	702	2 892	2 461
<b>Balanse 31.12</b>	<b>81 096</b>	<b>21 950</b>	<b>62 938</b>	<b>20 091</b>	<b>2 200</b>	<b>188 274</b>	<b>73 963</b>	<b>31 895</b>	<b>105 857</b>	<b>12 358</b>	<b>306 489</b>

\* Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

### Kursreguleringsfond

NOK mill.	2011	2010	Endring 2011	Endring 2010
Aksjer		1 404	-1 404	2 227
Rentebærende		567	-567	-287
<b>Sum kursreserver finansielle eiendeler til virkelig verdi</b>		<b>1 971</b>	<b>-1 971</b>	<b>1 940</b>

Se note 47 for forsikringsforpliktelse - skadeforsikring

### NOTE 47 | Forsikringsforpliktelse - skadeforsikring

#### Forsikringsforpliktelse

NOK mill.	Eiendom og Motor	Helse	2011	2010
<b>Avsetning for ikke avløpt risiko</b>				
Ikke opptjent brutto premie	244	66	311	276
Finanstilsynets minstekrav	244	66	311	276
Brutto erstatningsavsetning	266	31	297	207
Finanstilsynets minstekrav	237	31	268	193
<b>Brutto erstatningsansvar</b>	<b>237</b>	<b>31</b>	<b>268</b>	<b>177</b>
Skadeoppgjørsavsetning	12	2	14	27
Finanstilsynets minstekrav	12	1	13	27

**Endring forsikringsforpliktelser skadeforsikring brutto**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Balanse 1.1	510	1 473
Endring i premie- og erstatningsavsetning	110	-881
Endring i skadeoppgjørsvsetning	-13	2
Valutakursendringer		-4
Andre endringer		-81
<b>Balanse 31.12</b>	<b>606</b>	<b>510</b>

**Forsikringsforpliktelser skadeforsikring**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger	9	9
<b>Sum eiendeler</b>	<b>9</b>	<b>9</b>
Premiereserve	311	276
Erstatningsavsetning	282	207
- herav RBNS	128	113
- herav IBNR	143	94
Skadeoppgjørserve	14	27
<b>Sum forpliktelser</b>	<b>606</b>	<b>510</b>

Se note 46 for forsikringsforpliktelser - livforsikring

**NOTE 48 | Innskudd fra kunder bank**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Bedriftsmarked	6 956	7 448
Personmarked	11 521	11 351
<b>Sum innskudd fra kunder</b>	<b>18 477</b>	<b>18 799</b>

**NOTE 49 | Annen kortsiktig gjeld**

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Leverandørgjeld	216	84
Påløpte kostnader	447	577
Avsetning earnout	12	16
Offentlige avgifter og skattetrekk	380	511
Påløpte renter	24	16
Mottatt sikkerhetsstillelser	4 340	1 782
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	1 615	1 306
Forpliktelse i forbindelse med gjenforsikring	1	48
Gjeld fondsmegling	517	89
Minoritet eiendomsfond <sup>1</sup>	1 540	1 108
Annen kortsiktig gjeld (AKG)	1 004	1 145
<b>Balanse 31.12</b>	<b>10 095</b>	<b>6 681</b>

1. Fra januar 2014 kan deltagerne årlig fremsette krav om innløsning. Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 % av VEK. Se også note 8.

### Spesifikasjon av avsetninger

NOK mill.	Omstrukturering	Earnout	2011	2010
Balanse 1.1	6	16	23	28
Økning i perioden	3	5	7	6
Beløp ført mot avsetninger i perioden	-8	-11	-19	-14
Endring som følge av diskontering		2	2	2
<b>Balanse 31.12</b>	<b>1</b>	<b>12</b>	<b>13</b>	<b>23</b>

## NOTE 50 | Sikringsbokføring

### Virkelig verdisikring av renterisiko

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå med unntak av strukturerte obligasjonslån hvor sikringseffektiviteten følges opp på porteføljenivå. Hver portefølje består av swapper og sikringsobjekter med forfall innenfor samme halvår.

### Sikringsinstrument/sikringsobjekt – virkelig verdisikring

NOK mill.	2011			2010			
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi <sup>1</sup>		Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi <sup>1</sup>		Resultat- ført
		Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld	
Renteswapper	8 963	746		8 936	661		37
Ansvarlig lånekapital	3 366			3 339		3 653	-28
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 594		6 070	5 594		5 862	-13

1. Balanseførte verdier per 31.12.

### Valuta sikring av nettoinvestering SPP

Storebrand har i 2011 benyttet kontantstrømssikring av valutarisiko knyttet til Storebrand sin nettoinvestering i SPP. Det er benyttet 3 mnd rullerende valutaderivater, hvor spotelementet i disse er benyttet som sikringsinstrument. Effektiv andel av sikringsinstrumentene er innregnet i totalresultatet. Netto beløp innregnet i totalresultatet i 2011, det vil si effektiv andel av sikringsinstrumentene samt valutaeffekten på sikringsobjektet, er 117 millioner kroner. Det foretas en delvis sikring av nettoinvesteringen i SPP og det forventes derfor at sikringseffektiviteten fremover vil være om lag 100 prosent.

### Sikringsinstrument/sikringsobjekt – kontantstrømssikring

NOK mill.	2011			2010			
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi <sup>1</sup>		Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi <sup>1</sup>		Resultat- ført
		Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld	
Valutaderivater	6 364		136	12 573	222		
Underliggende objekter		12 761			13 239		

1. Balanseførte verdier per 31.12.

**NOTE 51 | Sikkerhetsstillelser**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Avgitte sikkerhetsstillelser for Derivathandel	-2 047	-1 840
Mottatte sikkerhetsstillelser i forbindelse med Derivathandel	4 113	978
Mottatte sikkerhetsstillelser Security Lending Program J.P. Morgan	343	391
<b>Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser</b>	<b>2 409</b>	<b>-471</b>

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i daglig marginavregning på de enkelte kontrakter. Sikkerhetsstillelse knyttet til Security Lending vil gjøres opp ved tilbakelevering av utlånt verdipapir.

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Bokført verdi av obligasjoner stillet som sikkerhet for bankens lån i Norges Bank	2 159	2 926
Balanseført verdi av verdipapirer stillet som sikkerhet i andre kredittinstitusjoner	287	
Bokført verdi av obligasjoner stillet som sikkerhet for bytteordning av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)	3 497	5 856
<b>Sum</b>	<b>5 943</b>	<b>8 782</b>

Verdipapirer stillet som sikkerhet knytter seg til låneadgangen i Norges Bank, hvor lån i henhold til forskrift skal være fullt ut sikret med pantsettelse av rentebærende verdipapirer og/eller av bankens innskudd i Norges Bank. Storebrand Bank ASA har et F-lån på 1,4 milliarder kroner i Norges Bank per 31.12.11.

**NOTE 52 | Betingede forpliktelser**

<i>NOK mill.</i>	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Garantier	294	302
Ubenyttede kredittrammer utlån	5 697	5 844
Ikke innkalt restforpliktelse vedrørende Limited Partnership	5 898	5 635
Andre forpliktelser/lånetilsagn	1 409	817
<b>Sum betingede forpliktelser</b>	<b>13 297</b>	<b>12 597</b>

Garantier gjelder i hovedsak betalingsgarantier og kontraktsgarantier. Ubenyttede kredittrammer gjelder innvilget og ubenyttet kreditt på kontokreditter og kredittkort, samt ubenyttet ramme på boligkreditter.

SPP Livförsäkring AB («SPP»), et heleid datterselskap av Storebrand Holding AB som igjen er 100 % eid av Storebrand Livsforsikring AS, er ved stevning 16. juni 2010 saksøkt av Svenskt Näringsliv, m.fl. med krav om erstatning på samlet ca. SEK 3,7 millioner kroner tillagt renter og omkostninger. Påstanden er at SPP plikter å betale pensjonstillegg («värde-säkringsbelopp») i henhold til bestemmelser i den såkalte «ITP-planen» og «dertil knyttede overenskommelser» samt i overensstemmelse med styrevedtak i Alecta om slike indekseringer. Saksøkerne gjør videre gjeldende at SPP plikter indeksregulere («fribrevsuppräkn») pensjoner i perioden fra 2003 til 2006 overensstemmende med hva Alecta har gjort (men som SPP ikke har gjort).

Saken behandles ved Stockholms tingsrätt i perioden 7.-17. februar 2012. Søksmålet omhandler prinsipielle spørsmål som har betydning utover den angjeldende sak og et eventuelt negativt utfall antas å få porteføljemessige konsekvenser av betydelig økonomisk verdi. Basert på en helhetlig vurdering av saken, og basert på eksterne juridiske vurderinger, ansees det som svært usannsynlig at søksmålet fører fram. Det er ikke foretatt avsetninger knyttet til søksmålet.

Storebrand Bank ble i 2009 saksøkt med påstand om å betale erstatning til to kunder grunnet økonomisk tap tilknyttet investeringer i en av Storebrand Banks aksjeindeksobligasjoner. Banken har vunnet i både tingrett og lagmannsrett og saken er anket av saksøker til Høyesterett, på grunn av sakens prinsipielle karakter. Høyesterett behandlet saken i januar 2012 men dom er ikke avsagt på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Banken anser det som overveiende sannsynlig at kravet om erstatning ikke vil vinne frem og har derfor ikke foretatt noen avsetning i regnskapet.



## NOTE 53 | Utlån av verdipapirer og gjenkjøpsavtaler

### Utlån av verdipapirer

NOK mill.	2011	2010
Utlån av aksjer	330	372
Mottatte sikkerhetsstillelser for utlånte verdipapirer	343	391
Mottatte kontantsikkerhetsstillelser reinvestert i obligasjoner	227	296
Mottatte kontantsikkerhetsstillelser reinvestert i obligasjoner - nominell verdi	227	296

Storebrand Livsforsikring har avtale med J.P.Morgan om securities lending. Avtalen gjelder kun for internasjonale aksjer. Avtalen gir J.P. Morgan rett til å låne ut aksjer fra denne porteføljen. J.P. Morgan har ansvaret for at utlånte aksjer skal leveres tilbake til Storebrand Livsforsikrings portefølje straks Storebrand Kapitalforvaltning selger en aksje. J.P. Morgan mottar sikkerhet fra de som låner aksjer, og sikkerheten kan plasseres i definerte rentepapir. Storebrand Kapitalforvaltning mottar daglig oversikter over hvilke papirer som er utlånt. Inntekter knyttet til utlån av aksjer avregnes månedlig, og deles i følge avtalen mellom Storebrand Livsforsikring og J.P. Morgan.

### Obligasjoner med fortrinnsrett - Storebrand Bank konsern

NOK mill.	2011	2010
Balanseført verdi av obligasjoner med fortrinnsrett	6 665	7 224
Balanseført verdi tilknyttede finansielle forpliktelser	3 497	5 856

Overførte finansielle eiendeler består av bytteavtaler med staten ved Finansdepartementet om finansiell sikkerhetsstillelse (se note 51). Bytteavtalene blir inngått gjennom auksjoner som administreres av Norges Bank. I bytteordningen selger staten statskasseveksler til banken gjennom et tidsbegrenset bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Banken kan enten beholde statskassevekselen og motta utbetaling fra staten når vekselen forfaller for tilbakebetaling, eller selge vekselen i markedet. Når vekselen forfaller innenfor bytteavtalens løpetid, må banken kjøpe nye veksler av staten til den pris som blir bestemt ved kursen på statskassevekselen. Denne rulleringen pågår gjennom hele avtaleperioden. Ved utløpet av bytteavtalen er banken forpliktet til å kjøpe OMF tilbake fra staten til samme pris som staten kjøpte dem for. Storebrand Bank ASA mottar avkastningen på overført OMF.

## NOTE 54 | Kapitalkrav og soliditetskrav

Storebrand konsern er en tverrsektoriell finansiell gruppe med kapitalkrav etter både Basel I/II (kapitaldekning) og soliditetsreglene på konsolidert basis. Etter reglene om soliditet beregnes et solvensmarginkrav for forsikringsselskapene i konsernet, mens det for de øvrige selskaper beregnes et kapitalkrav i henhold til kapitaldekningsreglene. Beregningene i tabellene nedenfor er i henhold til forskrift om anvendelse av soliditetsregler på konsolidert basis mv. § 7.

Ansvarlig kapital består av kjernekapital og tilleggs kapital. Kjernekapitalen er i henhold til forskrift for beregning av ansvarlig kapital vesentlig forskjellig fra egenkapitalen i regnskapet. I tabellen nedenfor vises en avstemming av kjernekapitalen i forhold til egenkapitalen. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggs kapitalen. I kjernekapitalen medtas en andel av Vilkorad återbäring 1) etter betingelser gitt av Finanstilsynet og gjelder den delen av forsikringskapitalen som ikke er garantert i SPP. Tilleggs kapitalen som består av ansvarlig lån kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan overstige 50 prosent av kjernekapitalen.

Etter Basel II er kapitalkravet til ansvarlig kapital 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Forsikringsselskapene i konsernet medtas i kapitaldekningen med et kapitalkrav etter regelverket i Basel I.

I en tverrsektoriell finansiell gruppe skal summen av ansvarlig kapital og annen solvensmarginkapital, dekke summen av solvensmarginkravet for forsikringsvirksomheten og kravet til ansvarlig kapital for kredittinstitusjons- og verdipapirvirksomheten.

I solvensmarginkravet som benyttes for forsikringsselskapene beregnes dette kravet som 4 prosent av brutto forsikringsfond. Dette gjelder i både norsk og svensk virksomhet. I Sverige omfatter kravet i tillegg 1 prosent av Vilkorad återbäring og 0,1-0,3 prosent av dødsfallsrisikoen i fondsforsikring. Solvensmarginkapitalen i forsikring avviker noe fra ansvarlig kapital som benyttes i kapitaldekning. I ansvarlig kapital medtas andel av villkorad återbäring, men denne kapitalen kan ikke medtas i solvensmarginkapitalen. I tillegg medtas andel av tilleggsavsetninger og risikoutjevningfondet i solvensmarginkapitalen.

**Ansvarlig kapital i kapitaldekning**

NOK mill.	2011	2010
Aksjekapital	2 250	2 250
Øvrig egenkapital	16 528	16 168
<b>Egenkapital</b>	<b>18 777</b>	<b>18 417</b>
Fondsobligasjoner	1 779	1 779
Villkorad återbäring <sup>1</sup>	3 024	3 359
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-6 635	-6 918
Utsatt skattefordel	-58	-111
Risikoutjevningfond	-469	-287
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-3	-44
Administrasjonsavsetninger	-238	-132
Minstekrav reassuranseavsetning	-7	-7
Kapitaldekningsreserve	-121	-399
Akseutbytte ikke avsatt i regnskapet		-491
Annet	132	118
<b>Kjernekapital</b>	<b>16 181</b>	<b>15 285</b>
Evigvarende ansvarlig kapital	5 024	5 039
Ordinær ansvarlig kapital	400	500
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-3	-44
Kapitaldekningsreserve	-121	-399
<b>Tilleggskapital</b>	<b>5 300</b>	<b>5 097</b>
<b>Netto ansvarlig kapital</b>	<b>21 482</b>	<b>20 382</b>

**Minimumskrav ansvarlig kapital i kapitaldekning**

NOK mill.	2011	2010
<b>Kredittrisiko</b>		
Herav fordelt på virksomheter:		
Kapitalkrav forsikring	10 653	10 672
Kapitalkrav bank	1 598	1 628
Kapitalkrav verdipapirforetak	9	14
Kapitalkrav øvrig	48	60
<b>Sum minimumskrav kredittrisiko</b>	<b>12 308</b>	<b>12 373</b>
Operasjonell risiko	118	132
Fradrag	-24	-78
<b>Minimumskrav ansvarlig kapital</b>	<b>12 401</b>	<b>12 427</b>
<b>Kapitaldekningsprosent</b>	<b>13,9 %</b>	<b>13,1 %</b>
<b>Kjernekapitaldekning</b>	<b>10,4 %</b>	<b>9,8 %</b>

### Soliditetskrav for tverrsektoriell finansiell gruppe

NOK mill.	2011	2010
<b>Krav til ansvarlig kapital og solvenskapital</b>		
Kapitalkrav Storebrand konsern fra kapitaldekningsoppgave	12 401	12 427
-kapitalkrav forsikringselskaper	-10 653	-10 672
Kapitalkrav etter kapitaldekningsregelverk	1 748	1 755
Krav til solvensmarginkapital forsikring	11 500	10 905
<b>Samlet krav til ansvarlig kapital og solvenskapital</b>	<b>13 249</b>	<b>12 660</b>
<b>Ansvarlig kapital og solvenskapital</b>		
Netto ansvarlig kapital	21 482	20 382
<b>Endring i solvenskapital for forsikring i forhold til ansvarlig kapital</b>		
Vilkorad återbäring - ikke godkjent som solvenskapital <sup>1</sup>	-3 024	-3 359
Annen solvenskapital	3 060	2 955
<b>Sum ansvarlig kapital og solvenskapital</b>	<b>21 519</b>	<b>19 978</b>
<b>Overskudd soliditetskapital</b>	<b>8 270</b>	<b>7 318</b>

1. I forbindelse med oppkjøpet av SPP i 2007 fikk Storebrand Livsforsikring AS, etter betingelser gitt av Finanstilsynet, en tidsbegrenset tillatelse til å inkludere deler av Vilkorad återbäring (VÅB) i SPP som tellende kjernekapital ved beregning av kapitaldekningen. Per 1. april 2012 bortfaller denne tillatelsen. For tallene per 31.12.11 ville kapitaldekningen og kjernekapitalen for konsernet blitt henholdsvis 11,9 % og 8,5 % når Vilkorad återbäring ikke medtas i den ansvarlige kapitalen. Dette vil ikke medføre endringer i soliditetskapital for konsernet eller i solvensmargin for Storebrand Livsforsikring.

### NOTE 55 | Opplysninger om nærstående parter

Selskaper i Storebrand konsernet har transaksjoner med nærstående parter som er aksjonærer i Storebrand ASA og ledende ansatte. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapene i konsernet til sine kunder. Transaksjonene inngår til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing. Se nærmere opplysninger om ledende ansatte i note 24.

Storebrand ASAs største eier er Gjensidige Forsikring med en eierandel på 24,3 prosent. Storebrand Kapitalforvaltning AS selger enkelte forvaltningstjenester til Gjensidige Forsikring. Disse tjenestene utføres i henhold til markedsmessige betingelser.

Interne transaksjoner mellom konsernselskaper er eliminert i konsernregnskapet, med unntak av transaksjoner mellom kundeporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS og andre enheter i konsernet. Se nærmere beskrivelse i note 1 Regnskapsprinsipper.

Se også note 32, 33 og 49.

### NOTE 56 | Solgt/avviklet virksomhet

Det ble gjort avtale om salg av Oslo Reinsurance Company (UK) Ltd i desember 2010 med forbehold om myndighetenes godkjenning. Godkjenning ble gitt i februar 2011 og endelig kontroll over selskapet ble overført til kjøper i mars. Selskapet endret samtidig navn til OX RE. Avtalt overdragsessum ble samtidig overført og Storebrands resultat er ikke påvirket av overdragelsen i 2011.

Storebrand Bank ASA har besluttet å trekke seg ut av boligmegling og Ring Eiendomsmegling AS med datterselskaper vil bli avviklet eller solgt. Som følge av beslutningen er årets resultat, eiendeler og forpliktelser for Ring Eiendomsmegling AS klassifisert som solgt/avviklet i konsernregnskapet. Sammenligningstallene for 2010 er omarbeidet.

# Resultatregnskap

Storebrand ASA

NOK mill.	Note	2011	2010
<b>DRIFTSINNTEKTER</b>			
Inntekt på investering i datterselskap	2	474	1 158
Netto inntekter og gevinster fra finansielle instrumenter:			
– aksjer og andeler			11
– obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		73	41
– finansielle derivater/andre finansielle instrumenter		-12	-8
Andre finansinntekter		4	1
<b>Driftsinntekter</b>		<b>539</b>	<b>1 204</b>
Rentekostnader		-161	-131
Andre finanskostnader		-16	-441
<b>DRIFTSKOSTNADER</b>			
Personalkostnader	3,4,5	-31	-23
Avskrivninger	12	-1	-2
Andre driftskostnader		-133	-106
Sum driftskostnader		-165	-131
Sum kostnader		-343	-703
<b>Resultat før skattekostnad</b>		<b>196</b>	<b>502</b>
Skattekostnad	6	504	
<b>Årsresultat</b>		<b>700</b>	<b>502</b>
<b>DISPONERINGER</b>			
Annen egenkapital		700	11
Avsatt aksjeutbytte			491
<b>Sum disponeringer</b>		<b>700</b>	<b>502</b>

# Balanse

## Storebrand ASA

NOK mill.	Note	31.12.11	31.12.10
<b>ANLEGGSMIDLER</b>			
Utsatt skattefordel		632	
Pensjonseiendel	4	46	30
Varige driftsmidler	12	32	45
Aksjer i datterselskaper	7	16 658	16 609
<b>Sum anleggsmidler</b>		<b>17 368</b>	<b>16 683</b>
<b>OMLØPSMIDLER</b>			
Tilgode innen konsernet	17	474	1 158
Utlån til konsernselskaper	17	986	17
Andre kortsiktige fordringer		5	22
Investeringer i handelsporteføljen:			
– aksjer og andeler	8		
– obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 11	1 268	1 313
– finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	10, 11, 15	53	37
Bankinnskudd		126	74
<b>Sum omløpsmidler</b>		<b>2 912</b>	<b>2 621</b>
<b>Sum eiendeler</b>		<b>20 280</b>	<b>19 304</b>
<b>EGENKAPITAL OG GJELD</b>			
Aksjekapital	13	2 250	2 250
Egne aksjer	13	-18	-19
Overkursfond	13	9 485	9 485
<b>Sum innskutt egenkapital</b>		<b>11 717</b>	<b>11 715</b>
Annen egenkapital	13	4 718	3 919
<b>Sum egenkapital</b>	13	<b>16 434</b>	<b>15 634</b>
<b>LANGSIKTIG GJELD OG FORPLIKTELSE</b>			
Pensjonsforpliktelser	4	195	183
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14, 15	3 544	2 898
<b>Sum langsiktig gjeld og forpliktelser</b>		<b>3 739</b>	<b>3 081</b>
<b>KORTSIKTIG GJELD</b>			
Finansielle derivater	10	23	
Gjeld innen konsernet	17	46	54
Avsatt aksjeutbytte	13		491
Annen kortsiktig gjeld		39	44
Sum kortsiktig gjeld		107	589
<b>Sum egenkapital og gjeld</b>		<b>20 280</b>	<b>19 304</b>


Lysaker, 13. februar 2012  
Styret i Storebrand ASA



Birger Magnus  
styrets leder



Birgitte Nielsen



Jon Arnt Jacobsen



Halvor Stenstadvold



Heidi Skaaret



Jon S. Dueholm



Monica Caneman



Knut Dyre Haug



Kirsti Valborgland



Ann-Mari Gjøstein



Idar Kreutzer  
administrerende direktør

# Kontantstrømoppstilling

Storebrand ASA

1. januar – 31. desember

NOK mill.

	2011	2010
<b>KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER</b>		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	78	37
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer til virkelig verdi	36	-51
Utbetalinger til drift	-225	-231
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	1 158	965
<b>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</b>	<b>1 046</b>	<b>720</b>
<b>KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER</b>		
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper	-992	-184
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	11	-5
<b>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>	<b>-981</b>	<b>-189</b>
<b>KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER</b>		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-874	-966
Innbetaling ved opptak av lån	1 504	601
Utbetaling av renter lån	-170	-149
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	17	9
Utbetaling av utbytte	-491	
<b>Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</b>	<b>-13</b>	<b>-505</b>
<b>Netto kontantstrøm i perioden</b>	<b>53</b>	<b>26</b>
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	53	26
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	74	48
<b>Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt</b>	<b>126</b>	<b>74</b>

# Noter Storebrand ASA

## NOTE 1 | Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Storebrand ASA er avlagt i henhold til regnskapslov, god regnskapsskikk i Norge, samt forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper. Storebrand ASA benytter ikke IFRS i selskapsregnskapet.

### BRUK AV ESTIMAT OG SKJØNN

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har det vært brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysningsnivå om potensielle forpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når det foreligger grunnlag for å fastsette nye estimater.

### KLASSIFISERINGS OG VURDERINGSPRINSIPPER

Eiendeler og gjeld blir vurdert etter regnskapslovens generelle vurderingsregler. Eiendeler bestemt til varig eie og bruk er klassifisert som anleggsmidler, og eiendeler og fordringer som tilbakebetales innen 1 år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende prinsipper er benyttet for gjeldsposter.

### OPPSTILLINGSPLAN FOR RESULTAT OG BALANSE

Storebrand ASA er et holdingselskap med datterselskaper innenfor forsikring, bank og kapitalforvaltning. Oppstillingsplanen i Forskrift om årsregnskap for forsikringselskaper er ikke benyttet, det er benyttet en oppstillingsplan i samsvar med regnskapsloven.

### UTBYTTE OG KONSERNBIDRAG

I selskapsregnskapet vurderes investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper til anskaffelseskost redusert med eventuelle nedskrivninger. Primærinntekten for Storebrand ASA er avkastning på kapital investert i datterselskaper. Mottatt konsernbidrag og utbytte tilknyttet avkastning er derfor behandlet som ordinær driftsinntekt. Foreslåtte og vedtatte aksjeutbytter og konsernbidrag fra datterselskapene er i selskapsregnskapet til Storebrand ASA inntektsført i regnskapsåret.

En forutsetning for inntektsføring er at dette er opptjent inntekt i datterselskapene i Storebrands eierperiode. I motsatt fall blir dette ført som egenkapitaltransaksjon. Det betyr at eierandelen i datterselskapet reduseres med mottatt utbytte eller konsernbidrag.

### VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler til eget bruk er vurdert til anskaffelseskost redusert for planmessige avskrivninger. Nedskrivning foretas dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp av eiendelen.

### PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Det er benyttet norsk pensjonsstandard for pensjoner NRS 6, som tillater anvendelse av IAS 19 Ytelser til ansatte. Storebrand ASA har fra 1. januar 2010 bokført aktuarielle gevinster og tap direkte mot egenkapitalen. Hele overgangsvirkningen er tatt i 2010, sammenligningstall er ikke endret.

Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og forventet avkastning på pensjonsmidlene. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuariemessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang med videre. Diskonteringsrenten fastsettes lik den risikofrie renten hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid. For finansierte ordninger vurderes pensjonsmidlene til virkelig verdi og fratrekkes i netto forpliktelse i balansen.

Virkninger av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen, og som en del av estimatavik som inngår i egenkapitalen.

### SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen. Utsatt skatt regnskapsføres direkte mot egenkapitalen dersom den vedrører forhold som er regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

### VALUTA

Omløpsmidler og gjeld blir omregnet til balansedagens valutakurs. Anleggsaksjer blir bokført til anskaffelsesdagens kurs.

### FINANSIELLE INSTRUMENTER

#### Aksjer og andeler

Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes til kostpris redusert med eventuelle nedskrivninger. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov ved hver periodeavslutning.

Andre aksjer og andeler vurderes til virkelig verdi. For papirer notert på børs eller annen regulert markedsplass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen.



Kjøp av egne aksjer blir behandlet som en egenkapitaltransaksjon, og beholdningen av egne aksjer blir presentert som en reduksjon av egenkapitalen.

#### Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet, måles den til virkelig verdi pluss, i tilfellet av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som ikke er til virkelig verdi over resultatet, transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

Finansiell eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning regnskapsføres til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

#### Finansielle derivater

Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

#### Obligasjonslån

Obligasjonslån regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rente metode. I amortisert kost inngår transaksjonskostnadene på opptakstidspunktet.

### REGNSKAPSFØRING AV DERIVATER SOM SIKRING

#### Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er fastrente innlån som måles til amortisert kost. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

## NOTE 2 | Inntekt på investering i datterselskap

NOK mill.	2011	2010
Storebrand Livsforsikring AS	200	850
Storebrand Fondene AS	47	80
Storebrand Bank ASA	50	50
Storebrand Kapitalforvaltning AS	177	178
<b>Sum</b>	<b>474</b>	<b>1 158</b>

## NOTE 3 | Personalkostnader

NOK mill.	2011	2010
Ordinære lønnskostnader	-15	-16
Folketrygdavgift	-8	-9
Pensjonskostnader <sup>1</sup>	-1	9
Andre ytelser	-9	-8
<b>Sum</b>	<b>-33</b>	<b>-23</b>

1. Se nærmere spesifikasjon i note 4

## NOTE 4 | Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjonssparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i folketrygden som pr 31.12.2011 utgjorde kroner 79 216), samt 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12 G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen er sikret en pensjon på ca. 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Full opptjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret. Fra 1.7.2011 er fratredelsesalderen 67 år. Likevel gis det en rett til å gå av ved 65 års alder og motta driftspensjon frem til fylte 67 år. For assurandører er fratredelsesalderen 65 år.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

### Avstemming av eiendeler og gjeld bokført i balansen

NOK mill.	2011	2010
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	1 568	1 630
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-1 614	-1 660
Netto pensjonsforpliktelse/midler forsikret ordning	-46	-30
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	195	183
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	149	153

### Bokført i balansen

NOK mill.	2011	2010
Pensjonseiendel	46	30
Pensjonsforpliktelse	195	183

### Endringer i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året

NOK mill.	2011	2010
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	1 813	1 894
Periodens pensjonsopptjening	3	4
Rentekostnader på forpliktelsen	68	79
Estimatavik	53	24
Utbetalt pensjon	-175	-188
Netto pensjonsforpliktelse	1 763	1 813

### Endringer i pensjonsmidlenes virkelige verdi

NOK mill.	2011	2010
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	1 660	1 720
Forventet avkastning	71	92
Estimatavik	11	-34
Innbetalt premie	36	48
Utbetalte pensjoner	-164	-166
Netto pensjonsmidler	1 614	1 660

Forventede innbetalinger premie (pensjonsmidler) i 2012: 37 millioner kroner.

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikrings finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Bygninger og fast eiendom	17 %	16 %
Obligasjoner til amortisert kost	38 %	26 %
Utlån	2 %	2 %
Aksjer og andeler	22 %	21 %
Obligasjoner	14 %	30 %
Sertifikater	6 %	2 %
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	1 %	3 %
<b>Sum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>
Bokført (realisert) avkastning av eiendelene:	4,5%	4,7%

#### Netto pensjonskostnad resultatført i perioden

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Periodens pensjonsopptjening	3	4
Rentekostnader på forpliktelsen	68	79
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-71	-92
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	1	-9

Netto pensjonskostnad inkluderer arbeidsgiveravgift og inngår i driftskostnader

#### Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse 31.12

	2011	2010
<b>Økonomiske forutsetninger:</b>		
Diskonteringsrente	3,1 %	4,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,6 %	4,9 %
Forventet lønnsvekst	3,6 %	3,9 %
Forventet årlig regulering folkeytrygd	3,75 %	3,75 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	1,5 %	2,0 %
Uførhetstabell	KU	KU
Dødelighetstabell	K2005	K2005

#### AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

Standardiserte forutsetninger om dødsfallsutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon. Gjennomsnittlig fratredelseshyppighet på 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett. Uføretabellen er utviklet av Storebrand Livsforsikring AS.

#### Netto pensjonsforpliktelse per 31.12

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse	1 763	1 813
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	1 614	1 660
Underskudd	149	153

## NOTE 5 | Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte

<i>Tusen kroner</i>	2011	2010
<b>Administrerende direktør</b>		
Lønn	4 685	4 102
Bonus (prestasjonsavhengig) <sup>1</sup>	5 127	1 377
Sum godtgjørelse	9 812	5 479
Andre skattepliktige ytelser	171	266
Pensjonsopptjening <sup>2</sup>	1 284	986
Representantskap	589	512
Kontrollkomite <sup>3</sup>	1 375	1 295
Styrets leder	598	566
Styret inklusive styrets leder	3 539	3 505
<b>Godtgjørelse til revisor</b>		
Lovpålagt revisjon	1 295	999
Andre attestasjonstjenester	189	986
Andre tjenester utenfor revisjonen	1 364	253

1. Utbetalt bonus/avvikling av bonusbank

Som konsekvens av den nye godtgjørelsesforskriften har Storebrand med virkning fra og med 2011 foretatt nødvendige tilpasninger i konsernets bonusmodell. I den forbindelse ble den eksisterende bonusbanken avviklet i løpet av første halvår 2011. Utbetalingen for 2011 er derfor betydelig høyere enn normalnivå for bonusutbetaling, og er å anse som et engangstilfelle. Midlene i bonusbanken besto av tilbakeholdt bonus opptjent fra tidligere år. 50 prosent av utbetalt beløp etter skatt ble benyttet til kjøp av Storebrand-aksjer med 18 måneders bindingstid. På bakgrunn av rådende forhold i markedet er det vedtatt ingen økning av lønn og bonusramme for konsernledelsen i Storebrand i 2012, og det gjennomføres forøvrig en moderat lokal lønnsjustering i resten av organisasjonen på drøyt 1 prosent i Norge og 2 prosent i Sverige.

2. Pensjonskostnad omfatter årets opptjening.

3. Kontrollkomiteen dekker de norske selskapene i konsernet som har krav om Kontrollkomite.

For ytterligere spesifikasjoner for ledende ansatte i konsernet, styret, kontrollkomite og styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, se note 24 under Storebrand konsern.

Idar Kreutzer er administrerende direktør i Storebrand ASA, og beløpet som er oppgitt i noten er den samlede godtgjørelsen fra konsernet. Han har en lønnsgaranti på 24 måneder etter ordinær oppsigelsestid. Alle arbeidsrelaterte inntekter inklusive konsulentoppdrag kommer til fradrag.

## NOTE 6 | Skatt

Nedenfor er fremgått en spesifisering av forskjellen mellom regnskapsmessige resultat og årets skattegrunnlag:

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Resultat før skattekostnad	196	502
Aksjeutbytte		-8
Realiserte aksjer		22
Permanente forskjeller	-292	-502
Endring i midlertidige forskjeller	-9	-34
<b>Årets skattegrunnlag</b>	<b>-105</b>	<b>-20</b>
- Anvendelse av fremførbart underskudd		
<b>Årets skattegrunnlag for betalbar skatt</b>	<b>-105</b>	<b>-20</b>

### Skattekostnad

<i>NOK mill.</i>	2011	2010
Betalbar skatt		
Endring utsatt skatt	504	
<b>Skattekostnad</b>	<b>504</b>	

**Beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatt av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring****Skatteøkende midlertidige forskjeller**

Pensjoner	46	30
Verdipapirer	1	
Annet	2	3
<b>Sum skatteøkende midlertidige forskjeller</b>	<b>49</b>	<b>32</b>

**Skattreduserende midlertidige forskjeller**

Verdipapirer		-3
Driftsmidler	-3	-19
Avsetninger	-1	-1
Påløpt pensjon	-195	-183
Gevinst-/tapskonto	-14	
<b>Sum skattereduserende midlertidige forskjeller</b>	<b>-213</b>	<b>-206</b>

**Netto midlertidige forskjeller før fremførbart underskudd**

	<b>-164</b>	<b>-174</b>
Fremførbare underskudd	-1 545	-1 440
Fremførbare godtgjørelse	-546	-546
Nedvurdering av utsatt skatteforde <sup>1</sup>		2 160

**Netto skatteøkende/(reduserende) midlertidige forskjeller**

	<b>-2 256</b>	
<b>Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen</b>	<b>632</b>	
Herav endring utsatt skattefordel bokført i balansen	128	

1. Utsatt skattefordel knyttet til netto midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd er balanseført. Dette har sin bakgrunn i at det vurderes som sannsynlig at det vil bli tilgjengelig framtidig skattepliktig inntekt som den utsatte skattefordelen kan utnyttes mot. Fremførbare ubenyttet godtgjørelse er oppstått i årene 2002 og 2003, og må benyttes innen 10 år.

**Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat**

Resultat før skatt	196	502
Forventet inntektsskatt etter nominell sats (≥8%)	-55	-140
Skatteeffekten av:		
inntektsført aksjeutbytte		2
aksjegevinster		-6
permanente forskjeller	82	141
balanseføring av utsatt skattefordel	477	4
<b>Skattekostnad</b>	<b>504</b>	
Effektiv skattesats	-258 %	

## NOTE 7 | Morselskapets aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

NOK mill.	Forretningskontor	Eierandel/stemmeandel	Bokført verdi	
			2011	2010
<b>Datterselskaper</b>				
Storebrand Livsforsikring AS	Oslo	100 %	13 153	13 153
Storebrand Bank ASA	Oslo	100 %	2 630	2 630
Storebrand Kapitalforvaltning AS <sup>1</sup>	Oslo	100 %	249	218
Storebrand Fondene AS <sup>2</sup>	Oslo	100 %	176	161
Storebrand Skadeforsikring AS	Oslo	100 %	359	359
Storebrand Leieforvaltning AS	Oslo	100 %	10	10
<b>Felleskontrollerte / tilknyttede selskaper</b>				
Storebrand Helseforsikring AS	Oslo	50 %	78	78
AS Værdalsbruket <sup>3</sup>	Værdal	25 %	4	1
<b>Sum</b>			<b>16 658</b>	<b>16 609</b>

1. Avgitt konsernbidrag i 2011 på 26 millioner kroner som kapitalinnskudd.
2. Avgitt konsernbidrag i 2011 på 15 millioner kroner som kapitalinnskudd.
3. 74,9 prosent er eid av Storebrand Livsforsikring AS.

## NOTE 8 | Aksjer og andeler

NOK mill.	2011		2010	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
Unoterte aksjer	1		1	
<b>Sum aksjer</b>	<b>1</b>		<b>1</b>	

## NOTE 9 | Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

NOK mill.	2011		2010
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat- og statgarantert	229	234	400
Foretaks obligasjoner	543	547	652
Obligasjoner med fortrinnsrett	485	487	226
Overnasjonale organsisasjoner			36
<b>Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</b>	<b>1258</b>	<b>1268</b>	<b>1313</b>
Modifisert durasjon		0,36	0,36
Gjennomsnittlig effektiv rente		3,32 %	2,80 %

**NOTE 10 | Finansielle derivater**

NOK mill.	Brutto nominelt volum	Gjennomsnittlig nominelt volum	Netto nominelt volum	Virkelig verdi	
				Eiendel	Gjeld
Renteswapper <sup>1</sup>	1 300	1 300	1 300	53	
Valutaderivater	972	457	-972		23
<b>Sum derivater 2011</b>	<b>2 272</b>	<b>1 757</b>	<b>328</b>	<b>53</b>	<b>23</b>
<b>Sum derivater 2010</b>	<b>1 300</b>	<b>1 300</b>	<b>1 300</b>	<b>37</b>	

1. Benyttet til sikringsbokføring, se note 15.

**NOTE 11 | Finansielle risikoer****Kreditrisiko fordelt på rating**

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	Totalt
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
<b>Debitorkategori etter garantist</b>					
<b>Rentebærende verdipapirer som eies kortsiktig</b>					
Stat og statsgarantert		234			234
Foretaks obligasjoner		20	489	38	547
Verdipapiriserte obligasjoner	432	55			487
Overnasjonale organsisasjoner					0
<b>Sum 2011</b>	<b>432</b>	<b>310</b>	<b>489</b>	<b>38</b>	<b>1 268</b>
Sum 2010	499	221	543	50	1 313

NOK mill.	AA	A	Totalt
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
<b>Motparter</b>			
Derivater	14	39	53
Bankinnskudd	126		126

**RENTERISIKO**

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner og andre verdipapirer.

Ved en økning/reduksjon av renten på 1,5 prosentpoeng vil verdien på obligasjoner og andre verdipapirer bli endret med 3 millioner kroner.

**Likviditetsrisiko**

NOK mill.	Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser				Total verdi	Balanseført verdi
	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer/banklån	340	115	2 466	1 068	3 989	3 544
<b>Sum finansielle forpliktelser 2011</b>	<b>340</b>	<b>115</b>	<b>2 466</b>	<b>1 068</b>	<b>3 989</b>	<b>3 544</b>
Derivater knyttet til innlån 2011	26	-36	-33		-43	-53
Sum 2010	66	798	1 168	1 140	3 172	2 898

Storebrand ASA har per 31.12. likvide midler på 1,4 milliarder kroner.



## Valutarisiko

Finansielle eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta	Balanse poster eksklusive valuta derivater	Valuta terminer	Nettoposisjon	
	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK
<i>NOK mill.</i>				
SEK	1 112	-1 136	-24	-21

## NOTE 12 | Varige driftsmidler

<i>NOK mill.</i>	Faste eiendommer	Maskiner, biler, inventar	Sum 2011	Sum 2010
Anskaffelseskost per 1.1	35	37	72	66
Akkumulert avskrivning	-24	-3	-27	-25
Bokført verdi per 1.1	10	35	45	41
Tilgang				7
Avgang	-10	-1	-11	-1
Årets avskrivning			-1	-2
<b>Bokført verdi per 31.12</b>			<b>32</b>	<b>45</b>

### Følgende lineære avskrivningssatser brukes for driftsmidler:

Maskiner og inventar:	4-8 år
Biler:	6 år
EDB-systemer:	3 år

## NOTE 13 | Egenkapital

<i>NOK mill.</i>	Aksje-kapital <sup>1</sup>	Egne aksjer	Overkurs-fond	Annen egenkapital	Egenkapital	
					2011	2010
Egenkapital per 1.1	2 250	-19	9 485	3 919	15 634	16 026
Årets resultat				700	700	502
Estimatawik pensjoner				86	86	-414
Tilbakekjøp egne aksjer <sup>2</sup>		2		19	21	15
Avsatt aksjeutbytte						-491
Aksjer ansatte <sup>2</sup>				-6	-6	-5
Egenkapital per 31.12	2 250	-18	9 485	4 718	16 434	15 634

1. 449 909 891 aksjer pålydende 5 kroner.

2. Det er i 2011 solgt 334 278 aksjer til egne ansatte. Beholdning egne aksjer per 31.12.11 er på 3 504 654.

**NOTE 14 | Obligasjonslån og banklån**

<i>NOK mill.</i>	Rente	Valuta	Netto nominell verdi	2011	2010
Obligasjonslån 2005/2011	Flytende	NOK	750		752
Obligasjonslån 2009/2012	Flytende	NOK	282	282	406
Obligasjonslån 2009/2014 <sup>1</sup>	Fast	NOK	550	582	570
Obligasjonslån 2009/2014 <sup>1</sup>	Fast	NOK	550	570	560
Obligasjonslån 2010/2013 <sup>1</sup>	Fast	NOK	200	211	210
Obligasjonslån 2010/2013	Flytende	NOK	400	400	400
Obligasjonslån 2011/2016	Flytende	NOK	1000	997	
<b>Sum obligasjonslån</b>				<b>3 042</b>	<b>2 898</b>
Banklån 2011/2013	Flytende	NOK	507	502	
<b>Sum<sup>2</sup></b>				<b>3 544</b>	<b>2 898</b>

- Lånene som har fastrente er sikret med en renteswap, som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på lånene som er henførbare til den sikrede risikoen inngår i balanseført verdi og innregnes i resultatet.
- Lånene er bokført til amortisert kost og inkluderer opptjente ikke forfalte renter.

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. For alle lån er betingelser og vilkår innfridd i henhold til inngåtte låneavtaler. Storebrand ASA har ubenyttet trekkfasilitet på EUR 145 millioner.

**NOTE 15 | Sikringsbokføring**

Selskapet benytter virkelig verdi sikring. Det er renterisiko som sikres. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå.

**Sikringsinstrument/sikringsobjekt - virkelig verdisikring**

<i>NOK mill.</i>	Kontrakt/ nominell verdi	2011			Kontrakt/ nominell verdi	2010		
		Balanseført verdi <sup>1</sup>				Balanseført verdi <sup>1</sup>		
		Eiendeler	Gjeld	Resultatført		Eiendeler	Gjeld	Resultatført
Renteswapper	1 300	53		18	1 300	37	0	27
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 300		1 363	-19	1 300		1 340	-28

- Balanseførte verdier per 31.12.

## NOTE 16 | Aksjeeiere

### De 20 største aksjonærer<sup>1</sup>

	Eierandel i %
Gjensidige Forsikring	24,3 %
J.P.Morgan Chase Bank	5,4 %
Folketrygdfondet	3,9 %
Clearstream Banking S.A.	2,5 %
Fidelity Funds-Europe	2,5 %
State Street Bank and Trust Co.	2,3 %
Varma Mutual Pension Company	1,8 %
Kas Depositary Trust Company	1,4 %
Deutsche Wertpapierservice Bank AG	1,4 %
Skandinaviska Enskilda Banken	1,3 %
Citibank N.A. London	1,1 %
State Street Bank and Trust Co.	1,1 %
J.P.Morgan Chase Bank	1,1 %
Citibank N.A. London	1,1 %
BNP Paribas Secs Services Paris	0,8 %
Storebrand ASA	0,8 %
CIP AS Tr.Ignis	0,8 %
HSBC Bank Plc	0,8 %
State Street Bank and Trust Co.	0,8 %
Bank Of New York Mellon	0,8 %
<b>Utenlandsk eierskap av totale aksjer</b>	<b>55,1%</b>

1. Oversikten inkluderer Nominee (klientkonti).

## NOTE 17 | Opplysninger om nærstående parter

	Eier antallaksjer <sup>1</sup>		Eier antallaksjer <sup>1</sup>
<b>Ledende ansatte</b>		<b>Styret</b>	
Idar Kreutzer	121 294	Halvor Stenstadvold	8 645
Odd Arild Grefstad	42 446	Annika Lundius	
Lars Aa. Løddesøl	36 748	Ann-Mari Gjøstein	258
Hans Aasnæs	60 077	Jon Arnt Jacobsen	3 100
Truls Neergård	13 335	Kirsti Valborgland	2 072
Gunnar Rogstad	107 059	Heidi Skaaret	
Sarah MCPhee	40 400	Birgitte Nielsen	
		Brigitta Monica Caneman	

	Eier antallaksjer <sup>1</sup>
<b>Representantskap</b>	
Arl Thoresen	
Maalfrid Brath	8 063
Terje R. Venold	
Karen Helene Ulltveit-Moe	
Olaug Svarva	
Trond Thire	2 499
Roar Engeland	
Vibeke Hammer Madsen	
Tor Haugom	168
Unn Kristin Johnsen	434
Rune Pedersen	6 340
Tommy Christiansen	684
Marianne Lie	
Johan Henrik Andresen	
May Helene Moldenhauger	275
Merete E. Valderhaug	
Pål Syversen	
Lars Trondsgaard	
Tond Berger	837
Helge L. Baastad	
Anne Lise Aukner	
Tore Eugen Kvalheim	
Morten Fon	
Terje Andersen	
Annika Fallenius	
Jostein Furnes	
Per-Erik Hauge	2 018

	Eier antallaksjer <sup>1</sup>
<b>Kontrollkomite</b>	
Elisabeth Wille	163
Ole Klette	
Harald Moen	595
Ida Hjort Kraby	
Tone M. Reierselmoen	1 734
Finn Myhre	

1. Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse jfr. RL § 7-26.

### Transaksjoner mellom konsernselskaper

NOK mill.	2011	2010
<b>Resultatposter:</b>		
Konsernbidrag og aksjeutbytte fra datterselskaper	474	1 158
Kjøp og salg av tjenester (netto)	-93	-76
Renteinntekter	11	
<b>Balanseposter:</b>		
Lån til konsernselskaper <sup>1</sup>	986	17
Tilgode fra konsernselskaper	474	1 158
Gjeld til konsernselskaper	46	54

1. Lån til Storebrand Holding AB pålydende SEK 1.100 millioner, bokført beløp NOK 968 millioner. Lån til Storebrand Bank AS NOK 17 millioner.

### NOTE 18 | Antall ansatte/årsverk

	2011	2010
Antall ansatte	12	11
Antall årsverk	12	11
Gjennomsnittlig antall ansatte	11	11

# Storebrand ASA og Storebrand Konsern

## Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern for regnskapsåret 2011 og per 31. desember 2011 (årsrapporten 2011).

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven som skal anvendes per 31. desember 2011. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven, årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper, samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven. Årsberetningen for konsern og mor er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr. 16 per 31. desember 2011.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2011 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morselskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2011. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

Lysaker, 13. februar 2012

Styret i Storebrand ASA

Birger Magnus  
styrets leder

Birgitte Nielsen

Jon Arnt Jacobsen

Halvor Stenstadvold

Heidi Skaaret

Jon S. Dueholm

Monica Caneman

Knut Dyre Haug

Kirsti Valborgland

Ann-Mari Gjøstein

Idar Kreutzer  
administrerende direktør

# Revisjonsberetning

For 2011

## Deloitte.

Deloitte AS  
Karenslyst allé 20  
Postboks 347 Skøyen  
NO-0213 Oslo  
Norway

Tel: +47 23 27 90 00  
Fax: +47 23 27 90 01  
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Storebrand ASA

### REVISORS BERETNING

#### Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Storebrand ASA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, konsolidert oppstilling av totalresultat, oppstilling av endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

#### *Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet*

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

#### *Revisors oppgaver og plikter*

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

#### *Konklusjon om selskapsregnskapet*

Etter vår mening er morselskapets årsregnskap avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Storebrand ASA per 31. desember 2011 og av selskapets



resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

*Konklusjon om konsernregnskapet*

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Storebrand ASA per 31. desember 2011 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for det avsluttede regnskapsåret i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

**Uttalelse om øvrige forhold**

*Konklusjon om årsberetningen, redegjørelsen om foretaksstyring og anvendelse av overskuddet*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift, samt forslaget til anvendelse av overskuddet, er i samsvar med lov og forskrifter og at opplysningene er konsistent med årsregnskapet.

*Konklusjon om registrering og dokumentasjon*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 16. februar 2012  
Deloitte AS

Ingebret G. Hisdal  
statsautorisert revisor



# Storebrand ASA

## Kontrollkomitéens og representatskapets uttalelse for 2011

### STOREBRAND ASA – KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE FOR 2011

Kontrollkomitéen i Storebrand ASA har i møtet 28. februar 2012 gjennomgått styrets forslag til årsregnskap (som består av selskapsregnskap og konsernregnskap) samt årsberetning for 2011 for Storebrand ASA.

Med henvisning til revisors beretning av 16. februar 2012, anser kontrollkomitéen at det fremlagte årsregnskap og årsberetning kan fastsettes som Storebrand ASAs årsregnskap og årsberetning for 2011.

Lysaker, 28. februar 2012



Elisabeth Wille  
kontrollkomitéens leder

### STOREBRAND ASA – REPRESENTANTSKAPETS UTTALELSE 2011

Styrets forslag til årsregnskap, årsberetning, revisors beretning og kontrollkomiteens uttalelse har på lovbestemt måte vært forelagt representantskapet.

Representantskapet anbefaler generalforsamlingen å godkjenne styrets forslag til årsregnskap og årsberetning for Storebrand ASA og for Storebrand Konsern.

Representantskapet har ingen merknader til styrets forslag til disponering av årsresultatet i Storebrand ASA.

Lysaker, 8. mars 2012



Terje Venold  
Representantskapets ordfører



Deloitte AS  
Karenslyst allé 20  
P.O.Box 347 Skøyen  
NO-0213 Oslo  
Norway

Tel: +47 23 27 90 00  
Fax: +47 23 27 90 01  
www.deloitte.no

Til ledelsen i Storebrand ASA

## REVISORS UTTALELSE

Vi har utført visse kontroller knyttet til Storebrands rapportering av indikatorer for bærekraft for 2011, presentert under “Storebrands arbeid med bærekraft”, sidene 164-165 i Årsrapport 2011 Storebrand ASA. Informasjonen som omfattes av vår kontroll er avgitt av selskapets ledelse, som også har valgt de indikatorer som det er rapportert på. Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner basert på vårt arbeid.

Vi har basert vårt arbeid på revisjonsstandard ISAE 3000, “Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon”, utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Formål og omfang av vårt arbeid er avtalt med selskapets ledelse og omfatter de forhold som vi har konkludert på nedenfor.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og intervjuer, samt en stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har utført intervjuer med ansvarlige for rapportering og oppfølging av informasjon om samfunnsansvar på konsernnivå i selskapet.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Ved slik kontroll oppnås lavere sikkerhet enn om vi hadde utført arbeid av samme omfang som ved en revisjon.

### Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta, i all vesentlighet, at:

- Storebrand har anvendt detaljerte rutiner for innsamling, sammenstilling og kvalitetskontroll av de indikatorer for bærekraft som selskapet har valgt å rapportere på for 2011, for bruk til presentasjonen på sidene 164 – 165 i Årsrapport 2011 Storebrand ASA og som beskrevet under avsnittene “Om rapportering på bærekraftsområdet” og “Om Scorecard for bærekraft” på side 165.
- Informasjonen fremkommet som et resultat av rutinene nevnt ovenfor er konsistent med underliggende dokumentasjon som er forelagt oss og er presentert på en tilfredsstillende måte på sidene som det er referert til ovenfor.
- Storebrands praksis for rapportering på bærekraft samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå B+ i henhold til GRIs retningslinjer. Den GRI tabell som det er henvist til på side 165, reflekterer på en hensiktsmessig måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI er presentert.

Oslo, 16. februar 2012

Deloitte AS

Preben J. Sørensen  
Statsautorisert revisor  
(Corporate Responsibility)

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK Limited company, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see [www.deloitte.com/no/omoss](http://www.deloitte.com/no/omoss) for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu and its member firms.

Medlemmer av Den Norske Revisorforening  
org.nr: 980 211 282

# Storebrands arbeid med bærekraft

## Scorecard

	Resultat 2010	Resultat 2011	Mål 2011-2012
<b>Økonomisk verdiskapning</b>			
<b>Eiere</b>			
Solvensmargin i Storebrand Livsforsikring	164 %	161 %	150 %
Dow Jones Sustainability Index	74 poeng	78 poeng	≥ 75 poeng
Lønnsomhet i samfunnsansvar	–	Utgår	Utgår
<b>Sosialt ansvar</b>			
<b>Kunder</b>			
FNs prinsipper for bærekraftige investeringer (UN PRI)	I øverste kvartil på 1 av 7 områder	I øverste kvartil på 2 av 7 områder	I øverste kvartil på 3 av 7 områder
Andel av investeringer (on balance) som har en klar bærekraftig profil	–	Definisjon på indikator er i hovedsak utviklet	Utvikle indikator + nullpunktmåling
Investeringer i mikrofinans og alternative aktivklasser	Utforsket nye muligheter	2 nye investeringer Kommittert 279,8 NOK mill. Investert 190,7 NOK mill.	Utforske nye muligheter og øke investering hvis forsvarlig
Kundetilfredshet for personkunder <sup>1</sup>	63	63	65
Kundetilfredshet for bedriftskunder	Samme nivå som andre i bransjen	Nr. 3 i bransjen for bedrifter > 20 ansatte. Nr. 2 i bransjen for bedrifter < 20 ansatte.	Nr. 1 i bransjen
Kunders kjennskap og støtte til Storebrands arbeid med bærekraft	–	Definisjon på indikator er utviklet i 2011. Nullpunktmålingen gjennomføres i 2012.	Utvikle indikator + nullpunktmåling
Forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet	–	Ivaretatt	Sørge for at interne retningslinjer etterleves og delta i eksterne fagfora
Klagebehandlingstid	55 % innen 3 uker	61 % innen 3 uker	70 % innen 3 uker
<b>Ansatte</b>			
Etikk-arbeid i konsernet <sup>2</sup>	–	80 %	85 %
Sykefravær <sup>3</sup>	3,8 %	3,8 %	3,5 %
Ansattes helse og trivsel	–	Indikator er utviklet med nullpunktmåling; 66 % mener de målte helsefaktorer er ivaretatt, 73 % mener de målte trivselsfaktorer er ivaretatt	Utvikle indikator + nullpunktmåling
Andel kvinnelige ledere	38 %	38 %	Innenfor 40-60 %
Mangfold	Kartlagt tiltak	Indikator er utviklet med nullpunktmåling; 77 % mener mangfold er ivaretatt i Storebrand	Utvikle indikator + nullpunktmåling
Produktivitetsmåling LEAN <sup>4</sup>	–	Indikator utviklet og mål fastsatt	Utvikle indikator + fastsette mål
Ansattes kjennskap og støtte til Storebrands arbeid med samfunnsansvar	79 %	82 %	85 %
<b>Leverandører</b>			
Miljøkrav til leverandører	Implementert retningslinjer	System for måling er under utvikling. Andel rapporteres fra 2012.	50 % av nye avtaler har miljøkrav

## Miljøhensyn

### Samfunnet

CO <sub>2</sub> -utslipp <sup>5</sup>	1 394 tonn	Redusert 6 % til 1 308 tonn	Redusere 14 % til 1 200 tonn
Flyreiser (enkeltreiser) <sup>6</sup>	8 408 enkeltreiser	9 053 enkeltreiser	Stabilt nivå
Energiforbruk (ekstern forvaltede eiendommer)	—	Arbeidet med kartlegging er igangsatt. Ferdigstilles i løpet av 2012.	Kartlegge
Energiforbruk (egenforvaltede eiendommer) <sup>7</sup>	253 kWh/m <sup>2</sup>	Redusert 6 % til 238 kWh/m <sup>2</sup>	Redusere 3 % til 245 kWh/m <sup>2</sup>
Energiforbruk (hovedkontoret) <sup>8</sup>	210 kWh/m <sup>2</sup>	194 kWh/m <sup>2</sup>	160 kWh/m <sup>2</sup>
Miljøfyrtårnsertifisering av egenforvaltede eiendommer <sup>9</sup>	—	60 %	50 % sertifisert

1. Revidert mål for 2012 er 65. Opprinnelig mål kommunisert for perioden 2011-2012 var 67.
2. Indikatoren måler ansattebevissthet, andel ansatte som tar elæringskurset (hvert 3. år), andel som gjennomfører dilemmatrening og andel ledere som rapporterer status på etterlevelse av reglene.
3. Ett-åring mål for 2011 på 3,5 % videreføres i 2012.
4. Produktivitetsrapport er utarbeidet fra 1. kvartal 2011 og behandles kvartalsvis i konsernledelsen.
5. Baseline 2010 for måling av CO<sub>2</sub>-utslipp er endret fra 1 836 til 1 394 tonn på grunn av avvikling av firmabilordningen. Resultat 2010 var før endring redusert 35 % i forhold til baseline 2008.
6. Antall flyreiser for 2010 er korrigert i forhold til tidligere rapportert. Tallene inkluderer nå Sverige.
7. Energiforbruk (egenforvaltede eiendommer) for 2010 er korrigert i forhold til tidligere rapportert.
8. Energiforbruk (hovedkontoret) for 2010 er korrigert i forhold til tidligere rapportert.
9. Miljøfyrtårnsertifisering gjelder kun Norge, 13 av 22 egenforvaltede bygg er sertifisert i 2011. I tillegg er 12 av 15 eksternforvaltede kjøpesentre miljøfyrtårnsertifisert.

## VÅRT ARBEID MED BÆREKRAFT

Storebrand har signert FNs prinsipper for ansvarfull forretningsdrift: Global Compact, som representerer grunnlaget for alt vårt arbeid med bærekraft. Prinsippene omfatter følgende områder: menneskerettigheter, arbeidstakeres rettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Videre støtter vi FNs prinsipper for bærekraftige investeringer, UNPRI. Vi har vært en drivende kraft bak utviklingen av World Business Council for Sustainable Developments Vision 2050 og arbeider således mot en verden i 2050 der "9 milliarder mennesker lever godt og innenfor vår planets ressurser".

## OM RAPPORTERING PÅ BÆREKRAFTSOMRÅDET

Storebrand-konsernet har publisert rapporter innen miljø og samfunnsansvar siden 1995. Siden 2008 er bærekraftsrapporteringen integrert i konsernets årsrapport. I vårt arbeid med bærekraftsrapportering benytter vi Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer for rapportering om bærekraft som et verktøy. Vi mener vår rapporteringspraksis i all hovedsak er i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper og at vår rapportering tilfredsstillende nivå B i henhold til retningslinjene. På vår hjemmeside ([www.storebrand.no](http://www.storebrand.no)) er det gitt henvisninger til hvor informasjon om de enkelte indikatorene finnes, enten disse er helt eller delvis besvart.

Storebrand ønsker åpenhet rundt sitt samfunnsansvarsarbeid og stiller krav til etterrettelighet og kvalitet i dette arbeidet. Resultatene på bærekraftsområdet har derfor blitt gjennomgått og attestert av Deloitte AS. En slik gjennomgang øker troverdigheten til rapporteringen og dataene som er presentert. I tillegg oppnås det bedre sikkerhet internt for at informasjon er innsamlet, sammenstilt og kvalitetssikret på en hensiktsmessig måte.

## OM SCORECARD FOR BÆREKRAFT

Konsernets Scorecard for bærekraft (tidligere Handlingsplan for Samfunnsansvar) er en dynamisk sammenstilling av de av virksomhetens definerte mål innen bærekraft som det er viktigst for Storebrand-konsernet å rapportere til aksjemarkedet. De utgjør grunnen til vår rapportering til relevante holdbarhetsindekser som Dow Jones Sustainability Index og FTSE4Good.

Scorecard for bærekraft eies og følges opp av konsernet Strategiavdeling. Dette innebærer at Strategiavdelingen velger ut hvilke av virksomhetens mål som er materielle for vårt arbeid med bærekraft. Kun i unntakstilfeller setter strategiavdelingen egne mål for arbeidet med bærekraft som da delegeres ut i organisasjonen. Samtlige mål er koplet til en ansvarlig konserndirektør. Målene er satt for en toårsperiode, mens resultatet rapporteres årlig. Statusrapportering av målene i Scorecard for bærekraft skjer årlig i både konsernledelsen og styret.

# Ord og uttrykk

## GENERELT

### Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital er lån som har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital er en del av tilleggs-kapitalen ved beregning av kapitaldekningen.

### Durasjon

Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på kontantstrømmen til rentebærende papirer. Modifisert durasjon er beregnet på grunnlag av durasjon og uttrykker verdifølsomhet i forhold til underliggende renteendringer.

### Egenkapital

Egenkapitalen består av innskutt egenkapital, opptjent egenkapital og minoritetsinteresser. Innskutt egenkapital omfatter aksjekapital, overkursfond og annen innskutt egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter annen egenkapital og andre fond.

### Resultat per ordinær aksje

Resultat per aksje beregnes som majoritetens andel av resultat etter skattekostnad fordelt på antall aksjer. Antall aksjer som medtas i beregningen er gjennomsnittlig antall utestående ordinære aksjer i året. Ved aksjeemisjoner vil nyutstedte aksjer medtas fra innbetalingstidspunktet.

## KAPITALDEKNING

### Ansvarlig kapital

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved dekning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital og tilleggskapital.

### Kapitalkrav

Det beregnes et kapitalkrav for kredittisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. De enkelte eiendelsposter og poster utenom balansen gis en risikovekt etter den antatte risiko de representerer. Kapitalkravet er 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kredittisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

### Kapitaldekningsprosent

Ansvarlig kapital må minst tilsvare det beregnede kapitalkravet. Kapitaldekningsprosenten beregnes ved å måle den totale ansvarlige kapitalen i forhold til kapitalkravet på 8 prosent.

### Kjernekapital

Kjernekapital er en del av den ansvarlige kapitalen og består av egenkapital fratrukket minstekrav til reassuransavsetninger i skadeforsikring, goodwill, andre immaterielle eiendeler, netto forskuddsbetalt pensjon, 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggskapitalen. I kjernekapitalen medtas en andel av vilkorad återbäring etter betingelser gitt av Finanstilsynet.

### Tilleggskapital

Tilleggskapitalen er en del av den ansvarlige kapitalen og består av ansvarlig lånekapital og den andelen av fondsobligasjoner som eventuelt ikke teller som kjernekapital. Til fradrag kommer 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. For å telle som ansvarlig kapital kan tilleggskapitalen ikke være større enn kjernekapitalen. Evigværende ansvarlig lånekapital kan sammen med annen tilleggskapital ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapital, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan utgjøre mer enn 50 prosent av kjernekapitalen. For å telle med fullt ut som ansvarlig kapital må gjenværende løpetid være minst fem år. Ved kortere gjenværende løpetid reduseres den tellende delen med 20 prosent per år.

## Solvens II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor mye risiko selskapet er utsatt for.

## FORSIKRING

### Gjenforsikring (Reassuranse)

Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringsselskap.

### IBNR-avsetninger (incurred but not reported)

Avsetninger for erstatninger for forsikringstilfeller som er inntruffet, men ennå ikke meldt til forsikringsselskapet.

### RBNS-avsetninger (reported but not settled)

Avsetninger for meldte, men ikke oppgjorte erstatninger.

## LIVSFORSIKRING

### Kapitalavkastning

Bokført kapitalavkastning viser netto realiserede inntekter av finansielle eiendeler inklusiv verdiregulering på fast eiendom og valutakursendringer på finansielle eiendeler uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året. Markedsavkastning viser realiserede inntekter av finansielle eiendeler, verdiregulering av fast eiendom og årets endring i kursreserver, uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året målt etter markedsverdi.

### Kollektive kontrakter

#### *Kollektiv ytelsespensjon (defined benefit - DB)*

Garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.

#### *Kollektiv innskuddspensjon (defined contribution - DC)*

I kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.

#### *Kollektive ettårige risikodekninger*

Disse produktene har garanterte utbetalinger ved død og uførhet, samt premiefrittak ved uførhet.

#### *Fripoliser (ytelse) og pensjonskapitalbevis (innskudd)*

Dette er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

#### *Gruppelivsforsikring*

Kollektiv livsforsikring der forsikringssummen utbetales som engangsbeløp ved død dersom avdøde var medlem av gruppen. Slik forsikring kan ha uførekapitalforsikring knyttet til seg.

#### *Unit linked*

Livsforsikring med investeringsvalg hvor kunden selv kan påvirke risiko og avkastning gjennom valg av plassering i ulike fond. Gjelder både individuelle forsikringer og kollektiv innskuddspensjon.

## Individuelle kontrakter

#### *Individuell rente- eller pensjonsforsikring*

Kontrakter med garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.

#### Individuell kapitalforsikring

Kontrakter med engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uforhet.

#### Individuell fondsforsikring

Kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

#### Kontraktfastsatte forpliktelser

Avsetninger til premiereserve for kontraktfastsatte forpliktelser skal minst utgjøre forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser og kapitalverdien av de fremtidige netto premier (prospektiv beregningsmetode). Tilleggsytelser som følge av tilført overskudd medregnes.

#### Resultat

##### Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidder, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, markedsføring, provisjoner og IT-kostnader.

##### Finansresultat

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen (kollektive og individuelle produkter uten investeringsvalg) fratrukket garantert avkastning.

##### Risikoresultat

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uforhet og ulykke.

##### Overskuddsdeling og resultat til eier

Se note 2 side 81–84.

#### Øvrige begreper

##### Forsikringsmessige avsetninger livsforsikring

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se note 1 - Regnskapsprinsipper, punkt 11, side 78–80.

##### Soliditetskapital

I begrepet soliditetskapital inngår egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, tilleggsavsetning, vilkorad återbäring, over-/underverdi på obligasjoner til amortisert kost og opptjent resultat. Soliditetskapitalen regnes også ut i prosent av samlede kundefond eksklusiv tilleggsavsetninger og vilkorad återbäring.

##### Solvensmarginkrav

Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Beregnes med basis i forsikringsfond og risikoforsikringssum for hver forsikringsbransje.

##### Solvensmargin kapital

Ansvarlig kapital som i kapitaldekningen og tillagt 50 prosent av tilleggsavsetninger og risikoutjevningssfond samt 55 prosent av nedre grenser for sikkerhetsavsetninger i skadebransjer.

##### Bufferkapital

Bufferkapital består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger og vilkorad återbäring.

#### SKADEFORSIKRING

##### F.e.r

Forkortelse for begrepet for egen regning, det vil si for tillegg-/fradrag for reasuransse.

##### Forsikringsmessige avsetninger skadeforsikring

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se

note 1 - Regnskapsprinsipper, punkt 11 side 78–80.

##### Forsikringsteknisk resultat

Premieinntekt fratrukket skade- og driftskostnader.

##### Risikoresultat

Premieinntekt fratrukket skadekostnader.

##### Kostnadsprosent

Driftskostnader i prosent av opptjent premie.

##### Skadeprocent

Inntrufne skader i prosent av opptjent premie.

##### Combined ratio

Summen av kostnadsprosent og skadeprocent.

#### BANK

##### Annuitetslån

Ved annuitetslån er summen av renter og avdrag (terminbeløp) konstant gjennom hele tilbakebetalingsperioden.

##### Effektiv rente

Den rente man får når de samlede lånekostnader omregnes til etterskuddsrente per år. For å komme frem til den effektive renten må man ta hensyn til om renten betales forskuddsvis eller etterskuddsvis, antall terminer per år samt provisjoner og gebyrer.

##### Realrente

Forrentning etter å ha tatt hensyn til faktisk eller forventet inflasjon. Uttrykkes gjerne som den nominelle renten fratrukket prisstigningstakten.

##### Rentenetto

Totale renteinntekter minus totale rentekostnader. Oppgis ofte i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

##### Serielån

Et serielån er et lån hvor avdragene er like store i hele tilbakebetalingsperioden. Låntaker betaler faste avdrag og synkende rentebeløp for hver termin, det vil si at det periodiske nedbetalingsbeløpet synker gjennom hele låneperioden hvis renten er fast.

#### FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater omfatter et vidt spekter av instrumenter hvor verdier og verdiutvikling er avledet av aksjer, obligasjoner, valuta eller andre tradisjonelle finansielle instrumenter. I forhold til tradisjonelle instrumenter som aksjer og obligasjoner innebærer derivater mindre kapitalbinding og brukes som et fleksibelt og kostnadseffektivt supplement til tradisjonelle finansielle instrumenter i kapitalforvaltningen. Finansielle derivater kan brukes både til sikring av uønsket finansiell risiko og som et alternativ til tradisjonelle instrumenter for å ta ønsket risiko.

##### Aksjeopsjoner

Kjøp av aksjeopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til en fast kurs. Aksjeopsjoner kan også være knyttet til aksjeindekser i stedet for enkeltaksjer. Salg av aksjeopsjoner innebærer tilsvarende ensidige forpliktelser. I hovedsak benyttes børsomsatte og clearede opsjoner.

##### Aksjefutures (aksjeindeks futures)

Aksjefutures kan være knyttet til enkeltaksjer, men er normalt knyttet til aksjeindekser. Aksjefutures er standardiserte terminavtaler som er børsnotert og gjenstand for clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

##### Basisswapper

Basisswapper innebærer avtaler om bytte av hovedstol og rentebetaling mellom ulike valuta. Ved avtalenes utløp byttes hovedstol tilbake til opprinnelig valuta. Basisswapper brukes blant annet for sikring av valutaeksponering.

##### Fremtidige renteavtaler (FRA)

Fremtidige renteavtaler (FRA) innebærer avtaler om å betale eller motta forskjellen mellom en fast avtalt rente og en fremtidig rente på et fastsatt beløp for en bestemt periode frem i tid. Denne differansen gjøres opp i begynnelsen av den fremtidige perioden. FRA er spesielt velegnet til styring av kortsiktig renterisiko.

##### Kredittderivat

Med kredittderivat menes en finansiell kontrakt som overfører hele eller deler av kredittrisikoen knyttet til lån, obligasjoner eller lignende fra kjøperen av beskyttelsen (selgeren av risiko) til selgeren av beskyttelsen (kjøperen av risiko). Kredittderivater er omsettelige instrumenter som gjør det mulig å overføre kredittisiko knyttet til bestemte aktiva til en tredje part uten å selge aktivaene.

##### Rentefutures

Rentefutures er knyttet til statsobligasjoner eller kortsiktige referanserenter. Rentefutures er standardiserte terminavtaler og er gjenstand for børsnotering og clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

##### Renteswapper/assetsswapper

Renteswapper/assetsswapper innebærer en tidsbegrenset avtale om bytte av rentebetaling mellom to parter. Normalt er det tale om bytte av fast rente mot flytende rente, og instrumentet brukes for å styre den langsiktige renterisikoen.

##### Renteopsjoner

Renteopsjoner kan være knyttet til pengemarkedsrenter eller obligasjoner. Kjøp av renteopsjoner knyttet til obligasjoner (også kalt for obligasjonsopsjoner) innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av obligasjoner til avtalte kurser. Renteopsjoner kan brukes som et fleksibelt instrument for styring av både kortsiktig og langsiktig renterisiko.

##### Valutaterminer/valutaswapper

Valutaterminer/valutaswapper innebærer avtaler om fremtidig kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Instrumentene brukes i hovedsak til å valutasi- kke verdipapirbeholdninger, bankbeholdninger, ansvarlig lån og forsikringsmessige avsetninger i valuta. Spotforretninger inkluderer også i disse instrumentene.

##### Valutaopsjoner

Valutaopsjoner gir innehaver en rett, men ingen plikt til fremtidig kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Valutaopsjoner brukes til å valutasi- kke ansvarlig lån i valuta.

# Selskapene i Storebrand

	ORGANISASJONSNUMMER	EIERANDEL
<b>Storebrand ASA</b>	<b>916 300 484</b>	
<b>Storebrand Livsforsikring AS</b>	<b>958 995 369</b>	<b>100,0 %</b>
Storebrand Holding AB		100,0 %
SPP Fonder AB		100,0 %
SPP Livförsäkring AB		100,0 %
SPP Liv Pensionstjänst AB		100,0 %
SPP Fastigheter AB		100,0 %
SPP Liv Fondförsäkring AB		100,0 %
SPP Varumärkes AB		100,0 %
SPP Kundcenter AB		100,0 %
Storebrand Eiendom AS	972 415 731	100,0 %
Storebrand Fastigheter AB		100,0 %
Storebrand Pensjonstjenester AS	931 936 492	100,0 %
Aktuar Systemer AS	968 345 540	100,0 %
Storebrand Eiendom Holding AS	989 976 265	100,0 %
Storebrand Kontor Oslo Sentrum AS	990 653 267	100,0 %
Storebrand Kjøpesenter Holding AS	876 734 702	100,0 %
Storebrand Eiendom Norge AS	990 653 402	100,0 %
Storebrand Hjemmel AS	990 653 194	100,0 %
Storebrand Eiendom Invest AS	995 250 543	100,0 %
Storebrand Eiendomsfond Invest AS	995 871 424	100,0 %
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	989 150 200	100,0 %
AS Værdalsbruket <sup>1</sup>	920 082 165	74,9 %
Norsk Pensjon AS	890 050 212	25,0 %
SIA Foran Real Estate <sup>2</sup>		95,8 %
Storebrand Baltic UAB		50,0 %
Evoco UAB		50,0 %
Storebrand Realinvesteringer AS	995 237 954	100,0 %
Storebrand Livsforsikring Direct Investment Ltd. 2006-2008	994 193 066	100,0 %
Storebrand Livsforsikring Vintage 1999 Ltd.	990 587 086	100,0 %
Storebrand Livsforsikring Vintage 2001 Ltd.	995 574 683	100,0 %
Storebrand Eiendom Indirekte AS	992 183 489	100,0 %
Benco Insurance Holding BV		89,96%
<b>Storebrand Bank ASA</b>	<b>953 299 216</b>	<b>100,0 %</b>
Storebrand Boligkreditt AS	990 645 515	100,0 %
Storebrand Eiendomskreditt AS	991 853 634	100,0 %
Filipstad Tomteselskap AS	984 133 561	100,0 %
Ring Eiendomsmegling AS	987 227 575	100,0 %
Storebrand Baltic UAB		50,0 %
Hadrian Eiendom AS	976 145 364	100,0 %
Hadrian Utvikling AS	975 794 784	96,1 %
Bjørndalen Panorama AS	991 742 565	100,0 %
Filipstad Invest AS	995 215 918	100,0 %
<b>Storebrand Fondene AS</b>	<b>930 208 868</b>	<b>100,0 %</b>
Storebrand Luxembourg S.A.		99,8 %
<b>Storebrand Kapitalforvaltning AS</b>	<b>984 331 339</b>	<b>100,0 %</b>
Storebrand Alternative Investments AB		100,0 %
<b>Storebrand Forsikring AS</b>	<b>930 553 506</b>	<b>100,0 %</b>
<b>Storebrand Helseforsikring AS</b>	<b>980 126 196</b>	<b>50,0 %</b>
<b>Storebrand Leieforvaltning AS</b>	<b>911 236 184</b>	<b>100,0 %</b>

1) Storebrand ASA eier 25,1 prosent og total eierandel for Storebrand er 100 prosent av AS Værdalsbruket.

2) SPP Livförsäkring AB eier 29,4 prosent og Storebrand Livsforsikring AS eier 66,4 prosent av SIA Foran Real Estate.





**Hovedkontor:**

**Storebrand ASA**  
Professor Kohts vei 9  
Postboks 500  
1327 Lysaker  
Tlf.: 22 31 50 50  
[www.storebrand.no](http://www.storebrand.no)  
Kundesenter: 08880

**Selskaper i konsernet med annen adresse:**

**Storebrand Kapitalforvaltning AS**  
Filial Sverige  
Torsgatan 14  
Box 5541  
SE-114 85 Stockholm, Sverige  
Tlf.: +46 8 614 24 00  
[www.storebrand.se](http://www.storebrand.se)

**SPP Livförsäkring AB**  
Torsgatan 14  
SE-105 39 Stockholm, Sverige  
Tlf.: +46 8 451 70 00  
[www.spp.se](http://www.spp.se)

**DKV Hälsa**  
Torsgatan 14, Box 1057  
S-101 39 Stockholm, Sverige  
Tlf.: +46 8 619 62 00  
[www.dkvhalsa.se](http://www.dkvhalsa.se)